

ANALECTA HYMNICA
MEDII AEVI.

XVII.

HYMNODIA HIBERICA.

Liturgische Reimofficien,

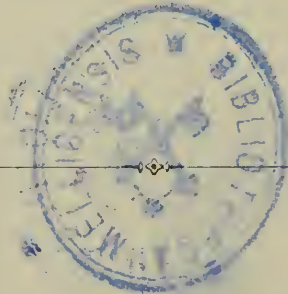
Carmina Compostellana.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

O. R. Reisland.

1894.

HYMNODIA HIBERICA.

Liturgische Reimofficien

aus

Spanischen Brevieren.

Im Anhange:

Carmina Compostellana,

die Lieder des s. g. Codex Calixtinus.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

O. R. Reisland.

1894.

EINLEITUNG.

Der vorliegende Band enthält zunächst eine Reihe von Reimofficien, die zumeist denselben Quellen entnommen sind wie die Hymnen des unmittelbar voraufgehenden Heftes. Über diesen Teil unserer Sammlung ist es daher kaum nötig, irgend etwas anzumerken.

An zweiter Stelle findet der Leser unter dem gemeinsamen Titel Carmina Compostellana sämtliche in dem s. g. Codex Calixtinus befindlichen Lieder vereinigt. Über diese Handschrift ist es vielleicht am Platze, einiges wenige voraufzuschicken.

Der Codex Calixtinus ist eine Pergamenthandschrift des Kapitel-Archivs von Compostella — ohne Bezeichnung —, die gegenwärtig in zwei Teile getrennt ist, indem seiner Zeit auf Veranlassung des berühmten Ambrosius Morales das vierte Buch als „unwürdig“ ausgeschnitten und besonders eingebunden wurde. Der gröſsere Teil des Codex, Buch 1, 2, 3 und 5 begreifend, zählt heute, drei lose Vorsetzblätter mitgerechnet, 196, der kleinere, Buch 4 enthaltend, 29 foll. von 29,5 × 21 cm.

Das jetzt losgelöste vordere Vorsetzblatt, das stark abgerieben ist, enthält auſser der Oratio Magistri G: Adonai, rex regum domine (Nr. 26) die gereimten Lektionen „secundum Leonem papam et magistrum Panicham“ (Nr. 22); auf der Rückseite Hexameter „de visione cujusdam monachi“, die den Hymnen nicht beigezählt werden können.

Fol. 1a beginnt der Körper der Handschrift mit dem Schreiberspruche:

Ex re signatur, Jacobus liber iste vocatur,
Ipsum scribenti sit gloria sitque legenti.

Die Handschrift zerfällt, wie schon erwähnt, in fünf Teile oder Bücher, Codices nennt sie der Sammler. Das erste beginnt fol. 1a

mit einem Briefe Calixtus II: „Incipit epistola beati Calixti papae"; fol. 2a: „Incipiunt capitula hujus libri", d. h. des ersten Teiles oder Buches. Dasselbe enthält Lectiones de Passione, de sermonibus, de homeliis, dann von fol. 101 an Antiphonas, Responsoria, Hymnos. Fol. 101a lesen wir: „Incipit officium festivum sancti Jacobi, a beato papa Calixto dispositum". In diesem Teile des Corpus finden sich folgende Hymnen und Tropen:

Fol. 101b: „Hymnus sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, editus": *Psallat chorus coelestium* (Nr. 1), mit Melodie (Nr. I).

Fol. 153a: „Hymnus sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, editus": *Sanctissime o Jacobe* (Nr. 2), auf dieselbe Melodie zu singen.

Fol. 104b: „Hymnus sancti Jacobi, a domno Guillelmo, patriarcha Jerosolymitano editus": *Felix per omnes Dei plebs ecclesias* (Nr. 3), mit doppelter Melodie; die erste vgl. Analecta II, 106 Nr. V, die andere im Anhange Nr. II.

Fol. 105b: „Hymnus sancti Jacobi, a domno Guillelmo, patriarcha Jerosolymitano, editus": *Jucundetur et laetetur* (Nr. 4), mit Melodie (Nr. III).

Fol. 116a: „Versus Calixti papae": *Salve festa dies, Jacobi veneranda trophaeo* (Nr. 5); die Melodie ist die des Osterliedes gleichen Anfangs.

Fol. 119b: „Prosa sancti Jacobi, Latinis, Graecis et Ebraicis verbis a domno papa Calixto abbreviata": *Gratulemur et laetemur* (Nr. 6), mit Melodie (Nr. IV).

Fol. 123a: Prosa sancti Jacobi crebro cantanda, a domno Willelmo, patriarcha Jerosolymitano edita": *Clemens servulorum* (Nr. 7), mit Melodie (Nr. V).

Fol. 130a: „Benedicamus sancti Jacobi a magistro Anselmo editum": *Exsultet coeli curia* (Nr. 8), mit Melodie (Nr. VI).

Fol. 131a: „Conductum sancti Jacobi, ab antiquo episcopo Boniventino editum": *Jacobe sancte, tuum repetito tempore festum* (Nr. 9), mit zweistimmiger Melodie (Nr. VII).

Fol. 131b: „Conductum sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, editum": *In hac die laudes cum gaudio* (Nr. 10), mit Melodie (Nr. VIII); zum ersten Teile dieser Singweise ist später eine zweite Stimme hinzugeschrieben worden.

Fol. 132 a: „Conductum sancti Jacobi, a magistro Roberto, Cardinali Romano, editum“: *Resonet nostra Domino caterva* (Nr. 11), mit Melodie (Nr. IX).

Fol. 132 a: „Conductum sancti Jacobi, a sancto Fortunato, episcopo Pictaviensi, editum“: *Salve festa dies, veneranda per omnia fies* (Nr. 12), mit Melodie.

Fol. 132 a: „Farsa officii missae sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, illustri viro, edita“: *Ecce adest nunc Jacobus* (Nr. 13), mit Melodie (Nr. XII).

Fol. 134 a: „Fulbertus, Karnotensis episcopus, de sancto Jacobo“: *Rex immense, pater pie*, eleison (Nr. 13), mit Melodie.

Fol. 135 a: „Versus Fulberti, episcopi Karnotensis“: *Qui vocasti super mare* (Nr. 13), mit Melodie.

Fol. 135 b: „Farsa lectionis de missa sancti Jacobi, a domno Fulberto, Karnotensi episcopo, illustri viro“: *Cantemus Domino cantica gloriae* (Nr. 13), mit Melodie.

Fol. 138 b: „Agnus Fulberti, Karnotensis episcopi“: *Qui pius ac mitis* (Nr. 13), mit Melodie.

Fol. 139 a: „Benedictus sancti Jacobi, a quodam doctore Gallaeciano editum“: *Regi perennis gloriae* (Nr. 13), mit Melodie (Nr. XI).

Fol. 139 b: „Finit codex primus. Ipsum scribenti sit gloria sitque legenti.“

Fol. 140 a: „Incipiunt capitula libri secundi sancti Jacobi de XXII miraculis ejus.“

Fol. 155 b: „Finit codex secundus . . . . Incipit liber tertius sancti Jacobi.“ Dieser Teil enthält die Legende der Translation des Heiligen von Jerusalem nach Spanien; er schliefst fol. 162 b.

Hier folgte alsdann der separat gebundene Liber quartus (jetzt als quintus bezeichnet), die s. g. Historia Turpini über die Spanienfahrt Karls des Grofsen enthaltend.

Dann folgt bis fol. 185 a der Liber quintus (jetzt quartus), Varia, meist Topographica und Ethnographica enthaltend. Fol. 185 a: „Explicit codex quintus (quartus) sancti Jacobi apostoli. Ipsum scribenti sit gloria sitque legenti.“ Dann in Kapitalen: „Hunc codicem primum ecclesia Romana diligenter suscepit. Scribitur enim in compluribus locis, in Roma scilicet, in Hierosolymitanis horis, in Gallia, in Ytalia, in Theutonica et in Frisia et praecipue apud Cluniacum.“

Damit ist aber die Handschrift noch keineswegs zu Ende. Es folgt zunächst ein längerer musikalischer Nachtrag von gleichzeitiger, wenn nicht von derselben Hand geschrieben, die sich bis da in dem ganzen Codex gleich geblieben. Dieser Anhang enthält:

Fol. 185a: „Ato, episcopus Trecensis“: Nostra *phalanx plaudat laeta* (Nr. 14), zweistimmiges Benedicamus (Nr. XII).

Fol. 185a: „Magister Albertus Parisiensis“: *Congaudeant catholici* (Nr. 15), dreistimmiges Benedicamus (Nr. XIII).

Fol. 185b: „Magister Goslenus, episcopus Suessionensis“: *Gratulantes celebremus* (Nr. 16), zweistimmiges Benedicamus (Nr. XIV).

Fol. 185 b: „Magister Albericus, archiepiscopus Bituricensis“: *Ad superni regis decus* (Nr. 17), zweistimmiges Benedicamus.

Fol. 186b: „Magister Airardus Viciliacensis“: *Annua gaudia, Jacobe, debita* (Nr. 18), zweistimmige Cantio.

Fol. 187a: „Magister Gauterius de Castello Rainardi“: *Regi perennis gloriae*, zweistimmiges Benedicamus; der Text ist derselbe, der oben fol. 139a als a quodam doctore Gallaeciano verfaſst oder komponiert angegeben ward.

Fol. 187b: „Magister Johannes Legalis“: *Vox nostra intone*, (Nr. 19), zweistimmiges Benedicamus.

Dann folgen kleinere Responsorien mit prosaischem Text:

Fol. 187b: „Magister Ato, episcopus Trecensis“: *Sicut enim vox*, prosaisch.

Fol. 188a: „Item Ato“: *Tristis est anima*, prosaisch.

Fol. 188a: „Item Ato“: *Jacobe virginei*, zwei kurze Zeilen.

Fol. 188b: „Item Ato“: *Qui subvenis*, prosaisch.

Fol. 188b: „Item Ato prosa“: *Portum in ultimo* (Nr. 20).

Fol. 189a: „Fulbertus“: *Rex immense pater*, Kyrie farci, derselbe Text, der schon oben (Nr. 13) auch unter Fulberts Namen vorkam.

Fol. 189a: „Ato praefatus“: *Misit Herodes*, prosaisch.

Fol. 189b: „Magister Goslenus, episcopus Suessionensis“: *Vocavit Jesus*, prosaisch.

Fol. 190a: „Cunctipotens genitor.“ Hier schlieſst der erste einheitliche Nachtrag und beginnen verschiedene Zuschriften.

Fol. 190b: „Aimericus Picaudus, presbyter de Partiniaco“: *Ad honorem regis summi* (Nr. 21), nur die zwei ersten Strophen, da Fol. 191 ausgerissen ist.

Fol. 192a: „Epistola domni Papae Innocentii": *Innocentius, servus servorum Dei;* vorher gehen noch Secretae missae, von derselben Hand geschrieben, die den Brief nachtrug.

Fol. 193a: *Dum pater familias* (Nr. 23), eine Cantio de s. Jacobo mit Neumen ohne Linien, andere Hand saec. 12. ex.

Fol. 193a: *Signa sunt nobis* (Nr. 24), ein Hymnus de s. Jacobo.

Fol. 194a: „Miraculum sancti Jacobi versibus heroicis."

Fol. 194b: „Lectiones in festo miraculorum sancti Jacobi": *Ecce Dei redeunt* (Nr. 25); die Zuschrift ist datiert vom Jahre 1190.

Fol. 195a: „Visiones sancti Jacobi versibus heroicis."

Fol. 195b: *Signa sunt nobis* (Nr. 24), zum zweitenmale.

Soweit die kurze Inhaltsangabe des Codex. Fragen wir nach dem Alter der Handschrift, so ist aus den Schriftzügen und dem Stile der reichen romanischen Initialen ohne weiteres zu entnehmen, dafs derselbe dem 12. Jahrhundert angehört. Zum Überflusse sind die später hinzugefügten Lectiones in festo miraculorum sancti Jacobi fol. 194b mit dem Datum 1190 versehen. Tiefer hinabsteigen ist also unmöglich. Können wir höher hinauf?

Im Jahre 1173 war Arnaldus de Monte, Mönch des Stiftes Ripoll bei Vicq, in Compostella. Einen Brief desselben, den er in diesem Jahre aus Compostella an den Abt seines Stiftes Raimund de Berga schrieb, kopierte im Jahre 1649 Baluze; diese Abschrift befindet sich in der Nationalbibliothek zu Paris (Coll. Baluze 372). Aus dem Briefe geht mit Sicherheit hervor, dafs Arnaldus unsern Codex in Händen hatte:

Consistens in ecclesia beati Jacobi apud Compostellam, quem propter indulgentiam peccatorum meorum visitare studueram . . . . reperi volumen ibidem quinque libros continens de miraculis apostoli praelibati, quibus in diversis mundi partibus tamquam mercatoribus stella divinitus splendescit et de scriptis sanctorum patrum Augustini videlicet, Ambrosii, Hieronymi, Leonis, Maximi et Bedae. Continebantur in eodem volumine scripta aliorum quorundam sanctorum in festivitatibus praedicti apostoli et ad laudem illius per totum annum legenda cum responsoriis, antiphonis, praefationibus, et orationibus ad idem pertinentibus quam plurimis . . . .

Quid autem legendum sit in ecclesia sive in refectorio de supra scriptis omnibus ex epistola Domini Calixti divae memoriae, Romani pontificis, nulli fidelium contemnenda praebetur auctoritas, qui et praedictum volumen inter authenticos codices in ecclesia legendum apostolici culminis sententia sanctire curavit, venerando Innocentio ecclesiae Romanae scripturam postea roborante."

Wer diese Worte mit der Inhaltsangabe vergleicht, kann schwerlich darüber im Zweifel bleiben, dafs Arnaldus unsere Handschrift, ja auch bereits den fol. 192a von späterer Hand nachgetragenen Brief Innocenz II. sah. Es ist nötig, den Wortlaut dieses sonderbaren Dokumentes hier anzufügen[1]):

Innocentius, servus servorum Dei, universis ecclesiae Dei filiis salutem et apostolicam benedictionem in Christo. Hunc codicem a domno papa Calixto primitus editum, quem Pictavensis Aymericus Picaudus de Partiniaco veteri, qui etiam Oliverus de Iscani, villae sanctae Mariae Magdalenae de Viziliaco dicitur et Girberga Flandrensis, socia ejus, pro animarum suarum redemptione sancto Jacobo Gallecianensi dederunt verbis veracissimum, actione pulcherrimum ab haeretica et apocrypha pravitate alienum et inter ecclesiasticos codices authenticum et carum fore, auctoritas nostra vobis testificatur, excomunicans et anathematizans auctoritate Dei patris omnipotentis et filii et spiritus sancti illos, qui ejus latores in itinere sancti Jacobi forte inquietaverint vel qui ab ejusdem apostoli basilica, postquam ibi oblatus fuerit, injuste illum abstulerint vel fraudaverint. Valete.

Ego Aimericus cancellarius hunc librum authenticum et veracem fore ad honorem sancti Jacobi manu mea scribendo affirmo.

Ego Girardus de sancta cruce cardinalis hunc codicem pretiosum ad decus sancti Jacobi penna mea scribendo corroboro.

Ego Guido Pissanus cardinalis, quod domnus papa Innocentius testificatur, affirmo.

Ego Ivo cardinalis, quod domni papae Innocentii auctoritas affirmat, laudare non recuso.

Ego Gregorius cardinalis, nepos domni papae Innocentii, hunc codicem optimum ad honorem beati Jacobi laudo.

---

[1]) Den Text entnehme ich Fita, Ricuerdos de un Viaje a Santiago de Galicia, Madrid 1880.

Ego Guido Lombardus cardinalis librum istum bonum et pulcherrimum ad decus sancti Jacobi glorifico.

Ego Gregorius Ihenia[1]) cardinalis hunc codicem optimum similiter ad decus sancti Jacobi laudo.

Ego Albericus legatus, praesul hostiensis ad decus sancti Jacobi, cujus servulus sum, hunc codicem legalem et carissimum per omnia laudabilem fore praedico[2]).

Dieser Brief mit seinen Unterschriften ist zweifellos eine Fälschung. Les indices de fausseté surabondent dans la lettre qu'on vient de lire, meint Delisle[3]), dem sich Ulysse Robert mit der Bemerkung anschliefst: Aussi cette fausseté ne fait-elle doute pour personne et faut-il considerer la question comme jugée[4]). Allein aller Fälschung unerachtet ist der Brief doch zur Datierung der Handschrift nicht unwichtig. Denn als ein so schülerhafter Stilist sich der Fälscher ausweist durch die lächerlichen Variationen des herkömmlichen Stils, die er seinen Unterzeichnern in die Feder schiebt, so sind doch die Personen derselben, soweit sie bekannt, lauter echte Kardinäle Innocenz II., wenn auch einige nicht mit genügender Sicherheit von ihren Namensvettern im Collegium purpuratorum zu scheiden sind, da es beispielsweise zwei Kardinäle des Namens Ivo und mindestens zwei aus Pisa stammende Kardinäle des Namens Guido gab. Da nun der an letzter Stelle genannte Albericus weiland Subprior von Cluny, Prior von St. Martin des Champs, Abt von Vezelai, am 3. April 1138 zum Kardinalbischof von Ostia geweiht ward, so ist jedenfalls der Brief nicht älter und folglich auch die Handschrift kaum um vieles älter als dieser Terminus. Wollte man auf den Umstand Gewicht legen, dafs im Codex Compostellanus der Name Alberichs von anderer Hand geschrieben erscheint, so kann der Neffe des Papstes, Gregorius Papareschi, mit dem Titel S. Angeli, uns denselben Dienst leisten, da er vor dem März 1138 urkundlich nicht erscheint. Da sich übrigens

---

[1]) Ulysse Robert, Historie du Pape Calixte II, 210 schreibt Gemma (Genua).

[2]) Bei Robert, l. c. steht Albericus Legatus an erster Stelle, im Cod. von Compostella an letzter u. z. von anderer Hand als die übrigen Unterschriften.

[3]) Note sur le recueil intitulé: De miraculis sancti Jacobi. Le Cabinet Historique XXIV (1878), p. 6.

[4]) A. a. O. S. 210.

im Körper des Buches ein Wunder vom Jahre 1139 beschrieben findet, „a domno Alberico Viciliacensi abbate atque episcopo Hostiensi editum," so ist die Abfassung des Codex jedenfalls mit Robert zwischen 1140 und 1173 zu verlegen, und da sie wahrscheinlich noch unter das Pontifikat Innocenz II. fällt, zwischen die Jahre 1140 und 43.

Für den Hymnologen liegt das Hauptinteresse an der Handschrift in dem Umstande, dafs eine ganze Reihe von Hymnen darin mit Nennung ihres Verfassers Aufnahme gefunden. Allein welchen Glauben verdienen diese Angaben?

Über den Inhalt des Codex, mit Ausnahme des hymnologischen Teiles, ist viel geschrieben worden. Gelehrte von dem Namen und Ansehen der Verfasser der Histoire Litéraire, eines Gaston Paris, Delisle, Dozy haben den Liber miraculorum, die Chronik Pseudo-Turpins und den Brief Calixt II. in einer Weise als Fälschungen nachgewiesen, dafs man wohl mit Gaston Paris sein Urteil in die Worte kleiden mufs: Il n'est même personne aujourd'hui pour peu qu'il ait de critique, qui pense différemment. Damit werden aber auch die Autorenangaben der Hymnen in ihrer Glaubwürdigkeit sehr erschüttert, um so mehr, als sich einzelne als offenbar unrichtig erkennen lassen. So bezüglich der Fortunat[1]) und Fulbert von Chartres beigelegten Stücke. Da ferner der Codex von Compostella nachgewiesenermafsen verschiedene Teile enthält, die unrechtmäfsigerweise mit dem Namen Calixt II. prunken, so sind auch die poetischen Erzeugnisse, die diesem Papste beigelegt werden, mindestens mit gröfster Wahrscheinlichkeit, ihm abzusprechen. Wie steht es mit den andern Attributionen? Es ist sehr schwer, sich ein festes und bestimmtes Urteil darüber zu bilden. Dasselbe würde ein anderes sein, je nachdem man sich für eine von drei Möglichkeiten entscheidet. Der Codex Compostellanus ist nämlich entweder von Aimericus Picaudus zusammengestellt, wie der Brief des Pseudo-Innocenz angiebt, oder nicht, und im ersteren Falle entweder bona fide oder mala fide.

---

[1]) Diese, sowie zwei in einer Calixt II. zugeschriebenen Predigt (Sermo III) eingeschaltete, Fortunat beigelegte Gedichte: *Cultoris Domini toto sonus exiit orbe* und: *Jacobus ex terris animam transmisit Olympo* vermifst man unter den Spuria der Ausgabe in den Monumenta Germaniae.

Ist der Codex von Aimericus bona fide zusammengestellt, d. h. trug er nur zusammen, was er bereits mit dem Namen von Calixtus und anderen versehen vorfand, ohne an der Richtigkeit dieser Attributionen zu zweifeln, dann mögen sich unter den unrichtigen auch einige richtige und beachtenswerte finden. In diesem Falle ist der Brief Pseudo-Innocenz nicht als eine Fälschung Aimeris, sondern eines Späteren anzusehen, eine Annahme, die durch den Umstand ermöglicht wird, daſs dieser Brief nicht zum Corpus des Codex gehört, sondern von anderer Hand nachgetragen erscheint.

Ist Aimericus der Compilator des Codex mala fide gewesen, d. h. hat er, um ihnen mehr Ansehen zu geben, diverse Bücher, Sermones etc. mit dem Namen Calixtus II bezeichnet, vielleicht nachdem er selbst sie zuerst verfaſst (denn unser Codex ist für sie alle nicht nur die älteste Quelle, sondern es kann auch keines dieser Schriftwerke in dieser Gestalt als älter denn unser Codex nachgewiesen werden), dann legt sich der Verdacht sehr nahe, daſs der Compilator des Codex auch Verfasser sämtlicher Hymnen ist, die er, um seinem Ex-voto mehr Lüster zu geben, mit diversen prunkhaften Autornamen ausstaffierte. Ein gewisses Fälscherraffinement ist ihm in diesem Falle nicht abzusprechen, indem er z. B. Fortunat nie rhythmische, sondern nur metrische Stücke zuschreibt. Dies Raffinement ging aber nicht weit genug, um zu verhindern, daſs Fulbert von Chartres einzelne Verse beigelegt wurden, die einen vollkommener entwickelten Reim zeigen, als der Fulberts war.

Endlich ist die Annahme möglich, daſs Aimericus Picaudus mit dem Zustandekommen des Codex Compostellanus gar nichts zu schaffen hat, sondern daſs dieser das Werk eines unbekannten Fälschers ist, der sich des Namens Aimeris genau in der Weise bediente, wie des Namens Calixt II.

Diese letztere Annahme scheint mir weniger wahrscheinlich. Aimericus Picaudus ist eine sonst unbekannte Erscheinung, die einzig in diesem Codex auftritt. Es ist wenig wahrscheinlich, daſs ein Fälscher seinem Codex einen so wenig bedeutenden Geber als Paten bestellt hätte. Wahrscheinlicher ist, daſs der Brief Pseudo-Innocenz zwar eine Fälschung, die darin ausgesprochene Behauptung aber, der Codex sei vom Aimericus dem heil. Jacobus dediciert worden, der Wahrheit entspricht. Zwar

ist es rätselhaft, dafs der Brief diesem donator nicht nur einen doppelten Zunamen, sondern auch einen zweifachen Vornamen beilegt, und die zur Wegräumung dieser Schwierigkeiten versuchten Lösungen sind keineswegs überzeugend[1]). Ein Rätsel, dessen Schlüssel wir vergeblich suchen, ist indes kein Grund, die Existenz des Aimeri Picaud von Parthenay-le-Vieux in Zweifel zu ziehen.

Weist man die dritte Möglichkeit als wenig wahrscheinlich zurück, dann gewinnt in der That die zweite vor der ersten bedeutend an Probabilität. Le Clerc[2]), Gaston Paris[3]), Dozy[4]),

[1]) Fita, Monumentos antiguos de la Iglesia Compostellana p. 48 läfst Aimericus einen zweiten Namen annehmen zu Ehren Alberichs von Vezelai, wobei er Alberich und Oliverus ethymologisch identificieren zu können glaubt, während Robert (gestützt auf Mariana) aus Aimericus Picaudus und Oliverus de Iscani zwei verschiedene Persönlichkeiten, Kollaboratoren, macht, eine Erklärung, gegen die der Umstand von Gewicht ist, dafs die Schreibung des Codex Compostellanus eben die ursprüngliche, Marianas diplomatische Treue ein sehr schwankendes Fundament, die Handschrift, die Mariana benutzte, aber verloren ist.

[2]) Hist. Litér. de la France XXI p. 274.

[3]) De Pseudo-Turpino. Paris 1865. p. 41. „Americum credo Compostellam venisse, ibi Turpinum in ecclesia servatum librosque alios descripsisse, tunc in patria eos cum aliis rebus consuisse (praesertim cum miraculis sancti Jacobi prope Viceliacum patratis et vita S. Eutropii Pictavensis) et codicem sic scriptum Compostellam rursus portavisse. Sed nonnulla addiderat haecque permagni ponderis: praefationem nempe ad miracula sancti Jacobi, qua Callistus auctor libri dicitur; nomen Callisti in titulo supplementi secundi Pseudo-Turpini de inventione corporis sancti; epistolam Callisti, qua Turpinum authenticum declarat. Horum omnium ille videtur solus auctor reputandus.“ p. 41.

[4]) Recherches sur l'histoire et la litérature de l'Espagne. Leyde 1881 II, 427 sq.: „Je crois donc que c'est vers 1140 que le Poitevin Aimeri Picaud de Parthenai-le-Vienx, un autre individu, nommé Olivier de Iscani, du nom d'un village de Vezelai et la femme flamande de ce dernier ont fait hommage du manuscrit à la cathédrale de Saint-Jacques de Compostella.“ p. 427 sq.

„Rien ne nous empêche donc d'admettre le résultat déjà obtenu par Mr. G. Paris à savoir que cet Aimeri Picaud, qui est l'auteur d'une partie du livre et qui a si hardiment attribué à Calixte ses élucubrations sur saint Eutrope a aussi forgé les deux lettres qu'il a mises sur le compte de ce pape et qu'il a ajouté le nom de Calixte au titre du second supplément du faux Turpin, car c'est bien de son manuscrit que tout cela nous est venu — de son manuscrit, que les pélerins aimaient à copier en entier ou en partie.“ p. 429 sq.

Delisle[1]) haben keinen Anstand genommen, Aimericus als Urheber oder letzten Bearbeiter des Liber miraculorum zu bezeichnen; die Autoren aber, denen Aimericus seine Hymnen beilegt, sind derart gewählt, dafs sie den Verdacht gegen ihn nur verstärken können. Abgesehen von den alten berühmten Namen Fortunats und Fulberts, die offenbar mifsbraucht sind, und dem mehr denn verdächtigen Calixt II, finden wir eine Reihe uns völlig unbekannter Namen, die schwer zu kontrolieren sind, möglicher Weise nie existiert haben. Die uns bekannten Namen sind lauter hervorragenden Zeitgenossen entlehnt, die mit einziger Ausnahme des Kardinal Robert, sämtlich Franzosen sind und sämtlich zu Clugny in Beziehung standen, wie Aimericus selbst, der seinen Codex praecipue apud Cluniacum geschrieben haben will. Mit einer Ausnahme sind sie auch als litterarisch thätige Männer bekannt, aber keiner als Dichter, noch weniger als Musiker. Wenn z. B. fol. 188a Ato Trecensis ein *Tristis est anima mea* zugeschrieben wird, so kann seine Autorschaft nur der Melodie gelten sollen; wenn umgekehrt fol. 116a Versus Calixti Papae auf eine ältere kirchliche Melodie gesungen werden sollen, so kann die Autorschaft nur dem Texte gelten. Von dem wiederholt als Dichter auftretenden Patriarchen Wilhelm I. von Jerusalem sagt aber Wilhelm von Tyrus XIV, 26 geradezu, er sei ein „vir simplex, modice literatus" gewesen. Alle diese Umstände in Erwägung gezogen, wächst der Verdacht gegen Aimericus Picaudus, den man geneigt wird, für den Autor sämtlicher Stücke zu halten. Er wäre dann ein raffinierter Fälscher gewesen, wie deren jene Zeit genug hervorbrachte. Zu diesem Raffinement rechne ich auch, dafs er bisweilen Unwissenheit heuchelt, z. B., wenn ein Lied als von einem Antiquo episcopo Boniventino herrührend bezeichnet wird. Er mochte eine solche pia fraus (pieuse supercherie nennt Robert den ganzen Codex Calixtinus) nicht nur für erlaubt, sondern für verdienstlich halten.

Der Codex Calixtinus ist des öftern abschriftlich vervielfältigt worden, selten vollständig. Der gröfsere Teil des Hymno-

---

[1]) Le Cabinet Historique XXIV (1878) p. 9: „Par ce double motif, Aimeri Picaud me semble avoir mis le dernière main au recueil que le moyen-âge nous a légué comme l'œuvre du pape Calixte II."

logischen Vorrats findet sich meines Wissens nur noch in einer Handschrift der königlichen Privat-Bibliothek zu Madrid, welche die Signatur 2 L 1 trägt und aus dem Anfange des 14., vielleicht noch dem Ende des 13. Jahrh. stammen mag. Während ich im Verlaufe den Codex von Compostella mit C bezeichnet, bedeutet M den Palatinus Matritensis. Von ersterem ist eine Schriftprobe beigegeben.

Ich benutze diese Stelle, dem Danke Ausdruck zu geben, welchen ich dem ebenso gelehrten als bescheidenen und liebenswürdigen Archivare des hohen Domkapitels von Compostella, Canonicus Don Antonio Lopez Fereira, schulde. Das Andenken an die Stunden, die ich mit ihm im Kapitelsarchive zubrachte, gehören zu den angenehmsten Erinnerungen, die ich aus Spanien in die Heimat mitnehme.

Tisis, den 27. November 1893.

Guido Maria Dreves.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

---

1. Dominica I. Adventus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pro fidei meritis
   vocitatur jure beatus,
   Legem qui Domini
   meditatur nocte dieque.

2. Juste Deus judex,
   fortis, patiensque benigne,
   In te sperantes
   muni miserando fideles.

3. Surge et in aeternum
   serva munimine sacro
   Custodique tuos,
   astripotens, famulos.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Naturae genitor
   conserva a morte redemptos
   Facque tuo dignos
   servitio famulos.

2. Pectora nostra tibi
   tu, conditor orbis, adure,
   Igne pio purgans
   atque cremando probans.

3. Tu populum humilem
   salvasti ab hoste redemptos
   Atque superba tuo
   colla premis jaculo.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sponsus ut de thalamo
   processit Christus in orbe
   Ascendens coelos
   jure salutiferos.

2. Auxilium nobis,
   salvator, mitte salutis
   Et tribuas vitae
   tempora perpetuae.

3. Rex sine fine manens,
   miseris tu parce ruinis,
   Praemia concede
   et tua cuncta rege.

Antiph. ms. Barcelonense saec. 12. (Privatbesitz) A. — Brev. ms. Vicense saec. 13. Cod. Capit. Vicen. C. B. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. C. — Brev. ms. Oscense saec. 15. Cod. Capit. Oscen. s. n. D. — In D stehen diese Antiphonen zum Sonntag nach Christi Himmelfahrt, was vielleicht die 1. Antiphon der 3. Nocturn veranlafst hat. — BC haben folgendes Invitatorium:

Surgite, vigilemus,
Venite, adoremus,
Quia nescimus horam
Quando veniet Dominus.

2. De Passione Imaginis.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Omnes diligant ardenter
Opere et veritate
Jesum Christum creatorem,
Quem in mundum misit pater
Larga tractus caritate,
Nostrum verum salvatorem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Deum Jesum,
Sanctae Mariae filium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Genitus a Deo patre
Virgineque semper matre
Factus est mundi salvator,
Qui jam erat et creator.

2. Non est sub coelo alius
A Christo redemptore,
Quo quis salvari valeat,
Et coeli largitore.

3. Montem sanctum dicimus
Christum salvatorem,
A patre quem accepimus
Gratiae datorem.

Responsoria.

1. Salvator Christus Dominus,
Deus et homo verus,
Cupit homines salvari
Et ad agnitionem
Verae fidei vocari,
Unde Jesus salutaris
Debet nominari.
V. Ipse siquidem populum,
A peccatis salvans suum
Coelo situavit.

2. Lapis de monte jam sancto
Sine manibus praecisus
Est salvator noster Christus,
De virgine jam natus,
Quo ut David Philistaeum
Daemonem convincimus;
V. Factus est namque salvator
Christus angularis lapis.

3. Propter Dei patris caritatem
Nimiam venit nobis
Ejus unigenitus
Virginisque natus,
Sua passione,
Jam quod perierat,
Cupiens salvare.
V. Dum imago salvatoris
In Beryto percutitur,
Tunc sanguis pretiosus
Largiter effunditur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Salvatoris gratia
Evidenter patet,
Dum in Beryto passio
Christi jam non latet.

2. Imago percutitur
Nostri salvatoris,
Sic sanguis effunditur
Non parvi valoris.

3. Baptizantur gloria
Christi salvatoris
Sic undam venerantes
Tam sancti cruoris.

Responsoria.

1. Dum imago salvatoris
A Judaeis est percussa,
Sanguinem effudit verum
Velut olim aquam petra,
Quo sanantur languidi,
Crescit fides vera,
Et multi laetantur.

V. Salvatoris enim festum
Recte nunc indicitur,
Cum sanguis de imagine
Ejus jam effunditur.

2. Si opus adspicimus
Christi creatoris,
Merito ecclesiae
Salvatoris nomine
Dedicantur multae,
Mortis namque tempore
Et demum de imagine
Sanguinem effudit,
V. Per quem victo daemone
Populum redemit.

3. Salvatorem nostrum Jesum
Christum agnoscamus,
Et ut sit propitius,
Mente recolamus
Ejus beneficia
Et omnia, quae fecerit
Nobis permagnifica.
V. Redemit nos in sanguine
Suo regnum et sacerdotes
Gratis faciens.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A salvatore Domino
   Miracula patrantur,
   Et propter hoc ecclesiae
   In mundo consecrantur.

2. Per Jesum Christum Dominum,
   Nostrum salvatorem,
   Vere salvari credimus,
   Non per nostrum vigorem.

3. Clamaverunt patres justi
   Ferventi amore
   Et certe sunt salvati
   Christo redemptore.

Responsoria.

1. Lux vera, Christus Dominus,
Salvator advenit,
Plus quam ignis per desertum
Populum secernit,
Et quemlibet illuminans
Docuit utilia,
Omnibus jam suis praestans
Multa beneficia.
V. Qui salvatorem sequitur
Habebit vitae gratiam
Et lumen indeficiens.

2. Agnus sine macula,
Salvator Jesus dicitur,
Qui solvens, quod non tulit,
Daemonemque vincens
Populum redemit.
V. Obediens Deo patri
Virginique sponte matri
Mortem crucis pertulit.

3. Salvator Deus Christe,
Qui natus matre virgine
Mortem pertulisti
Et a mortuis resurgens
Coelos ascendisti,
Sanguinem in Beryto
Fundens de tua imagine
Tuo dotasti munere,
Digneris nos salvare
In tuis laudibus
Congregatos hodie.
V. Christum Deum agnoscentes
Salvatoremque credentes
Invocamus conclamantes.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Collaudemus pariter
   Jesum salvatorem
   Et coelestis gloriae
   Suis largitorem.

2. Digneris, salvator Christe,
   A malo nos salvare,
   Ut per tuam pietatem
   Colamus trinitatem.

3. Auctor boni Dominus
   Ipse est salvator,
   Sit nobis propitius
   Vitaeque donator.

4. Salvat Christus humiles,
Qui eum sequuntur
Et bonis assidue
Ejus perfruuntur.

5. Justorum angustiae
Multae asseruntur,
Salvat illos Dominus,
Qui Jesum sequuntur.

Ad Benedictus.

A. Benedictus sit Dominus,
Salvator noster Christus,
Qui genitus aeterne,
Conceptus est ex virgine,
Homo factus in tempore,
Ut plebem suam salvaret
Et superis sociaret,
Hinc et laus et gloria
Illi sunt in saecula.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

Populus fidelium
Berytensis credidit
Jesum Christum creatorem
Et salvatorem omnium,
Qui populo donavit
De sua imagine
Charismata
Ipsumque salvavit,
Ideo ejus nomini
Ecclesias sacravit.

Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. — In 1. Noct. R 1, 8 salvans sinu. — In 2. Noct. R 1, 3 verum ergänzt. — In 2. Vesp. ad Magn. 2 credidit ergänzt. — Ibid. 10 salvavit.

3. In Sanctificatione Conceptionis BMV.

In 1. Vesperis.

R. Virgo Maria, Dei
genitrix pia, sanctificaris
Atque super sanctos
cunctos plus nempe bearis;
V. Alma domus Domini,
mons, fons et sponsa vocaris.

Ad Magnificat.

A. O venerabilis et benedicta
patrona Maria,
Nobilis et digna,
duc nos ad gaudia dia.
Culpa conceptam
te reddidit El fore sanctam,
De qua quis culpa
nisi Christus non fuit ultra,
Tu tamen existi
mater dignissima Christi.
Ergo salvatrix
sis nobis dux et amatrix,
Hostis et a telis
nos protege, virgo fidelis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus cum beatis
Deum, qui cuncta creavit
Et in alvo suae matris
Mariam sanctificavit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maria, consilio
Dei te concepit
Anna ex conjugio
Joachim, quem accepit.

2. Tu es arca sanctitatis,
Quam Deus sanctificavit,
In te manna veritatis
Fecit Christus, qui nos pavit.

3. Maria, sanctificata
Plus quam omnis creatura,
Per te virtus increata
Nobis praestet coeli jura.

Responsoria.

1. Plaudat mater ecclesia,
Sanctificavit penitus
In alvo matris gratia
Mariam sancti spiritus.
Gabriel, Christi nuntius,
Tulit missus divinitus,
Cujus carne innoxia
Nobis Jesus est deditus.
V. Est lilium virgo convallium
Et flos campi, Dei rosarium,
Ipsa nostros delectet exitus.

2. Fis aula regis omnium
Nec non thronus egregius,
Virgo, regina gentium,
Quam El sacravit plenius.
Dilectum tuum filium
Nobis praebe quantocius
Precantibus propitium,
Pellatur adversarius,
Hostis iniquus varius.
V. Recordare, pro quibus mater es,
Per te fiat securus noster pes,
Ne labamur in lacum stultius.

3. Pulchrius ornatur
paradisus teque beatur,
Ex te productum
ubi gustas splendide fructum.
Illuc tu grata
nos dirige sanctificata,
V. Virgo salutaris,
pro nobis sponte loquaris.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gratia sanctificans
Fuit in Maria,
Culpae nil damnificans
Sensit in hac via.

2. Hanc sanctivit deitas
Summa, quae regnat in caelis,
Qua nostra captivitas
Orci evasit a telis.

3. Haec est virgo, quae donavit
Fructum multum uberem,
Quam Deus sanctificavit
Culpam tollens veterem.

Responsoria.

1. Mater pia,
templum es Salomonis,
Consecratum
sancti spiritus donis,
Adornatum
valde dotibus bonis,
In te quievit
dux salvationis.
V. Tu es urna aurea,
Quae manna continebat,
Et virga praeterea
Aaron, quae frondebat,
Ac vellus Gedeonis.

2. Super Mariam floruit
Dei sanctificatio,
Et ut sol mundo splenduit
Ipsius conversatio,
Et ancillam se praebuit
Ingenti Dei filio
In praesenti exsilio.
V. Praerogativam
magnam habuit,
Nunquam cupisci
mente potuit,
Sed serpentinos
motus doluit
Carnis sentibus
tactis incendio.

3. Te, regina pia,
sacravit, virgo Maria,
Ventre tuae matris
excelsi dextera patris,
Mox ut vixisti,
post haec Dominum meruisti;
V. Fac, qui te laudant,
tecum dulcedine plaudant.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Licet tamen hodie
   Sit dies conceptionis,
   Festum istud proprie
   Fit Mariae sanctionis.

2. Fusca fit conceptione
   Maria, sed citius
   Ex divina sanctione
   Formosa fit plenius.

3. Hodie fuit Mariae
   Humana conceptio,
   Octogesimaque die
   Fuit ejus sanctio.

Responsoria.

1. O Maria,
   Quam digna es praeesse,
   Virtus dia
   Originali faece
   Te mundavit,
   Mox cum te fecit esse,
   In hac via
   Nos salva tua prece;
V. Agonia
   sunt nostrae mentes fessae,
   Mater pia,
   Cum hinc erunt egressae,
   Harmonia
   Coeli plaudant et messe.

2. Es sanctificata
   Maria creata,
   Virgo illibata,
   Mater Dei grata,
   Ad regna beata
   Duc nos exaltata
   Ac de nostra strata
   Repelle peccata,
V. Sis nobis advocata,
   Maria coronata.

3. Stella matutina,
   fer lumen, sis medicina,
   Pellito serpentes,
   da pacem, dirige mentes;
   Mox te mundavit
   El, cum te mente creavit,
V. Ergo, Deo digna,
   nos salva, virgo benigna.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudemus Mariam odis,
   Hymnis et carminibus
   Et cunctis condignis modis,
   Digna nam est laudibus.

2. Omnibus prae creaturis
   Gaudet privilegio
   Maria, qua perituris
   Orta est salvatio.

3. Tantum hanc sanctificavit
   Divina sublimitas,
   Quod nunquam post hanc temptavit
   Peccati iniquitas.

4. Gloriosa virgo tanta
   Haec virtutum culmine
   Ante ortum fuit sancta
   Dante Deo flamine.

5. Divina praevisio
   Hanc sanctificavit
   Hancque suo filio
   Matrem praeparavit.

Ad Benedictus.

A. In te, virgo Maria,
   Fides remansit vera
   In Christi passione,
   Quam sua turba pia
   Amisit tunc revera
   Ex hebetatione.
   Tu es sanctificata
   Prae omni creatura
   A culpae livione
   Nec unquam es temptata
   Ulla carnis jactura
   Sine ambitione,
   Salva nos in agone.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Mulier amicta sole,
Ornata sideribus,
Est Maria digna prole
Regnans in coelestibus.

Ad Tertiam.

Trinitatis triclinium
Maria plena bonis,
Fit et reclinatorium
Superni Salomonis.

Ad Sextam.

Haec est Judith benedicta,
Quae sua sagacitate
Plebem servat ab inflicta
Holofernis pravitate.

Ad Nonam.

Haec est Esther redimita,
Quae cor placat regium,
Per hanc plebi datur vita
Et Aman suspendium;
Divina praevisio
Hanc sanctificavit
Hancque suo filio
Matrem praeparavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O virgo epicharis,
Surge ut aurora,
Maria, fons jubaris,
Ut luna decora,
Electa a Domino
Ut sola sanctita,
Absque omni termino
Gratia fulcita.
En nos foedat, ut nos laedat
Caro suis maculis,
Mundus surgit et insurgit,
In nos retiacula
Trahi quaerit atque ferit
Nos cum suis jaculis,
Te precamur et hortamur,
Salve nos his vinculis.

Brev. ms. Gerundense saec. 14/15. Cod. Capit. Gerunden. 3. — In 2. Noct. A 2, 1 sanctificavit Hs. — A 2, 3 Quae nostra Hs. — R 1, 2 templum Salomonis est. Hs. — R 3, 14 sentis Hs. — In 3. Noct. R 2, 2 increata Hs. — Das festum Conceptionis ward in Gerona eingeführt durch Capitelsbeschlufs vom 17. April 1330. Vgl. den Wortlaut España sagrada XLIV, 327 sqq. Betreiber der Angelegenheit war der Propst des Kapitels, Arnaldus de Monte Rotundo, in dem also möglicherweise auch der Verfasser des Officiums gesucht werden könnte. — Von diesem Officium redet, leider ohne es gesehen zu haben, Perrone, Abhandlung über die dramatische Definition der unbefleckten Empfängnis der sel. Jungfrau Maria. Deutsch von Dietl, Regensburg 1855. S. 135.

4. In Visitatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Virga Jesse progreditur,
Virum circumdans utero,
Qui sedet a dextris Dei.

2. Matres, virgo et sterilis,
In ventre portant pueros
Collaudantes Dominum.

3. Domum intravit sterilis
Jucunda dicta audiens
Matrem clamantis Domini.

4. In ventre fructum deferens
Implevit desiderium
Virgo arcana viscerans.

5. Deus misit verbum suum
Et flavit spiritus ejus
Virginis dona detegens.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum
In cantico virginis,
Quae eructando edidit
Verba secreta spiritus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Celebrantem mysteria
Christum regem in utero,
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Domine Dominus noster,
Quam admirabilis es,
Perfecisti laudes matrum
Atque infantium.

2. Coeli infantes coelitus
Enarrant gloriam Dei
Et opera manuum ejus.

3. Isti sunt generatio
Quaerentium Dominum
In loco sancto ejus.

Responsoria.

1. O felix infans intuens
Secreta Christi prodita,
Ventre exsultans protinus
Apprendit mox se intime;
V. Et nos illustret Dominus,
Quem agnoscebat parvulus.

2. Superinfusa gratia
Membra replevit gaudio
Conclusa ventre sterili
Et ad clamandum impulit
Ipsorum sensum sterilem,
Quae mox effecta cernitur
Propheta sancti spiritus,
V. In quo clamemus exsules
Firmari fide sterilis.

3. Maria, mater Domini,
Quid sentiebas spiritu,
Quando imago corporum
Tanta expressit clarius
Vocum, gestus et actuum
Mirifice signatum?
V. Colligant, qui praenoverint
Effectus sancti spiritus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eructavit virgo mater
Verbum bonum prophetando,
Se praedicari beatam.

2. Venite et videte,
Quam magna sint opera,
Quae fecit Deus feminis.

3. Habitatio est insons
In te, virgo regia,
Sanctorum laetantium.

Responsoria.

1. O quanta sunt miracula
Absconsa, quae deliciae!
Lucebat lux infantulo,
Quae infra membra tegitur,
Cum arte formans spiritum,
Quae sunt producta tempore.
V. Ipsa nos formet intime,
Quae dulcem gustum radiat.

2. Si lumen defers, protinus
Clarescent cordis intima
Et ad videndum, coelitus
Quae dulcorabant viscera
Matrum levatis mentibus,
Nostri stupescent oculi.
V. Deum rogamus sobrie,
Sentire festa inclita.

3. Jesu mater depascitur,
Fructum salutis deferens,
Quo Deus cibat granditer
Matrem prophetae coelitus,
Qui gestit amplo spiritu
Et in materno utero.
V. Recti sumamus spiritum,
Qui rectum facit animum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cantemus Deo canticum,
Laetentur coeli et terra,
Quia infanti clarius
Notum se fecit Dominus.

2. Lux orta est justo corde,
Laetamini, justae matres,
In sanctificatione
Vestra et filiorum.

3. Jubilate in conspectu
Regis filii virginis,
Cantate et exsultate,
Psallite Deo, psallite.

Responsoria.

1. O dulcis festi sanctitas,
Quam fecit ampla caritas
Diffusaque suavitas
Inter personas quatuor,
In quibus est vivacitas
Dispariter donata.
V. Corde cantemus fervida
Pia ipsarum cantica.

2. Jesum factorem omnium
Pia restringunt viscera,
Fontem vitae dulcissimum
Mater apprendit amplius,
Johannes sentit dulciter,
Elisabeth magnifice.
V. Dies solemnis agitur,
Quo fusae sunt deliciae.

3. O Christe, dulce pabulum,
Quam te gustabant invicem
Personae tam mirificae,
Quibus praestabas peritus.
Dona infusa gratia,
Quibus terreris moritur.
V. Grates cantemus Domino,
A quo spectamus avide.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Parata sedes tua est
In utero virgineo,
In quo regnasti, Domine.

2. Servite in laetitia,
Quia suavis Dominus,
Donavit se vati Dei.

3. Deus meus, Deus meus,
Ad te de luce vigilo,
— — — — sitientes.

4. Benedicite electae
Et Dei condignae matri
Et prophetae Elisabeth.

5. Juvenes et virgines,
Senes cum junioribus
Laudent nomen Domini.

Ad Benedictus.

A. Hic puer ante propheta,
Quam ejectus ex utero,
Contestatur se sentire
Matris Dei praesentiam;
Postquam matrem, celebravit
Incarnati mysteria
Coelesti privilegio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Exsultet semen electum
Abrahae, patris fidei,
Cui sanctum repromissum
Mater portans visitavit
Elisabeth pietate,
Qua plene Deus colitur
In sancta visitatione,
In qua sacrum mysterium
Lacte primo conclamatur
Electo testimonio.

Brev. ms. Franciscan. saec. 13/14. Cod. Matriten. C 69 add. saec. 15. — In 1. Vesp. **A** 3, 3 Mater clamantes. — Ad Magn. 3 eraptando. — In 1. Noct. **R** 1, 1 O felix Maria infans. — **R** 2, 2 Membra repellet. — **R** 2, 7 sancte spiritu. — **R** 3, 2 spiritus. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Eraptavit. — **A** 1, 3 Se praedicari verbum beatum. — **A** 3, 1 Haimtatis est. — **A** 3, 2 Viete virgo. — **R** 2, 1 defer coelitus. — **R** 2, 8 festa indicta. — **R** 3, 3 cibat

graridit. — R 3, 5 Qui festat anplo spiritu. — In 3. Noct. A 1, 4 Notum fecit sibi Dominus. — A 2, 4 lies atque? R 1, 1 festa sanctitatis. — R 1, 6 Dispariter devota donata. — R 2, 3 Fonte victe. — R 2, 4 apprehendit anplius. — R 2, 8 Quod fusae. — R 3, 7 Nyantes cantemus. — In Laud. A 1, 1 est fehlt. — A 1, 2 virgine. — A 2, 3 Dognavit se sua iudei. — A 3, 1 Deus, Deus meus. — A 3, 3 Lücke gelassen in der Hs. Lies: Quia potas sitientes? oder Qui potasti? — A 4, 2 odet condigna mater. — Ad Ben. 1 prophetam. — In 2. Vesp. Ad Magn. 1 Exsultet sanctum electum. — Ibid. 2 Habrae. — Ibid. 6 collitur. — Ibid. 8 sacrarum. — Ibid. 9 Lecte primo.

5. In Assumptione BMV.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Immensi regis genitrix et cuncta creantis
Evecta est hodie angelica super agmina cuncta,
In jubilo vocis solvamus munera laudis.

2. Hac profecto die perpetua virgo Maria
Coelos ascendit terramque perosa reliquit,
Regnat nunc pia cum Christo, laetamini, quaeso.

3. Filius, ecce, Dei properat occurrere matri,
Collocat in solio super omnia sidera celso
Angelicisque choris praefert super aethera cunctis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Suscipitur mater Christi reginaque mundi
Angelico laetante choro coeloque corrusco,
Unde hujus laeti veneremur festa diei.

2. Si Dominum in sanctis ejus laudare jubemur,
Multo plus sancta coelos migrante Maria,
Gignere quae meruit ipsum, qui cuncta creavit.

3. Mundi regina, perpetua virgo Maria
Assumpta est hodie in coelis, gaudete, fideles,
Laudantes Jesum festivo carmine Christum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaudeat ecclesia mundi per climata cuncta,
Praefulget hodie meritis quia virgo Maria,
Mater sancta Dei transcendit culmina coeli.

2. Gaudent, ecce, chori, cives super astra superni,
Mundi reginam secum sumpsisse Mariam,
Nosque hodie tanti celebremus gaudia festi.

3. Ecce Maria super cunctos transcendere coelos
Digna hodie meruit, quae ipsum, qui cuncta creavit,
Virgo Deum genuit, post partum virgo permansit.

Antiph. ms. Oscense saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Vicense saec. 13. Cod. Capit. Vicen. C. C. — Brev. ms. Oscense saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. D. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. E. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. F. — Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. G. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. H. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. I. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. K. — Brev. Placentinum imp. Venetiis 1503. L. — Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527. M. — Brev. Pallantinum imp. Pallantiae 1545. N. — Brev. Tudelense imp. Caesaraugustae 1554. O. — Unter den Responsorien, die in den verschiedenen Quellen sehr verschiedene sind, kommen einige versificierte vor, so:

R. Candida virginitas, paradisi cara colonis,
Hortus conclusus florenti cespite vernans,
Cui merito mundus celebrat praeconia totus,
V. Quae meruit Dominum progenerare suum.

Aus Sedulius sind die folgenden zum Teile verunstalteten Verse genommen:

R. *O gloriosa domina, excelsa super sidera,*
(Quae) nec primam similem visa es nec habere sequentem.
Sola sine exemplo placuit virgo [placuisti femina] Christo.
V. Sola fuit mulier, patuit qua janua leto
Et qua vita rediit.

Reimprosa ist das dritte Responsorium der dritten Nokturn:

R. Ave, festiva ferculi Salomonis conviva,
Regis aurea transcendens triclinia;
Pro agni occisione mater puerpera mente,
Pro gratia benedicti oris
Argenteis suffulta columnis,
V. Monte Libano magis candida.
O quam terribilis in ordine caritatis,
Transis per medias Hierusalem filias.

6. In Festo Rosarii BMV.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Imperatrix
coelorum inclita,
Florens rosa
fragrans virtutibus,
Virginali
candore praedita,
Virens germen
saeclis arentibus,
Virga Jesse
radice genita
Pulchra pudoris
ut flos de sentibus.

R. Virgo florens
stirpe Davidica

Novo more
fructum jam protulit,
Cujus ortum
praesignans mystica
Prophetarum
vox mundo praetulit,
Quem virgo contulit;
V. Felix fructus
ortus ex virgine,
Mundo datus
pro mundi crimine.

Ad Magnificat.

A. O splendor fulgens sideris,
Candore rosa virginum,
Materni consors muneris,
Quorum dignitas nominum
Aeterni jure foederis
Te cunctis praefert hominum;
Hinc beata prae ceteris
Te concinis post Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt floris angelici,
Dei matris solemnia,
Serto laudum multiplici
Jubilet nunc ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

Paradisus voluptatis
Est venter virgineus,
Ubi fructus honestatis
Et flos spirat roseus.

Responsoria.

1. O speculum munditiae,
Celsi jubar splendoris,
Summae dono clementiae
Genitrix creatoris,
Geris flos pudicitiae,
Divi florem decoris.
V. Tu spiritus sacrarium,
Tu virtutum rosarium,
Nivei flos candoris.

2. Flos exortus
de ventre virginis
Nostri spinis
pungitur criminis,
Dum pro vita
marcescit hominis
Utriusque
servans vim germinis.
V. Flos de rosa
candens egreditur,
Quae rubore
mortis perfunditur.

3. Stirps generosa Deum
producens Jessea virgo,
Spirat odore sacrae
fecundae virginitatis,
V. Alliciens superos
submittit ad ima radices.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

Candens flos spina pungitur
Calore vernans roseo,
Amoris dum configitur
Spina corde virgineo.

Responsoria.

1. Ventris triticeus
lilio vallatus acervus
floruit intacto
roseo fragrante decore,
V. Flos pariter fructum
sociat partusque pudorem.

2. Semine flos fidei
genitus de virgine Christus,
Quem veneranda patrum
senserunt corda praesaga,

Floret mellifluis
fructu rorantibus astris;
V. Flos generat florem
de flore tempore florum.

3. Florida sanctorum
virgo conserta choreis,
Hortus praeriguus,
paradisus deliciarum,
Haec tibi devotus
celebrat solemnia mundus,
V. Est qui virgo tuis
sanctis redimita coronis.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Quam pulchra, quam speciosa,
Vernans in deliciis
Virginitatis ut rosa,
Potens in divitiis.

Responsoria.

1. Rosa vernans caritatis,
Plantata in Jericho
Te fons rigat deitatis
Flumine mirifico.
V. *Quasi flos rosarum in diebus,
vernis et quasi lilia, quae
sunt in transitu aquae.*

Verbeta.

Speciosa plus quam rosa
Jesse virgo floruit,
Cujus florem et odorem
Puer clausus sentiit.
Clausos artus servat partus
Et florem fecunditas,
Regum coetum, senem laetum
Refovet suavitas.
Post in templo pro exemplo
Odor verbi funditur,
Fossis agris dorsi flagris
Cruor inde profluit,
Et per spinam medicinam
Caput membris influit.
O quam dignum crucis lignum
Lassis fertur humeris,
Rosis quinis de ruinis
Manuum, pedum, lateris.
Ut praedixit, flos revixit
Mortis pulso nubilo,
Super caelos fertur melos
Angelorum jubilo.
Hinc efulsit, quem indulsit
Lux et odor spiritus
Et in thronis Salomonis
Matrem locat coelitus.
Illic vernat flos, ne spernat
Spinas, unde natus est,
Sed florere et transferre
Faciat, quo vectus est.

In Laudibus.

Super Psalmos.

A. Decor florum
praecellens lilia,
Rosa pulchra
per tuum filium,
Ipsi, pia,
nos reconcilia,
Quo fruamur
post hoc exsilium.

Ad Benedictus.

A. Felix virgo
et mater unica,
Expers paris
divino germine,
Candens rosa,
radix deifica,
Sacro florens
perfusa flamine,
Gratiarum
imbre rorificans,
Nos emundans
ab omni crimine.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Paradisus voluptatis
Est venter virgineus,
Ubi fructus honestatis
Et flos spirat roseus.

Ad Sextam.

Inter spinas lilium
Crescit cum decore,
Parit virgo filium
Servato pudore.

Ad Nonam.

Terram nostram coelitus
Ros inebriavit,
Cum florem divinitus
Christum germinavit.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laetare, mater inclita,
Fideli constans populo,
Nam festa dudum praestita
Novo patent miraculo.

2. Rosa rubet candida
Vulnerata caritate,
Praedilecti languida
Amoris suavitate.

3. Dilecto superinnixa,
Deliciis affluens,
Florens rosa est enixa,
Florem mundo refluens.

4. Tuum per psalterium,
Quo te veneramur,
Justum desiderium
Per te consequamur.

Ad Magnificat.

A. O splendor humilium,
Stella matutina,
Virginale lilium,
Rosa sine spina,
Quae sola post filium
Servas a ruina,
Cum grege fidelium
In patriam mina.

Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. A. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. B. — A bietet das Fest ordine monastico, die Psalmen der Nokturn wegen der österlichen Zeit sub una Antiphona; B hat wegen des tempus paschale nur eine Nokturn, aber mit 3 Antiphonen. Wir müssen also im Texte A folgen, obschon das Officium ursprünglich nicht monastisch gewesen zu sein scheint. — In 1. Vesp. hat B folgende fünf **AA**:

1. Summi regis fragrans accubitu
Nardus tua tam odorifera,
Ut pascatur in florum ambitu,
Ipsum traxit ad tua viscera.

2. O quam grata Deo virginitas
Fructum ferens simul cum floribus,
Per quam partus atque integritas
Convenere concordes moribus.

3. Rosa florens, nive candidior,
Rubens magis amore filii,
Hujus parens coelis fecundior,
Suavior odore lilii.

4. Ibo ego ad montem Libani
Et ad collem myrrhae thuriferum,
Cinnamomi, boracis, galbani,
Montem pinguem, montem deiferum.

5. Hortus clausus, quo sponsus messuit
Myrrham suam cum aromatibus,
Redditurus poma, quae rapuit
Adam binae mortis reatibus.

In 1. Noct. **A** 1. Laetare mater inclita etc. B. — **A** 2. Paradisus voluptatis etc. B. — **A** 3. Terram nostram coelitus B. — **R** 1, 5 Divini florem A. — **R** 2, 12 praefunditur A. — **R** 4. Virgo florens stirpe Davidica etc. A. — In 2. Noct. **R** 1, 2 vallatus lilio A. — **R** 2, 4 servierunt corda A. — **R** 3, 7 Est lirgo tuos A. — **R** 4. Candida virginitas etc. A; entlehnt aus dem älteren Officium Assumptionis. — In 3. Noct. nur ein Responsorium A. — In Laud. hat B folgende **AA**:

1. Superni floris suavitas,
Fructus, quem virgo peperit
Ecce, nati haereditas,
Cum nobis somnum dederit.

2. O decus humilium
Flosque puritatis,
Cum decore filium
Fers virginitatis.

3. Rosa vernans caritatis etc. bis zum V. — 4. Inter spinas lilium etc. —

5. Hortus pudicitiae,
Fons vitae signatus,
Tu puteus gratiae,
Rubus inflammatus.

In 2. Vesp. R. Candida virginitas B; vgl. dazu das oben Bemerkte.

7. In Decensione BMV.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex ore Alfonsi
laudatur virgo Maria,
Cujus munditiam
foedantes conterit hostes.

2. A thalamo egrediens,
sicut agni sponsa refulgens,
Advenit in terras
Alfonsum veste decorans.

3. Tollite nunc vestras,
Toletani, pandite portas,
Gloria quae est coeli,
nunc vestras introit aedes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Prae gnatis hominum
cunctis speciosior exstat,
Flaminea stola
Domini quem mater adornat.

2. Alma tabernaculum
Toleti sanctificavit,
Dum comitata choris
superum descendit in illud.

3. Es laudanda nimis,
magna es regina polorum,
Quam chorus angelicus
comitans veneratur, honorat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ingresso in templum
culturo festa Mariae
Occurrit virgo
turmis stipata polorum.

2. Quae tenet in coelis
solium regina supremum,
Ad terras veniens
Alfonsum veste decorat.

3. Cantica cantemus,
Domini qui intramus in aulam,
Hac nocte in terris
cecinit quia curia coeli.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ecclesia exsultans
   modulctur carmina laudum,
   In terras hodie
   descendit gloria coeli.

2. Virginitatis honor,
   matrum sanctissima mater,
   Maxima sunt, celebri
   tibi quae famulantibus offers.

3. Veste triumphali
   virgo insignivit amatum,
   Contra hostes ejus
   retulit quia grande trophaeum.

4. Sidereo effulgens
   vultu sanctissima virgo
   Expulit ex templo
   tenebras clarumque reliquit.

5. Toletanum hodie
   resonabat carmina templum
   Vocibus angelicis,
   aderat quia curia coeli.

Brev. Zamoranum imp. 15**.

8. De Beata Maria V.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jesum, qui carnem induit
  Virginei pudoris,
In cujus carne ferbuit
  Stupendi vis amoris,
Mens jubilet interius,
Vox concinat exterius
  In organis sonoris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo prudens emiserat
   Votum integritatis
   Nec nubere decreverat,
   Nisi per veritatis
   Oraculum, spiraculum
   Et stupendum spectaculum
   Constaret sibi satis.

2. Virtus divina claruit
   Cum virgae praesentantur,
   Ex quibus nulla floruit
   Nec frondes dilatantur,
   Sed virga Joseph floruit,
   Tantum et ipsa fronduit
   Et fructus renovantur.

3. Visis his mirabilibus
   Mox virgo desponsatur,
   Sed a secretis sedibus
   Talis lex allegatur,
   Quod primum florem virginum
   Primo splendori luminum
   Deberi causabatur.

Responsoria.

1. Creatis pereuntibus
   Totus mundus multatur,
   Hinc in secretis sinibus
   Secretum pertractatur,
   Cum quo misit ad virginem
   Rex coeli fortitudinem,
   Ut mundus redimatur.

V. Almus apocrisarius
   Ut virginem affatur,
   Animus ejus anxius
   Pavescens meditatur,
   Quare sic salutatur.

2. Gabrielis oraculum
   Ut virgo ponderavit,
   Mox cordis habitaculum
   Sponso summo aptavit,
   Et totum virgo credidit,
   Quod paranymphus edidit,
   Nec quidquam dubitavit.

V. Virgo concepit regia
Ad hanc credulitatem,
Ut fecundata gratia
Aeternam veritatem
Ad mundi claritatem.

3. Concepit virgo filium
Absque ullo pudore,
Fabricatorem omnium
Absque ullo labore,
Qui fecit ipsam virginem
Post Christum Deum hominem
Prae omnibus priorem.

V. Huic nulla virgo similis,
Munda sic et fecunda,
Quaecunque vero alia
Sterilis et immunda,
Primae nulla secunda.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Tota virgo deifica
In montana volavit,
Contemnens ista lubrica
Cognatam salutavit,
Ad cujus salutiferum
Verbum atque luciferum
Non-natus exsultavit.

2. Cognatam tribus mensibus
Virgo adsociavit
Et suis sanctis manibus
De terra elevavit
Prophetam admirabilem,
Prae cunctis honorabilem,
Quem Deus suscitavit.

3. Corde Deum glorificat
Virgo intemerata,
Lingua Deum magnificat
In plebe visitata,
Glorificat et praedicat,
Magnificat, specificat
In sese fecundata.

Responsoria.

1. Gestat claustrum virgineum
Potentem infirmatum,
Gestat vas illud aureum
Divitem pauperatum,
Mirabile, terribile,
Concipere, conspicere
Immensum mensuratum,

V. Gigantem breviatum,
Excelsum incurvatum,
Creatorem creatum,
Stabilem immutatum
Et Deum humanatum.

2. Joseph, sponsus nutricius
Thalami pudorati,
Quia non erat conscius
Verbi carne velati,
Cogitabat discedere
Et occulte deserere
Vas templi consecrati.

V. Ipsam cura magnifica
Joseph reverebatur,
Quidquid arte mechanica
Sudando lucrabatur,
Sponsae praesentabatur.

3. Dum iret Jerosolymam
Joseph ad profitendum,
Non invenit hospitium
Virgini ad manendum,
Sed vile diversorium
Et modicum praesepium
Ad jumenta tenendum.

V. Ibidem nocte media
Peperit salvatorem
Virgo pudica regia
Non sentiens laborem
Neque ullum dolorem.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sicut emittit radium
Sol absque laesione,
Sic virgo dedit filium
Sine corruptione,
Puerpera clausifera
Concipiens et pariens
Absque foedatione.

2. Non conquassatur vitrea
Per radium solarem,
Sic nec aula virginea
Per partum puellarem,
Immo fit tota purior,
Integrior et pulchrior,
Non habens sibi parem.

3. Sicut vellus non rumpitur
Distillando liquorem,
Ita nec virgo laeditur
Gignendo creatorem,
Immo ut lana candida
Tota remansit lucida
Solis habens splendorem.

Responsoria.

1. In partu almae virginis
Tres soles claruerunt,
In unum corpus luminis
Paulatim redierunt,
Fons olei tunc patuit,
Et templum pacit corruit,
Et idola ruerunt.
V. Tunc circa solem aureus
Circulus se evexit,
Atque vultus virgineus
Cum prole, quam adspexit,
Augustus et dilexit.

2. Per spiritus angelicos
Pastores convenerunt,
Et per adspectus coelicos
Magi adoraverunt,
Utrique partum cernere
Superno Dei munere
Virginis meruerunt.
V. Legi naturae obvii
Ut Sodoma ruerunt,
Bos et brunellus socii
Reverentes fuerunt
Nec foetum tetigerunt.

3. In partu almae virginis
Cuncta obstupuerunt,
Nam sub adspectu luminis
Nullum talem viderunt,
V. Hunc nescivit scientia
Neque experientia,
Naturae refugerunt.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudent matrem pietatis,
Laudent templum trinitatis,
Laudent stellam claritatis,
Laudent hortum voluptatis
Regna et imperia.

2. Laudet fontem venustatis,
Laudet rosam caritatis,
Violam humilitatis,
Lilium integritatis
Jubilans ecclesia.

3. Laudet rubum visionis
Et virgam correctionis,
Laudet vellum Gedeonis
Et manna refectionis
Tota vigilantia.

4. Altum thronum Salomonis,
Pulchrum, qui est Absalonis,
Totum portum stationis,
Claram vallem visionis
Benedicant omnia.

5. Laudent matrem veri Dei,
Matrem summi Nazarei
Cuncta, quae subsistunt ei,
Coelum, terra, lux diei
Et superna curia.

Ad Benedictus.

A. Partum virginis Mariae,
Arcam totius sophiae,
Quem collaudant omni die
Angelicae hierarchiae,
Benedictum comprobemus,
Benedictum invocemus,
Quem Deum esse censemus.

Cod. Matriten. Bb 150 saec 14. — In 1. Noct. R 3, 7 Prae cunctis. — In 3. Noct. R 3 scheinen fünf Verse ausgefallen zu sein. — Verfasser des Officiums, zu dem die Hymnen Virga de Jesse prodiit und Mundi hujus creaturas gehören, ist Fray Gil von Zamora, wie aus folgender Dedication hervorgeht: Incipit officium almifluae virginis, quod composuit Frater Johannes Egidii apud Zamoram ad preces et instantiam Aldefonsi regis Legionis et Castellae.

Serenissimo suo Domino Aldefonso, divina providentia illustri regi Castellae, Legionis et Vandaliae, humillimus scriptor suus, Frater Johannes Egidii, Fratrum Minorum apud Zamoram doctor insufficiens, regni terreni gubernaculum meritorium et aeterni bravium remuneratorium.

Officium almifluae matris, almae regis Jesu altissimi, pro cujus ordinatione devote vestra serenitas mihi scripsit, vestrae mitto magnificentiae per praesentium portitorem, sciens quod si omnes artus meos in linguam converterem et omnium sapientium facundiam haberem, in tam praeclarissimae virginis praeconium nihil esset. Obtemperavi siquidem praecepto principis, sed non consummavi praeconia virginis.

9. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O milium bis quinque
Constantia martyrum
Caritate laudabilis,
Justorum patientia
Terrore invincibilis,
O prudentia ad bellandum
Fidei inimicos docibilis,
Sicut hodie istorum gloria
In terris claruisti,
Ita et eos proprio
Cruore baptizatos
In coelis coronasti,
Sic ipsorum precibus
Facias assistentes
Divini muneris
Eis a patre promissi
Auxilio congaudere.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Cum cordis hilaritate
Collaudemus Dominum,
In sanctorum solemnitate
Decem milium martyrum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adrianus, Antoninus,
Regentes imperium,
Gadarenos, suum minus
Tenentes dominium,
Ut depellant, Apollinus
Adoratur idolum.
2. Simulacra deserentes
Idolorum fugiunt
De triumpho confidentes,
Multi inde pereunt,
Novem mille relinquentes,
Qui redire nesciunt.
3. Fugiunt imperatores
Novem mille strenuos
Relinquentes, quos victores
Fecit et almificos
Virtus Dei et doctores
Omnibus pontificos.

Responsoria.

1. Christo regi fiunt grati
Primicerius, Achatius
Et Eliades beati
Suis cum militibus,
Ab angelo confortati
Crebris visionibus.

V. Ecce, Christum confitentes
Milites strenui
Stant et fidem protestantes
Alumni fortissimi.

2. Immolant idolis agnum
Infideles milites,
Sed terrorem habent magnum
Reges illi divites
Fugientes quam profanum
Deferentes comites.
V. De triumpho desperantes
Non juvantur victima,
Tristes fugat imperantes
Formido celerrima.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Angelus ab eis visus
Sic eos alloquitur:
Ego sum de coelo missus,
Christus adorabitur
A vobis si crucifixus,
Et triumphus dabitur.

2. Quem videntes admirantur
Propter pulchritudinem,
Gadareni superantur
Per mortis voraginem.

3. Gadarenis sic devictis
Ab istis fidelibus
Angelus apparens mitis
Loquitur militibus:
Laudate victorem litis
Gaudii cum vocibus.

Responsoria.

1. Post victoriam ad culmen
Magni montis angelus
Ductis eis ferens lumen
Fulgens in coelestibus;
O beati, quibus numen
Adspicitur coelitus.

V. Coeli aperti cernuntur
Ab his novem milibus,
Septem angeli mittuntur,
Docentur divinitus.

2. Novi duces confortantur
Ab his sanctis angelis,
Instruuntur, innovantur
Doctrinis angelicis,
Multa eis nuntiantur
De suis suppliciis.
V. Gaudent milites instructi
Verbis evangelicis,
Fide Christi sunt imbuti
Et dictis propheticis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cumque reges adunati
His auditis nuntiis
Infideles sunt parati
Duobus patriciis
Castra movent inflammati
Minis et suppliciis.

2. His auditis sanctos Dei
Convocat Achatius:
Surgite, o fratres mei,
Oremus attentius,
Omnes enim sumus rei,
Deus est propitius.

3. Vox de coelis intonuit
His sanctis orantibus,
Quos non pavere monuit
Nocentes corporibus:
Ero vobiscum, docuit,
Vestris in conflictibus.

Responsoria.

1. In fide Christi eruditi
Sancti laetantur nimium,
Coelum jam petunt angeli,
Magnum resultant gaudium,
Sed infideles populi
Eos vacant ad proelium.

V. Imperatores aemuli
Contristantur ob taedium,
Luctu gementes flebili
Regum vocant consortium.

2. Sancti vocem audientes
Gaudent magno gaudio,
Laudes Christo persolventes
Parent regis nuntio,
Montem cito deserentes
Supernae spei elogio.
V. Agni mites praesentantur
Nefando consortio,
Reges eos percunctantur,
Quae fuit haec mutatio.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Imperatores acriter
Sanctos Dei jusserunt
Puerique viriliter
Tormenta devicerunt.

2. Nam sanguis de vulneribus
Sanctorum defluebat,
Quo se unguentes manibus,
Oratio haec erat:

3. Fiat nobis sanguis iste
Baptismi mysterium,
Quem pro te fundimus, Christe,
Ob culpae remedium.

4. Vox de coelo mox auditur
Cunctis audientibus:
Vocem vestram exauditur
Deo in coelestibus.

5. Christi fidem profitentes
Affixi patibulis,
De coronis confidentes
Gaudebunt cum angelis.

Ad Benedictus.

A. Scandit coelum
felix exercitus,
Fulget lumen
ostensum coelitus,
Terrae motus
magnus divinitus
Hora nona
fit sui exitus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gaude, mater
sancta ecclesia,
Digna Deo
dando praeconia,
Et plaude tu
magis, Armenia,
Tuae prolis
nova militia;
Cantet Christi
tanta familia
Milium bis
quinque solemnia.

Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. A. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. M. — In 1. Vesp. Ad. Magn. 4 O justorum A. — In 1. Noct. **A** 1, 1 [Adria]nus, Antonius A. — **A** 1, 4 tenentes dominum AB. — **A** 1, 4 Ut fehlt AB; debellant A. — **A** 1, 6 Apolinus B. — **R** 3 ist prosaisch AB. — In 2. Noct. **A** 1, 5 si fehlt AB. — **A** 2, 1 Quem vidistis B. — **R** 1, 3 Ductus AB. — **R** 3 ist prosaisch AB. — In 3. Noct. **A** 1, 1 Quicunque reges B. — **A** 1, 5 moverunt AB. — **R** 1, 1 In fide Christi crudeli A. — **R** 3 prosaisch, de Communi. — In Laud. **A** 1, 3 Puerisque A. — **A** 2, 1 Nam sanguis Christi de AB. — **A** 4, 3 Vocem nostram exauditur B. — In 2. Vesp. Ad Magn. 4 dans praeconia AB.

10. De sancto Angelo Custode.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Plaude, regnum,
gaude, Valentia,
Comitata
duce angelico,
Offer Deo
cordis frequentia
Laudes promptas
devoto cantico,
Sed non desis
tu, Catalonia,
Defensata
ense cherubico,
Pange, prome
pro nostro angelo
Invitata
tu, Aragonia.

R. Solis adspersa radiis
Tellus gaudet, ex aethere
Cum nobis missis angelis
Deus cessat a verbere,
Cuncta succeduut prospere
Sub cura tanti principis.

V. Deus nobis
dedit in vespere
Praesidentem
custodem hominis.

Ad Magnificat.

A. Transit custos
ad vallem flentium,
Dux ad plebem,
princeps ad populum,
Consolatur
luctum gementium,
Gaudent urbes
per suum angelum.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. O patriarche populi,
Qui curam geris hominum,
Ad te suspirant famuli,
Quos premit culpa criminum,
Funde preces ad Dominum
More custodis angeli.

Ad Nunc dimittis.

A. Christus lapis verus Deus
Supponatur capiti,
Somnus noctis ne sit reus,
Adsit lucta angeli,
Sursum tendant oculi
Ad locum montis Carmeli,
Ubi nil aliud est quam
Domus Dei, porta caeli.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt custodis angeli
Regni nostri solemnia,
Devotione vigili
Laudes promat ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Custos fortis et providus
Datus pro scuto populi,
Quo justus fit intrepidus
Plectit coronam homini.

2. Servat amicitiam
Homini praelatus,
Impetrat munditiam
Angelus beatus.

3. Confidenter agimus
Sub tanto patrono,
Per quem vitam trahimus
De coelesti throno.

Responsoria.

1. Castra movens
per suum angelum
Trahit Deus
subjectum populum,
Nocte portat
accensum cereum.
Per iter devium.

V. Miles insequitur,
Mare dividitur,
Pharao mergitur,
Populus graditur.

2. Timet, tremit
Elias fugiens,
Dormit, adest
custos subveniens,
Cibum affert
somnum excutiens
Et viam dirigens.
V. Surge, mande
et perge protinus,
Montem pete,
haec ait angelus.

3. Viam vitae
pergens diluculo
Vir Tobias
cum lucis angelo,
Manet pater
caecus in clanculo.
Innitens baculo
Magnus in populo.
V. Decoratus
patri reducitur,
Excaecatus
lumini traditur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In hujus maris fluctibus
Et procellarum flatibus
Exstinguit ensem igneum
Deus per suum angelum.

2. Trahit ad robur animi
Tutela sancti angeli,
Datur virtus conamini
Et venia piaculi.

3. Exardescit
Ira cum gladio,
Expavescit
Rex coram angelo,
Sic tepescit
Pestis in populo.

Responsoria.

1. In fornacis
ligati medio
Sidrach, Misach,
sanctus Abdenago
Descendente
ad ipsos angelo
Irrorantur
dulcore nimio.
V. Torquet flamma
Chaldaeos devorans,
Mulcet sanctos
ad laudem provocans.

2. Pestis devorat populum
Regis David pro scelere,
Furentem videt angelum
Rex ferientem aspere.
V. Ait David:
corde condoleo,
Statim ad haec
parcitur gladio.

3. Dum sequentem Loth expectat
Suadentem angelum
Impellentem mox prospectat
Ad instantem exitum,
Prohibentem, ne tepescat
Intra fines urbium.
V. Trahit secum paucos clamans,
Civitatis culpam damnans
Provocantem Dominum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Revelavit Deus
grande mysterium
De supernis loquens
per suum angelum.

2. Verba Dei nuntiat
Fidei ad lumen,
Sic a morte revocat
Gladii acumen.

3. Civitatis ostia
Angelus custodit,
Ne subintrent odia,
Murum anteponit.

Responsoria.

1. Scalam videt
 tangentem superos
 Scandentes et
 descendentes angelos
 Deum cernit,
 cum levat oculos
 Jacob innoxios,
V. Sed constringente brachio
 Conluctatur cum angelo.

2. O spem miram, quam dedisti
 Hanc urbem incolentibus,
 Cum angelum statuisti
 Praesidentem civibus,
 Imple, Deus, quod dixisti
 Indulgens peccatoribus.
V. Qui sic mundum dilexisti,
 Ut traderetur filius,
 Et custodem transmisisti
 Dedicatum mortalibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Pugil noster angelus
 Draconem prostravit,
 Concrepemus vocibus,
 Dominus regnavit.

2. Offert praesul hostiam,
 Sperate in eo,
 Ad nostri custodiam,
 Jubilate Deo.

3. Te ad laudem excitat
 Custos, ne sis reus,
 Tecum corde jubilat:
 Deus, Deus meus.

4. Alte praeco clamitat:
 Ad coelum prospicite,
 Et vox de coelo promicat:
 Deo benedicite.

5. Tonat in coelestibus:
 Omnes properate,
 Custos noster angelus,
 Dominum laudate.

Ad Benedictus.

A. Praesul, custos,
 tutor sanctissime.
 Urbem istam
 serva tutissime,
 Inimicum
 pelle fortissime,
 Pestem cunctam
 sana piissime.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Audi preces supplicis
 Angeli beati,
Confer, Deus, servulis,
 Sint immaculati.

Ad Tertiam.

Serva, pastor ovium,
 Regni hujus gregem,
Qui per sanctum angelum
 Tuam pandis legem.

Ad Sextam.

Fove, quo per angelum
 populus profecit,
Qui sequendo invium
 In multis defecit.

Ad Nonam.

Plantent mentis hortulum
 Tui credibilia
Qui per sanctum angelum
 Facis mirabilia.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest dies lucidus,
 Quo plebs gratulatur,
 Aquam movet angelus,
 Languidus curatur.

2. Purgat labra calculo
Prophetae tacentis
Deus misso angelo
Ad salutem gentis.

3. Portat pium Lazarum
Ad sinum coelorum
Et coeleste gaudium
Chorus angelorum.

4. Laudant Deum parvuli
Christo adhaerentes,
Horum sancti angeli
Deum sunt videntes.

5. Adstant plures angeli
Thronum circumdantes,
Digna vota populi
Deo praesentantes.

Ad Magnificat.

A. O virtus debilium,
Splendor castitatis,
O ductor humilium,
Decor puritatis,
O princeps nobilium,
Ardor caritatis,
O scala sublimium,
Nos junge beatis.

Brev. Valentinum imp. Venetiis 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. D. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. E. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. F. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Barcinonen. 1 IV 7. G. — Offic. ms. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. H. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. I. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. K. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. L. — Brev. Ord. SS. Trinitatis imp. Valentiae 1519. M. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. N. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. O. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. P. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. Q. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. R.

In 1. Vesp. Super Ps. **A**, 1 gaude Dertusia P; diese **A** steht ad Magnif. in H mit dem Anfang: Plaude regnum, gaude tenebrosa; M hat die fünf **AA** super Ps. der 2. Vesper an dieser Stelle, R nur die erste derselben, G nur die **A** Laudant Deum parvuli, H die **A** O patriarcha populi. — **R** 3 Missis angelis cum nobis H. — **R** 10 custodem fehlt H. — Ad Magn. Solis adspersa radiis etc. M; Plaude regnum gaude etc. H. — Ad Complet **AA** fehlen GH. — H hat in jeder Nokturn nur eine **A**. — In 1. Noct. **R** 1 Dum sequentem Loth etc. M. Ebenda:

R 2. Immolandum Abrahae filium
Deus jubet per suum angelum,
Sed revocat praeceptum positum,
Dum permanet fixum consilium.
V. Ad haec pater exemit gladium,
Ponit manus ad nati jugulum.

R 3 Scalam vidit etc. M; Immolandum etc. H. — In 2. Noct. **R** 1 Castra movens etc. M. — **R** 3 Timet tremit etc. M. — In 3. Noct. **R** 1 Viam vitae etc. M. — **R** 2. In fornacis ligati etc. M. — Am Schlusse der dritten Nokturn hat H folgende verwilderte Verbeta:

Indulge, custos, et defende populum
Semperque intercede pro nobis ad Dominum,
Prece sedula Deum nobis placa,
Expurga nostra corda a commissa culpa,
Ut mereamur habere gratiam
Et tecum possidere aeternam gloriam,
Ubi semper tecum dicamus
Te Deum laudamus.

In Laud. nur eine A hat H. — A 3, 1 Te fehlt G. — A 4, 1 Ante praeco G. — Ad Ben. 3 sq. fehlen M. — Ad Sex. A 1 qui per angelum M. — Ad. Non. A, 3 per sanctum spiritum A. — In 2. Vesp. nur vier A hat H; A 2 fehlt. Nur eine A: O patriarcha populi hat M. — A 3 und 4 umgestellt H. — A 5, 3 Digna voce populi A.

11. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Anna, beata domina,
   Mater genitricis Dei,
   Colatur inter agmina
   Deo dicata fidei.
2. Colatur Anna genitrix
   Propter natam mirificam,
   Sed plus virgo redemptrix
   Propter prolem deificam.
3. Nam de praeclaro genere
   Fuit mater cum filia,
   Dotatae miro munere,
   Florem dantes ut lilia.
4. Veneremur omnes matrem
   Genitricis deificae,
   Ut ejus apud patrem
   Gratulemur magnifice.
5. Ordo, qui natam colit,
   Colit genitricem,
   Quia cum Anna recolit
   Mariam victricem.

Ad Magnificat.

A. Coeleste patrocinium
   Refloruit in Anna,
   Dum insigne triclinium
   Gratuitum ut manna
   Protulit declivium
   Ferens antiqua damna,
   Claruit lucinium
   Perfusum luce magna.

Invitatorium.

Coelestium agminum
Deum adoremus,
Et pro Annae jubilo
Omnes jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Annae vita sic claruit
   Apud vicinas gentes,
   Quod semper Deo placuit
   Recreando egentes.
2. Suam namque substantiam
   Dividebat trifarie,
   Partem impendens tertiam
   Mox templo vel ecclesiae.
3. Egenis et peregrinis
   Erogabat aliam,
   Clientulis ac parvulis
   Ac sibi residuam.

Responsoria.

1. Nazarenus ejus pater,
   Vitae vir egregiae,
   De Bethlehem ejus mater
   Regali progenie,
   Sic praeclarus ejus venter
   Insigni fulsit germine.

V. Dignum erat prolem talem
   Hoc oriri ordine,
   Quae haberet vim regalem
   Praecelsam miro culmine.

2. Haec est coelum, in qua stella
   Ortum duxit, quam plagella
   Rescribit Mosaica,
   Quae servata a procella
   Mentes servat et in cella
   Reponit probatica.

V. Ora, mater, filiam
   Summe benedictam,
   Ut ducat ad patriam
   Plebem hic afflictam.

3. Gloriosa de te dicta,
Radix Jesse benedicta,
Radix illustrissima,
Qua praeclara insignita
Finem habent maledicta
Pro culpa gravissima.
V. Ex te consurgens virgula
Dei per virtutem,
Per quam reflorent singula
Et habent salutem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec Joachim viro juncta
Sed sterilis conjugio,
Foetum optans semper cuncta,
Quia data opprobrio.

2. Sed quos foetu desperatos
Lex fortunae prodidit,
Partu sacro fecundatos
Rex naturae reddidit.

3. Sic a Deo fecundatur
Consecratus uterus,
Novo foetu consecratur
Miro partu genitus.

Responsoria.

1. Gaude felix
radix Davidica,
In qua virga
crevit mirifica,
Quae fructum tulit
virtute coelica;
V. Invocemus
dominam gratiae,
Quam fons perennis
implet clementiae.

2. Funde vinum desolatis
Phiala laetitiae,
De qua novae desperatis
Munus fluxit gratiae,
Ut de regno claritatis
Detur spes fiduciae.

V. O felix vitis,
de cujus surculo,
Tantum germen
redundat saeculo,
Cunctos reficiens
vitali poculo.

3. O quam magna et praeclara
Arca lignis et insignis
Coaptata coelitus,
Urnam veram quae gestavit,
In qua panis se locavit
Collatus divinitus.
V. O cella aptissima,
Paradisi porta,
Fructu suavissima,
Semper nos conforta.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Trino fetu fecundata
Gaudet Anna sterilis,
Dei domo consignata
Manet admirabilis.

2. Ipsa namque tres Marias
Inventa est gignere,
Sed prima, ex qua Messias,
Digna est excellere.

3. O quam Anna veneratur
Et debite colitur
Et in coelis sublimatur
Et terris attollitur.

Responsoria.

1. Quis condigne turturis
Matrem collaudavit,
Cujus vox in superis
Audita vocavit
In consortem miseris
Deum, qui sanavit
Vulnus culpae veteris
Et vitam donavit.
V. Benedictus fructus
Annae benedictae,
Cujus clarus ortus
Fulsit mundo vitae.

2. Felix mater, quae figuris
Tot et tantis in scripturis
Praesignata legitur,
Unde cunctis morituris,
Pressis poenis victuris
Lux praefulgens oritur.
V. Sedentes in tenebris
Vallis hujus miseriae
Ac detentos latebris
Fac lucere prospere.

3. In aeterno speculo
Praevisa sed saeculo
Data senescenti,
Mater Anna, sedulo
Subvenire populo
Prompta sis egenti.
V. Tu matronarum gloria,
In gloria locata,
Degentes in miseria
Sustolle mater grata.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Terra, pontus, astra, mundus
Laetum dent obsequium,
Chorus psallat laetabundus
In Annae praeconium.

2. Annam vocatam gratiam
Gratanter invocemus
Et datam sibi gloriam
Post gratiam speremus.

3. Nam meritis et precibus
Dat Annae jam dilectae
Rex Christus, natae filius,
Quidquid optatur recte.

4. Quis ergo nunc de venia
Fiducia carebit,
Cum tam mater quam filia
Rem nominis implevit.

5. Accedat reus propere
Non deserens olivam,
Quae novum fructum gratiae
Produxit in spem vivam.

Ad Benedictus.

A. Benedictus sit Dominus,
Quae tot per os sanctorum
Dudum promisit coelitus
In via meritorum,
Nunc jam persolvit penitus
In salutem cunctorum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lumen totius mundi,
Gemma pretiosa,
Mater regis tremebundi
Mire virtuosa,
Tu populi sitibundi
Unda dulcorosa,
Fac ut demum laetabundi,
Virgo gratiosa,
Simul fruamur cum Anna
Vita gloriosa.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. B. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. C. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. D. — In 1. Vesp. haben nur eine **A**, die erste, CD; keine hat A, das mit **A** ad Magn. beginnt. — **A** 1, 4 fidei fehlt CD. — **A** 3, 1 de precato genere B. — **A** 4, 1 Laetemur omnes B. — **A** 5, 2 Colit fehlt B. — **A** 5, 4 Mariam fer victricem B. — Ad Magn. **A** 4 Gratuitum ut in Anna ABCD. — Ibid. 5 Pertulit AC; ut declivium A; Ut protulit D. — Ibid. 7. Claruit lacivium B, Clarum lucinium CD. — In 1. Noct. **A** 1, 7 talem fehlt B. — **R** 2 fehlt A; statt dessen: Gloriosa de te dicta etc. — **R** 2, 9 Ut duc C. — **R** 3 Haec est coelum in qua A. — In 2. Noct. **R** 2, 6 Datur C. — In 3. Noct. **R** 1, 3 nos in superis C. — **R** 1, 4 Avia vocavit C. — **R** 1, 12 lies mundo rite? — **R** 3, 1 In fehlt A. — In 2. Vesp. fünf **AA** wie B in primis A.

12. In Translatione s. Augustini.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Pontifex eximie,
Scripturae profunditas,
Flos florum Italiae,
Secretorum nuditas,
Augustine, gloriae
Fac esse participes
Nos coelestis hodie
Virtutumque principes.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus regum regi,
Augustinus cujus legi
Manichaeos subdidit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Est Hippone tumulatus
Augustinus, hinc translatus
In regnum Sardiniae.
2. Liuprandus inde fecit
Ferri corpus, requiescit
Papiae quod hodie.
3. Pro peccatis exorantes,
Augustinum venerantes,
Christum laudant exsultantes
Gentes nunc Italiae.

Responsoria.

1. Augustinus, lux doctorum,
Servus Christi, vas honorum,
Qui destruxit impiorum
Haereses Manichaeorum,
Dormivit cum patribus.
V. Praesul magnae sanctitatis
Hipponensis civitatis.
2. Arabes insurrexerunt
Postmodum et invaserunt
Africam et ejecerunt
Servos regis gloriae.
V. Furibundi venientes,
O, quam plures occiderunt,
Christianos persequentes,
Heu, de regno ejecerunt.
3. Christiani timuerunt
Et tunc corpus sustulerunt
Augustini Tagastensis
Et ad portum pervenerunt
Insulae Sardiniensis.
V. Infideles saevierunt,
Fideles transfretaverunt,
Ad portum applicuerunt.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Papia, gratulare,
Debes namque collaudare
Deum, regem gloriae.
2. Pro thesauro pretioso
Atque cunctis gratioso,
Quem tu servas hodie.
3. Habes felix Augustinum,
Non terrenum sed divinum
Thesaurum laetitiae.

Responsoria.

1. Liuprandus, rex benignus,
Servus Christi laude dignus,
Augustini sanctum pignus
Emit multo pretio
V. Sanctum corpus a paganis
Augustini rex profanis.
2. Sanctum corpus apportantes
Liuprandi tunc legati
Transfretabant remigantes
Nec labore fatigati
Et ad portum applicantes
Januensem, sunt laetati
V. De diversis venientes
Corporum infirmitate
Locis gravi, laeti flentes
Impetrata sanitate.

3. Rex devotus Augustino
Praetermissis omnibus
Cursu venit tunc festino
Cunctis admirantibus,
Ut videret, quod optabat,
Lacrimans prae gaudio;
V. Properabat sic devotus
Pura plenus mente totus,
A peccatis bene lotus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Augustino Patricius
Pater fuit, sed inscius
Fidei catholicae.

2. Quam colebat sanctissima
Mens atque beatissima
Ejus matris Monicae.

3. Augustinum haec plangebat,
Sectae namque adhaerebat
Pravorum haereticae.

Responsoria.

1. Augustinum honorari,
Vota regis augmentari,
Non credentes concitari
Et in fide roboari,
Nomen suum sublimari
Rex aeternus voluit,
V. Caecos plures tunc videre,
Claudos gressus tunc habere.

2. Templum fecit rex devotum
In sancti memoria
Augustini, nomen notum
Cunctis ut Italia
Esset cujus, quem rex fecit
Ferri de Sardinia,
Nos perducat, quae mens nescit,
Ad aeterna gaudia.
V. Augustine, serve Dei,
Esto precor memor mei,
Pro me roga Deum spei,
Ducat me misertus mei.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Sancte praesul Augustine,
Plebs devota te precatur,
Mortalis per te ruinae
Ut ab hoste defendatur
Ac coelesti sine fine
Dono Dei perfruatur.

2. O felix Italia,
Quae de regno Sardiniae
Suscepit magnalia,
Quibus ditatur hodie.

3. Augustini praesulis
Translationem colimus,
Mundet nos a maculis,
Supplicantes petimus.

4. Te Deum benedicimus
Corde puro, cum canticis
Quem doctorum doctissimus
Benedixit angelicis.

5. Hoc sacro solemnio
Augustini coelitus
Deum cum tripudio
Laudet omnis spiritus.

Ad Benedictus.

A. O pia clementia
Christi, qua tanto munere
Ditatur Italia,
Augustini funere;
Roga, praesul Augustine,
Quod nos ad summa gaudia,
Ut vivamus sine fine,
Ducat ipsa clementia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Requiescit aede jure
Praesul apostolica
Augustinus, cui curae
Fuit pro catholica
Fide verbis obsecrare
Perversorum fallacias
Scriptis et adnihilare
Haereticorum varias.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. A. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. B. — Brev. ms. Hieronymitarum anni 1463. Cod. Matriten. A 169. C. — Brev. FF. S. Hieronymi imp. Lugduni 1547. D. — In 1. Vesp. Ad Magn. A, 1 egregie AB. — In 1. Noct. A 2, 2 quiescit C. — In 2. Noct. A 2, 3 Quod tu ABCD. — In 3. Noct. R 2, 12 me fehlt C. — Dies Officium ist höchst wahrscheinlich italischen Ursprungs. Da ich es indes nur in spanischen Quellen gefunden, mag es diese Stelle behaupten.

13. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Dulces melos, plebs fidelis,
Ad hoc festum praepara,
Ut in terris et in caelis
Plaudat tibi, Barbara.

R. Barbara, te poscunt
proceres, sine fine reposcunt,
Elige de mille,
tibi si placet iste vel ille.
De sponsis mille
mihi nec placet iste nec ille,

V. Ullum nolo virum,
nam sponsum diligo mirum,
Cunctis praelatum,
Christum de virgine natum.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa Barbara,
Virgo Deo grata,
Nos a malis separa
Prece Deo data
Et ad coelos praepara,
Martyr coronata.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Dulciora nectare
Festa celebremus,
Dulci sponso Barbarae,
Christo jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Barbara pulchra nimis,
annis Christo data primis,
Urbe fuit nata,
Nicomedia nempe vocata.

2. Defuncta matre
Christi permansit alumna,
Sub duro patre
fidei quasi firma columna.

3. Nomen patris erat
in plebe Dioscorus, idem
Divitiis praeerat
parilibus cunctis ibidem.

Responsoria.

1. At pater ignarus
fidei, quam nata tenebat,
Diligit ut carus
caram prout esse decebat,

V. Hanc quoque disposuit
turri celare latentem,
Qua non proposuit
generem dotare potentem.

2. Tunc aqua de muro
coepit decurrere duro,
A plantis sursum
faciens sine margine cursum;

V. Ter se mergendo
signumque crucis faciendo
Se baptizavit,
ab eadem crimine lavit.

3. Cum pater audisset,
quod nata Deum coluisset,
Ad gladium currit,
sed ad dextram virgo recurrit,
V. Et montis latere
properat tremebunda latere,
Mox hanc prosequitur
pater sed non reperitur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nata Deum vivum,
pater idola mortua divum,
Illa creatorem,
manuum colit ille laborem.

2. Et solidata fide
sponsi sibi foedera fide
Servabat Christi
nec se mundo dabat isti.

3. Hanc plus quam socias
natura decore beavit,
Quae cunctas alias
quasi sol stellas superavit.

Responsoria.

1. Tunc duo pastores
pascendo greges prope stabant,
Qui juxta mores
sese simul adsociabant;
V. Qui manifestavit,
lapis illico cum grege mansit,
Sed qui celavit,
sospes velut antea mansit.

2. Caeditur, atteritur
in molli carne puella,
Multa licet patitur,
hanc non vicere flagella,
Sed canit et orat
et Christum laeta perorat:
V. Nate Dei veri,
te gaudeo, Christe, fateri,
Quem volo, quem recolo,
Pro te quae vivere volo.

3. O rabiose canis,
cur diis dare thura profanis
Jubes nunc mulcendo,
nunc me terrore premendo
Christicolam quaeris?
insanus prorsus haberis.
V. Nonne nimis stultum,
mutis rebus dare cultum,
Quae sine verbo sunt,
nec cuiquam nec sibi prosunt?

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Surdus ad hoc praeses,
non ad cruciamina deses,
Inversis pedibus
jussit pendere puellam
Et ferri sudibus
frontis pertundere cellam.

2. Quae dum penderet,
nec illi pendere deceret,
Naribus et capite
fluit cruor undique rite.

3. Barbara plus gaudet,
quanto praeses ferus audet,
Impius insanit
laetaque virgo canit.

Responsoria.

1. Quod nil proficeret
praeses tunc denique cernens,
Et quod adhuc caneret
virgo cruciamina spernens,
More crucis Christi
sic equuleum parat isti.
Et sic asperare,
manibus pedibusque ligare,
Jussit mamillas
illi resecare pusillas.

2. Haec licet adspiceret
genitor et namque videret,
Taliter affligi,
pendereque vulnera figi,

Non est compunctus
patrio neque viscere functus.
V. Ipsa tamen Domino
sic supplicat ore supino:
Gaudebunt labia
mea cantando tibi, Christe,
Et, quem morte pia
salvasti, spiritus iste.

3. Tunc homo Christicola,
cui Barbara conscia sola,
Ut bonus et sanus
dictusque Valerianus
Corpus collegit
et funera digna peregit.
V. Cujus virtutem
sentit gratamque salutem,
Hanc qui glorificat,
Christum per hanc benedicat.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Mitis ab immiti
mandatur carcere mitti,
Gloria divina,
pietas et gratia Christi
Luce repentina
sanctae non defuit isti.

2. Et consolata
coelique cibis satiata
Vulneribus sanam
se vidit et undique planam.

3. Inde die facta
de carcere virgine tracta,
Praeses miratur,
quod Barbara sana trahatur.

4. Barbara, nonne vides,
quod dii tibi compatiuntur
Nostri, quod sibi des,
quibus ipsi thura fruuntur.

5. Cur, miser, insanis,
diis thura jubes dare vanis,
Quos miseros dico,
quos exsecro, quos maledico?

Ad Benedictus.

A. O Christi pietas,
omnis cui supplicat aetas,
Quos mihi plaudentes
cernis festumque colentes,
Hos a peccatis
mundes et junge beatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

En, pulcherrima mea atque amantissima Barbara, requiesce in cubili patris mei, qui est in coelis; de hoc vero, quod postulasti, crede, quod jam donatum est tibi.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1) B. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A, 1 proles fidelis A. — Ibid. 3 in coelis et in terris A. — In 1. Noct. **A** 1, 4 Nicomediae A. — **A** 3, 2 Diacurus A. — **A** 3, 4 cunctis parvulus ydem A; cunctis parvulis ydem B. — **R** 1, 7 Quam non A. — In 2. Noct. **R** 2, 2 coepit currere A. — **R** 3, 6 látere fehlt A. — **R** 3, 8 sed mox eam AB. — **R** 3, 7 hanc sequitur A. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Data Deum A. — **A** 1, 4 Magnum colit A. — A 3, 2 Natum decore A. — **R** 2, 1 Ceritur aceritur A. — **R** 2, 7 Nata Dei A. — **R** 2, 10 Pro te quem vive volo A; Prece quem vivere volo B. — **R** 3, 1 O fehlt A. — **R** 3, 3 Jubes non me mulcendo A. — In 3. Noct. **A** 1, 6 Frontibus perfundere A. — **R** 1, 7 aspare B. — **R** 1, 10 pusillas fehlt A. — **R** 2, 4 per eandemque vulnera A. — **R** 2, 11 Per quam A. — **R** 3, 1 homo Christi AB. — In Laud. **A** 3, 3 minatur A. — **A** 4, 4 Ipsi dura A. — **A** 5, 1 Cum miser AB. — A Ben. **A**, 1 Ipsi pietas B. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A** fehlt B.

14. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Barbara cum prudentibus
Luminosis lampadibus
Sponso vult obviare,
Ut cum ipso ad nuptias
Et aeternas delicias
Felix possit intrare.

R. Ut pater diligentius
Possit hanc custodire,
Aulam construxit aptius
Formositatis mirae
Et duas jussit strictius
Fenestras aperire.
V. Virgo prospectans altius
Trinam fenestram pulchrius
Sciebat convenire.

Ad Magnificat.

A. O stirps Nicomediae,
Castitatis lilium,
O nitor munditiae
Et exemplum inclitum
Plebis Christianae,
Fer, Barbara, gratiae
Christi patrocinium,
Ne prolapsis veniae
Tempus breve creditum
Defluat inane.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Mortales horret nuptias,
Quas conferebat, pater,
Ejus optans delicias,
Quem parit virgo mater

Ad Nunc dimittis.

A. Virgo formosa facie,
Sed fide plus formosa,
Formositatem gratiae
Custodit studiosa.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Os, lingua, mens in Barbara
Christo confiteantur,
Quam caro, mundus, tartara
Victricem admirantur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Barbara de gentilibus
Nascens ut flos de spina,
Pudoris fragrat floribus
Carnis spreta sentina.

2. Haec sponso plena lampade
Occurrit sapienter,
Trinum Deum in monade
Adorans reverenter.

3. Alta fulgens origine
Conatur superare
Ac morum celsitudine
Christum studet amare.

Responsoria.

1. Lucem caeca gentilitas,
Quam produxit, ignorat,
Quam excaecavit vanitas
Petrarum, quas adorat;
Rectas Barbara semitas
Tenens Christum adorat.
V. In hac tenera caritas,
In hac vera humilitas
Deum amat et orat.

2. Hanc pater amans tenere
Omnem, qui hanc petebat
Sponsam sibi conjungere,
Repellens emittebat,
Qui sine ipsa vivere
Vix se posse credebat.
V. Volens haec Christo nubere,
Ut stercus scit contemnere,
Quae mundus promittebat.

3. Fidem gerens in pectore
Trinitatis vivificae
Amatrix summi regis,
Aulam factam in tempore
Interpretatur mystice
Vinciens novae legis.
V. Christum vult mente, corpore,
Hujus pastoris unice
Vult esse consors gregis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cernit patris palatium,
Quod jussit fabricare,
Deo cordis hospitium
Exoptans praeparare.

2. Ternam fenestram sociat
Duabus fabricatis,
Quo firmatam se nuntiat
In fide trinitatis.

3. Aquas quaerenti gratiae
In sicco balneorum
Dat de sicca duritie
Aquas Deus deorum.

Responsoria.

1. Virgo sacra desiderat
Quaedam subintrans balnea
Lotionem salutis,
In quibus aqua deerat,
De siccitate saxea
Fontem dat rex virtutis;
V. Lavat, quam intus laverat,
Dans munus super aethera
Stolam, quam dat ablutis.

2. Quam sanctus docet spiritus,
In trinitatis nomine
In aquis se submergens
Haec emundatur penitus,
In hoc baptismi flumine
Sordes omnes detergens;
V. Exsurgit inde coelitus
Lustrata Dei lumine
Ad altiora pergens.

3. Dum pater hanc persequitur,
Latens dat locum irae
Et sub rupe absconditur
Cernens hunc insanire,
Sed a pastore proditur
Rustico mentis dirae.
V. Pastor, grex maledicitur,
In duram petram vertitur
Nutu virtutis mirae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pastor fugam virgineam
Monstrans ob mentem duram
Maledictus marmoream
Versus est in naturam.

2. In his, baptismo flaminis
Quae prius erat lota,
Baptismum sumpsit fluminis,
Ut esset munda tota.

3. Ut hanc in Christum credere
Furens pater audivit,
Ad exstinguendum vulnere
Vadentem impetivit.

Responsoria.

1. Cum sit prorsus superata
Rabies barbarica,
Jam sententia dictata
Praeses voce publica:
Mox sit, inquit, decollata
Barbara malefica.
V. Pater caecus mente vectus
Rabie mirifica
Ensem capit, caput rapit
Manu diabolica.

2. Adsunt carcer et tormenta,
Ferrugines, verbera,
Ad poenarum argumenta
Abscinduntur ubera,
Sed plena medicamenta
Dedit Christi dextera.
V. Barbara Christo intenta
Quaeque perfert aspera,
Post mundi cruciamenta
Coeli exspectans munera.

3. Pro puella virginea
Christus consurgit mutuo,
Nam procella fulminea
Et stupendo tonitruo
Percussus pater flammea
Plaga perit continuo.
V. Mox redactum ad cineres
Dioscorum stupesceres,
Sic turbo spargit pulveres,
Quod nec signum adspiceres.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Barbaram patris furia
In praefecti praesentia
Incusat Christianam,
Allegans ante judicem
Rationem multiplicem
Sectam firmando vanam.

2. Praefectus voce subdola
Vult, quod adoret idola
Et donis veneretur;
Ipsum virgo Christicola
Cum secta sua frivola
Et diis caecum fatetur.

3. Cur, inquit, deos colere
Jubes et in hos credere
Caecos, surdos et mutos,
Qui nec sibi consulere
Valent neque defendere
Nec se reddere tutos.

4. Exclamans voce libera:
Solus, qui fecit sidera,
Dignus est adorari,
Quem terra, pontus, aethera
Et infernus et cetera
Cognovi venerari.

5. Aspernans mundi prospera,
Carcerem, minas, verbera,
Ferrum perfert et ignes;
Spirans ad coeli munera
His conjuncta, quas dextera
Christi fecit insignes.

Ad Benedictus.

A. Consors Christi militiae
Hostiles vires conterit,
Fidei scutum capiens,
Tela exstinguens ignea;
Post coronam victoriae
Felix athleta reperit,
Ad sponsum Christum veniens,
Regna sumens aetherea.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Velox transit stadium
Vana cuncta fugiens
Virgo cordis puri,
Comprehendit bravium,
Honorem suscipiens
Regni permansuri.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2 B 2) A. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. B. — In 1. Vesp. Super Ps. **A** und **R** fehlen B. — Ad Compl. Super Ps. **A**, 4 Quem peperit B. — In 1. Noct. **A** 1, 1 de gentibus B — **A** 1, 4 spreta semina A. — **R** 1, 1 Luce A. — **R** 3, 2 Trinitatis mirificae A. — **R** 3, 6 legi B. — **R** 3, 8 pastor B. — **R** 3, 9 Vult fehlt B. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Servit patris A. — **A** 2, 1 Tertiam B. — **R** 2, 4 Hic emundatur B. — **R** 3, 7 Pastor gregis B. — In Laud. **A** 3, 5 nec defendere B. — **A** 3, 6 tutos reddere B; reddere fehlt A. — **A** 4, 6 Cognovit B. — **A** 5, 1 Aspernens B. — **A** 5, 4 sq. Christi dextera B. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A**, 1 Celox transit A.

15. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Salve, virgo mente pura,
Virgo, pudicitiae
Norma, Barbara, quae dura
Obstando spurcitiae
Mundi pertulisti, cura,
Ut in hac tristitiae
Valle fruamur secura
Vita, lux munditiae.

R. Barbara, te petimus,
sic suscipe carmina nostra,
Ut te dante pia
mereamur scandere coelum,

V. Omni nos sorde
mundans, te corde precamur.

Ad Magnificat.

A. Virgo sancta Dei,
succurrere, Barbara, nobis
Auxilio dignare tuo,
quae digna fuisti
Eximiis meritis,
in carne clausa videri
A summo Domino
te confortante frequenter;
Fac, ut amore tuo
defendat corpora nostra
Fulmine mortifero
Christus dans gaudia vitae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad laudem Domini
surgamus nocte canentes,
Barbara quem martyr
coelesti culmine laudat.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Barbara passa fuit
sub tempore Maximiani,
Nobilis et spernens
mundi certamina vani.

2. Quae in Nicomedia
civis fuit unica nata
Eximii patris,
vivens Christo quoque grata.

3. Est genitor divesque
Dioscorus nominatus,
Idola qui coluit
sed nobilibus trabeatus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Est quidam magnus
suo patri forte locutus,
Filius ut dictae
sit natae carne maritus.

2. Quid de te dicis,
dixit pater ipsi puellae,
Uxorem magni
quia quaerunt te fore velle.

3. Respondens virgo:
genitor, me cogere noli,
Nam Domino trino
sum conjux subdita soli.

Verbeta.

Te sanavit et beavit
In aeterna gloria,
Quam sacravit et ditavit
Manus Christi propria.
In coelesti
gaudet curia,
Hanc collaudat
coeli regia.
O Christe, per angelum
des veniam,
Qui vestivit martyrem
eximiam
Et sanavit.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Virgo Dei, munda
lavacri baptismatis unda,
Trino gaudebat
numero, quem corde tenebat.

2. Ut pater hoc scivit,
quod Christum corde colebat,
Arrepto gladio
eam mactare volebat.

3. Quae fugit patrem,
tamen hanc est ipse secutus,
Quam quidam pastor
monstravit non bene tutus.

4. Quem virgo cernens
maledixit cum grege toto,
Sed fuit in statuam
pastor mox cum grege versus.

Ad Benedictus.

A. Post mala martyrii
nudato corpore veste
Angelus hanc Domini
stola candore repleta
Sanam restituit,
quod cernens corde furente
Praeses truncari
jussit caput, et pater ejus
Jussum complevit,
sic sacra morte quievit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Purae lumen castitatis,
Verae flos humilitatis,
Ardore plena caritatis,
Barbara ora pro nobis
Ut simus juncti beatis.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. C. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. D. — Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. E. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. F.

In 1. Vesp. Super Ps. **A** lautet in C:

Barbara, virgo pia,
Ora pro nobis Dominum,
Dum stamus in hac via,
Sordes abstergat criminum,
Ut nulla fiat mentio
Reatus in judicio,
Quod impetrasti coelitus
In die tui obitus.

R fehlt C. — E beginnt in 1. Vesperis mit folgender **A** ad Magn.:

O quam mirificis Deus ordinat omnia sanctis
Virginibus magnum tribuens ex hoste triumphum,
Cum quis aeternam meruit Barbara coronam.

Dieselbe **A** lautet in C: Purae lumen castitatis etc. wie in 2. Vesp. — Inv. 3. Barbarae E. — In 1. Noct. **A** 1, 3 Nobilis fehlt E. — **A** 2, 1 in fehlt CD. — **A** 2, 2 civis fehlt E; fuit fehlt F. — **A** 3, 2 Dioscorusque nominatus F; Dioscorus vocitatus C. — **A** 3, 4 nobilibus trans beatis C. — In 2. Noct. **AA** prosaisch. — In 3. Noct. **A** 1, 1 quidam magrus D. — **A** 1, 2 Sub patri sorte DE; sub patri forte F. — **A** 2, 4 te forte velle C. — Verbeta fehlen CE. — In Laud. **A** 2, 4 Sanctam mactare C. — **A** 3, 2 causa hanc est C. — **A** 5 prosaisch. — **A** 4, 2 grege suo C. — **A** 4, 4 versus pastor cum grege toto C. — Ad Tertiam **A** in E:

Coepit amare Deum totumque relinquere mundum,
Coelica mente petens et Christo semper adhaerens.

Ad Ben. **A**, 1 Virgo sancta Dei etc. E. — **A**, 7 Praeses cruentari C.

16. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. In sacro solemnio
promamus cantica Christo
Barbarae sanctissimae
celebrantes festa devote.

Ad Magnificat.

A. O felix Nicomedia,
Claris refulgens meritis,
Multa pandens prodigia
Barbarae sacrae virginis,
Quae fulta Christi gratia
Coelorum splendet gaudiis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad laudem Domini
surgamus nocte canentes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Clauditur in arto
Turris beatissima virgo,
Ne species ejus
Innotescat hominibus ultro.

2. Origenes informavit
Hanc adolescentulam
Et in fide solidavit
Sponsam viri nesciam.

3. In balneo, quod paravit
Dioscorus, vir insanus,
Puellam baptizavit
Senex Valentinianus.

Responsoria.

1. Ob honorem virginis
palatium reparatur
Cum fenestris geminis
perficique mandatur.
V. Praecepit Dioscorus,
genitor puellae,
Suis artificibus
operari sedule.

2. Beata virgo Barbara
lux coeli splendidissima
Spretis carnis spurcitiis
Christi adhaesit vestigiis.
V. Haec est virgo sanctissima
fulta divino munere
Passa multa supplicia.

3. Simulacra intuens
ejus culta genitore
In eadem exspuens
suo verba subdit ore:
V. Confidentes et egentes
nostri fiant similes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Aggreditur patrem
Christi disceptans honorem,
Quo pater audito
cupit ipsam scindere ferro.

2. Virgine rogante
petra, qua stat, scinditur ante,
Ne famula Christi
deperiret omine tristi.

3. Clauditur in lapide
pia Barbara plena sophiae,
Sed patrem fugiens
capitur post devia quaerens.

Responsoria.

1. Cum a patre quaeritur
per montium abdita,
Statim virgo capitur
a pastore prodita,
Hinc pastor et pecora
Vertuntur in marmora,
V. Pastori et ovibus
maledixit
In monte pascentibus.

2. Spernit pia virgo
simulacris fundere thura,
Hanc praeses nudari
fecit et corpus laniari,

V. Nervis taurinis
caeduntur virginis artus.

3. Carceris in medio
detruditur inclita virgo,
Hanc pavescentem
solatur Christus ab alto:

V. Barbara, ne timeas,
semper mei memor esto.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post illata verbera ferrea
mallea sunt praeparata,
Brachia dirigunt
nec virginem tangere possunt.

2. Vulnera sanavit,
sponsam fide solidavit,
Cum choris angelicis
Christus descendit ab astris.

3. Barbara devota
sua gestit promere vota
Sancto sanctorum,
ut det sibi regna polorum.

Responsoria.

1. Caedunt virginem
binis scorpionibus
Suspendunt martyrem
Christi sponsam protinus.

V. Nefandi satellites
Urunt ejus latera
Faculis ardentibus.

2. O felix dies,
qua Barbara rejicit hostes,
Languores pellit,
vitiorum gramina vellit.

V. Corpus nudatur,
sed sursum stola paratur,
Vestibus angelicis
teguntur virginis artus.

3. O pretiosa dies,
mundo venerabilis omni,
Qua Deus ab alto
descendit in carceris antro
Barbaram confortans,
illata vulnera sanans.

V. Barbara, fons morum,
lux cleri, fax miserorum
Fons coelibatus,
nostros absterge reatus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Virgo decora nimis
spretis mundique ruinis
Mundum hunc refugat,
coelorum agmine regnat.

2. In tot tormentis
conturbatis elementis
In jubilo vocis
haec promsit munia laudis.

3. Clauditur in cella
vigilans prudensque puella,
Gustavit mella,
renuit illata flagella.

4. Virgo decollatur,
diademate mox coronatur,
Christum laudate,
juvenes, hanc semper amate.

Ad Benedictus.

A. Ave sidus martyrum,
Barbara, fons veniae,
Baculum divinum
Templum pudiciciae;
Ave, summi regis cella,
Mirae claritatis stella,
Ave, salus naufragantum
Et portus periclitantum,
Pro nobis Christum exora,
Ut succurrat mortis hora.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O sponsa Christi splendida
Et margarita nitida,
Verum jubar ecclesiae

Et speculum munditiae,
Barbara, lux debilium,
Miserorum refugium,
Cura morbos languentium,

Ora virginis filium,
Ut in terra viventium
Canentes laetis mentibus
Jungamur in coelestibus.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — In 1. Vesp. Ad. Magn. A, 6 splende. — In 1. Noct. A 2, 1 Origenis. — R 1, 1 virginis fehlt. — R 2, 2 coeli splendida. — R 2, 5 est fehlt. — R 2, 6 Filio divino. — R 3, 3 spuens. — R 3, 6 Lies vestri fiant? — In 2. Noct. A 1, 2 honorem ergänzt. — A 2, 4 homine tristi. — A 3, 4 capitur ergänzt. — R 2, 3 praesens. — R 2, 4 corpus ergänzt. — In 3. Noct. A 1, 1 sq. verderbt. — A 2, 1 sq. und 3 sq. umzustellen? — R 1, 3 Suspendunt martiam sancte. — R 3, 8 cleri factus misereorum. — In Laud. A 1, 3 hunc ergänzt. — A 2, 4 promisit. — A 3, 2 prudensque ergänzt. — Eine Antiphon fehlt in den Laudes. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 1 O ergänzt.

17. De sancto Blasio.

In 1. Vesperis.

R. Laudemus nunc in vesperis
Omnes beatum Blasium,
Cum sit dignus honore;
Regnat quidem in superis
Laudans factorem omnium
Paradisi decore.
V. In sede sedens aetheris
Supernorum civium
Delectatur amore.

Ad Magnificat.

A. O Blasi, gemma praesulum
Ecclesiaeque speculum,
Tu decus medicorum,
Tu piscina languentium
Es ad te confluentium,
Tu spes tribulatorum.
Ut praestes tuis precibus
Nos coeli jungi civibus,
Devote supplicamus,
Unde per laudis tympanum,
Et piae vocis organum
Nos te magnificamus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sanctorum regem martyrum
Adoret plebs fidelis,
Qui suum servum Blasium
Locavit jam in caelis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christus in evangelio
Manifeste proponit,
Quod aliquis sub modio
Lucernam non reponit.
2. Praemissis verbis Blasius
Intendit mente tota,
In montem pergit ocius,
Sua complevit vota.
3. Multis fulsit virtutibus
Ibidem gloriosus,
Dignis orationibus
Exsistens copiosus.

Responsoria.

1. In Blasii memoria
Nos hodie laetemur,
Danda laudum obsequia
Eique famulemur,
Ut ejus per suffragia
In coelo coronemur;
V. Abjicientes vitia,
Perquirentes coelestia,
Sic eum veneremur.
2. Dum montis in cacumine
Vir sanctus residebat,
In Jesu Christi nomine
Miraculis fulgebat,
Tam a fera quam homine
Daemones expellebat,

V. Quia suo precamine
Aegrorum medicamini
Devotus intendebat.
3. Agrestes feras jusserat
Tunc praeses congregari,
Cujus turba prodierat
In monte mox venari,
Sic bestias conspexerat
Vicissim consternari;
V. Ad speluncam ut venerant
Sanctum intraque viderant,
Inceperunt mirari.

V. Et ferreis pectinibus
Hunc carminari nimium
Ministris imperavit.
3. Hic post flagella fustium
Et cruciatus pectinum
Est tandem decollatus
Ritum spernens gentilium,
Sic transiit ad Dominum
Hic capite truncatus.
V. Pro rege regum omnium
Conclusit vitae terminum,
Cum quo regnat beatus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Stetit Dei servitio
Hic innocens et purus,
Unde coelesti pretio
Perfruitur securus.
2. In terra Capadociae
Beatus iste degit,
Se ipsum gens Sebastiae
In praesulem elegit.
3. Et se ad montem transferens
Qui dicitur Argei,
Se Deo totum offerens
Cantavit laudes ei.

Responsoria.

1. Confestim turba rediit,
Agricolano retulit,
Quod viderat in monte;
Praeses vero haec audiit,
Qui pluris ei contulit,
Ut irent pro insonte;
V. Cum pluribus hic abiit
Et praesuli hunc attulit
Serenum laeta fronte.
2. Praeses blandis sermonibus
Ad se deductum Blasium
Suadere inchoavit,
Quem caedi jussit fustibus,
Ipsius cor eximium
Quia non immutavit,

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ad ipsum si contigerit
Aegras feras venire,
Cum sanas eas reddidit,
Nolebant retroire.
2. De Blasii miraculis
Timens Agricolanus,
Ut teneretur vinculis,
Suas transmisit manus.
3. Inflecti nunquam potuit
Vir iste blandimentis,
Magis pro Christo voluit
Corpus dari tormentis.

Responsoria.

1. Nudus hic veste carnea
Trita jam in equuleo
Granum ut nudum palea
Coeli confertur horreo,
De palma gaudens rosea
Cum sacerdotum cuneo,
V. Hujus mundi
sumptus ex area
Coelo fulget
duplici laurea.
2. Oppressos malis Blasius
Sua prece alleviat,
In fidei constantia
Ut ipsos fortes faciat
Et in virtute deica
Sanos eos custodiat.

V. Quos in aeterna patria
Regi, qui regit omnia,
Commissos sibi sociat
Perfruituros gloria.

3. O Blasi, nostros gemitus,
Devote quos emittimus
Audire nunc digneris,
Succurre nobis coelitus,
En, tibi nos committimus,
Et ideo teneris;

V. Te deprecamur penitus,
Salutis opem, petimus,
Conferre ne moreris.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Indutus pulchritudinem,
Indutus fortitudinem
Qui Dominus regnavit,
Praecinxit se et Blasium,
Hodie per martyrium
In coelo collocavit.

2. Omnis terra, nunc Domino
Servite sine termino
Et ei jubilate,
Si cupitis cum Blasio
Coelorum frui bravio
In sempitenitate.

3. Ad te de luce vigilo,
Deus meus, de nihilo
Tu es qui me fecisti,
Qui carnem, mundum spernere,
Diabolum evincere
Jam mihi praestitisti.

4. Benedicamus pariter
Deum patrem similiter
Et filium aeternum
Una cum sancto spiritu
Cum laetae vocis sonitu
Et festum hodiernum.

5. In sanctis ejus Dominum
Laudate, qui est criminum
Nostrorum expiator
Qui propter preces Blasii
Felicis et eximii
Sit nostri miserator.

Ad Benedictus.

A. O Blasi, tu diceris
David alter inclitus,
Gum Goliam viceris
Armis sumptis coelitus;
Tu medicus cum fueris,
Sauciatis vulneribus
Medere salutiferis
Coeli medicaminibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O palma victoriae,
Palmes verae vitis,
Iter innocentiae,
Velut agnus mitis,
Blasi sacer, hodie
Fac nobis contritis
Munus dari veniae
Culpis delinitis.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1). C. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. F. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. G. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. H. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. I. — Brev. Pampilonense imp. 15**. K.

In 1. Vesp. Ad Magn. A, 10 Ut per laudis E. — In 1. Noct. A 2, 1 Praemissis verbis bezieht sich auf A 1. — A 2, 3 pergi E. — R 3, 9 admirari E. — In 2. Noct. A 3, 2 Qui fertur Argentei E. — R 2, 3 Suadere temptavit E. — R 2, 4 Quem caedi magnis fustibus E; jussit caedi fustibus I. — In 3. Noct. A 1, 3 redderet B. — A 2 lautet in E:

Jesus (l. Laesus) spina gratulatur
ipsius suffragio
Pulso ejus cruciatu
ac dolore nimio.

A 2, 2 Miraris Agricolaus B. — R 2 Decoratur praesul sacer etc. E, aus einem andern Officium genommen. — R 2, 1 Expressos B. — R 2, 3 Ut in fidei B. — R 2, 9 Conversos sibi B; Conclusos sibi I. — R 3 O vir magnae sanctitatis E, aus einem andern Officium. — R 3, 8 fehlt B. — In Laud. A 4, 5 Cum lecto vocis B. — Ad Ben. A Benedictus rex aeternus etc. E, Entlehnung; HIK haben folgende A:

Erexit cornu salutis
Hominibus atque brutis
Pius Dei filius,
Horum alter cum vexatur,
Remedium ei datur,
Si vocetur Blasius.

Ad Horas hat E eigene AA, die aber sämtlich Entlehnungen sind wie auch das R ad Tertiam. — In 2. Vesp. ad Magn. A lautet in HI:

Magnificate Dominum
Per omnes sexus hominum
Et ei jubilate,
Qui per beatum Blasium
Hostem devicit impium
Mortis strenuitate.

E hat an gleicher Stelle die A: Ave praesul honestatis entlehnt und schliefst in Completorio ad Nunc dimittis augenscheinlich mit einem Invitatorium:

Vigilemus et psallamus
Deo summis laudibus,
Qui Blasium tantis vitae
Ditavit honoribus.

18. De sancto Blasio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave, praesul honestatis,
Martyr magnae sanctitatis,
Sancte Blasi, vir laudande,
Orbe toto praedicande,
Qui das lapsis relevamen
Et infirmis medicamen,
Tu pro nobis intercede,
Ut coelesti nos mercede
Ditet Deus cum beatis
Regno suae claritatis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus unum Deum
atque trinum pariter,
In quo vivit felix martyr
Blasius perenniter.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Celebremus exsultantes
Sancti festa Blasii,
Ut in coelo mereamur
Ejus esse socii.

2. Cujus prece nobis Deus
coeli donet gaudia,
Ut cum ipso perfruamur
paradisi gloria.

3. Hunc genuit virum Dei
dives Cappadocia,
Fitque dono Dei praesul
in urbe Sebastia.

Responsoria.

1. Deo dignus et benignus
Vir fuit egregius,

Almus infans, vir perfectus,
martyr potens Blasius;
V. Qui juvenis factus
magnos excrevit in actus.

2. Felix martyr pretiose,
Miles Christi gloriose,
Confer nobis relevamen,
Dans aegrotis medicamen;
V. Ablue nostrorum
precibus sordes vitiorum.

3. Deo multos convertebat,
Oberrare quos videbat,
Aegris manus imponebat
Atque sanos faciebat,
Universi, qui videbant
Signa ejus, obstupebant;
V. Adspectantes ejus signa
Loquebantur Deo digna.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quanta Deus ejus prece
fecit mirabilia,
Saepe vidit atque sentit
fidelis ecclesia.

2. Nam infirmis ejus prece
restauratur sanitas,
Languor fugit atque venit
optata jucunditas.

3. Sancte Blasi, tu pro nobis
preces funde Domino,
Ut possimus exsultare
tecum sine termino.

Responsoria.

1. Videns ad se venientes
pontifex sanctissimus
Deum coeli laudans inde
factus est laetissimus;
V. Christum prope jam sciebat,
Ideoque congaudebat.

2. Sanabat homines,
sanabat bestias,
Depellens ab ipsis
omnes molestias,
Omnibus profuit
ejus oratio,
Nostra sit per eum
in coelis portio;
V. Orat fervens caritate,
Magna plenus pietate.

3. Martyr gaudet in dolore,
Christi fervet in amore,
In dolore confortatur,
In amore roboratur;
V. Ejus nobis suffragium
Coeli donet palatium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ejus prece mulieri
damnum restituitur,
Pristinaeque sanitati
sanus homo redditur.

2. Laesus spina gratulatur
ipsius suffragio
Pulso ejus cruciatu
ac dolore nimio.

3. Stat securus super undam
felix martyr Blasius,
Deum laudans et exsultans,
jam coronae conscius.

Responsoria.

1. Decoratus praesul sacer
Blasius martyrio
Et in Christi regnat felix
beato consortio,
V. Contulit aeternae
Deus illi gaudia vitae.

2. Praeses nequam fervens ira
Provolvendo secum dira,
Magna plenus rabiei,
Cogitabat virum Dei
Cruciare per tormenta
Et per carnis detrimenta;
Sed rex coeli conservabat
Illum atque roborabat.

V. Tentabat impius
judex egregium
Per tormenta
perdere Blasium.

3. O vir magnae sanctitatis
Et immensae pietatis,
Omnes tibi famulantes
Et te pie venerantes
Ab inferni tempestate
Tua magna potestate
Libera nos, martyr sancte,
Ut possimus Deo dante
Paradisum possidere
Et cum Deo permanere;
V. Nos tua deprecatio
Christi jungat collegio.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat Deus et cum eo
sanctus regnat Blasius,
Praesul sacer et confessor
et martyr egregius.

2. Jubilando sanctum laudet
omnis terra Blasium,
Quem hodie traxit ad se
Deus per martyrium.

3. Vigilemus et psallamus
Deo summis laudibus,
Qui Blasium sanctum vitae
ditavit honoribus.

4. Benedicant creaturae
plasmatorem omnium,
Per quem nobis sit aeterna
salus et remedium.

5. Laude digna laudent Deum
res omnes in saecula,
Ut det nobis cum Blasio
vitae tabernacula.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex aeternus
qui creavit omnia,
Qui Blasium hac in die
coronavit gloria
Ex hac vita ducens illum
ad coeli fastigia,
Qui nobis regnum vitae det
per ejus suffragia.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Vultu nitens angelico,
coruscans miraculis,
Ore pio praedicabat
Jesum Christum populis.

Ad Tertiam.

Ut gestorum verax ejus
enarrat historia,
Ejus fide septem fere
baptizantur milia.

Ad Sextam.

O vir Dei, martyr potens,
tuis sanctis precibus
Universis nos emunda
vitiorum sordibus.

Ad Nonam.

In istius sacro festo
proferamus cantica,
Prece cujus nobis pius
det Deus coelestia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificet totus mundus
Christum Dei filium,
Qui hodie sublimavit
pontificem Blasium
Hunc exaltans et collocans
coelo per martyrium,
Cujus prece nos illustret
paradisi gaudium.

Brev. ms. Lucense saec. 14. in. Cod. Capit. Lucen. s. n. A. — Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. B. — Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Monacen. s. n. C. — Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Parisien. 13 236. D. — Brev. ms. Vivariense saec. 15. Cod.

Avenionen. 219. E. — Brev. ms. Nemacense saec. 15. Cod. Roman. 1189. Sessorian. 138. F. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. G. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. H. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. I. — Brev. Bracarense imp. Salmanticae 1512. K. — Brev. Segobiense imp. Vallisoleti 1527. L. — Brev. Pacense imp. Hispali 1529. M. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. N. — Brev. Sistaricense imp. Sistarici 1513. O.

In 1. Vesp. Super Ps. A: Ave praesul honestatis etc. A. — Ad Magn. A: Magnificet totus mundus etc. A; O Blasi, gemma praesulum etc. entlehnt C. — Ibid. 9. Ditet Jesus cum D. — Invit. fehlt D. — In 1. Noct. A 2, 1 Ejus prece DN, Hujus nobis prece E. — A 3, 1 virum Dei fehlt D. — A 3, 2 mater dives D. — A 3, 3 praesul dono Dei N. — R 2 lautet in E: Videns ad se venientes etc. in DFO:

Dignam Dei potestatem Laudemus et Blasium,
Cujus miram sanctitatem Facturis naufragium
Lacus nobis manifestat, Dum se sancto sedem praestat;
V. Hoc eventu stupuit
Et natura sua jura Perdidisse timuit.

R 2, 2 fehlt N. — R 3 Videns ad se venientes etc. O. — R 3, 2 Errare quos N; Ab errore quos O. — R 3, 6 Ejus signa N. — R 3, 7 Exspectantes ejus BN. — RR der 2. Noct. fehlen F. — R 1 Sanabat homines etc. D; Deo multos convertebat etc. E; Felix martyr etc. O. — R 1, 3 laudat C; laudans unde N. — R 2, 1 omnes homines E. — R 2, 3 Expellens ab eis C. — R 2, 7 sq. sit in coelis per eum portio C. — R 2 Deo multos convertebat etc. O; Martyr gaudet in dolore D. — R 3, 2 fervens B; Confortatus in amore C. — R 3: Sanabat homines etc. O; in D:

R. Ferreis disrupta caro pectinibus
Magnum dabat planctum illis fidelibus;
Agebat Blasius immensum gaudium,
Sed nimis lugebat coetus fidelium.
V. Cruore manabat corpus pontificis,
Quem fundebat atrox manus carnificis.

In 3. Noct. A 1, 1 Cujus prece N; Hujus prece EFO. — A 1, 3 sanitati fehlt O. — A 1, 4 simul homo redditur D; si nam homo O; sinam bonus F. — A 2, 1 Laesus fehlt O; Jesus spina AC. — A 2, 3 Pulsu ejus cruciatur N. — A 3, 1 Stat servus super C. — A 3, 4 stans coronae D. — R 1: Praeses nequam etc. D; Martyr gaudet etc. O; Ferreis disrupta EF. — Nach R 1, 6 fügt C noch bei: In istius sacro festo Proferamus cantica, Cujus prece nobis donet Deus coelica. — R 2 Decoratur praesul sacer N; Ferreis disrupta O; in D:

R. Cum orasset vir beatus,
Ad coronam jam vocatus,
Vox de coelis est audita
Ad eundem dicens ita:
V. Quidquid petis, o vir sancte,
Consequeris me donante.

R 2, 2 Providendo secum C. — R 2, 3 Magna plenus rabie C. — R 2, 4 Coartabat virum D. — R 2, 5 Cruciare fehlt D. — R 2, 7 coeli fehlt C. — R 2, 11 tormenta saeva D; tormenta sua C. — R 3 fehlt A; es lautet in O:

R. Dum furibunda manus pulchros extensa per actus [l.: artus]
Ictibus instaret, vir Blasius talia supplex
Orabat: Miserere mei jam, Christe, roganti[s]
V. Auditur vox digna sibi satis acta [l.: apta] saluti:
Ne metuas, quia sum dulci solamine tecum.

Darauf folgt ebenda noch folgender Prosellus [sic]:

Miles Christi gloriose,
martyr Blasi sanctissime,
Tuo pio interventu
culpas nostras ablue;
Salve, nostri tutor egregie,
Salva tuae gaudentes gloriae,
Ut coelestis regni sedem
valeamus scandere.

In Laud. **A** 1, 1 Regnavit C. — **A** 1, 2 regnat fehlt BCLN; sanctissimus Blasius C. — **A** 2, 2 Jubilando, exsultando laudat L. — **A** 3, 3 Qui Blasium tuum D; Blasium tantum O; Blasium tantis N. — **A** 5, 1 Laudate dignum laudate Deum B; Laudate dignum laudate Deum, cujus laudatio N; Laude dignum laude Deum C; Laude dignum laudet Deum. — **A** 5, 2 resonet in saecula N. — **A** 5, 3 Detque nobis DN; Atque nobis C; Et cum Blasio det nobis L. — Von den Laudes an, diese einschliesslich, alles de Communi A. — Ad Horas **AA** fehlen BDEFO. — In 2. Vesp. ad Magn. hat D folgende **A**:

Salve martyr, vera salvatio,
Blasi, spes nostra et protectio,
Nos a mundi salva naufragio
Et mundatos ab omni vitio
Tuo (nos) dignos redde obsequio.

19. In Cathedra s. Petri.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Principis ecclesiae
recolentes festa venite,
Christum laudemus
psalmisque illi jubilemus,
Qui Petro ingentis
curam commisit ovilis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pontificalis apex
veneratur jure cathedrae,
Quam primum meritis
Petrus conscendit herilis.

2. Hic super excelsae
positus fundamina petrae
Moribus exornans,
humilis quos vita reportat.

3. Antiochena polis,
divino lumine solis
Irradiata, sacrum
decus hoc colit omnis et orbis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hujus amore, Deus,
servorum terge reatus,
Ut, tibi qui placuit,
placitos nos reddere possit.

2. Pande tuis coelos,
quos serva, magne sacerdos,
Ne tibi commissos
invadat pestifer agnos.

3. Sidera scansurus
terrisque hinc dona daturus,
Quos sibi elegit,
tibi Christus, Petre, subegit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Qui regni claves
et curam gestat ovilis
Praesule quoque pio
vitae renovatur origo,

2. Huic coeli terraeque Petro
commisit habenas,
Ut reseret clausis
et solvat vincla ligatis.

3. Solve jubente Deo
terrarum, Petre, catenas
Qui facis, ut pateant
coelestia regna beatis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Summi doctilogi
laudes cantemus ovantes,
Cui fuerat primo
pontificalis honor.

2. In jubilo magni
studeamus psallere Petri,
Pontificis coelicum,
claviger ut meruit.

3. Pervigilat noster
praesul de luce beatus
Petrus et ipse suis
custos inest gregibus.

4. Nunc benedictionis
solvamus carmina dulcis
Pastoris nostri
haec sub honore Petri.

5. Laudis in officio
celebretur summe beato
Cathedrae sessio
pervigilique Petro.

Antiph. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 11. A. — Brev. ms. Vicense saec. 13. Cod. Capit. Vicen. C. B. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. D. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. E. — Brev. ms. Vicense saec. 14/15. Cod. Capit. Vicen. CVII. F. — Brev. Burgense imp. s. l. et a. G. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. H. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. I. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. K. — Brev. Vicense imp. Lugduni 1547. L.

Ad Complet. **A**: Hujus amore Dei etc. L. — Daselbst **R** ad Compl.:
O vitae clavis, paradisi porta suavis,
Petre, tuis aperi prata gregis superi.

Ad Nunc dim. **A**: Pande tuis coelos etc. L. — Ein anderes Invitatorium haben GI:
Pastori summo jubilemus corde jucundo,
Qui claves Petro coelorum contulit almo.

In 1. Noct. **A** 2, 1 Hinc super A. — **A** 3, 1 polim A. — **A** 3, 2 divine A. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Cujus amore A. — **A** 3, 1 scansuras A. — **A** 3, 4 Christe A. — In 3. Noct. In den meisten Quellen fehlt **A** 1 und steht dafür als **A** 3 Exaltent eum in ecclesia plebis etc. — I hat folgende Verbeta am Schlufs der 3. Noct:

1a. Coelestes fores,
quae clausae fuere,
tu pande,

1b. Qui retines cacumen
firmiter in arce
ecclesiae.

2a. Nostrae linguae
cerne carmen,
custos ovilis, Petre,
catervae jam tuae
miserere
clementer, pastor alme.

2b. Mone Christi
bonitatem,
ut audiat affantes,
ac posce sedule,
ut dignetur
parare viam vitae.

3a. Quaerelae nostrae
pro labe
suscipe preces rite,

3b. Te vocitantes
refove
tecum [quoque] conjunge.

4a. Te Petre ductore
placere

4b. Quoque valeamus,
in arce

5a. Christi jube
nos venire

5b. Et pergere
ad aeternae

6. Claritatis introitum.

L, das nur eine Nokturn hat, setzt ad Primam: Sidera scansurus etc.; ad Tertiam: Huic coeli terrae etc.; ad Sextam: Solve jubente Deo etc. Ad Nonam und in 2. Vesp. alles prosaisch. Ad Tertiam hat es folgende Verbeta:

Porta, lapis, sator ecclesiae,
Janitor aetheris egregie,
Pastor, adesto tuis hodie,
Esto gregi via justitiae,
Contere vincula nequitiae,
Pande sinus superae patriae.

20. In Cathedra S. Petri.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Ad speciosa limina
templi venerabilis
Toto gressu dissolutus
mendicabat debilis,
Et Petrus oratum ibat
Deo exaudibilis.

2. Videns claudus transeuntem
principem apostolum
Stipem postulat ab eo,
didragma vel obolum,
Vel aliquid larga manu
caritati congruum.

3. Ait Petrus liberalis:
accipe, quod habeo,
Aurum vero vel argentum
nec do nec possideo,
In nomine Jesu Christi
surge, vade, jubeo.

4. Ananias fraude facta
celat agri pretium,
Saphyra furti conscia
concordat mendacium,
Ambo mortis non injustae
subeunt supplicium.

5. Cum probasset Simon magus
signorum potentiam,
Mercari sancti spiritus
temptat auro gratiam,
Hanc Simon Johannis damnat
perversi stultitiam.

Brev. ms. Oscense saec. 13. Cod. Scorialen. P III 14. A. — Brev. ms. Oscense saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. B. — Brev. ms. Oscense saec. 14. Cod. Capit. Oscen. s. n. C. — Brev. ms. Oscense anni 1324 Cod. Capit. Oscen. s. n. D. — Brev. ms. Tirasonense saec. 14. in. Cod. Munebregen. s. n. E. — Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. F. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. G. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. H. — Brev. Placentinum imp. Venetiis. 1554. I. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. K. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. L. — Brev. Salmanticense imp. Salmanticae 1541. M. — Brev. Tudelense imp. Caesaraugustae 1554. N. — 2, 2 Petrum principem F. — 2, 4 didragmam F; dic dragmam E. — 2, 6 caritatis symbolum EM. — 3, 4 Nec do neque M; Nec dona possideo F. — Steht zum Feste Petri ad Vincula M.

21. De ss. Cordula et Candia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Post festum virginum
psallamus hodie
Laudes ad Dominum
Cordulae et Candiae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex ore lactentium
Et virginum Christi
Cum voce psallentium
Laudem perfecisti.

2. In sponsis virginibus
Sponsus exsultavit,
Quas cum coeli civibus
Sibi copulavit.

3. Pulchra generatio
Est cum caritate
In regis palatio
Fulgens claritate.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post virginem virgines
Regi offeruntur,
Per quam Deo homines
Fide conjunguntur.

2. Dei tabernaculum
Virgines electae,
Quae mundo spectaculum
Fuerunt effectae.

3. Sacer chorus virginum
Cum Christo laetatur
Per triumphum geminum,
De quo gloriatur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Thorum in deliciis
Carnis nescierunt,
Attritae suppliciis
Ad sponsum ierunt.

2. Cum palma a martyribus
Sanguine mercatur,
Corona virginibus
Duplex praeparatur.

3. In psalmis et citharis,
Virgines, cantate,
Terrae, ponti et aetheris
Regi sociatae.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Candida virginitas,
roseo perfusa cruore,
Cum Christo regnat,
nunc regio amicta decore.

2. Corde Deo jubilant
laeto jubilamine sponsi
Sponsae, quem sociant
agmina sancta poli.

3. Corpore de proprio,
de sanguine deque medullis
Multiplici sitiunt,
vi neque fastidiunt.

4. Cantantes pariter,
sociae, benedicite Christo,
Ejus dulcis amor
personet ore pio.

5. Laudant cum cytharis,
concordat Cordula chordis,
Psallit et angelicis
Candia juncta choris.

Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547.

22. De ss. Cosma et Damiano.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa
genitrix Theodora,
Liberorum
educatrix sedula,
Studiosa
procuravit pectora
Informare
veritatis regula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Victricis militiae
Regem adoremus
Et coronas pugiles
Ejus predicemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Damianus
et Cosmas geniti,
Lacte uberi
per matrem aliti,
Concreverunt
tirones incliti.
2. Claruerunt
carnis prosapia,
Clariores
mentis industria,
Clarissimi
divina gratia.
3. Medicinae
artis peritia
Illustrantur
infusa gratia,
Medicantes
sine pecunia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lucent duo candelabra
In regis terrae cathedra,
Quae carent mentis tenebra.
2. Duae tubae concrepant
Plebem congregantes,
Dispergentes increpant
Signis corruscantes.
3. Bina virga
grex Christi regitur,
Cosmas sensu
decor exprimitur,
Funiculus
frater dignoscitur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Personalis
erat dualitas,
Spiritalis
vigebat unitas
Eademque
mentis sinceritas.
2. Oculi ecclesiae
Hi sunt columbini,
A fluento gloriae
Jugiter supini.
3. Hi sunt matris libera,
Quae non aruerunt,
Sed tenella viscera
Semper floruerunt.

Responsorium.

3. Aulae coelestis
Electi milites,
Periclitantes
juvate pedites,
V. Ut vestri fiant comites,
In sempiternum divites.

Verbeta.

1. Agonistae confortati
Virtute constantiae
Sic triumphant laureati
Corona justitiae.
2. Consepelire metuunt,
Quos passio unierat,
Bruti linguae obediunt,
Quam Deus aperuerat.

3. Serpens ventrem excruciat
Jam excitati rustici,
Ut illapsum rejiciat,
Sancti petuntur medici.

4. Somnus vexatum arripit
In sanctorum ecclesia,
Qui dormientem eripit
A serpentis molestia.

5. Illi sit laus et gloria,
Qui facit mirabilia,
Quem collaudant in patria
Consummati in gloria
Christi.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudant Deum
electi milites,
Per quem regnant
in aevum divites.

2. Praedicatur
eorum gloria,
Cum per eos
vigent prodigia.

3. Commendatae feminae
Sancti adstiterunt
Et cum multitudine
Hosti restiterunt.

4. Crus corruptum reparant
Viri soporati,
De coxa quam tulerant
Mauri condemnati.

5. Quos in somnis viderat
Intuens realiter,
Gaudio exuberat
Laudans Deum dulciter.

Ad Benedictus.

A. Mentis vigor,
carnis martyrium,
Pietatis
frequens officium,
Agonistae
post tirocinium
Vitae nobis
mercantur praemium.

Ad Magnificat.

A. Hierusalem
mater cum incolis
Gratulatur
in his Christicolis,
Damiano
et Cosma fratribus,
Qui pro Christo
sectis cervicibus,
Decorati
stolis purpureis,
Coronantur
coronis aureis.

Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. — In 3. Noct. A 2, 3 Affluenta gloriae. — A 3, 4 aruerunt. — Verb. 2, 4 apparuerat. — Verb. 4, 3 arripit. — In Laud. A 1, 4 In eum divites.

23. De ss. Cosma et Damiano.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Salutifer languentium,
Genus salvans humanum,
Saluti misit gentium
Cosmam et Damianum.

2. Jota legis summi regis
Ne transirent minimum,
Hi gemelli quoad belli
Finem certabant ultimum.

3. Medentes aegris duplici
Restaurata ruina,
Sanate, sacri medici,
Sacra nos medicina.

4. O mirae sanctitudinis
Viros, de quibus exiit
Virtus sanandi morbos
Cujusque aegritudinis,
Quae daemonia vinciit
Illuminans et orbos.

5. Novas, o sacri gemini,
   Laudes libamus vobis,
   Vos in conspectu Domini
   Interpellate pro nobis.

Ad Magnificat.

A. Sublimi laudum coelicos
   Voce pulsate choros,
   Cantus velut angelicos
   Erumpite sonoros
   In martyrum, Christicolae,
   Festo solemnitatis,
   In quo gaudent coelicolae
   Gemellis his beatis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sanctorum regem martyrum,
Venite, adoremus,
Plorantes ante Dominum
Interne jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Secus aquarum rivulos
   Stat vinea justorum,
   Producens fructus varios
   Post incrementa florum.
2. Sanctorum via recta est
   Et iter praeparatum,
   Quos via divinorum
   Delectat mandatorum.
3. Sub Lysia proconsule
   Passi pro Christi nomine
   Tormenta pertulerunt,
   Suas in agni sanguine
   Digni stolas intingere,
   Coronas meruerunt.

Responsoria.

1. Sancti tui te, Domine,
   Secuti sunt itinere
   Prorsus in admirabili,
   Dum irent fine stabili,
   Ut mari mergerentur;
   In undis meant pedibus,
   Ut nautis mergescentibus
   Succursum largirentur.

V. Nam in viis deificis
   Plus gemini beati
   Quam in mundi divitiis
   Fuerunt delectati.

2. Sanctorum saecularia
   Fides vicit imperia,
   Nam, dum tormenta fortia
   Contempto ferunt Lysia,
   Deposcunt fortiora;

V. O virtus fide fulgida,
   Quae superas supplicia,
   Adsis in mortis hora.

3. Stabant gaudenter
   hi judicis ante tribunal,
   Unanimes mentes
   et consona verba gerentes,
   Nil metuere minas,
   qui volunt vincere poenas,
   Immundis mundant
   a spiritibus inimicum.

V. Si poena Lysias
   ereptus reddere poenas,
   O sacri, vobis
   studuit, succurrite nobis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sancti pro Christo languidis
   Aegrotisque medentes
   Ambiunt in provinciis
   Nil pretii sumentes.

2. Sed Damianus adjuratus
   Munusculum dum recipit,
   Fit Cosmas valde contristatus
   Illudque reddi praecipit,
   Vetans amborum funeri
   Ne foret unus tumulus.

3. Stolas suas in rubeis
   Tersere torcularibus
   Hi martyres sacrati,

Nunc regnis in empyreis
Laeti junguntur gressibus
Agni immaculati.

Responsoria.

1. Suum fundentes sanguinem
pretiosum gloriosum
Secuti sunt
martyrem martyres,
Christum Christicolae,
unum gemini
praedicantes
Inque magistri nomine
discipuli miracula
mira sunt operantes.
V. Horum precatu
Reos a reatu
Resolve, Christe,
Nos, quos dies iste
reperit te glorificantes.

2. Suffulti Dei lumine
Laudes psallunt in carcere,
Reducti coram praeside
Hunc arguunt perfidiae,
Mare, flammas terribiles
Hi sancti Dei pugiles
Illaesi transierunt.
V. Stupet tyrannus saeviens
in martyres,
Qui quidem invicti
permanserunt.

3. Sunt exsecrantes
sancti simulacra deorum,
Idola damnantes,
habitacula daemoniorum,
Famine non tantum
verum sed sanguine Christum,
Qui creat et recreat
ac mundum liberat istum,
Esse profitentur.
V. Impudens praeses,
eos dis cur absque pudore
Sacrificare jubes,
quorum stat daemon in ore,
Quique velut pulvis
confringentur?

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Si coram hominibus
Tormenta pertulerunt,
Illorum in coelestibus
Spe salvi permanserunt.

2. Sunt ab aeterno lumine
Lumen recipientes,
Qui stabant in certamine
Nil prorsus metuentes,

3. Sub Agni sine macula
Tentorio qui concinunt,
Beati cytharistae,
Jam sua tabernacula
Deo jubente construunt
Hi fortes agonistae.

Responsoria.

1. Saxa ruunt jacta
sanctis fugientia sanctos
Fitque, quod intacta
sacra membra manent, ubi tantos
Presserant tela viros
adstantes et mulieres.
V. O sancti, rogitate
a nostris jacula votis
Hostilia averti
sicut directa vobis sunt
Tela reversa
In jactatores.

2. Sancti martyres dixerunt:
Tormenta tua non timemus,
Sed ut schemata contemnimus
Fac ergo, quod vis, parati sumus
Subire cuncta pro nomine Jesu.
V. Nos enim non novimus
Idola vana et caeca ex lapidibus,
Quia verum Deum colimus,
Pro quo tuas minas spernimus.

3. Simul hi sancti martyres,
Superni regis pugiles,
Cosmas et Damianus,

Anthimus et Euprepius
Sanctus atque Leontius,
Occidi quos tyrannus
Ferro procurat gladio,
Jam sunt in summo gaudio
Concives beatorum;
Coelestes psalteristae
Ludunt et organistae
Inter agni convivia.
V. Fertur chorea rubea
Sponsalem ante thorum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Sanctorum laetus
sis hodie, inclite coetus,
Nam certaverunt,
vicerunt et meruerunt
Fratres unanimes
coelestes scandere sedes.
2. Amplior aeternae
deitatis gloria crescit
In sanctis hodie,
quos mors dividere nescit.
3. Maluit haec sacrata societas
omnino subire mortem,
Quam fidei sacratae
linquere sortem.
4. Grande peregerunt
sancti certamen, ierunt
Per mare, per flammam,
per vim, per tela, per hostes,
Per lapides ensesque
merentes sanguine palmam.
5. Semper in ore sonabat
eorum laus pia Christi,
Nam psalmos laeti
psallebant, dum cruciati
Torquerentur et ingredientes
et egredientes
Cantica de excelsis
cecinere Deo pia cordis.

Ad Benedictus.

A. Semitam per mirabilem
Secuti Christum martyrem
Hi martyres gemelli,
Illaesi sunt in pelago,
In fumo ludunt igneo,
Stantes in fine belli.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sub fidei constantia
Beatus Cosmas triumphavit,
Pari sanctus adstantia
Se Damianus ordinavit,
Spem immortalem Leontius,
Anthimus et Euprepius
Per fidem armaverunt
Et palmas meruerunt.

Brev. Romanum imp. 15**. — In 1. Vesp. A 4, 5 daemones vincit. — Ad Magn. A 7 Quo gaudent. — In 1. Noct. A 1, 2 justorum vinea. — R 3, 6 nolunt. — In 2. Noct. R 1, 9 sq. mira miracula. — In 3. Noct. R 2, 3 Sed ut clementer. — In Laud. A 5, 8 pia cedis. — Über das Brevier, dem dies Officium entnommen, vergleiche man das in der Einleitung zu Analecta XVI Gesagte.

24. De ss. Emeterio et Celedonio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. De Libani lignis
variis mirabile signis
Rex solium exstruxit
Salomon sedemque paravit,
Christus in ecclesia
quia rex, patris ipse sophia,
Sedem justorum exstruxit
sibi corda virorum,
Utpote nos quorum
festa celebremus eorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christus sanctorum
laudetur honore suorum,
Qui rex cunctorum
Deus est et factor eorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus Emeterius
et frater Celedonius
Christum testatus
coluit vir uterque beatus.
2. Dum fremerent gentes
in sanctos, vera loquentes
Semper erant tuti
de sancto monte locuti.
3. Qui pia sanctorum,
Deus, audis verba tuorum,
Quos tibi vota doces
dare, nostras percipe voces.

Responsoria.

1. Sanctorum Emeterii
Et festum Celedonii
Nostra colat devotio,
Quorum in coelum munera
Divina levat gratia.

V. Nondum damnati
sancti sunt esse probati.

2. Beata est urbs Legio,
Quam suo contubernio
Ornarunt viri incliti,
Renuntiantes Caesari
Tulerunt arma Domini,

V. Fulgentes late
praeclarent nobilitate.

3. Hi viri nobilissimi,
Cum Christianis populis
Instaret persecutio,
Plus decreverunt Domino
Militare quam saeculo,

V. Christum credentes
nec Caesaris arma sequentes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Qui conservasti
sanctos et magnificasti,
Esto voluntatis
nobis dator et pietatis.
2. Vos exsultantes,
Dominum quoque glorificantes,
Justi, nos laetos
date vestra laude quietos.
3. Te supplex orat,
Pie rex, benedicit, adorat
Plebs pia sanctorum
cantans in honore tuorum.

Responsoria.

1. Viri fortes et strenui,
Regis terrae signiferi,
In Domino confortati,
Linquentes saecularia
Signa sumunt coelestia

V. Divinae legis
coelestis amoreque regis.

2. Non minis, non suppliciis
Nec rerum damno territi,
Credentes unanimiter
Calagurram sunt alacres
Perducti Christi milites,

V. Addicti poenis
et stricti sponte catenis.

3. Miranda Christi bonitas,
Divina plena gratia,
Suos fideles adprobat,
Dum unus sursum annulum,
Alter jecit orarium;

V. Coepit mirari
populus haec ad astra levari.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quod, Deus, audivimus,
sanctos bene vincere scimus,
Tu quia virtutes
mandas Jacob atque salutes.

2. Virtus sanctorum,
noster Deus, ipse tuorum,
Nos refove, resera,
depelle pericula saeva.

3. Per te, Deus, gentes
confirmataeque colentes
Mortificatorum
meritis, nos semen eorum.

Responsoria.

1. Sancti coelum adspexerunt
Jamque dona obtulerunt,
Mirabantur, qui aderant,
Quod haec eorum munera
Sublata sunt ad aethera;
V. Plebs pia gaudebat,
incredula plebsque stupebat.

2. Quorum fuit oblatio
Grata Deo altissimo,
Sancti percussi gladio
Nacti sunt felicissimum
Vitae aeternae praemium,
V. Glebis exuti
carnis, sua dona secuti.

3. Emeteri sanctissime,
Celedoni piissime,
Impetrate a Domino,
Ut pius vestri gratia
Ducat nos ad coelestia;
V. Propitium vobis
Christum quoque reddite nobis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Virtus est dictus
sanctorum cujus amictus,
Rex pie, nos sedes,
vestis tibi simus et aedes.

2. Terra, memento Deo,
sanctorum tecta trophaeo,
Totius terrae
Domino pia vota referre.

3. Lux Deus aeterna,
vigiles nos luce superna
Fac, te scrutemur
et sanctos ut veneremur.

4. Qui super astra micat
per saecula nos benedicat,
Quem pia sanctorum
benedicit turba suorum.

5. Quem laudat in caelis
sanctorum turba fidelis,
Nos hunc laudemus
et semper glorificemus.

Ad Benedictus.

A. Sanctorum virtus,
Deus Israel, est benedictus,
Qui modo fulgentes,
prius in tenebris residentes,
Nos per eos vere
vult gaudia lucis habere
Per fideique facem
terris infundere pacem.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus eum,
qui dat habere trophaeum,
Sanctos defendit
et praemia magna rependit
Quique resistentes
sibi pellit sede potentes,
Exaltat humiles
agonistas atque viriles.

Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. A. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. B. — Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. C. — A beginnt in 1. Vesp. mit R Beata es urbs Legio und hat ad Magn. 2 AA, die obige und eine zweite prosaische: O rosae purpureae, gemmae paradisi etc. B beginnt mit A super Ps.: De Libani lignis etc.; ad Magn. A O rosae purpureae etc. — Invit. 1 Regem sanctorum laudetur B. — In 1. Noct. A 1, 4 colluit B. — R 1, 7 facti sunt esse A. — R 2, 3 Ornarunt fehlt A. — In 2. Noct. R 2, 6 Adducti poenis B. — In 3. Noct. A 1, 1 Quos Deus C. — R 2, 7 sua sunt dona BC. — In Laud. A 1, 4 sumus C. — Ad Ben. A, 7 fascem B.

25. De sancto Ermengaudo.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christus adoretur,
quod Ermengaudus habetur
Coelitus athleta,
sonet haec in laude dieta.

In 1. Nocturno.

Responsoria.

1. Fulgeat aeterna
praeclara dies hodierna,
Qua Ermengaudi
celebratur transitus omnis,
V. Fiat solemnis,
fiat lux ista perennis.

2. Ad superum thronum
gaude transisse patronum,
Quisquis ad exemplum
Dei petis hoc homo templum;
V. Crede, quia vivit
Ermengaudus, quod obivit.

3. Praefuit Urgelli
populo nulloque rebelli,
Jura sacerdotis
tenuit pater ordine votis,
V. Nutritor cleri
simul et defensio veri.

In 2. Nocturno.

Responsoria.

1. Pastoris nomen
subiens et nominis omen,
Quod dici potuit,
esse pius voluit,
V. Persistens norma
cleri, populi quoque forma.

2. Quamvis exclusum
curabat militis usum
Mensque manebat ei
plena timore Dei,
V. Nobilium more
nimio pollebat honore.

3. Quod peragebat, opus
Barensis pontis adivit,
Et subito lapsus
de culmine pontis obivit.
Quem Deus assumi
voluit tali consummatione;
V. Exuitur membris
in terna luce Novembris.

In 3. Nocturno.

Responsoria.

1. Hic vir apostolicus,
homo pacis, [plebis] amicus,
Sic obiit morum
praedives, dives honorum,
V. Simplex, adstutus,
Domini praecepta secutus.

2. Si lapis hunc celat,
meritorum fama revelat,
Per quem fit sospes
accurrens debilis hospes.
V. Vere non moritur
justus, si morte praeitur.

3. Omni sermone
populi laudande patrone,
Ermengaude pie,
fac nos sociare Mariae,
V. Cujus praesul eras
vel cujus jussa repleras.

Verbeta.

1. Mater fidelium,
celebrat ecclesia,
Ermengaude, tui
funeris obsequia

2. Quodsi dedit obitum
zabuli invidia,
Te suscepit martyrum
splendida victoria.

3. Quamvis enim gladius
non perfodit viscera,
Palmam tamen martyris
non amisit anima.

4. Ut nos ergo facias
coeli frui patria,
Laude tua resonant
virginis haec atria.

Brev. Urgellense imp. Venetiis. 1487. — Alle Antiphonen des Officiums sind prosaisch. — In 1. Noct. **A** 1, 3 Qua sancti celebratur. — **R** 3, 1 Urgellensi. — **R** 3, 4 tenuit pariter ordine. — **R** 3, 6 defensor. — In 2. Noct. **R** 3, 1 Quem peragebat. — **R** 3, 2 Barensi pontus adhibuit; gemeint ist das heutige Pontebar am Segre, drei Stunden oberhalb Seo's de Urgel. — In 3. Noct. **R** 1, 2 plebis ergänzt. — Verb. 4, 3 resonat.

26. De sancta Eufemia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Virginis Eufemiae
Festum celebremus,
Ut in regno gloriae
Cum ipsa regnemus.

Ad Magnificat.

A. Transit ad regni solium
Virgo martyr Eufemia,
Virginitatis lilium
Fragrat in coeli curia,
Rosa coeli rosarium
Mira decorat gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Eja nunc solemnia
Laeta celebremus,
Virginis pro gloria
Christo jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Orta de nobilibus
Stirpis flos Eufemia,
Nobilior moribus
Fit parentum gloria.

2. Christo consecratur
Aetate novella,
Nova pugil datur
Ad fidei bella.

3. Per manus crudelium
Virgo flagellatur,
Castitatis lilium
Inter spinas datur.

Responsoria.

1. Nobilis Eufemia,
Senatoris filia,
Statim ab infantia
Fide consignatur,
Christo sponso datur,
V. Candens inter lilia
Digna coeli curia.

2. Igitur martyribus
Pro fide certantibus
Conscia coronae
Virgo martyr inclita
Pugil adstat solita
Pro te, Jesu bone.
V. Ante Priscum posita
Nullo metu territa
Exstat in agone.

3. Stat Apelianus,
Sophista profanus,
Ut subvertat virginem,
Vel ut mittat manus
Ad fundendum sanguinem,
V. Judex ritu vanus
Nititur insanus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Judex frustra nititur
Virginem seducere,
Sed nec blandis vincitur
Nec terretur verbere.

2. Fidelis christicola
Vere Christum amans
Detestatur idola
Jesum solum clamans.

3. Judex per sartaginem
Jubet illam frigi,
Sed non Christus virginem
Permittit affligi.

Responsoria.

1. Vana Prisci sunt figmenta,
Quibus parat instrumenta,
Ut rotarum per tormenta
Carnem terat virginis;
V. Judex comminatur,
Sed frustra conatur,
Quod saxorum machinis
Carnem terat virginis.

2. Ardens fornax praeparatur,
Ubi virgo comburatur,
Sed illaesa conservatur
Nihil in se sentiens;
V. Angelorum chorus
Apparet decorus
Virginem custodiens.

3. Virgo martyr dum torquetur,
Jesum laudans confitetur
Pro quo cuncta tolerat,
Signo crucis se tuetur
Et tormenta superat;
V. Cum haec Christum invocat,
Non hanc aqua suffocat,
Et leo non lacerat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo liberatur
A tormentis omnibus,
Sed tandem mactatur
Diris serrae dentibus.

2. Christus vocat virginem
Vincentem feliciter
Ad beatitudinem
Habendam perenniter.

3. Virgo, tua merita
Nos solvant peccatis,
Et prece solicita
Nos junge beatis.

Responsoria.

1. Prisci spernunt jussionem
Duo de tortoribus,
Ad sanctae intentionem
Angelorum visionem
Videntes in ignibus.
V. Convertuntur et junguntur
Beatis martyribus.

2. Gladiorum cuspides
Et acutos lapides
Virgo Christi nomine
Pertransit nec laeditur,
Sed nec caro frangitur
Ejus in sartagine;
V. Serrae subjicitur,
Nec tamen scinditur
Ejus acumine.

3. O martyr Eufemia,
Jam glorificata,
Felici victoria
Virgo coronata,
Duc nos ad coelestia
V. Gaude jam beata
Sponso copulata.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudes det ecclesia
Christo, regi gloriae,
Peragens solemnia
Martyris Eufemiae.

2. Virgo spirat ad trophaeum,
Dum tormenta tolerat,
Martem vanum spernit deum
Et ad Christum properat.

3. Ignis per incendium
Sanctum vas probatur,
Sanguinem per proprium
Tota canditatur.

4. Angelorum sociam,
Virginem laudemus,
Ut per ipsam gratiam
Christi reportemus.

5. Virgo, fortis agonista,
O felix Eufemia,
Fac, ut tecum regnet ista
Devota familia.

Ad Benedictus.

A. Martyr Eufemia,
Candoris lilium,
Clara victoria
Tendens ad bravium,
Transit ad gaudia
Post cursus stadium,
Serva propitia
Chorum laudantium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virgo martyr Eufemia,
Decus et honor virginum,
Pro devota familia
Supplex exora Dominum,
Ut sit tecum in gloria
Post hujus vitae terminum.

Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. — In 1. Noct. **A** 2, 2 novella fehlt. — **A** 2, 4 Ad fide vella Hs. — **R** 1, 6 Cadens Hs. — **R** 2, 5 Pugil stat solita Hs. — In 2. Noct. **R** 1, 6 cognatur Hs. — **R** 3, 3 quo fehlt Hs. — Die Handschrift enthält nur die Anfänge der zugehörigen Hymnen, ad Vesp. et Laudes: Laetetur coeli curia; ad Noct.: Gaude mater ecclesia.

27. De sancto Eugenio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Egregius Eugenius,
Fidus Toleto nuntius,
Christum praedicavit primus.

R. Venerabilis Eugenius,
Dionysii discipulus,
Ductus amore Christi
Coelum tradidit ensi.

V. *Hic est vere martyr, qui pro Christi nomine sanguinem suum fudit.*

Ad Magnificat.

A. O Eugeni, sacerdos inclite,
Ad tutelam Toleto tradite,
Eruditae norma vitae,
Subveni gentibus
Supplicibus
Te invocantibus,
Dura leni prece leni,
Da nunc tristibus,
Ut gavisi paradisi
Socientur civibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Christum regem,
Qui per sanctum Eugenium
Toletum ad suam legem
A ritu traxit gentium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Toletum in Hispania
Perlatae famae gratia
Merito praepollebat.

2. Heu, tam clara metropolis,
Quo celsior tam pronior
Cultum fovebat idolis.

3. Hanc Christus miserans
Pio praesidio
Foedo servitio
Exemit properans.

Responsoria.

1. Apostolatu Galliae
Suscepto Dionysius,
Vir prudens et egregius,
Tractos de sinu Graeciae
Discipulos

Ad urbes multas sedulus
Destinavit.
V. Nutu divino socios
Secum duxit eximios,
Quos verbi Dei nuntios
Ad urbes multas sedulus
Destinavit.

2. Cives urbis Toletanae,
Ut ceteros potentia
Deprimebant, sic insane
Turpis ritus flagrantia
Aestuabant et instabant
Perurgentes caecas gentes
Ad foeda sacrificia.
V. Fortem athletam fortibus
Christus objecit civibus
Domiturum in gratia.

3. Ut solis radius
Noctem eliminat,
Ita exterminat
Sacer Eugenius
Errorem fumidum
Ritus daemonici,
Dans lumen splendidum
Cultus dominici
Toletanis.
V. Caecos ex invio
In viam dirigit,
Ex evangelio
Salutem porrigit
Malesanis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Christi caritas,
Cujus sedulitas
Laudes tibi
Persolvet debitas?

2. Tu parcis hostibus,
Tu poenitentibus
Ut civibus
Piam das gratiam.

3. Fidus nuntius
Eugenius,
Quos daemon hostes fecerat,
Christo servos confoederat.

Responsoria.

1. Toletum jam emerserat
A tenebris erroris,
Jam in lucem prodierat
Doctrina monitoris
Ad cultum redemptoris,
Spirabat, quae foetuerat,
Boni famam odoris;
V. Fons olim idolatriae
Vigil instabat latriae,
Toti lucerna patriae.

2. Discipulus, qui sedulus
Impleverat, quod coeperat,
Mandatum,
Memor amore tangitur
Patris, a quo legatum
Se reminiscitur.
V. Desiderii
pia flagrantia
Magistri optans
frui praesentia.

3. Vir inclitus
Affectu patrio
Sollicitus
Gregi novitio
Prudens suis determinat
Leges, praelatos ordinat,
Quorum imperio
Ac magisterio
Grex gubernetur subditus.
V. Suspiriis ac fletibus
A Christo comissis ovibus
Doctos pastores destinat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Carae prolis memoriam
Affectu fovens tenero,
Ad magistrum in Galliam
Gradu se transfert propero.

2. Christo duce Parisius
Vir sanctus propinquaverat,
Ac praesul Dionysius
Martyr coelos conscenderat.

3. Sancti Christus probans votum,
Quem quaerit coelis admotum,
Illi propere
Parat ostendere.

Responsoria.

1. Jam Christi pietas
Sancti laboribus,
Quem tersit pluribus
Mundi varietas,
Finem vult ponere,
Sinens occurrere
Ministros sceleris,
Qui illum propere
Mittunt ad aetheris
Sedes laetas.

V. Magistri gloria
Jam sancto cernitur,
Jam gaudens fruitur
Christi praesentia,
Quae huic gaudia
Dat perennia
Fugans metas.

2. Felix tellus, felix dies,
Quae tam sacris gestis dies,
Unda munda, lacus dignus
Sacrum sancti servat pignus,
Depositum ut positum
Sit redendum,
Nec carnis vitio
Nec aevi spatio
Deterendum.

V. Hercoli salus
Repetit pignus,
Latex, ut competit,
Quod tenuit, ut decuit,
Reddidit.

3. Urbs urbium Hispaniae,
Gaude, plaude,
Patronus tuus hodie
Summa laude
Colitur;
Igitur fidens aude
Sperare, procul dubio
Quod quaevis sub Eugenio
Fiet tibi petitio.

V. O care Deo pontifex,
O gemma praesulum,
Toletanorum opifex,
Hunc rege populum,
Da huic te sedulum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ad patrem Dionysium
Translatum corpus praesulis
In patriae praesidium
Claris fulsit miraculis.

2. Nam Atillo dilectus
Regi Pipino,
A medicis neglectus
Nutu divino
Per hunc convaluit.

3. Millo, miles Caroli,
Jussus pagum Dioli
Adire,
Sanus, prout voluit,
Meruit redire.

4. Caeca bis Ebroica,
Caeci parens nata arens
Publica
Voce egregium
Laudat Eugenium.

5. Turonensis miles praedebilis
Ac superbus, vi factus humilis,
Cum his cohors innumerabilis
Hujus insignia
Canunt praeconia.

Ad Benedictus.

A. Alme martyr et insignis,
O Eugeni, qui insignis
Hispaniam et Galliam
Miraculis et signis,
Adesto famulis
Supplicibus et precibus
Fave dignis,
Adversa removens,
Devotos refovens,
Subveniens benignis.

Ad Tertiam.

R. Hodiernae, rex aeterne,
Adesto laetitiae,
Servi tui sancti tui
Interventu et obtentu
Gratiae

Munus capiant,
Ut perveniant
Cum patrono ad supernae
Regna patriae.
V. Sint Toleti cives laeti
Hodie
Et ad festum tam honestum
Sobrie conveniant.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O Eugeni,
Pontifex egregie,
Huic adveni
Opifex ecclesiae,
Hodie, quotidie
Te colenti subveni,
Ac Christum praeveni
Et veniae et gratiae
Nobis venam inveni,
Ut copiae
Paradisi gloriae
Munere,
Quo conamur,
Libere perfruamur.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univers. Matriten. 48 (92—1). B. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33–9. C. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. E. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. F. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. H. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. I. — Brev. Gienense imp. 15**. K. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1547. L.

In 1. Vesp. ad Magn. A 1 Eugenius sacerdos A. — Ibid. 7 Dura levi A.— In 1. Noct. R 3, 6 daemoniaci L. — R 3, 12 Et ex evangelio L. — In 2. Noct. R 1, 3 in luce L. — R 2, 9 Magistri captans DL. — In 3. Noct. R 2, 10 Hercoldi L, Herdoli D.

28. De sancta Eulalia.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virginis Eulaliae
recolamus festa beatae,
Jure Deo cordis
laudes in tempore dantes,
Quo victrix praecelsa poli
conscendit ad alta.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus Dominum
tota cum mente colendum,
Eulaliae meritum
sanctae qui contulit almum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Progenies sancta,
felix de stirpe creata
Indolis Eulalia,
divali munimine nixa,
Martyrii palma
meruit coelestia regna.

2. Haec etenim bis septennis
florebat in annis,
Valde sed antiquam
ducebat pectore vitam,
Moribus ornata
sanctis et dogmate legis.

3. Et venerata nimis
virtutis culmine notis
Ac sociarum virgineae
connexa catervae
Nocte dieque Deo
solvebat vota timendo.

Responsoria.

1. Post fidei varios
sanctorum ex hoste triumphos
Nobilis Eulalia,
magno de germine nata.
Partibus occiduis
firmavit semina verbi,

V. Felix virgo Dei,
victrix fortissima mundi.

2. Agnoscens sanctos
Christi pro nomine plecti,
Pectoris arcanum
tempsit reserare supremum,
Forte timens votis
socias obsistere coeptis,
V. Denique per noctem
turbatam venit ad urbem.

3. Cumque diis Dacianus
thurificasset iniquus,
Ingemuit turbata fremens
et crimina cernens
Sacrilegum contra
pro religione beata,
V. Dixit enim: Christum
Dominum cur temnis et
unum?

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Judicis infandi,
justorum caede cruenti,
Fama sonans mortem,
magnum diffusa per orbem,
Virginis auditum
tetigit mentique perhaesit.

2. Stigmate namque crucis
munita puella potentis
Praefectum monuit,
populis commixta ferinis,
Scire Deum nostrum,
quo constant condita, verum.

3. Martyris ad verbum
judex turbatus honestum,
Valde furens illam
torqueri jussit inustam
Ignibus urendam
submissis in cruce fixam.

Responsoria.

1. Traditur ad poenam
nec non ad verbera dira
Virgo Dei geminas
sperans acquirere palmas,
Sed meruit medicum
tormentis subdita Christum,
V. Suscipiens coelum
firmo cum corde petendum.

2. Insignis niveo
de coelis tegmine misso
Martyris exstinctum
pendens cruce corpus honestum
Omnipotens nudum
vestivit jamque relictum;
V. Ut nos perpetuis
illi famulemur in odis.

3. Felix Eulaliae
reboatur transitus, ecce,
Cujus ab ore pio
conscendit spiritus ultro
Atria, cum sanctis
ubi victor regnat herilis,
V. Esse Dei Christus
nos illic dirigat agnus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Flamma quidem crepitans
ventorum et flamine flagrans
Vulnere lictores
diro perimebat atroces
Ad laudem Domini,
dantis bona praemia sanctis.

2. Jamque volente Deo
poenas finire severas,
Quas crucifixa pio
portabat virgo trophaeo,
Adfuit egregius
Michael pro virgine missus.

3. Spiritus Eulaliae
septus munimine sanctae
Angelico in specie
recto petit aethra columbae,
Munera promissi
gratanter sumere regni.

Responsoria.

1. Ecce, quidem coram
te psallit concio more
Nostra Deo vero,
qui te, sanctissima virgo,
Elegit, nobis
tu praemia posce salutis,
V. Dulce decus patriae,
flos et victoria nostrae.

2. Laetentur populi
tanti pro munere festi,
Quo coetus polici,
magno jubilamine laeti,
Gaudent in coelo
comitatu virginis aucto;
V. Ecce, dies rutilat
nobis gratissima cunctis.

3. O quam praecipuis
martyr laudanda triumphis,
Signipotens sponsi
thalamos ingressa superni,
Protege nos famulos
Christi dignanter et audi,
V. Quo tibi regnanti
mereamur in aethere jungi.

Verbeta.

1a. Virgo Domini,
propter te
b. Quique psallimus
hodie,
2a. Beata tua
pignora
munere.
b. Habentes nostra
condita
cespite,
3. Fideles omnes atque
clementer exaudi.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Aethereas venerabilis
inter, virgo, choreas
Atque chorum memorabilis
inter Christicolarum,
Pande tuis precibus
nobis coelestia magnis.

2. Indigenis fer, virgo, tuis
tutamina cunctis,
Quo valeant culpas
penitus depellere totas
Et donis variis
fulti persistere laeti.

3. Nescia virgo viri,
pulchris redimita coronis,
Cujus reliquiis
haec urbs famatur humatis,
Nostras tolle preces
Domini clementer ad aures.

3b. Virgo sororque Dei
martyr sponsata diei,
Cujus in amplexu
Deus est super aethera nexus,
Subtrahe nos morti
superum jungendo cohorti.

4. O Deus excelsi
noster fabricator Olympi,
Omnia qui solus
benedicis, sis benedictus
Eulaliae quia sanctae das
solemnia nostrae.

5. Laudibus aeternis,
rex, qui laudaris in altis,
Sanctos sanctificas
nimia et virtute perornas,
Jungere nos ipsis
non dedigneris in astris.

Ad Benedictus.

A. Post animae sacrum
felicis ad astra volatum
Virginis exstinctae
corpus mirabile valde
Noctis Christicolae
modulantes tempore caute
Marmoris in claustro
posuerunt cespite fosso.

Alia.

A. Hostia solemnis,
Eulalia, virgo perennis,
Quae calicem Christi
thalamum subitura bibisti,
Lapsis redde status,
da prospera, tolle reatus
Nos et ad aeterna
miserando, patrona, guberna.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O pia virgo, te, veneranda,
valde precamur,
Ut mala pellas et bona poscas
omnia nobis,
Quo mereamur regna polorum
scandere celsa
Munere Christi teque petente,
martyre sancta.

Antiph. ms. S. Felicis Gerunden. s. n. saec. 11. A. — Antiph. ms. Barcinonense s. n. saec. 12. (Privatbesitz). B. — Brev. ms. Vicense saec. 13. Cod. Capit. Vicen. C. C. — Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. D. — Brev. ms. Oscense saec. 13. Cod. Capit. Oscen. s. n. E. — Antiph. ms. Urgellense saec. 13/14. Cod. Capit. Urgellen. s. n. F. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. G. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVI. H. — Brev. ms. Vicense saec. 14. Cod. Capit. Vicen. CVIII. I. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. K. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Aragon. Rivipullen. 145. L. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. M. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. N. — Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. 44. O. — Brev. ms. Valentinum anni 1420. Cod. Parisin. (Arsen.) 105. P. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. Q. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. R. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. S. — Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. T. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. U. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. V. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. W. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. X. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. Y. — Brev. Dertusense imp. Lugduni 1547. Z.

A ist unvollständig. Es fehlen die AA der Nokturnen mit Ausnahme der zwei letzten. — Invit. 1 Laudemus Deum R. — In 1. Noct. A 1, 4 durnali munimine R. — A 2, 3 Valde fehlt R; antiquam quam R. — A 2, 5 ornatam R. — A 3, 2 culmine votis T, culmine noctis R. — A 3, 3 sociarum fehlt R; virgine R. — R 2, 4 contempsit R. — R 3, 2 iniquis AT. — R 3, 4 Eulalia ingemuit R. — R 3, 7 Dixit ei P. — In 2. Noct. A 2, 2 puella munita P. — R 1, 1 poenas P. — R 2, 4 crucem A. — R 2, 7 Ut nos R. — In 3. Noct. A 1, 3 liquores R. — A 1, 4 fehlt P. — A 1, 6 dantes P. — A 2, 2 saevas R. — R 1 fehlt P. — R 1, 2 conscio A. — R 1, 5 sq. tu nobis A. — R. 3, 4 thalamum A. — Verbeta fehlen P. — Ibid. 1a. Ergo Deum propter te L. — Ibid. 1b. cuitque L. — Ibid. 2a und b umgestellt L. — Ibid. 3, 1 Fidelis L. — Ibid. 3, 2 et audi CH; clementer protege L. — In Laud. A 1, 6 coelestia regna P. — A 3 fehlt in den meisten Quellen; sie ist in der That überzählig und pafst nur auf Barcelona. — A 3b, 2 sponsata Dei A. — A 4, 5 Eulaliae qui das sanctae P. — Ad Ben. A, 2 felici A. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 4 nobis fehlt T. — Ibid. 6 Munera P; teque retenti P. — In 2. Vesp. ad Magn.: Post animae sacrum etc. RT — T hat noch In Octava ad Ben. A:

Eulalia, tenera florens jam aetate,
Nunc gaudes in supera nitens claritate,
Fac nos sequi prospera sine caecitate,
Vita regnet libera cum jucunditate.

Per Octavam ad Magn. A: O pia virgo etc. T.

29. De sancta Eulalia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaude, virgo
felix, Eulalia,
Victrix palmam
gestans martyrii
Prava mundi
devitans vitia,
Cunctis opem
praebens subsidii,
Quae coelesti
dotaris gloria,
Consors facta
beati praemii.

Ad Magnificat.

A. Fons redundans gratia,
Virginale lilium,
Flos vernans fragrantia,
Vas virtutum omnium,
Nobilis Eulalia,
Fulgens per martyrium,
Scandit cum victoria
Ad coeleste praemium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Martyris Eulaliae
Triumphum laudemus,
Summum regem gloriae,
Christum adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nobilitate generis
Virgo pollens Eulalia
Datur exemplar ceteris
In omni sanctimonia.

2. Amor regis aetherei
Sic firmat cor intrepidum,
Quod victrix pugil fidei
Tyrannum vicit perfidum.

3. In ejus sacris labiis
Diffusa manet gratia,
Cujus miris eloquiis
Damnatur idolatria.

Responsoria.

1. In aetatis
primaevo tempore
Sacris morum
adhaesit actibus
Infantili
gestans virtutibus,
Quae divino
firmata robore
Non foedatur
culparum nexibus;
V. Sponsi Christi
fervore rapitur,
Illi soli
placere nititur.

2. Idolorum
dum sacrificium
A tyranno
cunctis praecipitur,
Haec detestans
tantum flagitium
Nocte pedes
urbem ingreditur,
Quem sic virgo
verbis aggreditur:
V. Cur, infelix,
Deum non metuis?
Servos Dei
cur poenis destruis?

3. Odit eam
funestus cuneus,
Et flagellat
manus incredula,
Adhibetur
asper aculeus,
Dira carnem
enervat ungula;

V. Stat constanter
  tunc Christi famula,
Mente Deum
  exorans sedula.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Erroris infidelitas
  Hanc prorsus non obnubilat,
Sed mira Christi caritas
  In ejus mente rutilat.

2. In sexu vivens fragili
  Virilem mentem retulit,
Hoste victo terribili
  Deo se totam obtulit.

3. Occurrens virgo vigilans
  Sponso suo sidereo,
Sumpsit vas secum rutilans
  Cum caritatis oleo.

Responsoria.

1. Virgo gaudet
  in cruce posita,
Ut flammarum
  globus adjungitur;
Psalmum profert
  tunc martyr inclita,
In ministros
  ignis convertitur;
V. Nec a flammis
  virgo consumitur,
Sed, dum orat,
  ignis exstinguitur.

2. In columbae
  fulgentis specie
Convolavit
  ad coelum spiritus,
Et divinae
  nutu clementiae
Nix in eam
  descendit coelitus;
V. Quod videntes
  custodes positi
Sunt immenso
  stupore territi.

3. Congaudentes
  parentes veniunt
Post felicem
  victricis transitum,
Viri sancti
  corpus sepeliunt
In sepulchro
  decenti positum,
V. Sanctus Felix
  inquit: tu, domina,
Meruisti
  prius certamina.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gestans pudoris lilium,
  Ornata morum floribus,
Odore fragrat ossium
  Jam regnans in coelestibus.

2. Translata virgo ponderat,
  In qua fit mira gravitas,
Cujus mentem firmaverat
  Gravis morum maturitas.

3. Decoram ejus speciem
  Rex concupivit omnium,
Quam ad sanctorum aciem
  Vocat post pugnae stadium.

Responsoria.

1. Patet corpus
  occultum primitus.
Triduano
  dato jejunio,
Nec a terra
  levatur penitus,
Donec fervet
  plebis oratio;
Tunc sublatus
  affertur digitus,
Non adustus
  ignis incendio,
V. Sic transfertur
  corpus Eulaliae
Ad altare
  sedis ecclesiae.

2. Ex defunctae
frequenter ossibus
Fluxit odor
mirae fragrantiae,
Quae, dum vixit,
vernabat floribus
Sanctitatis
et pudicitiae;
V. Hoc in terris
monstrat fragrantia,
Quanta fulget
in coelis gloria.

3. Barcinonae
fulget ecclesia,
Caput habens
crucis signaculum,
Hanc exornat
martyr Eulalia,
Cruciata
per crucis titulum;
Per quam nostra
curentur vitia
Et vitetur
hostis periculum.
V. Hujus tantae
patronae precibus
Jungat Christus
nos coeli civibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Coeli plaudat collegium,
Dum virginis Eulaliae
Fulget trophaeo praemium.

2. Cum coelibatus lilio
Rosam gestans martyrii
Servat in coeli solio
Coronam bini praemii.

3. Ardens ignis non potuit
Corpus ejus consumere,
Nam vitium non valuit
Mentem ejus corrumpere.

4. Vivens conservat gratiam
Sacri semper charismatis,
Defuncta jam fragrantiam
Exsuperat aromatis.

5. Cujus praeclara sanctitas
Et passionis meritum
Per ejus ducat semitas
Ad Christi nos intuitum.

Ad Benedictus.

A. Mentis nitor,
flos pudicitiae,
Sanctitatis
immensus cumulus,
Refulgentis
lux sapientiae,
Passionis
illustris titulus
Ornant sacrae
decus Eulaliae,
Quam non vincit
judex incredulus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Dum transfertur
corpus Eulaliae,
Gravitate
miranda premitur,
Spirat odor,
mirae fragrantiae,
Sacrum ejus
os non aduritur,
Nam ab igne
concupiscentiae
Mens illius
illaesa panditur.

Brev. ms. Praedicatt. saec. 15. Cod. Scorialen. a III 3. A. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Barcinonen. 1 IV 7 B. — B ist ein Blatt ausgerissen, weshalb es erst mit der 1. Nokturn beginnt. — In 1. Noct. **R** 2, 6 tante flagitium B. — **R** 2, 12 Deum non nuntius B. — **R** 3, 2 funestus cunemus B. — **R** 3, 8 et vernat ungula B. — In 2. Noct. **R** 1, 2. Et flammarum AB. — **R**

2, 2 fulgentis fehlt B. — In 3. Noct. **A** 1, 3 fragrat oium B. — **A** 2, 4 Gravis fehlt B. — **R** 1, 1 Jacet corpus B. — **R** 2, 12 gloria fehlt B. — **R** 3, 8 per crucis fehlt B. — **R** 3, 15 Christus fehlt B. — **R** 3, 16 nos fehlt B. — In Laud. **A** 4, 1 Ajuens conservat B. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A**, 6 mirae fehlt B.

30. De sancta Eurosia.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O felicis rosarii
Rosa rubens, Eurosia,
Coelestis sanctuarii
Habitatrix egregia,
Proles illustris regia,
Fac nos erroris varii
Devitare contagia
Et daemonis nefarii
Allidere praestigia.

In Completorio.

Super Psalmos.

A. Mirificasti, Domine,
Eurosiam mirifice,
Quam adornasti etiam
Virtutibus salvifice.

Ad Nunc dimittis.

A. Ancillam tuam, Domine,
In pace dimisisti,
Cum hanc pro tuo nomine
Affligi permisisti.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Christum, regem
Coelestis militiae,
Qui beatae vitae legem
Contulit Eurosiae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Est admirandum, Domine,
Ab angelo et homine
Nomen tuum beatum,
Pro quo beata pertulit
Eurosia nec renuit
Poenarum cruciatum.

2. Enarrant coeli gloriam
Dei, coelestes viri,
Qui suam hanc consociam
Noverunt accersiri.

3. Si prorsus omnis innocens
Scandit in montem Domini,
Revera hanc omnipotens
Suo attraxit culmini.

Responsoria.

1. Sacrosancta
plaudit ecclesia
Novo plausu,
nova laetitia,
Dum illustris
martyr Eurosia
Mundum liquit
petens coelestia;
V. Rosa rubens
sponsi triclinia
Decoravit
mira fragrantia.

2. Subarrhavit
eam rex gloriae,
Mundialis
expertem scoriae,
Ut ex textu
patet historiae;
V. Virginalis
fit pudicitiae
Jam collega
et laus munditiae.

3. Currit velox veneranda
Martyr ad martyrium,

A nefandis decollanda
Cum turmis fidelium
Et in coelis coronanda
Cum choreis virginum;
V. Mors in vitam terminanda
Et a sanctis exspectanda
In terris viventium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Veritas, mansuetudo
Atque mentis rectitudo
Deduxerunt Eurosiam
Ad summi patris dexteram.

2. In ejus fortitudine
Sunt montes conturbati,
Quae jam est a formidine
Data securitati.

3. Haec est regalis civitas,
Haec montis Sion summitas,
Quam aquilonis latera
Non violarunt extera.

Responsoria.

1. Regis nata
Roborata,
Spe firmata,
Poenas non abhorruit,
Delicata,
Deo grata,
Morti data
Solotenus corruit,
V. Adornata,
Sociata,
Adamata,
Quam Christus concupiit.

2. Pari sorte
haec cum familia
Comitante
in coelis fruitur,
Aspernando
promissa vilia
Nec promissis
nec minis flectitur,
V. Cor sincerum
forti constantia
Tenens Christi
amori nectitur.

3. Expleto carnis onere
Alleviata convolat
Ad Christum dato munere,
Quod ante mortem postulat;
Beato gaudet funere
Jaccensis urbs et jubilat,
V. Hoc divino fit opere,
quod laus jugis intitulat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Deos esse daemonia,
Dum virgo protestatur,
Excussa carnis palea
Pro Christo ventilatur.

2. Multae laetentur insulae,
Laetetur et Bohemia,
Gentis prorsus incredulae
Omnis absit blasphemia.

3. Exsultent rivi flumina
Et montes Pyrenaei
In virginis magnalia
Et in conspectu Dei.

Responsoria.

1. Patrocinatur valide
Toti prorsus confinio
Virgo virtutis fervidae,
Ut resonat opinio
Perscrutante scrutinio;
V. Pestes abscedunt variae
Et clades multifariae
Ipsius patrocinio.

2. Dum pater hanc proposuit
Terreno dare nuptui,
Christus eam disposuit
Coelesti coelibatui,
Quam etiam exposuit
Malignorum conflictui;
V. Picturata virtutibus
Divinis parens nutibus
Omni se dedit ictui.

3. Exsultantes
mentali gaudio
Celebremus
festum devotius,
Cujus scimus
juvari radio
Pietatis
verae quantocius,
V. In ipsius
laudis praeconio
Desudantes
surgamus ocius.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnanti psallat Domino
Cor pium, mens sincera,
In virginis laudamine
Devotione vera.
2. Laudavit nomen Domini,
Nam ipse est suavis,
Quod nomen omni nomini
Praeest, ut puppi navis.
3. Ad te de luce vigilat
Cor fervens hujus virginis,
Martyrizata jubilat
Cum coetu dulcis agminis.
4. Benedicat
spelunca Dominum,
Ubi non est
accessus hominum,
In qua virgo
sumpsit martyrium.
5. Laus ejus in ecclesia,
Cum quo regnat Eurosia
In gloria sanctorum,
Terrenum sponsum renuens,
Coelestem prorsus ambiens,
Festivum et decorum.

Ad Benedictus.

A. O flos vernantis gratiae,
Aufer hostis fallaciae
A servulis timorem,
Eurosia coelicola,
Fac mollia et frivola
Sint nobis in horrorem.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Insurrexerunt perperam
A fide alieni
Adversus regis filiam,
Nefandi Sarraceni.

Ad Tertiam.

Confundantur
superni aemuli
Et in membris
sint semper tremuli,
Nam injuste
in sanctam virginem
Perpetrarunt
cruentam rabiem.

Ad Sextam.

Posuerunt laqueum
Sibi peccatores,
Quos in legis nucleum
Scimus transgressores.

Ad Nonam.

Longe salus
a peccatoribus
Et fidei
contradictoribus,
Qui cervicem
sacratae virginis
Amputarunt
funestis gladiis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O proles magnifica.
Virtutibus mirifica,
Signis crebrescentibus
Mundus obstupescit,
In sanctorum meritis
Coaequaris prae ceteris
Cunctisque praesentibus
Magna laus accrescit;
Eurosia, subveni,
Alma martyr, interveni
Pro nostro facinore
Apud Dei numen,
Ne in hoc exsilio
Pirata vel inspilio
Infelici vomere
Misceat acumen.

Brev. Oscense et Jaccense imp. Caesaraugustae 1505. — In 1. Noct. R 1, 4 expertem excoriae. — In 2. Noct. A 1, 4 A summi. — R, 1 Solo tenuis. — In 3. Noct. R 2, 3 eum disposuit. — In Laud. A 1, 3 virginis laudum. — Ad Bened. A, 5 Fac ut haec mollia. — Ibid. 6 in honorem.

31. De ss. Facundo et Primitivo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaudeat ecclesiae
nunc concio tota fidelis,
Concinat haec psalmos
sanctorum nomine Christi.

Ad Magnificat.

A. Hi duo sunt fratres,
quos alvus namque gemellos
Ecclesiae sponso
parturit alma suo,
Ambos carnifices
torquent cruciamine diro,
Mors una Christo
jungit et una fides.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Aethera qui fecit,
terras, pontumque erebumque,
Est Deus omnipotens,
orbis quem totus adoret.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jussa viri fortes
negligunt consulta tyranni,
Sed legem Domini
semper habere volunt.

2. Gens fremit in sanctos
populus meditatur inane,
Sed ridet stultos
Christus in astra sedens.

3. Saevus saeva parat
peccator verbera sanctis,
Quos perfecisti,
perdere, Christe, parat.

Responsoria.

1. Cum Christi populum
crescentem perdere vellet
Gens ignara Dei et
hunc persequeretur ubique,
Atticus est praesul
Gallaecas missus adoras,
Idola compellens
venerari et fana deorum.

V. Cives inde duo
Dei in certamine fortes
Dixerunt, Christum
colere et contemnere divos.

2. Ambo viri audacter
respondent praesidi iniquo:
Tu, miser, es caecus
venerans simulacra deorum;

V. Hactenus in castris
tulimus si proelia vestris,
Attamen in nostro
servamus pectore Christum.

3. Sancti pro Christo
non timuerunt
Verbera carnificum,
vincula, poenas,
Tormenta et multos
ferre labores;

V. Hi comtemnentes
gaudia mundi
Tradunt pro Domino
corpora morti.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hi sunt veraces,
mundi nullique nocentes.
Gaudent cum Christo et
atria celsa colunt.

2. Conservat Dominus
sanctos a morte perenni,
Illis ostendens,
quod sequerentur iter.

3. Vera Dei proles
sunt ambo, qui morientes
Pro Christo sacri in
culmina montis eunt.

Responsoria.

1. Caumatis in medio
positos non attigit ignis
Ardens nec fumus
per triduum nocuit,
Angelus in flammas
rorem fundebat ab alto,
Una cum sanctis
carmina dulce canit;

V. Candescenti oleo
sparguntur corpora nuda,
Lampade flammigera
circuiturque latus.

2. Judex sanctorum
furibundus gutture calcem
Ardentem immitti
cum felle et jussit acetum,

V. Christicolae intrepidi
potus libamina gustant,
Dulcia melle favo
mage sunt dulcedine versa.

3. Quam benedicta,
quam veneranda
Mors pretiosa
estque beatis
Ante tribunal
cuncta regentis.

V. Felices, quorum
laudes jam coelica narrant
Agmina, gaudendo
cantant palmasque triumphos.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vos gaudere decet,
Dominum benedicere, justi,
Canticum et in coelis
pangere dulce novum.

2. Angelus est missus,
de flamma ut liberet illos,
In fornace Deo
laus datur ore trium.

3. Gentibus est fusus
sanctorum sanguis ut unda,
Intumulata avibus
corpora sancta jacent.

Responsoria.

1. Dirus evulsit
digitos et ungues,
Ossium plectio
premit et medullas,
Crura sanctorum
laniat, lacertos,
Cumque torquentur
mage roborantur.

V. Jamque lassatur
cruciando tortor,
Fortius sancti
Dominum fatentur.

2. Vidi purpureo
indutos velamine sanctos,
Qui ex auro et gemmis
gestabant flore corollas,
Monstrantes agno,
pro illo quae vulnera passi.

V. Angelus exclamat:
sunt hi regnantis amici,
Qui proprias agni
stolas in sanguine mundant.

3. Caeduntur saevo
gladio sanctissima colla,
Vertice sublato
linquuntur corpora nuda,
Sanguine, lacte manant,
animae coelisque volarunt;
Has chorus angelicus
secum super aera duxit.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudibus exclament
populi cunctique fideles
Sanctorum in festis
narrando gesta virorum.

2. Sunt duo candelae
fulgentes lumine claro,
Lilia sunt ambo
coelisque rubentia flore.

3. O per cuncta viros
fidei fortesque tirones,
Tradere qui aptarunt
pro Christo corpora morti.

4. In medio flammae
benedicunt omnipotenti,
Laudant illaesi
regnantem in saecula patrem.

5. Nos laudare decet,
scimus quos esse beatos,
Quos nunquam cessant
cives laudare superni.

Ad Benedictus.

A. Hos potuit nemo a
Christi disjungere amore,
Ambos una fides,
dilectio fecit amicos,
Passio germanos
et coelorum cohaeredes.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O quam felices
portastis ab hoste triumphos!
Ducite nos, petimus,
ubi nos requiescitis almi,
Qui per martyrium
sumpsistis gaudia coeli.

Brev. Auriense imp. Salamanticae 1501. — In 2. Noct. R 1, 11 flammigere. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 3 Divite nos.

32. In Translatione s. Froilani.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ad honorem
patris sanctissimi
Froilani
coetus catholici
Novi sonent
melodos cantici
Collactantes
tanto pontifici,
Quem laudantes
laude multiplici
Plaudant simul
fideles subditi.

Ad Magnificat.

A O quanto desiderio
Froilanum sanctissimum
Exsultans colit Legio
Ut patronum piissimum,
Benedicti religio
Hunc florem profert optimum,
Quem Deus privilegio
Cunctorum dotat praesulum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt Froilani solemnia,
Sancta mater jubilet ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Natus in suburbio
Luci disciplinam
Amplexatur praecavens
mortalem ruinam.

2. Concupivit eremum
forma juventutis,
Ut possit officium
complere salutis.

3. Prunas cultor Domini
continet in ore,
Sunt illaesa labia
et sine dolore.

Responsoria.

1. Devergente
jam solis radio

Froilani
prodit devotio,
Fit devota
cordis oratio,
V. Noctis atrae
fit in initio
Claritatis
refulgens visio.

2. Benedicti
professus regulam
Mentem habet
in Christo sedulam,
Carni dedit
doctrinae ferulam
V. Monachali
vivens sub tegmine
Mundum replet
divino semine.

3. Constitutus
in pueritia
Detestatur
mundi solatia
Et procedit
ad montis invia;
V. Per hunc quot pro-
mantur eulogia,
Devotorum
sunt verba nuntia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Froilanus prospicit
vitae brevitatem
Et affectat jugiter
coeli claritatem.

2. Varias vir obtinet
columbas colore,
Quae de coeli volitant,
concludit in ore.

3. Mox columba rubea
subintrans exurit,
Sed demulcet leniter
alba, quae cucurrit.

Responsoria.

1. Incombusti
divina gratia
Designantur
ista magnalia,
Quod purgentur
ejus eloquia;
Servi Dei
clarent insignia,
Summopere
gentis officia
V. Clamant cunctis
ejus eulogia,
Quod adspirent
ad coeli gaudia.

2. Aedificat
triplex coenobium
Post recessum
a celsis montium,
Ordo, sexus,
aetas, officium,
Omnes currunt
ad monasterium;
V. Hinc undecim
centena militum
Fecit sanctum
habentes spiritum.

3. Sancti patris
nos juvent merita,
Cujus gesta
laudamus inclita,
Ut ipsius
juvemur precibus
Et coelorum
jungamur civibus;
V. Per hunc vita
praesenti transita
Nobis detur
corona perdita.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Patiens et humilis
innocenter vixit,
Diem sui obitus
et horam praedixit.

2. Spiritus edocuit
hunc ut Jeremiam,
Ut futura nosceret,
clare dedit viam.

3. Pie pastor
sanctae memoriae,
Foilane,
vas plenum gratiae,
Memor esto
tuorum memorum,
Ne suorum
mole facinorum
Comprimantur
poenae miseria.

Responsoria.

1. Exaltatur
lucerna splendida,
Per quam Christi
fit domus lucida,
Ut attendat
lumen mens timida.
V. Felix pater
per vitae merita
Cunctos trahit
a mundi semita.

2. Urbs non latet
in monte posita,
Nec lucerna
lucet abscondita;
Dum divertit
ad montis abdita,
Per confines
fit fama publica.
V. Lux refulget
in nocte lubrica,
Fragrat odor
vincens aromata.

3. Opem nobis
benigne porrige,
Rege stantes,
jacentes erige,
Mores, actus
et vitam corrige
Et in pacis
nos viam dirige;
V. Tu directus
coelesti remige
A procella
mundi nos protege.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. In amore jugiter
fervens trinitatis
Fundat et constituit
loca pietatis.

2. Contemplatur jugiter
veram disciplinam,
Horret famam saeculi,
ne ducat ruinam.

3. De salute populi
plenam gerens curam
Cladem pestilentiae
indicit futuram.

4. Invitus assumitur
ad pontificatum,
Licet se in pluribus
diceret accusatum.

5. Subditos edocuit
sanctis inhaerere,
Normam sui ordinis
firmiter tenere.

Ad Benedictus.

A. O lumen spectabile,
Fulgens claritate,
Exemplum notabile
Christi caritate,
Tu vas admirabile,
Plenum sanctitate,
Fac cor nostrum stabile
Pura veritate.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Salve, sancte
praesul ecclesiae,
Vitae norma,
via prudentiae,
Audi preces
devotas hodie,
Per te nobis
sit locus veniae,
Ne nos premat
rigor sententiae.

Brev. ms. Lucense saec. 14. in. Cod. Capit. Lucen. s. n. A. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. B. — In 1. Noct. **R** 2, 8 sub regimine B. — **R** 2, 9 Mundi B. — **R** 3, 7 quod promantur A. — In 2. Noct. **A** 2, 1 obtinens B. — **R** 1, 3 Designatur B. — **R**, 2, 1 Aedificavit AB. — **R** 2, 9 Hinc unde cum B. — **R** 3, 10 praesenti tradita B. — In 3. Noct. **A** 2, 2 ut fehlt B. — **A** 3, 9 compremantur B. — **R** 1, 5 sq. Ut attendens lumen mens tibi AB. — **R** 1, 10 ad mundi semitam A. — **R** 2, 3 Ne lucerna AB. — **A** 2, 6 montes B. — **R** 2, 10 in monte lubrica B. — **R** 2, 11 Flagrat AB, ordo A. — In Laud. **A** 1, 2 fervens triumphatis B. — **A** 4, 1 Invictus B. — In 2. Vesp. ad Mag. **A**, 4 via patriae A. — B giebt die Anfänge der zugehörigen Hymnen, nicht diese selbst; in Vesp. et Laud.: Fugiendo pompam, ad Noct.: O nimis felix.

33. De sancto Fructo.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Solitudo, inopia,
Lacrimae, desideria,
Quae illustrant vitam,
Civem fecere coelicum
Et in terris mirificum
Fructum eremitam.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi regum jubilemus,
Deo salutarium,
Qui beatum recensemus
Fructum solitarium

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Confessor egregius,
Fructus eremita
Mundo fit inglorius
Pro coelesti vita.

2. Erogatis omnibus
Ob Christi amorem,
De mundanis opibus
Transit ad squalorem.

3. Vult perfectus fieri
Et nulli obesse,
Censet mundum deseri,
Inter feras esse.

Responsoria.

1. Confessor egregius,
Fructus eremita
Mundo fit inglorius
Pro coelesti vita,
Sciens: qui se despicit,
Apud Deum proficit.

V. *Humiliatus sum usquequaque, Domine, vivifica me secundum verbum tuum.*

2. Erogatis omnibus
Ob Christi amorem,
De mundanis opibus
Transit ad squalorem
Et de voluptatibus
Ad specus horrorem.

V. *Ecce, elongavi fugiens et mansi in solitudine.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Factus solitarius
Carnem domat ibi,
Nil ei sapidius
Quam agrestes cibi.

2. Fame, siti, disciplinis
Et vigiliarum hymnis
Maceravit se vir justus,
Gelu riget, sole ustus.

3. Pauper mitis et dejectus
Egisti in saeculo,
Dotes ipsas coelo vectus
Tuo redde populo.

Responsoria.

1. Segregatus a mundanis
Vivit pauper in montanis,

Ut de Christi edat granis,
Quae in monte seruit:
V. Patriarchae imitator
In agrum egreditur,
De activo contemplator,
Vir Dei efficitur.

2. Viri sancti tegimen
Cilicina vestis,
Saccus et spartaria,
Lumbos cingens restis,
Vitae solitariae
sunt evidens testis.
V. *In laboribus et vigiliis, in fame et siti, in frigore et nuditate.*

3. Ad speluncam sancti Fructi
Catervatim curritur
Sed peccatum, morbus, pestis
Mox oppressis pellitur,
Et jucundi redeunt,
Dum virtutem sentiunt.
V. *Tristatur aliquis vestrum? oret aequo animo Fructum, Dei eremitam.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post arreptam margaritam
Vitae solitariae
Daemon acuit sagittam
Tentans multifarie.

2. Quanto magis infestatur,
Ut a coepto torpeat,
Tanto magis roboratur,
Ut immotus maneat.

3. Jam securus et beatus
Adsecutus bravium,
Adsis nobis advocatus
Dans moestis solatium.

Responsoria.

1. In speluncis habitans
Comes jumentorum,
Indefesse meditans
Legem mandatorum,
Nil cogitat de crastino,
Fultus promisso divino:
V. *Quaerite primum Dei regnum, et omnia adjicientur vobis.*

2. Solitudo, inopia,
Lacrimae, desideria,
Quae illustrant vitam,
Civem fecere coelicum
Et in terris mirificum
Fructum eremitam.
V. *Bonorum laborum gloriosus est fructus, et pia studia merces aeterna coronat.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Fructus jure nominaris,
Sapis, nutris, satias,
Ideoque veneraris,
Ut vota perficias.

2. Pater sanctus aestuabat
Christi disiderio
Ideoque non cessabat
A fletu et suspirio.

3. Incumbens vigiliis
Nocte Deo canticum
Psallebat suspiriis
Soporatus modicum.

4. Coelum, terram,
mare et omnia
Invitat psallere
pro Christi gloria.

5. Laus, honor Deo,
virtus et benedictio,
Qui nos ditavit
Fructi patrocinio.

Ad Benedictus.

A. Ecce, cultor paupertatis
Laureatur cum beatis,
Consors factus angelorum
Comes quondam jumentorum,
Et qui vixit hic dejectus,
Gloriatur coelo vectus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. De squalore
vitae solitariae

Per arctam viam
jugis poenitentiae,
Sanctitatis
exemplar et speculum
Fructus ascendit
at thronum gloriae,
Quam optavit.

Brev. Segoviense imp. Vallisoleti 1527. — In 1. Noct. R 1, 3 fuit. — In 2. Noct. R 3, 3 moribus pestis. — In der ersten und dritten Nocturn ist je ein R (das dritte und das zweite) prosaisch.

34. De Stigmatibus s. Francisci.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Franciscus potu satius
Jesu torrentis crucis
Jesuque plagis saucius
Meretur decus ducis.

2. Francisci carne praevia
Splendore honestatis
Miranda mirabilia
Rex fecit pietatis.

3. Franciscus per insignia
Vera Christi, quae gerit,
Aeterna in memoria
Mundo famosus erit.

4. Franciscum Deus humilem
Respexit perclementer
Ipsumque fecit nobilem
In signis eminenter.

5. Franciscus benedicitur
Cunctis natis in isto,
Dum similis efficitur
In plagis vere Christo.

Ad Magnificat.

A. Francisce, cognatio
Jesu, quem praediligis,
Te percelsa gratia
Prae cunctis honorat,
Qui toto dum studio
Cor in eum dirigis,
Te plaga quinaria
Clementer coronat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Francisci in praeconio
Jesus magnificetur,
Plagarum privilegio
Per quem dignus habetur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

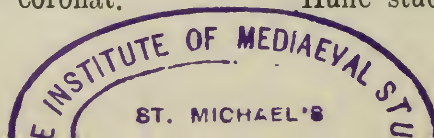
1. Francisci Jesu passio
Quod fuit voluntate,
Probatur procul dubio
Plagarum veritate.

2. Francisci contra stigmata
Jam nullus meditetur,
Nam Christi sunt charismata,
Hoc Roma profitetur.

3. Francisci Jesus gloria
Hunc nimis exaltavit,
Cum stigmatum insignia
Ei pia donavit.

Responsoria.

1. Franciscus, vir angelicus,
Angelos venerari
Studet et mente coelicus
Vult carnem macerari,
Jam servus Christi publicus
In Christo vult laetari.
V. Huic totus mundus fellicus,
Huic solus Jesus mellicus,
Hunc studet contemplari.

2. Franciscus facta singula
Jesu dum meditatur,
Ipsius mente sedula
Passionem scrutatur,
Crux ejus cordi fercula,
In quibus delectatur;
V. Crux illi vitae regula,
Crux ejus cordi cellula,
In cruce gloriatur.

3. Franciscus Jesu studuit
Se factis conformare
Seque morti exposuit
Pro ipso ultra mare,
Clemens Jesus disposuit
Hunc sibi similare;
V. Crux illi crebro claruit,
Crucifixus apparuit,
Hoc volens praesignare.

2. Franciscus ex praesentia
Confixi redemptoris
Perfunditur laetitia,
Juxta rore doloris
Et recipit incendia
Summi Jesu amoris,
V. Ex Seraph influentia
Et membris refulgentia
Francisci fit honoris.

3. Franciscus, ex quo visio
Disparuit praedicta,
Glorioso quinario
Remansit carne picta,
Haec mira diva pictio
Non infacta vel ficta;
V. Pes, manus, latus lilio
Florescunt mirifario,
Caro fulget afflicta.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Franciscum suum famulum
Jesus mirificavit
Super sanctorum populum,
Dum hunc stigmatizavit.

2. Franciscus mane adstitit
Jesu monte Alvernae,
Jesus eidem praestitit
Dona laudis aeternae.

3. Franciscus admirabile
Jesu nomen praeclaret,
Cum signum Jesu nobile
Francisci carne paret.

Responsoria.

1. Franciscus dum ardoribus
Seraphicis flagraret
Et pro Jesu doloribus
Valenter suspiraret,
Jesus extensis manibus
Ut in cruce apparet,
V. Alis tectus Seraphicis
Decoris et splendiferis
Omnique labe caret.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Francisci tunc refloruit
Stupore caro plena,
Cum Jesu dante claruit
Per stigmata serena.

2. Francisci planctum dulciter
In gaudium vertisti,
Jesu, dum quinquiformiter
Carnis saccum scidisti.

3. Francisci cor transfigitur
Sagittis amorosis,
Transfixio praetenditur
Carne plagis decoris.

Responsoria.

1. Franciscus sacra stigmata
Dum voluit latere,
Is, cujus sunt, per climata
Mundi vult haec patere,
Francisci per haec dogmata
Culmen potest clarere:
V. Micant amoris caumata,
Clarescunt epigrammata
Morum Francisci vere.

2. Francisci per insignia
Tempestas evanescit,
Curantur animalia,
Chirotheca stupescit,
Quavis pressus languentia
Oppressus convalescit;
V. Visu, tactu, patentia
Per facta mirabilia
Haec veritas clarescit.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Francisci sanctitudinem
Gratiose decebat,
Christi Jesu imaginem
Quod vere praetendebat.

2. Francisci mira vulnera
Non hic sed Christus fecit,
Amore suo viscera
Francisci qui perfecit.

3. Franciscus mane vigilat
Ad Jesum contemplandum,
Quem contemplando rutilat
Per signum venerandum.

4. Franciscus Deo jubilat
Amoris in fornace,
Jesus quem sibi similat
Effigie verace.

5. Franciscus florens laudibus
Devotis redemptoris
Ejus fulget stigmatibus,
Quod fecit vis amoris.

Ad Benedictus.

A. Franciscus, pater pauperum,
Decus obedientiae,
Celsissimi propheta,
Christi crucis et vulnerum
Insignitur effigie,
Crucis probus athleta.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Francisce, Christi signifer,
Clementi artificio
Jesu, quem dilexisti,
Des crucis vota, crucifer,
Tam praeclaro martyrio
Qui dignus exstitisti.

Brev. ms. Franciscan. Hispan. saec. 15/16. Cod. Parisin. 1064. — Zum Officium gehören vier Hymnen; in 1. Vesp.: Franciscus amat unice: ad Noct.: Franciscus mundi prospera; in Laud.: Francisci in visceribus; in 2. Vesp.: Ad Francisci famam prisci.

35. De sancto Gabriele.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Qui carnem vestis,
ut dones gaudia maestis,
Et nos informas,
Gabrielem laudibus ornas,
Da nobis, Christe,
jam saeclum spernere triste
Et sursum caelis
nos suscipe, rex Gabrielis.

R. O Gabriel
Dignus es honorari,
Tractasti El
Maria incarnari,
Quos mortis fel
Habuit, dulcorari,
Et Israel
Gaudet coelo locari.
V. Ergo fac mel
coeleste nobis dari,
Quod Michael
et sancti gustant cari.

Ad Magnificat.

O Gabriel epicharis,
Archangelus fons jubaris,
Quem Deus exaltavit,
Dum per te, non per alium,
Suum dilectum filium
Mariae nuntiavit;

Fac stans ante Dominum,
Ut sarcinam peccaminum,
Quae diu nos gravavit,
Luat, qui nos creavit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus humiliter
Regem archangelorum,
Cum quo vivit feliciter
Gabriel, lux sanctorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gabriel privilegium
Prae creaturis omnibus
Habet pandendo filium
Dei Mariae auribus.

2. Nunquam fuit nec fuerit
In mundo nec in caelis,
Per quem virgo conceperit
In verbis Gabrielis.

3. Ergo, Gabriel, carius
Precamur, ut obsequium
Sumas nostrum laetantius
Et sis nobis praesidium.

Responsoria.

Gratulanter
Dei ecclesia
Gabrielis
agat solemnia,
Deferentis
Mariae nuntia
Nobis salubria.
V. Hic ingens nuntius
De coelis grandius
Adduxit sanctius
Pro nobis gaudia.

2. Tu es lux et signaculum
Et Dei instrumentum,
Nostrum pia piaculum
Per tuum interventum,
Ad coeli tabernaculum
Nos ducas et proventum,
V. Sis nobis adminiculum,
Gabriel, in periculum
Satan ad temptamentum.

3. Plaudat fidelis concio
Cognoscens beneficia
Gabrielis obsequio
Nobis provenientia
A divina clementia;
V. Danielem hic imbuit
Visionum scientia,
De Johanne praedocuit
Et de Christo magnalia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gabrielem, quem trinitas
Pro nobis misit nuntium
In orbem, nostra caritas
Extollat fundens gaudium.

2. Lux Gabriel purissima,
Claras fac nostras mentes
Tua prece sanctissima,
Ut sint Deum videntes.

3. Solemnizemus hodie
Diem sanctam et piam,
Gabrielem rex gloriae
Qua misit ad Mariam.

Responsoria.

1. Hierusalem
per hunc subversio
Danieli
futura patuit,
Et feras, quas
vidit in somnio,
Quosdam reges
esse disseruit,
Antichristum
sua narratio
Minime tacuit;
V. Occidendum
Christum veraciter,
Desolandum
templum totaliter
Gabriel posuit.

2. Commendemus
cordis laetitia
Gabrielem
divinum nuntium,

Ipse tulit
nobis exennia,
Quae nunquam quis
attulit nuntium,
Assequimur
coelicum gaudium;
V. Hoc dolet furia
inferni tristius,
Hoc congaudet
coelestis plenius,
Talem decet
laus et obsequium.

3. O quam gaudet in gloria
Gabriel, plenus gaudio,
Confirmatus in gratia,
Nullo turbatus taedio;
Fructum gustat eximium,
Quem virgo tulit gremio,
Semper carentem vitio.
V. Hic ditavit
regnum coelestium,
Dum tractavit
tantum consortium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Per gratiam, sol gratiae,
Gabriel, lue faeces
Nostrae mentis plenarie
Et audi nostras preces.

2. Tu es stella lucentior,
Gabriel, fixa sursum,
Tu es Deo propinquior,
Dirige nostrum cursum.

3. Flos Gabriel eximie,
Perornans paradisum,
Odorem da fragrantiae,
Hostem fuga invisum.

Responsoria.

1. Gabriel dignis laudibus
Mariam salutavit
Et pro nostris sceleribus
Delendis nuntiavit
Eidem, plenae moribus,
Dominum, peramavit,
Cui mox ipsa favit:
V. Ecce, dicit,
ancilla Domini,
Ita fiat,
ut placet numini,
Et os tuum narravit.

2. Beati sunt,
qui cessant linquere
Et nituntur
in Christo vivere,
Pro his misit
Deus ab aethere
Gabrielem,
puellam jungere
Suo nato
sub sancto foedere;
V. In Nazareth
salutat virginem,
Evae mutans
amaritudinem
In dulcorem
divino opere.

3. Cantet, laudet
agmen fidelium
Sancti festum
cum pleno gaudio
Gabrielis,
civis coelestium,
Qui fidelis
exsultat bravio;
V. Nitet, videt
divinum filium,
Virum mirum,
vitam credentium,
Qui nos salvat
ex posse proprio.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O lumen indeficiens,
Gabriel, tuo lumine
Tenebras sis ejiciens,
Quae nos gravant peccamine.

2. Templum tu regis gloriae,
Gabriel, semper purum,
Contra ausus discordiae
Pro nobis te da murum.

3. Archangele, quo trinitas,
Gabriel, declaratur,
Roga, quod sua pietas
Nostri misereatur.

4. Nos decet totis nisibus
Gabrielem laudare,
Ut nobis suis precibus
Velit Deum placare.

5. Tu, Gabriel, a gladio
Nos serva proditoris
Et fac, ut tecum gaudio
Fruamur salvatoris.

Ad Benedictus.

A. O quam gaudet feliciter
Gabriel et sublimiter,
Cum videt exaltatos
Mariam matrem virginem
Et Deum factum hominem
Supra cunctos salvatos,
Exstitit quorum nuntius,
Complens commissa plenius;
His nos reddat beatos
Et in pace fundatos.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

O creatura stabilis,
Qui nunquam deliquisti,
Gabriel admirabilis,
Nos mundo serva tristi.

Ad Tertiam.

O Gabriel, eximie
Mariae nuntiator,
In hac valle miseriae
Sis nobis consolator.

Ad Sextam.

Infestant nos hostilia
Gabriel bella multum,
Defende nos ex gratia
Et duc ad Dei vultum.

Ad Nonam.

O quam est beatissimus
Gabriel, princeps magnus,
Quem pascit suavissimus
In coelo Dei agnus.

In 2. Vesperis.

R. Festivemus
nunc diem gaudii,
Qua Gabriel
dixit ad virginem:
Mater fies
Domini filii
Et paries
Deum et hominem,
Nullam perdens
integritudinem;
V. Ejus nomen
Jesus vocabitur,
Ejus semper
regnum firmabitur,
Plebi dabit
beatitudinem.

Ad Magnificat.

A. O dulcis creatura,
Gabriel, te ornatur
Pardisus, lux pura,
Et in te gloriatur
Salvator incarnatus,
Quem tu denuntiasti,
Coelique potentatus
Et quam tu salutasti
Virgo et informasti;
Fac jungamur his casti.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Capit. Vicen. CIX. A. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. B. — Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. C. — Brev. Celsonense imp. Caesaraugustae 1514. D. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. E. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. F. —

In 1. Vesp. **A** fehlt BF, **R** fehlt B. — **R**, 4 Mariam F. — Ad Magn. **A**, 1 epicaris ABF. — In 1. Noct. **A** 3, 2 ut sequium A. — **A** 3, 3 laetantium AF. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Gabriel quem F. — **R** 1, 6 in fehlt AF. — **R** 2, 7 aliquis AF. — Ad Horas **AA**, fehlen B. — In 2. Vesp. **R** fehlt AB; ad Magn. **A** fehlt B. — Ad Magn. **A**, 8 tu salvasti A.

36. De sancto Gaudioso.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ope sancti Gaudiosi
Conterantur vitia,
Ut cernamus regem regum
In coelesti gloria.

R. Urbis Tirasonis
praesul efficitur,
Clerus ac populus
laetus hinc redditur,
Laus omnium ad
sidera tollitur.

V. Gaudiose,
da servis gaudium,
Qui tuum expetunt
semper praesidium.

Ad Magnificat.

A. Gaudiosus adest,
qui nobis gaudia praestet,
Quae semper vigeant
et fine carentia constent,
Participes quorum
det nos fore sponsor eorum.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Quo fruamur regni sede
In sublimi patria,
Cum supernis recinentes
Aeternum alleluja.

Ad Nunc dimittis.

A. Cantica justorum
resonant in laude piorum,
Quos chorus hic memorat
vel quos memorando perorat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Psallamus cuncti
Domini sub nomine juncti,
Christum laudantes
et eum semper venerantes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pretiosus Gaudiosus,
In virtute gloriosus,
Nobis praestat veniam.

2. Ut dicamus et agamus,
Quae sunt Deo placita,
Obtinendo veniam.

3. Hic vir sanctus fuit tantus
In amore Domini,
Quantus datur fluens cursus
Inundanti flumini.

Responsoria.

1. Alme Christi gloriose,
Sanctissime Gaudiose,
Tuo pio praesidio
Noxas nostras dilue,
V. Ut superni regni sedem
Valeamus scandere.

2. Hic vir Dei Gaudiosus,
Parentibus generosus,
Natus in Iberia,
Generosior futurus
In Domini gratia,
V. Traditus a puero
Fuit in initio
Sancto Victoriano.

3. In doctrina, Christe, tua
Crevit ab infantia
Fluxum carnis resecando,
Dando tua gratia,
Sic vivendo Gaudiosus
Meruit sublimia.
V. Hinc, Victoriane, per te
adeptus victoriam.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jucundetur et laetetur
Pia plebs in Domino
Decantando et laudando
Deum absque termino.

2. Nomen sancti mirabile,
Per mundum praedicabile
Et apud nos laudabile.

3. Gaudioso concinimus,
De quo miranda legimus
Et psallendo proferimus.

Responsoria.

1. Scandens ad pontificium
Sedis Tirasonensium
Doctrinae sumpsit bravium
Per divinum auxilium;
V. Qui cernens ministerium,
Quo plebi praestet gaudium,
Non refugit officium.

2. Solicitudo praesulis,
Dum zelum praestat aemulis,
Sublimatur in titulis,
V. Spargit laudem in populis,
Praedicatur in infulis.

3. Nutu sancti Victoriani
Sumpsit pontificium,
Pro quo reddit grates Deo
Urbs Tirasonensium,
Cui Christus praebuit
Maximum solatium;
Gaudiose, gaudium
Impetra coelestium.

V. Doctor et discipulus
Sit pro nobis bajulus
Apud Deum sedulus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pretiosi Gaudiosi
Agentes memoriam,
Supplicemus et rogemus
Ejusdem suffragia.

2. Ut sit plebi concinenti
Rector et auxilium,
Et in omnibus adversis
Ubique suffragium.

3. Prece nobis sancti virtus
Adsit et potentia,
Qua chelydri confringatur
Caput et superbia.

Responsoria.

1. Praesulatus officia
Isti sancto sunt munera,
Quae spondent magna praemia
In paradisi gloria,
V. Ut spes detur humilibus,
Fortitudo sublimibus.

2. Cognoscit vitae
finem sanctissimus iste,
Sibi praecepit
deferri pignora Christi,
Quae venerando tenens
sumpsit pro munere vitae
V. Et felix flatum
misit ad astra beatum.

3. Laus reddatur
ei, cui parent
Infima, summa,
cuncta regenti
Et Gaudioso
gaudia danti,
Vitam pro meritis
retribuenti.
V. Reddatur Domino
gratia patri
Nec non et genito
cum flamine sancto.

Prosa.

1. Regi regum
 summo tripudio
Reddat laudes
 devota concio.

2. Gaudiosi
 in natalitio
Canat Deo
 vox, sensus, ratio.

3. Gaudiose,
 in regno luminis
Nos socios
 fac tui nominis.

4. Ut in choro
 superni numinis
Melos demus
 felicis carminis.

5. Quos peccati
 gravat impressio,
Tua sursum
 levet oratio.

6. Qui fatentur
 se plenos vitio,
Tuo mundi
 fiant auxilio.

7. Ora patrem
 et placa judicem,
Noxam laxet
 ut nobis triplicem.

8. Servos juva,
 subveni subditis,
Offer tuis
 vitam pro meritis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ad Laudem Christi nominis,
Aeternae vitae principis,
Gaudiosi solemnia
Vox resonet per omnia.

2. Cujus vox semper sonuit,
Quaecunque doctor docuit
Vel Victorianus monuit.

3. Ambo sancti magnalia
In Domini militia
Operati sunt talia,
Unde splendent in gloria.

4. Inde chorus laetitiam
Reducit ad memoriam,
Cum pueris perpetuam
Desiderando gloriam.

5. Reddat coelestis curia
Cum angelis tripudia,
Nec non humana gaudia
Solvant sancto solemnia.

Ad Benedictus.

A. Gaudiose, tuos
 ab iniqua peste tuere,
Ut semper valeant
 rectum sub corde tenere
Et semper Domino
 possint sine fine placere.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Ut nobis non dominentur
 Luxus et lascivia,
Sed resplendeat in nobis
 Castitatis gloria.

Ad Tertiam.

A. O Gaudiose, gaudium
 Infirmis salutare,
O praesul, succedentium
 Exemplum et altare,
In quo fit sacrificium
 Laudis regi coelorum,
Hunc tuorum propitium
 Fac meritis bonorum,
Cum sit boni principium,
 Lapsus pellat malorum.

R. Crevit in scientia
 Plenus Dei gratia,
Doctus in ecclesia
 Fuit ab infantia,

V. Christi sapientia
Dat ei subsidia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O splendens stella,
superasti noxia bella
Et virtute Dei
sumpsisti dona trophaei,
Gaudiose pater,
famulos orando tuere,
Quos, petimus, facias
tecum sine fine manere.

Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. A. — Brev. ms. Tirasonense saec. 15. Cod. Munebregen. s. n. B. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. C. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A 2 Conterentur BC. — Ibid. 3 cernatis B. — R, 1 Urbis Tirasonensis B. — Ibid. 3 et populus C. — Ibid. 4 Laetus hic redolet B. — Ibid. 5 sq. omnium assidua B. — Ibid. 7 O Gaudiose AC. — Ibid. 9 tuum exspectant B. — Ad Magn. A, 2 praestat B. — Ibid. 5 fehlt B. — Ibid. 6 det nos fehlt B; fore sponso B. — Ad Compl. Sup. Ps. A, 1 sedem B. — Ibid. 3 retinentes BC. — Ibid. 4 alleluja fehlt B. — Ad Nunc dim. A, 3 memor B. — In 1. Noct. A 3, 1 Hic vir fuit sanctus B. — A 3, 4 fluvium A, flumine B. — R 1, 2 Gaudiose sanctissime AC. — R 1, 3 Noxias B. — R 1, 4 regni fehlt B. — R 2, 1 vir Domini ABC. — R 2, 6 Traditus fuit a puero B. — R 2, 7 Et initio B. — R 3, 2 Crevit in infantia A; Sirium infantia B. — R 3, 3 reserando B. — R 3, 5 Sic vincendo B. — R 3, 7 Hunc B. — R 3, 8 victoriam fehlt A. — In 2. Noct. A 1, 2 Pia proles B; cum Domino A. — A 1, 3 et laudando fehlt B. — A 1, 4 Domini absque B. — A 2, 1 sanctum AB. — R 1, 2 Tirasonae B. — R 1, 5 mysterium A. — R 1, 6 plebis praestat tandium B. — R 2, 1 Solitudo B. — R 2, 2 aemulio B. — R 2, 4 Espergit laudem B. — R 2, 5 Praedicantur in insulis B. — R 3, 3 gratias B. — R 3, 5 Ejus praebuit B. — R 3, 11 Apud Dominum servus B. — In 3. Noct. A 2, 1 plebi concinti B. — A 3, 1 Per te sancte B; Prece sancti nobis C. — A 3, 2 Virtus et potentia BC. — A 3, 3 cachelydri A. — R 1, 4 gloriam B. — R 2, 6 super fit pro B. — R 2, 7 felix statum B. — R 2, 8 commisit ABC. — R 3, 2 numine peccatur B; in mune patenti A. — R 3, 3 summa infima C, summa fehlt B. — A 3, 4 cuncta regna B. — A 3, 5 Gaudiosus B. — A 3, 7 promittis B. — A 3, 8 debuenti B. — A 3, 10 patri fehlt B. — A 3, 11 et fehlt B. — Prosa fehlt AB. — In Laud. A 3, 3 sunt trabea B. — A 4, 1 Inde clerus B. — A 4, 2 Reduxit C. — Ad Tert. A, 1 O fehlt B. — Ibid. 3 O fehlt C; Oppressis succedentium B. — Ibid. 6 regi saeculorum C. — Ibid. 9 Cum fit C. — Ibid. 10 pellat tuorum C. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 4 dona triplex B. — Ibid. 8 totum sine fine B.

37. De sancto Georgio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Georgi, miles, valide,
Christi hostes intrepide
Depellens devicisti,
Draconis diri faciem
Per firmam crucis aciem
Victorque dejecisti.

2. Militiae stipendium
Tuae mentis compendium
Fuit in plasmatore,
Vera namque militia
Spreta mundi nequitia
Sistit in creatore.

3. Corona militantium
Cunctorumque regnantium
Christus est, verum lumen,
Per quod virorum fortia
Deluduntur consortia
Daturque purum numen.

R. Ecce, homo, vir validus
Milesque intrepidus,

Qui Silenam cruce decoravit
Quam virtutibus ornatam
Praevidit et amavit.
V. Erat enim verus Dei cultor,
Paganorum fuit ultor,
Pretiosa gemma militum
Hanc puellam per Dominum
Et crucem consignavit.

Ad Magnificat.

A. O miles fortissime,
Custos veritatis,
Defensor justissime
Totius aequitatis,
Coelestis jam curiae
Una cum beatis
Contemplaris facie
Bona deitatis.

Ad Matutinum.

Verbeta.

Eja, nunc felicia
Georgii festa,
Recolat ecclesia
Hac in die gesta.
Tormenta
minas carnificum
vicit et varia,
Ad regnum
ductus angelicum
vivit in gloria.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Bellorum fidei
Christi vexillarius
Scuto patientiae
Ac lancea justitiae
Semper se armavit.

2. Draconem hic interfecit,
Regem regisque filiam
Ac populum liberavit.

3. Hunc proclamant voce alta,
Dum tractantur belli pacta,
Multi ex fidelibus.

4. Signo crucis se subsignat
Ac signatum se designat
Ad bella justissima.

5. Nullum laesit sua vita,
Forma fuit et doctrina,
Quo vitantur vitia.

Ad Benedictus.

A. O rosa martyrii,
Georgi, speculum militiae,
Qui thalamum Christi
mundo patiendo subisti,
Fac nos perpetua
coelorum scandere regna,
Ut Christo canere
tecum pariter valeamus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Aureola duplici
veneraris, Georgì alme,
Fac prece multiplici
nos particepes fore palmae.

Brev. ms. Vicense imp. Lugduni 1557. — Ad Matutinum nur eine Nocturn, die ganz in Prosa.

38. De sancto Georgio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Attollat populus
solemnia martyris hujus,
Quem virtute Deus
cinxit in orbe pius.

Ad Nocturnum.

Antiphonae.

1. Gloria, laus et honor
tibi sit, benedicte redemptor,
Qui famulis tribuis
coelica regna tuis.

2. In quibus est rutilus
   quasi stella Georgius almus,
Qui pro martyrio
   te canit in jubilo.

3. Despiciens mundum
   felix sedet arte polorum
Atque sacris meritis
   splendet ubique suis.

Responsoria.

1. Sacra dies instat,
   quam rite Georgius ornat,
Qua subiit coelos
   pro Christo sanguine fuso,
V. Felix collegio
   jungitur angelico.

2. Martyrii palmae
   creverunt multiplicatae,
Sub Daciano
   pariterque Maximiano.
V. Orbem complevit
   sacra seges Domini.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Impia sacrilegi
   qui sprevit jussa tyranni,
Solveret ut vanis
   liba nefanda diis.

2. Christi miles judicis
   deridens vana jubentis,
Praecipit ore tonans,
   quo simulacra ruant.

3. Martyris imperio
   gentilis decidit error,
Aureus atque deus
   fit cinis exiguus.

4. Post caesus gladio
   sociatur in aethere Christo,
Quem laudat gaudens
   laurea sancta gerens.

Ad Benedictus.

A. Ore micans meritis,
   martyr venerande Georgi,
Condescende tuis
   peccati mole gravatis
Suffragiisque tuis
   nos socia superis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Civibus en caeli
   sociatus, sancte Georgi,
Respice nos omnes
   tua splendida festa colentes
Facque carere malis
   atque nitere bonis.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — Ad Noct. A 2, 1 rutilis. — R 2, 3 lies Domitiano? — In Laud. fehlt eine A, wahrscheinlich die erste. A 1, 4 liberet. — A 2, 3 Percepit. — Das Officium hat wegen der österlichen Zeit nur eine Nocturn. Die im Vorstehenden fehlenden Teile sind nicht in poetischer Form geschrieben.

39. De sancta Helena.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O quam felix sedulitas
Operatricis humilis,
Quae Christi sequens semitas
Virtutum fulsit cumulis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem adoremus,
   Coeli terrae dominum,
Qui Helenam post laborem
   Suum vocat ad gaudium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In lege Dei jugiter
Sic meditabatur,
Quod coelo perenniter
Jam congloriatur.

2. Crucis signaculo
Se Helena signavit,
Quam Christus jaculo
Hostis praeservavit.

3. Salvatoris Domini
Cruce jam inventa
Duplicavit homini
Fidei talenta.

Responsoria.

1. Adest diei gaudium
Praesenti plausu vario,
Per mundi currat stadium
Laus cursu quadrifario,
V. In hujus sanctae studiis
Datis prorsus repudiis
Virtutis adversario.

2. Mater sancta Constantini
Ex amoris vi divini
In divinis studuit,
V. Quod incepit, recto fini
Commendare voluit.

3. Crucem dominicam
quaesivit anxia,
Quam occultaverat
dolo gens impia,
V. Sic ars deluditur,
Delusa truditur
arte salvifica.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jam in reginae labiis
Gratia diffunditur,
Diebusque continuis
A Christo benedicitur.

2. Mane, sero, diluculo
Adjuvit eam Deus,
Quam cupit corde subdulo
Decipere Judaeus.

3. Haec fundamentum solidum
In sanctis jecit montibus,
Liquorem hausit fluidum
A salvatoris fontibus.

Responsoria.

1. Judaeorum perfidiam
Non insitam supplicio
Exterminare potuit,
Vero Dei indicio
V. Exsecutrix sollicita
Punitione licita
Hoc peregit judicio.

2. Spiritali radio
Virtuosi luminis
Fulgens vitae meritis
Imperatrix culminis
Ex solicitudinis.
V. Longo sudans studio
Particeps fit numinis.

3. Helena, nos eleva
Virtuosis precibus
Ad loca melliflua
Expurgatis faecibus,
V. Ut laetemur jam exuti
Ponderosis nexibus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic est super omnes deos
Magnus et terribilis,
Per quem confundit Judaeos
Imperatrix nobilis.

2. Inimicos inflammari
Jussit in circuitu
Atque vinctos flagellari
In ejus intuitu.

3. Notum fecit salutare
Et occultum revelare
Vexillum dominicum,
Signum patet singulare,
Multiplex, mirificum.

Responsoria.

1. De virtute in virtutem
Scalam tendit erectam,
Animarum ad salutem
Se contulit correctam,
V. Suam Deo servitutem
Tradidit subjectam.

2. Imperatricis gloria
Jugis manet memoria
Repellens transitoria,
V. Laus reginae sine fine
Cunctis applausoria.

3. Humilitatis actibus
Humiliter completis,
Hujus maris anfractibus
Radicitus deletis.
V. Transfertur ad delicias
Et perennes divitias
Conjunctis locupletis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat regina coelitus
Cum decore virtutum,
Mundum relinquens penitus
Contagiis pollutum.

2. In hymnis confitemini
Omnes orbis Christicolae,
Nam haec regina nemini
Morum nocebat incolae.

3. In matutinis, Domine,
Haec in te meditatur,
Quia in tuo nomine
Feliciter laetatur.

4. Montes et colles plaudite
Cum laude jubilantes,
Imperatrici inclitae
Sonate concrepantes.

5. Collaudant omnes spiritus
Deum deorum dominum,
Quem Helena radicitus
Quaesivit vitae terminum.

Ad Benedictus.

A. O reginarum speculum,
Exemplar et vehiculum,
Virilis animositas,
Miranda virtuositas,
In sexu vigens fragili,
In vase servans fictili
Christi manna absconditum,
Arca cordis reconditum,
Nos, Helena, fac provehi
Ad locum summi gaudii.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Nos Helena rogitante pia,
Deus alme, tuere,
Laetitia cum dulciflua
lucis tibi verae.

Ad Tertiam.

Intellectum praesta rectum,
Helena beata,
Ut quaeramus et discamus
Divina mandata.

Ad Sextam.

Super senes intellexit
Et ad Deum cor direxit
In crucis memoria
Spernens transitoria.

Ad Nonam.

Hanc Deus a calumniis
Hominum redemit,
Et ex hoc in suppliciis
Inimicus fremit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O sexus imbecillitas,
Vigore sic dotata,
Muliebris fragilitas,
Virtute decorata;
Perfecta patet caritas,
Quam vera parit sanctitas
In Helena beata.

Brev. ms. Tirasonense saec. 14/15. Cod. Capit. Tirasonen. s. n. A. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. B. — Ad Mat. Inv. 4 vocavit AB. — In 1. Noct. **A** 2, 4 perseveravit A. — **A** 3, 3 Duplicavit inimici A. — **R** 2, 2 Et amoris in Domini A; Ex amoris individui B. — **R** 2, 3 Indivintus studuit A. — In 2. Noct. **A** 3, 4 montibus A. — **R** 1, 4 judicio AB. — **R** 1, 5 solita A. — **R** 2, 3 merito B. — **R** 2, 7 fit fehlt A; sit B. — **R** 3, 1 nos helena B. — In 3. Noct. **R** 1, 3 Alarum ad. A. — In Laud. **A** 3, 2 Hoc meditabatur A. — **A** 5, 4 vitae aeternum A. — Ad Ben. **A** Super senes in tellexit A. — Ad Horas **AA** fehlen A. — In 2. Vesp. ad Magn. **A**, 2 sic docta A.

40. De sancta Helena.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Laus Deo sit pro Helena,
Regina egregia,
Quae triumphat luce plena
In coelesti curia.

Ad Magnificat.

A. Stabulariam beatam
Enarrat Ambrosius
Hanc, quae mentem gerens gratam
Praesepe attentius
Requisivit Jesu Christi
Et mentis in stabulo
Vulneratum peste tristi
Fovit corde sedulo.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus mente cara
Regem continentium,
Qui Helenae luce clara
Dat frui viventium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Probatam crucem Helena
Dividendo secuit,
Partem detulit serena
Filio, quem genuit.

2. Per hanc crux est exaltata
Fidesque catholica,
Hanc laudemus mente grata
Cum phalange coelica.

3. Dux Helena, Christi sponsa,
Mirum templum condidit,
Ubi steterat absconsa
Crux, quam Deus edidit.

Responsoria.

1. Mens laetetur fidelium
In Helenae solemniis,
Ipsam decet praeconium
Et laudari cum gaudiis,
Possidet coeli solium
Remunerata praemiis,
Regnum sprevit terrestrium,
Christi haesit vestigiis.
V. Haec Judaeos distrinxit pandere
Crucem Christi, quam ivit quaerere
Hierusalem nati instantiis.

2. De hac dicit Ambrosius
Beata stabularia,
Requisivit attentius
Et mente voluntaria
Praesepe Christi verius,
Ut stercus spernens omnia
Ad hoc, ut Christum firmius
Lucraretur hic gratia
Et haberet in gloria.
V. Novit, ait is, stabularium,
Haec quem fovit plagatum nimium
Ex latronum gravi injuria.

3. Licet fuit haec stabularia,
Vir ejus surgit ad imperium,
Non ex hoc tamen salutaria
Ipsa liquit nec bonum studium,

Immo ivit sat voluntaria
Hierusalem ad sanctuarium,
Post haec redit ad regnum proprium.
V. Delibuta haec sanctis moribus
Ac induta virtutum floribus
Romae solvit carnis terminium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Frenum fecit et coronam
Haec de clavis Domini,
Quos invenit, fidem bonam
In his gerens numini.
2. Fuit haec domina orbis
Nec ex hoc intumuit,
Carnis, mundi, Satan morbis
Repulsam opposuit.
3. Haec propter amorem Christi
Velut stercus habuit
Haec, quae sunt in mundo tristi,
Sic Deo complacuit.

Responsoria.

1. Fulget jam virtutibus
Helena satis clare,
Deus dignis precibus
Favorem vult huic dare
Et eam exaltare;
V. Haec fuit domina mundi
Et mater imperii,
Per hanc tristes sunt jucundi
Et reducti devii,
Collaudemus hanc care.
2. O Helena,
Mundo fulsisti bonis,
Nunc serena
Sat gaudes coeli donis,
Vox amoena
Te mulcet miris sonis,
Tota plena
Benedictionis.
V. Nobis ora
In mundo tribulatis
Et implora
Virtutem trinitatis,
Mortis hora
Nos jungat coeli thronis.
3. Ista dum vixit saeculo
Devicit adversarium,
Quando cum corde sedulo
Crucis fecit scrutinium,
Per quam fideli populo
Coeli paratur gaudium
Et Cerbero exitium.
V. Postquam fuit coeli indicio
Crux inventa et signis patuit,
Partem tulit Helena filio
Remanereque partem voluit
Hierusalem ad fidem gentium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Helena, tu vicisti
Per crucem daemonium,
Imperatrix exstitisti,
Sis nobis praesidium.
2. Hanc post dies suos bonos
Imbutam virtutibus
Collocavit Deus honos
In excelsis sedibus.
3. Hac die haec mente sana
Migravit e saeculo,
Romae via Lavicana
Fuit clausa tumulo.

Responsoria.

1. Die hac Helena
Migravit insignis
Sanctitate plena
Et cunctis benignis,
V. Munda plenius
A cunctis malignis,
Gaudet altius
Cum sanctis condignis.
2. Hujus sanctae reliquiae,
Romae quondam locatae,
Per sacerdotem anxie
Quendam sunt asportatae
Junctae Remensi patriae,
Virtutibus probatae
Et signis exaltatae.

V. Nata in prima Belgica
De hac gaudet secunda,
Nam virtute mirifica
Hujus fit laetabunda
Nec non societate.

3. Ecclesiam dotavit
Helena altius
Et fidem roboravit
Per crucem plenius,
O quantum laboravit
In hoc devotius,
Viam nobis monstravit,
Sequamur citius.

V. Hanc Deus inspiravit
Ex suo munere,
Virtutibus dotavit,
Regnat in aethere
Triumphans dignius.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laus sit Deo pro Helena,
Regina egregia,
Quae triumphat luce plena
In coelesti curia.

2. Fuit mater Constantini
Helena sanctissima
Nec non amoris divini
Amatrix verissima.

3. Magna fides hanc firmavit
Ex divino munere,
Hierusalem transfretavit,
Crucem Christi quaerere.

4. Helena minis, pressuris
In Judaeos irruit,
Quousque Judae fossuris
Crucem Christi habuit.

5. Laudemus Helenam tantam
Omnes voluntarie,
Quae invenit crucem sanctam
In monte Calvariae.

Ad Benedictus.

A. O Helena imperatix,
Vixisti rectissime,
Fuisti Christi laudatrix,
Obisti sanctissime,
Regnas coelis triumphatrix,
Audi nos piissime.

Per Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Romae fuit sepelita
Dignitate regia
Helena, quae et unita
Christo est in gloria.

Ad Tertiam.

Diem Romae ultimum
Hodie Helena
Clausit, iter optimum
Agens ad amoena.

Ad Sextam.

Exaltata est Helena
In coeli palatio,
Nobis impetret amoena
Cum divino filio.

Ad Nonam.

Est Helena exsaltata
In coelesti solio,
Fruitur Deo beata
Et coeli collegio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Fuit haec conversione
Filia ecclesiae,
Soror conversatione
Et mater egregie
Ex crucis inventione
Christi, regis gloriae;
Haec nobis devotione
Semper sit memoriae.

Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. A. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. B. — Offic. ms. saec. 16. Cod. Semin. Gerunden. 2309. C. — Brev. Dertusense imp. Lugduni

1547. D. — Brev. Narbonense imp. Carcassonae 1535. E. — In 1. Vesp. **A** Sup. Ps. nur in C. — Inv. 1 mente clara CD. — Inv. 4 Dat flui C. — In 1 Noct. nur eine **A** in C. — **A** 1, 3 detulit Helena E. — **R** 1, 8 haesa C. — **R** 2, 6 Est stercus spernens E. — **R** 2, 10 Novit ait hic C; Novit ut stabulariam D. — **R** 2, 11 Haec quae fovit C; Haec qui fovit DE. — **R** 3, 1 Licet haec fuerit D. — **R** 3, 3 Non fehlt D. — **R** 3, 5 satis voluntaria DE. — **R** 3, 10 terminum D. — **R** 3 fehlt C; statt dessen Fulget jam virtutibus etc. — Noct. 2 und 3 fehlen C. — In 2. Noct. **R** 1, 3 condignis C. — **R** 1, 4 hanc dare CE. — **R** 1, 6 Helena fuit C. — **R** 1, 9 reducti domini D. — **R** 1, 10 hanc clare C. — **R** 2, 4 Satis gaudes D. — **R** 2, 7 sq. fehlen E. — In 3. Noct. **A** 2, 3 Dei bonos E. — **R** 2, 8 Nata patria Belgica D. — **R** 2, 9 fecunda D. — **R** 3 fehlt ABCD, dafür in ABD:

Imperatrix hagia,
Nostra dele vitia,
Helena,
V. Per tua suffragia.

Ad Laud. **A** 2 bis 5 fehlen C. — **A** 1, 1 Laus Deo sit C. — Ad Horas **AA** fehlen ABD. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A**, 1 conversatione ABD. — Vgl. betreffs des Officiums das Band XVI S. 145 Gesagte.

41. De sancto Honorato.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Sacra fulget solemnitas,
In qua coeli sublimitas
Suscepit Honoratum,
Pro regno Nicomediae
Regni coelestis hodie
Recepit principatum.

Ad Magnificat.

A. O quam dignus honoribus,
Praeconiis et laudibus
Confessor Honoratus,
Quem Christus, honor praevius,
Honoravit sublimius
Honore praesulatus;
Hic in columna flammea
Praevisus fuit antea
Parentibus quam natus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem in saecula
Laudemus exaltatum,
Qui tanta per miracula
Sublimat Honoratum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Honoratus, vir inclitus,
In mundi fausto positus
Ejus fugit ruinas,
Parentes habens regios,
A fide Christi devios,
Flos fulsit inter spinas.

2. Cum esset puer indolis,
Sub custode christicolis
Servatur alienus,
Christi tamen notitia
Datur in silva regia,
Dum mendicat egenus.

3. Pia Christi provisio
Instruendum Caprasio
Tradit filium regis,
Qui dum cervum insequitur,
Ad audiendum ducitur
Verba divinae legis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Porro post matris obitum
Pater parat in genitum
Dolosas quaestiones.

Sed lux in nube claruit,
Incutitur nec timuit
Frivolas rationes.

2. Culmina spernens regia
Relicta tandem patria
Caprasium sectatur,
Perveniunt per aequora
Ad Ravennata litora
Ibique baptizatur.

3. Fide firmus catholica
Jubetur apostolica
Jacobi visione,
Mox iter ut arripiat
Et Karolum eripiat
De dura captione.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ardens ut ignis facula
Virtutes et miracula
Frequentat vir divinus,
Tactu cujus erigitur
Et sospitate fruitur
Debilis Anolinus.

2. Postquam coelorum intima
Penetrat fratris anima,
Tristatur Honoratus;
Inde transit Caprasius,
Remansit solitarius,
Amens et desolatus.

3. Irruunt saeve fustibus
Et macerant verberibus
Tres cum Manichaei,
Serpentum in pericula
In Lirinensi insula
Exponunt virum Dei.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Honoratus Christicola,
Primus exsistens incola
Insulae Lirinensis,
Crevit semper in melius,
Refulgens velut radius
Virtutibus immensis.

2. Jam in Christi servitio
Crescit nova plantatio
Sanctorum monachorum,
Fama discurrit longius,
Visu probat Eugenius
Papa mores illorum.

3. Orante Dei famulo
Per hunc se petit sedulo
Vesianus juvari,
Ad Arelatum properat
Divisumque acclerat
Populum adunari.

4. Postquam placavit populum,
Ad Vesiani tumulum
Oraturus accessit,
Obtulit sacrificium,
Et defunctorum omnium
Vox *Amen* bis expressit.

5. Viso tanto miraculo
A clero mox et populo
Pontifex est electus,
Sed qui faustum reliquerat,
Talibus non obtemperat,
Donec fuit correctus.

Ad Benedictus.

A. Sanctitatis titulo
Mire decoratus
Refulsit in populo
Praesul Honoratus,
Qui vivens in saeculo
Vir summe beatus,
Ignis in vehiculo
Fratrum in capitulo
Stetit transportatus.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Lux clara nobis claruit
Honore tanti viri,
Qui defunctorum meruit
Clamore sepeliri.

Ad Tertiam.

Honoratus suscipiens
Curam commissi gregis,

Fuit semper proficiens
In laude summi regis,
In terris jam incipiens
Vitam coelicae legis.

Ad Sextam.

In obsequiis sedulus
Honoratus instabat,
Tamquam omnium famulus
Omnia praeparabat.

Ad Nonam.

O quam dignus in populis
Honoratus honore,
Qui signis et miraculis
Refulsit in stupore.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O praesul honorabilis,
Honoratus, tam ardua,
Non rara sed assidua
Praepollens pietate,
Quam caeca pauper vidua
Dum pulsat prece flebilis,
Pro nato vir laudabilis
Pressus anxietate
Captivari non renuit,
Sed se pro illo praebuit
Miranda caritate.

Brev. Majoricense imp. Venetiis 1506. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A fehlt B. — Ad Magn. A, 4 honor primus B. — In 1. Noct. A 2, 3 Servatur fehlt B. — A 3, 5 audienda B.

42. In Translatione s. Jacobi.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

Gaude, felix
tota Hispania,
Digna Deo
cantans praeconia,
Sed tu magis
plaude, Gallaecia,
Tanti patris
dotata copia,
Pange et tu
fecunda Iria,
Pange tui
ducis solemnia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum, plebs Hispaniae,
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Multis fulgens miraculis
Dies haec hodierna
Datur jucunda populis
Laetitia superna.

2. In tenebris sedentibus,
Obsessis umbra mortis
Lucis fulgens sideribus
Patronus datur fortis.

3. Esto gaudens, Hispania,
Deposito moerore,
Digna cantans praeconia,
Tripudians honore.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Per maris undas ducitur
Post sacram suam mortem,
Navis parata mittitur
Secundum Dei sortem.

2. Quam intrantes discipuli
Accedunt deducentes
Corpus secum apostoli
Prae gaudio psallentes.

3. Post dies septem Iriae
Ad portum applicantes
Civem coelestis curiae
Deducunt exsultantes.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A rege locus petitur,
In quo sepeliatur,
Caemento pons dissolvitur,
Et turba flagellatur.

2. Draco peringens rumpitur,
Tauri fortes domantur,
Fera matrona vincitur,
Et loca consecrantur.

3. Visis tantis miraculis
Matrona baptizatur,
Et reprobatis idolis
Sepultura paratur.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Beatus in quo Jacobus
Terrae datur Hispaniae
Dux et patronus inclitus.

2. Exsultet hoc Hispania
Duce sublimata,
Digna cantans praeconia
Diu desolata.

3. Felix o tu Gallaecia,
Manibusque plaude,
Tanti ducis praesentia
Digna omni laude.

4. Sacra gaude Compostella
Magis tu prae ceteris,
Cum sis digna facta cella
Hujus sancti corporis.

5. O decus Gallaeciae,
O lumen Hispaniae,
Sidus deauratum
Virtute munditiae,
Nobis regem gloriae
Demonstra placatum.

In 2. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O patrone sanctissime,
Lumen et sidus aureum,
Dux et defensor inclite
Terram, quam elegisti,
Defende, tuum populum
Augmentans et ecclesiam
In caritate Christi.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani s. n. A. — Brev. ms. Oculense saec. 15. Cod. Matriten. A 174. B. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. C. — Brev. Cordubense imp. Hispali 1524. D. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. E. — In 1. Vesp. ad Magn. **A**, 4 decantans A. — Ibid. 9 fehlt E. — In 3. Noct. **A** 1, 4 Et fehlt E. — In Laud. **A** 5, 3 Sidus aureum E. — In 2. Vesp. **A** fehlt BE. — Die übrigen Teile des Officiums in Prosa.

43. De sancto Jacobo.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Immensi regis filius sororis et matris,
Apostolus Jacobus Alphaei, qui dicitur Justus,
Cujus noster laetus celebret solemnia chorus.

2. Famulum, ecce, Dei credit esse populus fratrem
Sanctitatis merito et castitatis odore,
Cujus certatim fimbriam tangere gaudebant.

3. Post mortem Christi Jacobus electus est iste
Primus in episcopum Solymorum ab omnibus una
Apostolis, merito sanctitatis vitaeque dictante.

4. Gaudeat ecclesia tanto ditata praelato,
Qui meruit primus mysteria sancta tractare
Et solus populi corda acquisivit virtute.

5. Laudibus est multis Jacobus honorandus Alphaei,
Qui totiens genua orando flexit in templo,
Quod callos in eis habuit ad modum cameli.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostell. s. n. — **A** 2. 1 credidit. — **A** 2, 3 fimbriam vestimenti. — **A** 3, 2 Jerosolymorum.

44. De sancto Ildefonso.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Duplicator commissorum,
Ildefonse, talentorum,
Te laudantem rege chorum.

Ad Magnificat.

A. O decus antistitum,
Honor sacerdotum,
Ildefonse, debitum
Cleri tui votum
Praesenta Deo homini,
Cujus tu matri virgini
Vera das testimonia
Et impetrata venia
Ex gratia
Fac nos certos gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ildefonsi confessoris
Sectantes vestigia
Christum cordis, vocis, oris
Laudemus melodia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hispalensi sedi
Maximus Isidorus
Praeerat, qui erat
Moribus omnique
Scientia decorus.

2. Huic dilecto praeelecto
Tenerum
Doctor mittit et committit
Puerum.

3. Vir electus circumspectus
Missum gaudens et applaudens
Suscipit
Et hunc boni instar doni
Recipit.

Responsoria.

1. O miranda dignatio
Supremae providentiae,
Quae Toleti praesidio
Tantum das diligentiae
Alumnum huic divinitus
Dans et fovens sollicitus,
Ut morum et scientiae
Praelatio
Hunc tanto sacerdotio
Dignum ostendat penitus.

V. Tu Ildefonso parvulo
Providisti Isidorum,
Qui illum de discipulo
Doctorem fecit decorum
Scientia, facundia
Per sanctos monitus.

2. Integer a puero
Adolescens factus,
Ut in aevo tenero
Carnis sprevit actus,
Et jam summam nactus

Morum et scientiae,
Sic obedientiae
  Patris est subactus,
Ut minorum numero
  Pareret ad actus.
V. Mundus huic immundus
  De se nil impressit,
Corde, carne mundus
  Coaevos excessit
Munditia, prudentia
  Innixusque gratiae.

3. Jam illustris Isidori
  Summa peritia
Mente pensabat memori,
  Quod diligentia
Discipuli tam seduli
  Profecerit et statum
  Attigerit beatum;
Placet ergo sententia,
  Quod instans Christi foenori
Refulgeat in propria
Ut in aeterna patria.
V. Dum potuit, latuit
Saeculis,
At condiscipulis
Patuit
Effervens gratia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Urbs imperialis,
Prolis parens talis,
Gaude, plaude,
Quem misisti disciturum,
Nunc admitte te recturum.

2. Alumno remeanti
Praesul Eugenius
Cum clero exsultanti
Occurrit obvius.

3. Clerus, cives,
Pauper, dives
  Toleti
Hinc exsultant
Hinc resultant
  Laeti.

Responsoria.

1. Succedente jam juventa
  Sacrae adolescentiae
Consuetudo retenta
  Piae misericordiae,
  Quotidie
Operibus invigilat,
Vota carnis annihilat,
Jejuniis, vigiliis
Et orationibus
  Insudando.
V. Laudes humanas respuit,
Soli Deo attribuit,
Quod cogitat, quod actitat,
  Obsecrando.

2. Lucerna, quae sub modio
  Diu latuerat,
Jam erumpente radio
  Late se reserat;
  Praesul sanctum considerat
Sacroque diaconio,
Quamquam invitum, onerat
  Et honorat.
V. Hunc laboris, hunc honoris
Fortem consortem
Eligit, diligit
  Et implorat.

3. O stupenda perfectio,
In aetate tam tenera
Omnis mundi blanditio
Ildefonso fit aspera
Et contra mundi prospera
Tanta surgit suspicio,
Quod mundanorum taedio
Huic vita placet altera.
V. Spreta mundi gloria
Ad sanctorum monachorum
Se transfert collegia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In ipso jam initio
Claro virtutum radio
Toti fulsit coenobio.

2. Cunctis momentis proficit
Juvenis nec extollitur,
Et dum se parvum efficit,
In abbatem praeficitur.

3. Jam Toletum, jam patriam
Sancti fama repleverat,
Quid moror, jam Hispaniam
Et longe plus excesserat.

Responsoria.

1. Eugenio decedente
Vacat sedes tunc repente,
Pari mente
Clerus ac populus
Toleti sedulus
Ildefonsum arripiunt,
Metropoli praeficiunt
Hunc laeti.
V. Ildefonsus egregiae
Datur sponsus ecclesiae,
Nam cives urbis regiae
Vi freti.

2. En civitas
In monte posita,
En sanctitas
Viri praecognita
Longe patet;
Huic vita inclita,
Gregi sollicita,
Exhibita officio
In tanto sacerdotio,
Ut poscit dignitas,
Nunquam latet.
V. In agendo praesulis
Stupenda miraculis,
Recolenda saeculis
Fama scatet.

3. Martyr eximia
Leocadia
De ventre tumuli
Prosilivit
Et sancto praesuli
Apparuit
Rege teste ac populo;
Sed majori miraculo
Illa virgo virginum,
Salus hominum,
Visa fuit huic in ecclesia
Data veste nocte ut media.
V. Apparens huic humanitus
Vestem allatam coelitus
Huic obtulit
Et contulit
Lux luminum,
Dux agminum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O celebs virginitas,
Integritas
Huic sancto praebuit,
Quod nulli meruit
Alii dignitas.

2. Redivivae martyris,
Quae huic prae populo
Apparuit, tenuit
Vestem et secuit
Regis ganipulo.

3. O fidei devotio,
Sectam sacrarum vestium
Partem cultrumque regium
Digne mandat sacrario.

4. Inde vox virginis
Hunc trans jus hominis
Verbis laudat in his:

5. Ildefonso adscribitur,
Quod mea domina,
Coeli regina,
Vita fruitur.

Ad Benedictus.

A. Ildefonse,
Sidus Hesperiae,
Digne sponse
Hujus ecclesiae,
Ad pium regem gloriae,
Filium piae Mariae,
Nostra defer suspiria
Et diva Maria,

Quae te in hac ecclesia
Coeli cohorte socia
Sacra ditavit infula,
Sit tecum nato sedula
Pro urbe hac et omnibus
Christum Deum colentibus.

V. Toletum, debitis
Insiste cultibus;
Hic tuo placitis
Ad Deum precibus
Stat pro statu.

Ad Tertiam.

R. Lux refulget hodierna
Praeclaris titulis,
Ildefonsus ad superna
Fulgens miraculis
Digne progreditur,
Jam perfruitur
Aeterna gloria
In coeli curia
Cum senatu.
Gaude, urbs regia,
De tanti praesulis
Patronatu.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O rector poli curiae,
Qui sponsum dedisti
Et patronum ecclesiae
Ildefonsum isti,
Audi preces humilium
Et per inclita
Ejus merita
Da nobis te propitium.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Capit. Toletani 33—6. A. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. B. — Brev. ms. Toletanum saec. 14/15. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). C. — Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. D. — Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. E. — Brev. ms. Calagurritanum saec. 15. Cod. Salmanticen. 186. F. — Sanct. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. S. Isidori Matriten. III 1. 89. G. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. H. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. I. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. K. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. L. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. M. — Brev. Gienense imp. Hispali 1528. N. — Brev. Ord. S. Jacobi de Spata imp. Legione 1532. O. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. P. — Brev. Conchense imp. Conchae 1558. Q. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A fehlt E. — In 1. Noct. R 3, 14 A condiscipulis EP.

45. In Inventione Ildefonsi.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Candida praefulgens
una est inventa Zamorae
Margarita decens
et pretiosa nimis,
Alfonsi corpus
pretiosum antistitis almi,
Cui felix virgo
coelica dona dedit.

Ad Magnificat.

A. O flos pontificum,
rosa candida, norma pudoris,
Gemma sacerdotum,
Christi gregis optime pastor,
Ecclesiae lumen,
doctrinae flumen abundans,
O pater, exaudi
servorum vota precantum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Omnipotentem adoremus,
Dominum
Qui glorificavit sanctum
suum Ilefonsum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic Domini legem
servavit nocte dieque
Concilia et cathedras
confundens haereticorum.

2. Toleti ecclesia
princeps assumptus in alma,
Praedicat hic verbum,
fidei mandata salutis.

3. Agnoscant cuncti,
Dominus quod contulit orbi,
Mirandum gestis
Alfonsum, dogmate clarum.

Responsoria.

1. Hic est Alfonsus,
Toleti praesuliarcha,
Vestit quem sacro
tegmine virgo parens;
Haeresim Helvidii
spurcatam et Joviniani
Funditus a nostra
depulit Hesperia.

V. In partu Mariam,
post, ante fuisse pudicam
Atque genetricem
praedicat esse Dei.

2. Floret in Alfonso
candida vitus
Et morum gravitas,
docta juventus,
In cujus vultu
gemma pudoris,
Signa refulgebant
indolis almae.

V. Hic puer antiquos
praevenit annos,
A teneris ducens
facta virorum.

3. Felix Toletum,
meruit quae tollere alumnum
Tantum, quo Hesperiae
illustrantur sidere regna.
Praeclarum templum,
quo fluxit curia coeli
Soleque lucidius
mediaque in nocte refulsit.

V. Felices gnatum
talem genuere parentes,
Quem Domini virgo
super omnes mater amavit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ingresso in templum
culturo festa Mariae
Occurrit virgo
turmis stipata polorum.

2. Virginis in laudem
componens ipse libellos,
Ejus munditiam
foedantes conterit hostes.

3. Quae tenet in coelis
solium regina supernum,
In terras veniens
Alfonsum veste decorat.

Responsoria.

1. Pangat Alfonsi
modulos patroni
Artubus sacris
locuples Zamora.
Cujus in festo
tumuli ad sacellum
Turba cum pompis
veniat colendum;

V. Laude patronum
resonet Zamora,
Quo nitet supra
populos Hiberos.

2. Rumpuntur coeli,
descendit virgo decora,
Coelorum princeps
principis atque parens,
Coeligenae proceres
dextra laevaque ponuntur,
Fulgentes nymphae,
maxima turba poli
V. Venit, ut Alfonsum
sacrata veste perornet,
Qua obsequium virgo
virgini ut ipse daret.

3. O venerande
magne sacerdos,
O bone pastor,
optime praesul,
Alme Toleti
praesuliarcha
Atque Zamorae
summe patrone,
Vota precantum
suscipe clemens.
V. Poscimus, ora
munere Christum,
Crimina pellens
pneumata donet.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Possidet aethereos
montes habitacula sancta,
Hic pius et prudens,
justus, sine labe pudicus.

2. Contulit huic Dominus
pretiosas ferre corollas
Praesulis in mundo
sanctique in sede superna.

3. E tumulo surgens
hominum Leocadia vitam
Nuntiat in terris
Alfonsi vivere vita.

Responsoria.

1. Aetas crescebat,
simul et sapientia, virtus,
Praemia virtutum
merito augebantur honores;
Alfonsus primum
juvenis fuit archilevita,
Ensis in offensis
erat abbas Agaliensis.
V. Moribus et vita,
vir claro dogmate fulgens,
Pontificum princeps
Toleti in sede locatur.

2. Alfonsi ad tumulum
mira videntur,
Lucida dantur
lumina caecis,
Mutorum linguas
verba resolvunt,
Celeri gressu
claudus abivit,
V. Spiritus immundus
corpora linquit,
Morbida capiunt
cuncta salutem.

3. O splendor mundi,
sidus super astra refulgens,
O sacer antistes,
sacrae genitricis amator,
Tu decus Hesperiae,
tu malleus haereticorum,
Nobilitatis honor,
fidei sanctissime cultor;
V. Alfonse o clemens,
pro nobis, quaesúmus, ora
Christum, quo ad celsas
valeamus scandere sedes.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ecclesia exsultans
moduletur cantica laudum
Praesulis Alfonsi
celebrando festa patroni.

2. Alfonsum genuit
Stephanus, vir nobilis, altum
Ex se dans fontem,
quo Hispania cuncta rigatur.

3. Lucia luciferum
radiantem parturit orbi,
Sidere quo claro
gens Toletana corruscat.

4. Eugenius praesul
pueriles imbuit annos,
Cui juveni excellens
Isidorus dogma propinat.

5. Coelestem cupiens
Alfonsus ducere vitam,
Angelus in carnem
vixit sine carne pudicus.

Ad Benedictus.

A. Sit benedicta dies,
qua Alfonsus carcere misso
Corporeae molis
paradisi ascendit amoena;
O jucunda dies,
qua gaudens curia coeli
Alfonso occurrens
sacrata in sede locavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Plaude, Zamora, tuo
tanto decorata patrono,
Felix quae Alfonsi
candida membra tenes;
Saltat ubi claudus,
congaudet lumine caecus,
Ore suo mutus
pandere verba potest.
Ad te gaudentes
concurrunt undique turbae
Sanaque reducunt
morbida, si quae gerunt.

Brev. Zamoranum imp. 15 **. — Nach Tamayo, Martyrol. Hispan. III, 354 und 359 soll das Officium mit den zugehörigen Hymnen (Anal. XVI, 173 ff.) von einem gewissen Christophorus Paradinensis sein, über den ich nähere Angaben vergeblich gesucht habe.

46. In Translatione s. Indaletii.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

Post primitivae ecclesiae
Tempora a beato Petro,
Apostolorum principe,
Jam Romae summo praesule,
Septem discipulis missis
Hispanias, ex illis
Indalaetius refulsit
Praedicationis gratia
Et virtutum gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Praesens ut psalmus
monet, Indalaetius almus
Nobis laudandi
sit causa Deumque precandi.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir sanctus Indaletius,
Christi quidem discipulus,
Est praedicandi gratia
Delegatus Hispanias.

2. Septem quidem discipulis
Destinatis Hispanias,
Ex illis Indalaetius
Emicuit egregius.

3. Septem Christi discipuli
Praedicarunt Hispanias,
Ex tam digno collegio
Fulsit Indaletius.

4. Jam Jesu Christo Domino
Ascendente ad superos
Hi septem viri Jacobo
Adhaeserunt apostolo.

5. A Petro septem traditis
Hispaniae episcopis,
Ex his est Indaletius
Urci factus episcopus.

6. Confessor Indaletius
Tam verbis quam virtutibus
Is convertit ad Dominum
Urcensis urbis populum.

Responsoria.

1. Coetus apostolicus,
Christi virtutis amicus,
Septem doctores
fidei jubet esse datores
V. Hispanae genti,
tunc idola vana colenti.

2. A duce cunctorum
Petro grex discipulorum
Septem completur,
legatio digna videtur;
V. Ibant gaudentes,
Christi mandata ferentes.

3. Doctrinae munus
cepit Indaletius unus,
Hic satis egregie
pollebat luce sophiae,
V. Erogat Hispanis
divina pabula panis.

4. Dum sancti peterent,
loca dum diversa tenerent,
Insistens operi
venit Indalecius Urci,
V. Quae post mutata
fuit Almaria vocata.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Praesul sanctus jejuniis
Intentus et vigiliis
Exemplum pie vivere
Tradebat plebi propere.

2. Christi miles egregius
Et praesul Indaletius
Mundi functus victoria
Migravit ad coelestia.

3. Urcensi in ecclesia
Tumulatus cum gloria
Veris signis angelica
Adhaerebat custodia.

4. Dignis et visionibus,
Ut ad nos Indaletius
Sanctus transferri debeat,
Ostendit Dei pietas.

5. Militibus et monachis
In castris somno deditis
Hic apparebat saepius,
Ut transferretur ocius.

6. O Indalcti inclite,
Praesul, doctor egregie,
Tua laude continua
Qui celebramus merita,
Nos adipisci praemia
Fac in coelesti gloria.

Responsoria.

1. Perpetuae vitae
dator, Indaletius iste
Praedicat, et gentes
credunt errasse fatentes,
V. Cum sociis dignis
resplendens dogmate signis.

2. Hac hominum turbae
dans signa salutis in urbe,
Ut sibi sit sedes,
Christo sic et eligit aedes,
V. Cursum complevit
migrans hic et requievit.

3. Cum quisquam nescit,
quo sancti gleba quiescit,
Qua jaceant fossa,
globus igneus indicat ossa,
V. Vestibus et juvenis
notat hoc indutus amoenis.

4. Dum situs est castris
sanctus, vox intonat astris:
Ad te clamamus,
confessor, ne pereamus;
V. Bellum sedatur,
dum talia turba precatur.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Alme confessor Domini,
praesul regis aeterni,
Indalacti, consors sanctorum,
concivis coelestium,
Exaudi preces tuorum,
sume vota supplicium,
Et pro nobis regem regum
ipsum posce Dominum.

Responsoria.

1. Noctis hic absque mora
sacer Indaletius hora
Hinc, ubi servatur,
castris jubet moveatur,
V. Quod loca sorderent,
quibus illius ossa jacerent.

2. Nocte quiescenti
cuidam sanctumque videnti
Praesul ut ornatus
vir protulit ista beatus:
V. Dic monachis propere,
me tollant, qui rapuere.

3. Sancti captivus
munimine dum fugitivus
Adspicitur, mire
liber jam gaudet abire;
V. Hunc quem spectabat,
dominus non esse putabat.

4. O coeli civis,
qui et magnus in aethere
vivis,
Indaleti, morum
nos instrue luce bonorum,
Hos quibus est crebris
lux laudibus ista celebris.
V. Translatus Pennae
dans munus habere perenne,
Conservare velis,
Domini tu praeco fidelis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Aeterni magnus Dominus
Regni decore praeditus
Nos induat virtutibus,
Quis fulsit Indaletius.

2. Omnipotenti Domino
Jubilemus cum gaudio
De sancto Indaletio,
Nobis patrono dedito.

3. Ad te de luce, Domine,
Nos vigilare annue,
Ut te mens nostra sitiat,
Nobis hic sanctus faveat.

4. Quem in fornace liberi
Benedixerunt pueri,
Benedicat nos meritis
Beati Indaletii.

5. Laudemus nomen Domini
Cum creaturis omnibus,
Per quem exstat laudabilis
Confessor Indaletius.

Ad Benedictus.

A. Oramus, pater inclite,
Indaleti piissime,
Ut nos per Dei gratiam
A malis cunctis eruas
Et post vitae hujus cursum
Coelestem nobis impetra.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Exaltans humiles
deponens atque potentes,
Te, Deus, oramus,
pie rex, et magnificamus,
Ceu canit hic psalmus,
det ut Indaletius almus
Nos Abrahae fieri
genus et promissa mereri.

Brev. ms. Pinnatense saec. 12/13. Cod. Scorialen. L III 3. A. — Brev. ms. Pinnatense saec. 15. Cod. Scorialen. f IV 26. B. — In 1. Noct. **A** 3, 4 lies Refulsit? — In 2. Noct. **A** 6, 3 Tua nunc laude continua AB. — **R** 2, 4 Christo sit B.

47. De sancto Joachim.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave, flos patriarcharum,
Joachim, dos prophetarum,
Speculum apostolorum,
Corona conjugatorum,
Honor omnium virorum,
Tu splendens gemma sanctorum,
Duc nos ad regna coelorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Patriarchae
Joachim solemnia
Corde toto
celebret ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Patriarcha Joachim
Merito beatus,
Qui in via Domini
stetit sublimatus.
2. Praesul dona Joachim
sprevit et deridet
Sed qui in coelis habitat,
sanctum mente videt.
3. Voce magna Dominum
invocans auditur,
Ad salutem omnium
voto stabilitur.

Responsoria.

1. Concelebret
haec nostra concio
Festa Joachim
cum tripudio,
Cujus solvat
mundum cognatio,
V. Nam generavit
nostro saeculo
Dei Matrem
sine piaculo.
2. Stirpis almae
clara progenies,
Vitae forma,
patrumque series,
Plaudunt, quod sit
nunc ei requies;
V. Patris et natae
juncta species
Vincit stellas
solemque septies.
3. O reorum
dulce refugium,
Pater sancte,
confer auxilium
His, quos triste
gravat exsilium,
V. Ut laudemus
illius filium,
Cui adstant
milia milium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. En sanctum Deus suum
hic mirificavit,
Ejus sacrificium
dum sic acceptavit.
2. In hujus justitia
Deus gloriatur,
Qui bonae voluntatis
scuto coronatur.
3. Distulit sterilitas
fructum geniturae,
Sed supplevit conditor
defectum naturae.

Responsoria.

1. Pater alme,
digne memoria,
Mundum levas
post fata tristia,
Cujus proles
reparat omnia;

V. Datur cunctis
salus et gratia,
Quam producis
ex dulci filia.

2. Lux est orta
verae laetitiae,
Fit mens laeta
expers moestitiae,
Hunc Joachim
colamus hodie,
V. Ex quo natus
flos innocentiae,
Vitae salus
arrhaque gloriae.

3. O Joachim,
electe coelitus,
Ex te ad vitam
nobis est reditus,
Unde coeli
gaudet exercitus;
V. Nobis adsta,
dum saevis hostibus
Impugnamur
et carnis aestibus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Iste sine maculis
jugiter incessit,
Nunc in tabernaculis
Sanctus requiescit.

2. Conceptus non derogat
Patris honestati,
Nam is illum sociat
Summae majestati.

3. Omnes ergo celebrent
Te patrem felicem,
Qui dedisti perditis
Dei genitricem.

Responsoria.

1. Ut jam trinam
sacris in aedibus
Natam liquit
plenam virtutibus,
Jungi petit
patrum coetibus,
Ultra curans
nil de terrestribus.
V. Dono gaudet,
quo nil commodius
Mundo fuit
Deoque gratius.

2. Gaudent patres,
quos limbus detinet,
Ex Joachim
spes una confovet,
Mira pater
de nata praemonet,
Signa refert
et facta edocet.
V. Omnes locum
dant atque considet,
Patriarchis
cunctis praeeminet.

3. Ave pater,
nunc in sublimibus
Natae junctus,
tuis fac precibus,
Ne serpentis
laedamur morsibus,
Quo fraus primis
venit parentibus;
V. Tu nunc sanctis
praesides omnibus,
Da post mortem
jungi coelestibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Joachim praenobilis
induit decorem,
Administrans singulis
gratiae splendorem.

2. Per eum reducitur
Annus jubilaeus,
Cujus ex progenie
venit homo Deus.

3. Columba revertitur
ramum dans olivae,
Joachim dum nascitur,
flos virtutis vivae.

4. Lignum vitae attulit
labenti naturae,
Cujus fructum concinunt
omnes creaturae.

5. Laus et honor Domino
in excelsis detur,
Qui per germen Joachim
perditis medetur.

Ad Benedictus.

A. Benedictus Dominus
Visitans nos cominus
Sua miti gratia,
Joachim qui precibus
Et sanctis nos actibus
Collocet in patria.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificamus, Joachim,
Te avum Jesu Christi,
Apostolos duodecim
Qui gratia vicisti,
Tu radix es plantaria
Plantarum nobilium,
Tu cella es vinaria
Paterque floris virginum,
Ora pro nobis Dominum.

Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. A. — Antiph. ms. saec. 15. Cod. Treviren. 414. B. — In 1. Vesp. ad Magn. **A** lautet in A:

Ave, flos patriarcharum,
Joachim,
Cujus est Maria
Et Christus gloria
Mala nos hic turbant multiplicia,
Accelera nobis remedia,
Ut sint accepta nostrarum laudum cantica.

Das Invitatorium lautet in A gleichfalls abweichend.

Christo Jesu jubilemus
Et psallamus pariter,
Cujus avo laudem demus
Joachim hilariter.

In 1. Noct. **A** 2, 1 bona Joachim A. — **R** 1 ist **R** 2 in A. — **R** 1, 1 Celebret A. — **R** 1, 2 Festa fehlt B. — **R** 1, 5 solvat B, salvet A. — **R** 1, 9 Dei fehlt B. — **R** 2 fehlt A, statt dessen Lux est orta etc. — **R** 3 steht in 2. Noct. als **R** 1 in A, welches am Schlufs noch beifügt: Et impendat patrocinium. — In 2. Noct. hat A verschiedene **AA**:

1. Invocavit Dominum Joachim cum luctu,
Cui fuit postmodum Gaudium cum fructu.
2. Gloriatur plurimum Joachim fidelis
Qui per Christum Dominum triumphat in caelis.
3. Perfecisti, Domine, Sterilis decorem
Quae divino munere Mundo dedit florem.

R 1 ist **R** 2 in A. — **R** 1, 7 Dat cunctis B. — **R** 2 ist **R** 1 in 1. Noct. A. — **R** 2, 9 Vitae est salus A. — **R** 3 ist **R** 3 in 1. Noct. A. — **R** 3, 4 est nobis A. — **R** 3, 8 saevis dum A. — Nach **R** 3, 10 fügt A noch bei: Da resistamus castis actibus. — In 3. Noct. **A** 1, 4 Sanctis A. — **A** 2 lautet in A:

Praevenisti, Domine, Joachim et Annam
Gratiae dulcedine, Gignentes Mariam.

R 1 fehlt A; statt dessen: Decuit, ut tam singularis et sancta conceptio illius virginis, quae omnis sanctitatis paritura erat auctorem, de parentibus fieret

sanctissimis, quibus in toto orbe terrarum similes non essent. V. Hi Joachim et Anna, ex eis genita Maria, salvatorem mundi genitura. — **R** 2 fehlt A: statt dessen Ave pater nunc etc. — **R** 2, 10 et considet B. — **R** 2, 11 Patres cunctis B. — **R** 3 steht als **R** 2 in A; statt dessen hoc loco: Eja ergo, dilectissimi, omnes gratulemur in Domino, sanctissimo patri genitricis Dei devotissime famulantes. V. Idcirco laudate Joachim hodie, qui factus est [ex] semine David secundum carnem. — In Laud. **A** 1, 4 Gratiae pudorem A. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** fehlt A.

48. De sancto Justo.

In 1. Vesperis.

R. O Vicenses incolae,
Nolite timere
Nec adversis quibusque
Corde formidare,
Vobis datus enim est
Justus in custodem,
V. Merito laetamini
Deo gratias dicentes.

Ad Magnificat.

A. *Justus autem*
quasi leo confidens,
absque terrore erit,
Novit enim
causam pauperum,
Ideo laudabitur
atque gaudebit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Juvenes et virgines,
Senes cum junioribus,
Venite, adoremus
Regem sacri confessoris.

In Nocturno.

Antiphonae.

1. Pie Juste, prece pia
pium nobis inclina
Regem regum conditorem
pietate solita.
2. Prudens alme, nostrum salve
dignare admittere,
Et tu civis civitati
festina succurrere.
3. Humilis in summo corde
atque mitis anima,
Juva aulam, in qua tua
ossa latent arida.

Responsoria.

1. Felix locus,
sed felicior populus,
Quibus nitet
sidus aureum,
Gemma splendet
confessorum,
Justus ille,
qui justitias dilexit.
V. Quis est hic, qui
fecit mirabilia,
et laudabimus eum.
2. Rex aeternus Justum viris
in excelsis posuit
Et angelorum socium
societati statuit,
V. Ac in terris collaudari
merito hunc voluit.
3. Ave, confessor noster, et iterum
tibi dicimus ave,
Refugium nostrum et custos
merito psallimus ave,
V. Recipe, quod tibi offerimus,
et nobis semper fave.

Verbeta.

Motu corporeo
tempus suave
Indicat nobis
Justus et grave,
Periculum sublevat,
idcirco jam prave

Opusque vile
linquentes et fave
Valebimus tunc dicere,
Juste, et cave,
Ne mala immineant,
ex quo prece psallimus Ave.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Justus super sidera
fulget per saeculorum saecula.
2. Justi justitia
manet in aeternum et ultra.
3. Justo homini pacifico
reliquiae sunt in omni bono.
4. Justum omnis plebs
juste deprecabitur
Et desiderio suo
nunquam defraudabitur.
5. Juste, hoc vincens saeculum,
Tibi recolitur
Corona in praemium.

Ad Benedictus.

A. Juste judex, qui justos
omnes juste judicasti,
Nostri Justi precibus,
quem merito laudare est justum,
Fac nos cum justis
justorum regno laetari.

In 2. Vesperis.

R. O Juste, qui corporis
Motu miro proprii
Ostendisti jam explosum
Luctum nostri remotum,
V. Fac, abinde ut noscamus
Idem patrocinium.

Ad Magnificat.

A. Justus ergo cum sis,
tua omnia juste disponis,
Fac nos idcirco
te recte laudare in cunctis.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. — In Noct. **A** 2, 3 atque ergänzt. — **R** 2, 4 sq. societati socium.

49. De sancta Leocadia.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O virgo Leocadia,
Toleti laus et gloria,
Ad tui festi gaudia
Currit tua familia
Confidens, quod coelestia
Habebit per te praemia.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Invocantes nos exaudi,
Fac adstantes tuae laudi
Dignos gloriae corona.

Ad Nunc dimittis.

A. Per hujus sanctae merita
In tuo sancto nomine
Dimitte cuncta debita
Nunc servis tuis, Domine.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus Christum Dominum,
Qui sanctam Leocadiam
Inter choreas virginum
Tulit ad coeli gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctam Leocadiam
   Coronasti, Domine,
   Honorem et gloriam
   Habet pro certamine.

2. In timore Domini
   Permansit immota,
   Ejus sancto nomini
   Reddens sua vota.

3. Quaesivit haec faciem
   Dei diligenter,
   Figens mentis aciëm
   In eum potenter,
   Cur coelestem requiem
   Intravit gaudenter.

Responsoria.

1. Dirus praeses Dacianus
   Ad Toletum veniens
   Ibique reperiens
   Sanctam Leocadiam,
   Quam ut furens et insanus
   Ad suam praesentiam
   Adduci praecepit,
V. Eamque adspiciens
   Et verbis alliciens
   Suadere coepit:

2. Cum nobilis Toletana
   Sis, ut bene sentio,
   Cur te levis atque vana
   Fallit circumventio,
   Ut a deorum insana
   Fugias servitio;
V. Cui Christo servituram
   Et tamquam suam facturam
   Te proferas, nescio.

3. Ad haec virgo sancta dixit:
   Me tua suasio,
   Verborum illusio,
   Generis blanditio
   Et vana promissio
   A Christi servitio
   Non possunt retrahere;
V. Christum enim bene novi,
   Cui me totam devovi,
   A quo tua verba vere
   Non possunt retrahere.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Verbum bonum eructavit
   Sancta Dei famula,
   Opera sua narravit
   Christo regi sedula.

2. Dum aeternum praemium
   Haec in mente gerit,
   Domini refugium
   Virtutemque quaerit.

3. Magnus et laudabilis
   Deus noster nimis,
   Sic est favorabilis
   Ultimis ut primis.

Responsoria.

1. Tunc iratus praeses dirus
   Inflammati cordis virus
   Effudit crudeliter
   Et mandavit, ut in imis
   Carceris profundi nimis
   Truderetur fortiter,
V. Cogitans, quibus tormentis
   Eam in conspectu gentis
   Affligeret acriter.

2. Ad Elboram properavit
   Et Vincentium mandavit
   Capi ac ipsum portavit
   Ligatum ad Abulam,
   Ubi Christi regulam
   Suae sorores servabant,
   Quia Christum adorabant;
V. Has enim duas sorores
   Propter suos sanctos mores
   Praeses dat supplicio
   Cum fratre Vincentio.

3. Veniens Emeritam
   Plures trucidavit,
   Inter quos Eulaliam
   Deo consecravit,

Quae fama Toletum
Postquam pervolavit,
V. Sancta Leocadia
Dominum oravit
Atque suum spiritum
Deo commendavit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Terram tuam, Domine,
Tu benedixisti
Et in tuo nomine
Captos redemisti.
2. Bonum fecit fundamentum
In coelesti patria,
Super aurum et argentum
Ponens aedificia.
3. Novum cantavit canticum
Deo, qui fecit omnia,
Cor gerens aromaticum
Beata Leocadia.

Responsoria.

1. Post multum vero temporis
Ildefonsus sanctissimus
Pervenit devotissimus
Ad festum sanctae virginis
Et orans ante tumulum,
Quo fuerat corpusculum,
V. Vidit tunc elevatum
Monumenti operculum.
2. In reserato tumulo
Virgo manum erexit
Et sancto Dei famulo
Velum suum porrexit,
Qui cum regis ganipulo
Partem veli praescidit
Congaudens de miraculo,
Quod stupefactus vidit;
V. Et vocem hanc audivit:
Per vitam Illefonsi
Domina mea vivit.
3. Nostra civis Toletana,
Quae contempsisti mundana,
Procul pelle cuncta vana
Nunc a nostris cordibus
Et ad Deum funde preces,
Ne per hujus mundi faeces
Involvamur sordibus.
V. Sancta martyr, sine caede
Digna coelesti mercede,
Tu pro nobis intercede.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat nunc in gloria
Induta decore
Sancta Leocadia
In sedis honore.
2. Ab annis infantiae
Domino servivit,
In aeterna requie
Ideo nunc vivit.
3. Ad te de luce vigilans,
Deus, haec beata
Sitiens et aestuans
Ivit mente grata.
4. Ista totis viribus
Quaerens sponsum virginum
In suis operibus
Benedixit Dominum.
5. In tanto solemnio
Quilibet fidelis
Laudet cum tripudio
Dominum de caelis.

Ad Benedictus.

A. Sit benedictus Dominus,
Qui sanctam Leocadiam
De Daciani manibus
Protexit dans victoriam
Et cum sanctis virginibus,
Duxit ad coeli gloriam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Alma virgo et decora,
Pro nobis Deum implora
Et nos tuos nunc honora,
Impetrans, ut sine mora
Nos Deus in mortis hora
Solvat et ad altiora
Regna sua pertrahat.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492. C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. D. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1506. E. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. F. — In 1. Noct. R 2, 9 proferas nescio fehlen C; perferam nescio BCD. — In 2. Noct. A 3, 4 Victimis ut praemiis CD. — R 3, 5 lies Hispaniam? — In 3. Noct. A 1, 3 tuo sancto nomine CDF.

50. De sancto Leonhardo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

Leonhardus, Christi miles,
Sprevit semper actus viles,
Licet annos pueriles,
Mores tamen hic seniles
Habuit per omnia.

R. Leonhardus sequens Dominum
Aufugit visus hominum,
Leo petens desertum,
Nardus cibum et odorem
Praebens ferbuit decorem
Mentis in opertum.
V. Subleva sideribus
Tecum sursum caelo
Tuis sanctis precibus
Fratres de Carmelo.

Ad Magnificat.

O pastor egregie,
Pater monachorum,
Speculum ecclesiae,
Lux et via morum,
Nos ad statum gloriae
Perduc beatorum,
Ut fruamur requie
In regno coelorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus regem regum,
Qui Leonhardum, ducem gregum,
Sustulit ad grandia
Paradisi gaudia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatis consiliis
Usus est beatus
Ac pro suis meritis
Coelo coronatus.
2. Apprehendit disciplinam
Cum Dei amore,
Ne caderet in ruinam,
Orat cum timore.
3. Exauditur sanctus Dei,
Ad quem clamant multi rei,
Sanctus Leonhardus.

Responsoria.

1. Fulgore
splendens natalium,
Vita coeleste
commutans atrium,
Transit sanctus
ad coeli solium,
Leonhardus.
V. Gaudet chorus angelicus
cum tota coeli curia,
Qua Leonhardus fruitur
coeli perenni gloria.
2. Regum spretis divitiis
Ad eremum translatus,
Ut vacaret a vitiis,
Est specu collocatus,
De herbis agresticis
Sumebat hic cibum
V. Et propter hausta laticis
Serpentes ruinam.
3. Domat corpus vigiliis
Sacris sacer orando,
Diversis intentionibus
Dominum venerando,

Liberat ab excidiis
Carceri mancipatos,
V. Juvans multis remediis
Injuste tribulatos.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Invocavit Dominum
hic precibus tantis,
Quod addicitur civibus
supernorum sanctis.

2. Intellexit aure pia
Christus Deus, vitae via,
Sanctum Leonhardum.

3. Coronavit hunc gloria,
Corona decoris,
Exsultat coeli curia
Pro pileo honoris
Leonhardi.

Responsoria.

1. Congaudet cultor eremi
Feris solatiatus
Coeli conclusus thalamo
Leonhardus beatus;
V. Circumdant tugurium
Hinc aves et ferae,
Praebendo solatium
Eremitae vere.

2. Inventus in nemore
Per regis venatores
Deprecatur, prospere
Succurrat ad dolores
Francorum reginae;
V. Subvenit magnopere
Regiae consorti,
Ne tradatur propere
Tenebrosae sorti.

3. Salve, decus confessorum,
Flos et lux errantium,
Leonharde, dogma morum
Clipeus certantium,
Liberator captivorum
Ad te conclamantium,

V. Solve nexus delictorum
Nobis obviantium,
Junge choris angelorum
Nos Christum laudantium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Operatur justitiam
Respuendo malitiam
Sanctus Dei Leonhardus.

2. Imponitur capiti
Corona decoris
Hujus viri incliti,
Gloriae, honoris.

3. Ascendit montem Domini,
Quo datur salus homini,
Vere consonans nomini
Leonhardus.

Responsoria.

1. Offert laetus peculium
Rex sancto confessori
Propter salutis praemium,
Quod dederat uxori;
V. Confert pauper pauperibus
Peculium oblatum.

2. Quesito prece praedio
Incepit cogitare
De futuro coenobio,
Quo posset collocare
Eremitas, qui valerent
Deum secum orare.
V. Ampliato tugurio,
Monachis ibi factis,
Ornat abbas cum sociis
Regulis novo actis.

3. Honor et decus pauperum,
Miserator reorum,
Pius purgator scelerum,
Redemptor captivorum,
Largus largitor munerum
Et tutor orphanorum,

Duc nos ad lumen luminum,
Pater, dux monachorum,
Ubi fruamur gloria
Cum coetu beatorum.
V. Claris fulgens natalium,
Leonharde, honoribus,
Fac, ut coelorum gaudium
Tuis captemus precibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat quam tutus
gloriae stola indutus
Beatus Leonhardus.

2. Jubilet jam chorus
laudet nunc Christum sonorus
Solemniis Leonhardi.

3. Ad te de luce
vigilavit, Christe, te duce
Leonhardus.

4. Te benedixit
Deum, cui per omnia vixit
Leonhardus.

5. Te Deum caeli
laudavit corde fideli
Beatus Leonhardus.

Ad Benedictus.

Visu noctis medio
vidit laureatum
Leonhardum, laurea
gloriae ornatum,
Jam coelesti curiae
conglorificatum,
Conspectantem ante se
populum prostratum;
Supplicabat quam pie:
relaxa reatum
Praesenti familiae
ad nostri precatum.
Ait rex clementiae:
quod petis, sit ratum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Glorioso consortio
Monachorum vallatus
Construxit more coelico
Coenobium beatus,
In quo pane angelico
Frequenter satiatus
Vixit modo mirifico,
Coelo jam deputatus;
Quem petimus verifico
Corde, sit advocatus
Leonhardus.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. — In 1. Vesp. R, 5 fervet. — Ad Magn. A, 4 Lux et vox via morum. — In 1. Noct. A 3, 2 Quem ac clamavit multi rei. — R 1, 3 sq. Vitae coelesti comitans atrium. — R 2, 5 egresticis. — R 3, 5 Libat ab. — In 2. Noct. A 1, 2 his precibus. — R 2, 1 Invenit in. — R 2, 3 Et deprecatur venerare properare. — R 3, 4 Clipeo certamini. — In 3. Noct. A 1, 1 in montem. — A 3, 3 Nostri consonans homini. — R 2, 5 qui velarent. — R 3, 11 sq Claris fulgens natalium Leonharde natalibus. — Ad Ben. A, 2 Vidit.

51. De ss. Luciano et Marciano.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O felix mulier,
per quam tanti viri conversi
Sunt Deo, quos dudum
atra texerat nubes erroris.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Christum regem
In saeculorum saecula,
Qui Lucianum et Marcianum
Sua ditavit gloria.

In Nocturno.

Antiphonae.

1. Dum pravo perfusus
   Lucianus esset errore
   Et Marcianus,
   arte carminum abutentes
   Ad luxum mentes
   hominum sitire cogebant.

2. Evenit a summo,
   qui summe omnia gratis
   Sua offert cunctis
   et multis dat violenter,
   Ut hi, qui Christi
   hostes erant, illo subirent.

3. In famulam Christi
   sua libidine moti
   Cum turmis certant
   daemonum, ut eam pervertant,
   Sed asserunt daemones,
   Christum certasse per illam.

Responsoria.

1. Unde exterriti,
   paulo post in se reversi,
   Christum confessi sunt
   funditus daemonesque confundunt

V. Atque pestiferos
   libros coram plebe cremarunt.

2. Maledicunt idola
   despicuntque cultores,
   Hortantur plebem,
   unum solum adorare

V. Deum, qui cuncta
   plasmavit atque gubernat.

3. Gemmarum sertis
   Lucianus et Marcianus
   Devictis suppliciis
   palma coronantur in coelis
   Stantes ante thronum
   deificae venustatis,
   Aethereis juncti cuneis.

V. Congratulamini,
   Vicenses, qui inter cives
   Coelorum tantos
   meruistis habere patronos.

Verbeta.

Vestrae incliti
precis oraculo,
Martyres Vici,
combusti Sabino,
Luciane civis
cum tuo socio,
Vestris succurrite,
Christo alpha et o
Precantes semper,
ne rugiens leo
Quempiam sauciet
hoc vitae salo,
Ut psallere valeat
Vicensis concio:
Honor, potestas
sit uni trino,
Nobis hos danti
patronos in polo,
Qui malis nos protegunt
regnantes aeterno.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Expansis manibus
   in flamnis voce sonora
   Exclamant sancti
   Lucianus et Marcianus:
   O pater alme Jesu,
   tu suscipe spiritum nostrum.

2. Polique cum tota
   turba e coelo descendens
   Michael in choro
   promentes carmine dulci
   Spiritus amborum
   coram altissimo gerunt.

3. Celsa sedens sede
   summi Deus culmine coeli
   Hos, ut veri milites
   qui mortis bella vicerunt,
   Corona ditavit
   nimis ornata lapillis.

4. Aureis in sedibus
regis vestiti amictu
Ac manibus lauri
virgas pro sceptro tenentes
Christi cum militibus
in altis mire locantur.

5. Laudemus Dominum,
quem laudant martyres isti,
Ut in consortium
illorum jungi et ipsi
Precibus eorum
mereamur atque locari.

Brev. Vicense imp. Lugduni 1557. — Ad Noct. R 3, 3 suppliciis martyrii. — Verbeta 8 Christo ergänzt. — Ad Ben. et Magn. 2. Vesp. prosaische AA.

52. De sancta Margarita.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ave, martyr Margarita,
Coeli sparsa lumine,
Christum sequens in hac vita,
Dum cruoris flumine
Te lavisti, tu nos ita
Illustratos lumine
In coelesti culmine,
Virgo, conduc et invita.

R. Sicut ovem inter lupos
Me stantem adspicio,
Sed cerno illos caducos
Divino judicio;
Sicut passer ab aucupe
Ligata sum ab impio,
V. Stringe illum cum forcipe
Ardendum in supplicio.

Ad Magnificat.

A. Exsurgamus et narremus
Margaritae victoriam
Atque genus, si valemus,
Feramus ad memoriam;
Orta fertur ex gentili
Patriarcha gentilium,
Pascit oves ex ovili
juxta morem humilium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Omnes laudemus Dominum,
Qui elegit Margaritam
De post foetantes ovium,
Ducens hanc flore fulcitam
Intra coeli convivium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Martyr virgo generosa,
Statu fruens humili,
Inter spinas stat ut rosa,
Modo fragrans nobili.

2. Pulchra nimis et decora
Vultu cum amabili
Deum colit sine mora
Affectu mirabili.

3. Dum Christi jugum teneris
Puella portat humeris,
Viis se jungit superis
In fide stans prae ceteris.

Responsoria.

1. Jesu Christe mirabilis,
Peccator per te salvatur,
Quia cum sis placabilis,
A te nemo refutatur;
Cedat daemon horribilis,
Quo sanctus omnis tentatur;
V. Non laedat me cum jaculis,
Sed a te longe pellatur,
Nam sum puella fragilis
Timens, ne mens polluatur.

2. Tunc praefatus Olybrius
Puellam sic alloquitur:
O si Deus Mercurius
A te in templo colitur,
Et corpus mihi dederis
Copulandum cum amore,
Pacem praestabo pueris,
Servos ditans cum honore;

V. Nam si jussa non feceris,
Morte dira morieris
Nec habere tu poteris,
A quo capta libereris.

3. Sermo quidem affabilis
Ita praefecto redditur:
Cum sit Christus amabilis,
A me semper diligitur,
Nam Saturnus damnabilis
Nunquam a sanctis colitur,
Sed sicut est horribilis,
Semper a me respuitur.

V. Mox suspensa in aere
Diversis virgis caeditur,
Ex ejus toto corpore
Statim sanguis egreditur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ad puellam Margaritam
Praefectus adpropiat,
Videns hanc flore fulcitam
Mox eam desiderat.

2. Praefectus Olybrius
Hanc adduci praecipit
Et quasi vir ebrius
Ebullire incipit.

3. Sancta vero Margarita
Dum a servis capitur,
Spe divina praemunita
Minis non concutitur.

Responsoria.

1. Jam secundo traditur
Haec virgo ad flagellandum,
Sicut agna ducitur
Mansueta ad mactandum
Corpus laedunt carnifices
Margaritae virginis,
Virgas tenent duplices
De genere viminis;

V. Nam judex Olybrius
Faciem texit vestibus,
Quia cruoris fluvius
In sanctae erat cutibus.

2. Post haec sancta recluditur
In tenebroso carcere,
Draco magnus egreditur
Ab ejus nigro latere;
Hic deauratus creditur
In barba et in crinibus,
Fumus ignis progreditur
De lingua et de naribus.

V. Tunc draco os aperuit
Et sanctam mox absorbuit,
Illa orans recipitur,
In partes draco frangitur.

3. Ecce puella tenera
Iniquum vicit daemonem,
Nomen genus et opera
Beatam docent virginem.
O quam mira audacia
In hac regnabat virgine
Et virtutis potentia
Data sibi a numine.

V. Draco a sancta frangitur
In duas partes maximas,
Daemon ab ipsa cogitur
Culpas fateri plurimas.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Omnes viri flent acriter
Propter dolorem virginis,
Turba miratur jugiter
Decus ejus imaginis.

2. Omnes clamant: convertere,
Pulchra puella regia,
Atque praefecto nubere,
Praepara te cum gloria.

3. Mali consiliarii,
Dixit Dei sanctissima,
Non mihi necessarii,
Agant acta nequissima.

Responsoria.

1. In die autem postera
Ante praefectum ducitur
Virgo ligata tenera,
Nec ejus mens affligitur,

Sed Dei septa dextera
Mox istis verbis utitur:
O praefecte, considera
Deum, qui a me colitur,
V. Si ejus agis opera,
A quo mundus redimitur,
Eris in Dei dextera,
Pro qua labens erigitur.

2. Nudatam suis vestibus
In alto hanc suspendite
Et cum multis lampadibus
Totum corpus comburite,
Vobis hoc facientibus,
Si mihi nubet, quaerite;
Si dicit *non*, ex fontibus
Multam aquam accipite,
V. Tunc intus illam omnibus
Membris ligatis mittite
Et ita modis omnibus,
Ut mihi nubat, pellite.

3. Margarita sancta Dei
Ignem, aquam patitur
Cruciatus magnae rei
In ea perficitur,
Ista lympha nutu Dei,
Ut ab ipsa quaeritur,
Baptismum sanctum fit ei,
Quo prima culpa pellitur.
V. Coronata virgo Dei
Ab aqua egreditur,
Et columba dicit ei:
Regnum tibi panditur.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Haec est digna memoria
Virgo plena prudentia,
Prece cujus in gloria
Locatur spernens vitia.

2. Nam Deus, cui servio
Mente semper cum fideli,
Est mihi in auxilio
Vicem reddens infideli.

3. Et pro istis suppliciis,
Quibus caro maceratur,
Sum illis digna gaudiis,
Quibus Deus honoratur.

4. Canis abominabilis,
Si caro tibi traditur,
Christus dat vera azyma,
Virtus cujus mirabilis,
Ad damnandum persequitur
Tuum corpus cum anima.

5. Jesum Christum mirabilem
Te oportet adorare
Et Saturnum horibilem
Tamquam monstrum refutare.

Ad Benedictus.

A. Res miranda nobis datur
Margaritae martyrio,
Ipsa Malchum deprecatur
Surgens ab oratorio,
Ut mox caput evellatur
A suo collo proprio.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Abscisso ejus capite
Orat Christum sanctissimum:
Istud, o Jesu inclite,
Dele peccatum maximum.

Ad Tertiam.

Benedicebant Dominum
Archangelorum agmina
Et superstant sanctissimum
Tuum corpus, o domina.

Ad Sextam.

Infirmus, claudus, debilis
Tangebat corpus martyris,
Uterque fit sanabilis
Exemplo dato posteris.

Ad Nonam.

Nam Deus, cui servio
Mente semper cum fideli,
Est mihi in auxilio
Vicem reddens infideli.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Decantantes ad honorem
Margaritae martyris
Imploremus creatorem,
Ut suis parcat pueris.

Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. D. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. E. — In 1. Vesp. beginnt D mit R. — Sup. Ps. A, 5 lavasti E. — Inv. 3 und 4 fehlen C. — In 1. Noct. A 1, 1 Patris virgo D. — A 1, 2 Statu servens. D. — R 1, 2 pro te D. — R 1, 6 omnis mutatur C. — R 1, 9 puella tenera fragilis D. — R 1, 10 ne spes polluatur D. — R 2 Sicut ovem inter lupos D. — R 2, 1 Olimbrius E. — R 2, 2 Puellae sic CE. — R 2, 6 Copulando DE. — R 2, 7 praestando D. — R 2, 12 cepta libereris D. — R 3 fehlt D, statt dessen Tunc praefectus Olybrius etc. — In 2. Noct. A 2, 2 praecepit C. — A 2, 4 incepit C. — A 3, 4 Justa voce utitur D. — R 1, 1 traditur fehlt. D. — R 1, 2 Virgo sancta ad edendum D. — R 1, 3 agnus D. — R 1, 4 Dum corpus laedunt C. — R 1, 8 genere viricinis C; Quarum genus D. — R 1, 9 Judex namque D. — R 2, 1 reducitur D. — R 2, 11 orans reperitur C. — R 3, 3 Nomen, germen, genus et D. — R 3, 4 Actus decet virginem C. — R 3, 7 Et virtus cum potentia D. — R 3, 11 ab ipsa pellitur D. — In 3. Noct. A 1, 4 decus hujus D. — A 3, 1 Malo consiliario D. — A 3, 3 mihi cesarii D. — R 1, 5 Dei cepta C. — R 2, 3 multis lapidibus D. — R 2, 4 contundite D. — R 3, 3 Cruciatus magni regis D. — R 3, 7 sanctum fidei C; fiet ei D. — In Laud. A 2, 4 Jure reddens D. — A 3, 1 Nam pro istis D. — A 4, 5 Ad damnum tuum C. — Ad Ben. A, 3 Ipsa mechim deputatur C. — Ad Horas AA fehlen D. — Ad Sext. A, 1 claudus et debilis E. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 1 Decantemus ad D. — Ibid. 4 parcat famulis.

53. De sancta Margarita.

In 1. Vesperis.

R. Virgo sancta Margarita,
Virtuosa cujus vita
Dat aegris auxilium,
Fide pollens et ignita
Sponso suo est unita
Christo per martyrium.
V. Margaritae victoria,
Omni digna memoria
Dat exemplum constantiae
Virginali militiae.

Ad Magnificat.

A. Margaritae solemnia
Mundum replent laetitia,
Omnipotentem Dominum
Laudat caterva virginum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Salvatorem hominis,
hominem
adoremus Christum,
Qui Margaritam virginem
aeternam
introduxit ad gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Margarita placens Deo
Non consensit constans reo
Praesidi Olybrio.

2. Vilipenso prorsus eo
Castitatis cum trophaeo
Repugnavit impio.

3. Nam minantem non expavit,
Ab iniquo sibi cavit
Declarans consilio.

Responsoria.

1. Gemma nitens Margarita,
Genae rosis insignita,
Est orta nobilibus,
Diligenter enutrita
Dedit aurem erudita
Doctrinis coelestibus.
V. Laudem spernens popularem,
Labentem lasciviam,
Est amplexa salutarem
Christi sapientiam.

2. In poenali statione
Stupefacta visione
Subita pertimuit,
Sed immunis a dracone
Virgo cum oratione
Laudes Deo tribuit.
V. Propter signum crucis verae
Draco nequit hanc habere.

3. Benedicta est puella,
Quae innocens et tenella
Carnis desideria,
Mundi regnum, hostis bella,
Vires vicit et flagella
Fideli fiducia;
V. Coelibatu cum victrici
Fraudes fregit inimici.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo Deum imploravit,
Impetravit, quod optavit,
Virginis oratio.

2. Ad tyranni sedem ducta
Nullis ejus est seducta
Minis et blanditiis.

3. Prudens multum et instructa
Triumphatrix stat in lucta
Reluctans malitiis.

Responsoria.

1. Sponsa Christi speciosa,
Dum rogaret gratiosa,
Caesa poenis asperis,
Quae fuerat tenebrosa,
Facta fuit luminosa
Domus duri carceris;
V. Audit vocem, vidit crucem
Et columbae speciem,
Calcat hostem pede trucem,
Vocatur ad requiem.

2. Erronei et profani
Audientes hanc pagani
Et ejus prudentiam
Plures facti Christiani
Reliquerunt ritus vani
Pravam observantiam;
V. Mirabantur universi
Puellarem gratiam,
Qui ad Christum sunt convers
Per ejus facundiam.

3. Imperatrix honestatis,
Conservatrix puritatis
Et pudoris nivei
Gentilibus [excaecatis]
Viam prompsit veritatis
Et radios fidei;
V. Laesionum haec perpessa
Pungitivos stimulos.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec cultores idolorum,
Vanitatis et errorum
Audacter redarguit.

2. In pressuris tormentorum
Jesum esse dominorum
Dominum asseruit.

3. In conspectu populorum
Mortuorum et vivorum
Judicem recoluit.

Responsoria.

1. Martyr Dei gloriosa,
Caritate copiosa,
Diebus ac noctibus,
Lenitate radiosa,
Permanebat studiosa
In orationibus;
V. Corde ferens et in ore
Sanctum evangelium
Suo fudit pro auctore
Cruorem innoxium.

2. Juxta tempus passionis
Suae deprecationis
Vocem Deus audiens,
Postulatis datis donis
Sempiternis eam bonis
Ditavit suscipiens;
V. Decollatae coeli coetus
Obviavit protinus,
Mansuetam mansuetus
Exaudivit Dominus.

3. Turba venit languidorum
Pretiosum et decorum
Corpus ejus tangere,
Cujus tactu vis morborum
Et acerba crux dolorum
Recedebat propere;
V. Impetravit Margarita
Divinam clementiam,
Evidenter infinita
Facit mirabilia.

Prosa.

1. Salve, martyr Margarita,
Jesu Christi redimita
Pretioso sanguine,
Lege cujus erudita
Zelum patris es oblita
Divo dante flamine.

2. In adventu sponsi Christi,
Virgo vigil, ascendisti
Lampade cum oleo,
Pretiosam invenisti
Margaritam, quam emisti
In momento aureo.

3. Tu thesauro reportato
Gaudes agro commutato
Pro terrenis opibus,
Unde virgas iterato
Pertulisti, lacerato
Latere lampadibus.

4. Draco suos frangit rictus,
Per te cedit daemon victus
In obscuro carcere,
Ut praefectus maledictus
Ensis, rotae misit ictus
Te prostrando funere.

5. Sic pro Christo decollata
Ascendisti coronata
Ad coeli palatia,
Ergo per te nos, beata,
Duc per mortem ad optata
Paradisi gaudia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Solemnitas hodierna
Nos invitat ad aeterna
Justorum convivia.

2. Viae martyr est lucerna,
Monstrans iter ad superna
Vendicanda praemia.

3. Virgo mitis et serena,
Pietate omni plena,
Fer reis remedia.

4. Terminata brevi poena
Deitatis nunc amoena
Fruitur praesentia.

5. Non pervertant nos terrena,
Nec trahamur ad obscaena
Corporis contagia.

Ad Benedictus.

A. Veneremur salvatorem,
Qui poenarum per laborem
Et amaritudinem
Sanctis suis dat decorem
Et coronam et honorem,
Perennem dulcedinem.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O beata Margarita,
Turris fortis et munita,
Vallis uber fructibus,
Sanctitate redimita,
Virgo simplex et perita,
Succurre cadentibus.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Aragon. Rivipullen. 145. — In 1. Noct. A 2, 1 Tibi penso Hs. — R 1, 1 Femina nitens. — R 3, 7 Coelibatum. — In 2. Noct. A 3, 1 Prudelis multum. — A 3, 3 Relucens malitiis. — R 3, 1 honestatrix. — R 3, 8 sind zwei Verse fortgefallen. — Prosa 2, 6 momendo. — 3, 2 comitato.

54. De s. Maria Aegyptiaca.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaudent omnes
cives angelici,
Gaudent devoti
et solitarii,
Quia surgendi
dat spem praesidii
Maria spretis vitiis.

Ad Magnificat.

A. Exemplar vitae, o Maria,
Norma poenitentiae,
Anachoritarum via,
Et cultrix munditiae,
Felix es et Deo grata,
Cui dimissa peccata,
Regnas nunc cum angelis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus Deo nostro,
Ut det nobis veniam,
Qui Mariam ab Aegypto
Transtulit in gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaude, felix et beata,
Cui dimissa peccata,
Regnas nunc cum angelis.

2. Juva, mater, nos clamantes
Et pro culpis lamentantes,
Gementes a crimine.

3. Spem dans lapsis et contritis
Ab excessibus commissis
Possidendi gloriam.

Responsoria.

1. Poenitentiae rigorem,
Promptitudinis fervorem
Assumens viriliter,
Tribus panibus acceptis
Non desistit ab inceptis,
Eremum ingreditur,
V. Poenitentiam cum brutis
Et animalibus mutis
Peragens asperrimam.

2. Fortitudinem et timorem
Superans femineum
Cum ardorum tum fervorem
Sumis et virilium,
Audacter eremum intras,
Nec pavescis nec formidas.
V. Constanter sola pertransis,
Nec horrescis nec tremescis,
Prout solent feminae.

3. Austeralem vitam monstras,
Inimicum nostrum prostras
Tua poenitentia,

Vitamque sumens poenalem,
Asperum cibum brutalem,
Societatem feralem;
V. Conversata es cum brutis
Munita signo salutis,
Non quaerens solatia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vere felix et beata
In exemplum conversata
Excellis vitam hominum.
2. Famem, sitim et calores,
Angustias et terrores
Ferens et supplicia.
3. Pusillis datur conamen,
Ferre poenas, et juvamen,
Ut ferant audacius.

Responsoria.

1. Solitudinem ingressa
Cogitans a se perpessa
Dolet amarissime,
Poenitentiam acerbam
Contra vitam tam protervam
Assumit viriliter;
V. Ardenter non territa
Solitaria vita
Constanter perficitur.
2. Felix illa solitudo,
In qua splendet sanctitudo
Tantae poenitentiae,
Ubi Maria mundatur
A peccatis et curatur
Labore penuriae,
V. Recolens vitam pristinam
Quaerit gloriam divinam
Pro obtentu veniae.
3. Nuda sine vestimentis,
Usta a sole et ventis,
Pilosa efficitur,
— — — — — spissa,
Facta ut Aethiopissa,
Horrida innuitur;
V. Vitam ducit tam acerbam,
Commedens foenum et herbam
Velut fera pessima.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Supplicamus ergo pia
Tibi, felix o Maria,
Pro nostris criminibus.
2. Fac nos hic sic poenitere,
Ut post mortem promerere
Valeamus gloriam.
3. Ut tecum semper gaudere
Paradisum possidere
Queamus feliciter.

Responsoria.

1. Sciens solutionem,
Suae carnis functionem,
Ut reddat tunc debitum,
Laetanter est consolata,
Ut accipiat oblata,
Sacrum emisit spiritum,
V. Et angeli adfuerunt,
Qui eum deportaverunt
In suum consortium.
2. Senex quoque Zosimas venit,
Inanime corpus invenit,
Flevit amarissime,
Quaerit illud sepelire,
Nequit tamen aperire
Tumulum, ut fodiat;
V. Leo ferox statim venit
Juvat senem, quem invenit,
Pariter sepeliunt.
3. Jubilas nunc, o Maria,
Cum coelesti hierarchia
In beata patria,
Supplicamus ergo, pia,
Juva viantes in via
Tua prece solita,
V. Ut tecum semper gaudere,
Paradisi possidere
Queamus felicia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Caritate fervida
   Ardenter dilexit
   Deum et solicita
   Qui eam protexit.
2. Virtualis femina,
   A Deo amata,
   Exemplum dans domina
   Virtute ornata.
3. Tua poenitentia
   Exemplum dans cunctis,
   Excellis continentia,
   Virtutibus multis.
4. Mirabilis domina
   Atque benedicta,
   Tua poenitentia
   Exstinguis delicta.
5. In te laudant, Maria,
   Deum omnes sancti,
   Angeli dant gloriam
   Domino regnanti.

Ad Benedictus.

A. Festivitatem hodie
Celebret ecclesia,
Qua triumphalis Maria
Ab inimicis in via
Obtinet victoriam.

Per Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Hora prima orat Deum,
Ut tota die in eum
Ferat sine crimine.

Ad Tertiam.

Hora tertia prostrata,
Exemplo Christi conversa
Preces dat pro omnibus.

Ad Sextam.

Hora sexta sumit cibum
Asperum et poenativum,
Ut det vitam corpori.

Ad Nonam.

Hora nona contemplatur,
Mente rapta memoratur
Totam coeli curiam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vere felix et beata,
In exemplum conversata,
Vivens virtualiter,
Cui dimissa peccata,
In coelis es coronata
Deum laudans assidue.

Brev. Valentinum imp. Neapoli 1489. A. — Brev. Valentinum imp. Caesaraugustae 1503. B. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. C. — Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. D. — Ad Magn. **A** 3 via fehlt A. — Ibid. 4 Et fehlt A. — Ibid. 5 es et fehlt A. — Ibid. 7 fehlt ganz A. — In 1. Noct. **R** 1, 5 desistens C. — **R** 2, 3 Cum ardoreum fervorem A; Cum virilem fervorem D. — **R** 2, 4 Fumis et ardoreum D. — In 2. Noct. **A** 2, 2 et errores A. — **R** 1, 9 proficitur A; proficiscitur B. — **R** 2, 6 Languore penuriae A. — **R** 3, 4 Lücke in allen Quellen. — In 3. Noct. **A** 1, 1 ergo fehlt A. — **A** 2, 2 mortem meruere ABC. — **A** 3, 2 Paradisi A. — **A** 3, 3 Possimus feliciter C. — **R** 1, 1 fehlt eine Silbe; lies Praesciens? — **R** 2, 2 fehlt A. — **R** 2, 3 Quaerit eum A. — **R** 2, 7 venit fehlt A. — **R** 2, 9 Pariter et sepeliunt ABC. — In Laud. **A** 4, 2 Atque ergänzt.

55. De s. Maria Salome.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Alma redemptoris
matris soror, impar honoris,
Mater in orbe decus
matronarumque pudoris,
Virtutis speculum,
via vitae, meta laboris,

Casta pudicitiae
domus ac oblita prioris
Vitae, cum gemitu
Christi memorata doloris,
Da famulis requiem,
vita est quia plena moeroris.

3. Mira Dei virtus
facit hoc, quod femina marem
Spernat et amplexus
conjugis apta parem,
V. Cujus cum propriis
rebus et usque larem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum, Mariae sponsum,
plebs sancta,
venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virginei flores,
mater Maria Johannis,
Fac, ne labamur
simul cum labentibus annis.

2. Eja, Maria, vale,
quo nos mediante valemus,
Est Hispania laeta
patrono, quem retinemus.

3. Feminei sexus
ac pondere carnis onusta
Linquit onus, sponsum
sequitur prae conjuge justa.

Responsoria.

1. Solemni festo
Salomae gaudere Mariae
Nos decet in cantu
Nocte, deinde die,
V. Et quod demus ei
laudes dulcis melodiae.

2. Spreto namque viro
Domino tribuit famulatum,
Qui dat et unde bonum
pervenit omne datum,
V. Virtutem famulis
praestet removendo reatum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Stella Maria maris
te gaudet habere sororem,
Nominis et generis
retines et matris honorem.

2. Virgo Dei genitrix
una est, quia sola necesse,
Sufficiat mundo
te matrem virginis esse.

3. Nomine quo gaudes,
Christum, Maria, precare,
Nos nil praeter eum
mundo permittat amare.

Responsoria.

1. Mater ut Hispanis
generas dominumque patronum,
Fac nos defendat,
praestet et omne bonum,
V. Qui prior in sociis
habuit super aethera donum.

2. Quae quondam mundi
Domino fuit obsequiosa,
Mira dat in terris
coelo residens speciosa
V. Et super astra nitens
plus redolente rosa.

3. Sancta colenda dies,
praeclaris digna trophaeis
Et cunctis populis,
perversis moesta Judaeis,
Mariam Salomae
possidet aula Dei;
V. Exsultent fidei
cultores, credant Hebraei.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Es meriti multi,
   Domini dum digna sepulti
   Angelicos testes
   cernis, sudaria, vestes.

2. Ergo resurgentem
   velis intercedere Christum,
   Cum patre viventem,
   populum defendat ut istum.

3. Felix matrona,
   nati felicior ortus,
   Qui vitae dona
   dat, cum sit dux, via, portus.

Responsoria.

1. Mater sancta Dei,
   mater certamine plena,
   Semper et omnino
   populis succurre serena,
V. Supplicat obnixe
   tua plebs virtutis egena.

2. Dum natum quaerit,
   Romam venit peregrina,
   Fessa quievit eo,
   quo fessis est medicina,
V. Et contra fluctus
   mundi secura carina.

3. Laudibus immensis
   nos omnes urbis et orbis
   Mariam Salome
   laudemus, quae prece morbi
   Cunctis atque malis
   tutos vult et facit esse.
V. Virtutis celsae
   mater Maria precantes
   Conserva cunctos
   praeclara filia Jesse.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O felix mater,
   o felix femina, plus quam
   Femina, quae generas,
   quod non corrumpitur usquam.

2. Quaelibet in mundo
   fructum dat femina luctus,
   Maria Salomae
   mundo dat gaudia fructus.

3. Fulgurat in radios
   solares splendida luna,
   Ut nos et mundi
   tenebras illuminet una.

4. Et soror et socia
   Domini cum matre fuisti,
   Cum mortis poenam
   cruce sustinuit caro Christi.

5. Pro nobis dominam
   sociamque precare sororem,
   Ut nos ad regni
   coelestis ducat honorem.

Ad Benedictus.

A. O veneranda dies
   reverendae matris ab ortu
   Solis adusque maris
   sua pandat gaudia portu.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Jacobi mater,
   fructum dans virginitatis,
   Tu pete regna dari
   coelestia fonte renatis.

Brev. ms. Compostellanum saec. 15. Cod. Capit. Compostellani A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. — Brev. Auriense imp. Salmanticae 1501. C. — Brev. Compostellanum imp. Salmanticae 1569. D. — In 1. Vesp. Sup. Ps. **A** O Jacobi mater etc. — In 1. Noct. **A** 1, 1 flores D. — **A** 1, 4 labentibus A. — **A** 3, 2 onusti D. — **R** 1, 3 Condecet in cantu A. — **R** 1, 3 Fac ut nos D. — **R** 3, 8 cultores fehlt A; cultus credant D. — **R** 1, 5 Suppleat D. — **R** 2, 4 qui fessis A; quod fessis D. —

R 3, 7 Virtutes celsae D. — In Laud. A 4, 2 Domini fehlt A. — A 4, 3 Omnium mortis D. — Ad Ben. A, 4 sua claudat lumina portu A. — In 2. Vesp. ad Magn. A 3 sq. Tu pete dari regna coelestia sacro fonte renatis BCD; Tu pete regna coelestia dari fonte renatis A.

56. De sancta Marina.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Regis coelestis numine
Fit in Marina virgine
Clarum nomen per saecula,
Nam fuit morum regula,
Quae castitatis vadium
Profertque lucis radium;
In beatorum agmine
Gloria tibi, Domine.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi Marinae virginis
Sit laus cordis et oris,
Cui sub veste hominis
Inservit vi amoris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Marina de prudentibus
Una praefulsit prudens,
Non viris, sed virtutibus
Christo placere studens.

2. Coelorum regi virginem
Semper se praesentavit,
Amare Deum hominem
Cordetenus dictavit.

3. Cuncta pro Christi gratia
Contempsit crine tonso
Remotaque fallacia
Nupsit aeterno sponso.

Responsoria.

1. Christi Marina plantula
Mire fructificavit
In orbe legis aemula
Multosque informavit,
Castitatis per saecula
Cultum multiplicavit;
V. Virgo sedens in cellula,
Se sub virorum nebula
Jam Deo consecravit.

2. In via poenitentiae
Onus vitans honorum
Se dedit confidentiae
Christi atque sanctorum,
Lucratur sic quotidie
Thesauros meritorum.
V. Ipsa stetit sententiae
Jam peccatricis filiae,
Quae dedit turpem thorum.

3. Virginis hoc consilium
Nunc laudet mens humana,
Fidele nam exsilium
Portavit pro re vana
Nec inter coetum vilium
Mens hujus fit insana;
V. Nec peperit haec filium,
Nam castitatis lilium
Ferebat mente sana.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Patrisque sapientiae
Virgo mentem apponit,
Ut staret patientiae
Pro Christo, quem proponit.

2. De rudi testa nucleum
Trahit atque dulcorem,
De petra sugens oleum,
De spina legens florem.

3. O rosa clara, fulgida
Coelesti disciplina,
Inter viros mens algida
Fuit tua Marina.

Responsoria.

1. Manens haec in emporio
Fatigata laboribus
Cupiebat orare
Sicut in monasterio,
Suis honesta moribus
In Deum cogitare,
V. Velut in oratorio
Dei semper honoribus
Haec insistebat care.

2. Infamia nec frangere
Hanc potest per tristitias,
Licet ipsa teratur,
Nec quisquam ipsam tangere
Per has mundi delicias,
Et tamen diffamatur;
V. Malum nequit hanc angere
Per poenarum molestias,
Quibus ipsa laetatur.

3. Licet persona debilis,
Virtute tamen nobilis
Benigne conversatur,
Etsi caro sit fragilis,
In ea semper stabilis
Nequaquam superatur,
V. Puella quaedam labilis,
Peccatis diris habilis,
Hanc sanctam criminatur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Marina purgatorium
In mundo sustinebat
Corpusque perfunctorium
Femineum condebat.

2. Ostendens se jam masculum
Inique diffamatur,
Sed quasi per miraculum
Cunctis notificatur.

3. Hortatur pater genitam,
Ut servet se honeste,
Nec reputet se perditam,
Si convivat modeste.

Responsoria.

1. Cum beatae Marinae spiritus
Coelos scandere coepit, claruit,
Quod ejus benedictus exitus
Admirabilis dici valuit,
V. Nam ordinis introitus
Fuit coelorum aditus.

2. Christo pani vivifico
Se conjunxit alacriter,
Nam habitu monastico
Haesit Deo totaliter,
Ex quo signo mirifico
Vixit sancta mentaliter;
V. De patris fide coelici
Diffamata letaliter,
Se Deo junxit unico,
Ut sit merces finaliter.

3. Agit poenitentiam
In fossa tam dura
Habens patientiam
Virgo sancta, pura,
Sic per sapientiam
Coelos intratura;
V. Corporis regentiam
Atque continentiem
Viri cernit cura.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O Marina speciosa,
Cujus puritas decora
Inter viros latuit,
Sed in morte gloriosa
Virginitas tam decora
Cunctis clara patuit.

2. Semper haec patris jussibus
Humiliter parebat
Nec se dans rebus vilibus
Christo se conferebat.

3. Inter cuncta coenobia
Tuum, virgo, laudetur,
In quo viri colobia
Corpus tuum tuetur.

4. Cunctis sacris virginibus
Haec virgo praeponatur,
Alterius criminibus
Haec namque maceratur.

5. Cantica Deo sacrata
Cantavit virgo Marina,
Inter viros illibata
Servatur mente divina.

Ad Benedictus.

A. Marina sancta splenduit,
Resplendet et miraculis,
Candor lucis apparuit,
Dum sociata masculis

Tam stupendo mysterio
Se conservavit virginem,
Vivens in monasterio,
Quaerens Deum et hominem.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A Marina jam vespertina
Hora dum occubuit,
Refulsit luce divina,
Nam virgo apparuit.

Brev. Ord. S. Mariae de Mercede imp. Lugduni 1560. — Invit. 4 Inservivit amoris. — In 1. Noct. R 1, 3 In orbem. — R 3, 1 hoc ergänzt. — In 3. Noct. R 2, 2 Se junxit. — R 2, 7 coelici gegen den Reim. — In Laud. A 1, 5 tam ergänzt. — A 3, 4 Corpus in tuetur. — Zu vgl. ist das Claraofficium (Analecta V, 157 ff.), welches der Dichter des vorstehenden, das auf die Musik jenes gedichtet ist, nicht selten benutzt hat.

57. De sancta Marina.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Margarita
pretiossima
Es, Marina,
virgo sanctissima,
Mundo grata,
Christo carissima,
Pro qua sua
data est anima.
O quam pulchra,
quam prudentissima,
Coelo gaudes,
virgo clarissima.

R. Margaritas superasti,
Bona margarita,
Coelos intrans decorasti
Luce redimita,
Christum sponsum, ut optasti
Contemplaris ita,
Per te, quam tu impetrasti,
Nobis detur vita,
V. Dulci sponso nos commenda,
Ut morte finita.

Ad Magnificat.

A. Margaritae
splendor renituit,
Dum Marinae
virtus emicuit.
Quae dum regi
summo complacuit,
Comparavit
eam et habuit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Infinita
Laude Christo jubilemus,
Quem de sua collaudemus
Margarita.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Domine, quam mirabilis
Virgo Marina floruit,
Fidelis et laudabilis
Inter iniquos claruit.

2. Coeli enarrant gloriam
   Dei potentis Domini,
Qui tot virtutum gratiam
   Dedit Marinae virgini.

3. Domini est terra plena
   Bonorum multitudine,
Virgo mitis et amoena
   Virtutum plenitudine.

Responsoria.

1. Margarita
   pulchra, spectabilis
Inter viles
   lapillos oritur,
Dum Marina
   fidelis, utilis
Infideli
   de gente nascitur;
   Laetemur igitur.
V. Ex arenis
   sic aurum tollitur,
Et de spinis
   rosa colligitur.

2. Pascit oves
   simplex agnicula,
Cui lupus
   parat obstacula,
Sed hanc servat
   inter pericula
   Agnus Dei.
V. Bonus pastor
   agnam considerat,
Et dum lupus
   ad ipsam properat,
   Adstat ei.

3. Jam impius Olybrius
   Preces cassatas deserit
Et durius et acrius
   Puellae poenas ingerit,
   Sed comperit
Cor sanctum morte fortius;
V. Verberibus crudelibus
   Tenellum corpus atterit,
   Si poterit
Tormentis plus quam precibus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eructavit cor Marinae
   Verbum bonum prudentiae,
Amo, dicens sine fine,
   Regem aeternae gloriae.

2. Deus noster, refugium
   Tu Marinae fuisti
Et vim et fraudes hostium
   Ab ea repulisti.

3. Magnus Dominus
   Et nimium laudabilis,
Tibi cominus
   Adstitit virgo nobilis.

Responsoria.

1. Margaritae comparata
   Suffert virgo verbera,
Mente sursum elevata,
   Carne spreta tenera,
   Sed mox est post aspera
Dono Christi reparata;
V. Virgo caesa fustibus,
Inclusa carceribus
Exit rosa renovata.

2. In ferventis olei
   Plenum immissa dolium
Virgo plena fidei
   Plenum habet remedium
      Libertatis,
V. Carni fervor non nocuit,
   Qua rigor semper viguit
      Castitatis.

3. Laus et honor
   sit tibi, Domine,
Qui de salva
   natus es virgine
Et existi
   de clauso tumulo;
Ut de piscis
   Jonam voragine
Eduxisti
   grandi miraculo,

V. Tu Marinam
crucis signaculo
De serpentis
vivam voragine
Eduxisti.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Benedixisti, Domine,
Marinam in periculis,
In cujus fortitudine
Duris non cessit jaculis.

2. Fundamentum veritatis
Hostis tentans subvertere,
Pede tritus castitatis
Marinae, gaudet cedere.

3. Cantate regi supero,
Qui hostem salutifero
Signo crucis destruxit,
Et a serpentis utero
Marinam salvam duxit.

Responsoria.

1. Margaritam
Christi seducere
Temptat hostis
inclusam carcere,
Sed plus Eva
potens resistere
Caput ejus
contrivit hodie
Virgo prudentiae;

V. Virgo fortis
prosternit zabulum,
Caput premit
et frangit oculum
Plenum malitiae.

2. Exspectat ensem
virgo sanguineum,
Orat laeta
sponsum aethereum,
Favet sponsus
ei sidereum
Promittens solium
Et vitae gaudium;

V. Collum parat
puella niveum,
Caput tollit
lictor virgineum,
Sic virgo bravium
Capit post stadium.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Dominus regnavit,
In cujus potentia
Hostes superavit
Puellae prudentia.

2. Jubilate Deo forti,
Qui Marinae virgini
Dedit, ut resistat morti
Et mundi dulcedini.

3. Deus, Deus meus, laudes
Tibi solvo libenter,
Qui me sponsam tuam gaudes
Salvare tam potenter.

4. Benedicite Domino,
Virgines, sponsae Domini,
Qui vitam sine termino
Marinae praestat virgini.

5. Laudate vitae Dominum,
Omnis coelestis concio,
Qui margaritam virginum
Nostro jungit consortio.

Ad Benedictus.

A. Margarita
martyrum nobilis,
Amor tuus
est inflexibilis
Et invictus,
Per hunc nobis
sit rex placabilis
Benedictus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Margaritis
omnibus pulchrior,

Margarita
Marina pulchrior,
Fides te praedicat,
Per te nobis
sit patientior
Ille summus
regum potentior,
Qui te magnificat.

Te contemplans
gens orat languida
Mente tota
Ut in hostes
per te sit valida
Virtus ejus
Et in regno
coelesti florida
Merces ejus.

Alia.

A. Margarita
martyrum splendida,
Pulchra tota,

Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. A. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. B. -- In 1. Vesp. R, 9 nos commenda jugiter B. — In 1. Noct. R 1, 12 Et fehlt A. — R 3, 5 competit A. — In 2. Noct. R 3, 7 Et de piscis A. — In 3. Noct. R 3, 1 Exspectat fehlt A. — R 1, 2 virgo sanguine A. — R 1, 3 Orat laeta fehlt A. — R 3, 4 sponsum fehlt A. — In Laud. A 4, 2 fehlt A. — A 4, 4 Nostro fehlt A. — In 2. Vesp. Ad Magn. A 2, 2 Marina splendida B; die reichen Reime in dieser und der vorhergehenden A scheinen beabsichtigt. Die ganze Legende ist die der hl. Margareta, der zuweilen auch der Name Marina gegeben wird.

58. De sancta Martha.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

1. Gaudeat ecclesia,
Exsultent omnes populi,
Vocum resultent moduli
Ad Marthae solemnia,
Quae sanctorum angelorum
Jam gaudet hospitio,
Cujus hospes det, ut sospes
Nostra sit intentio,
Qua secuti Christum tuti
Sub ejus imperio
Conversemur et laetemur
In coelesti solio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christo regi decantemus
Devotum praeconium,
Cui cum Martha praeparemus
Pectoris hospitium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec cum coeli conditorem
Hospita reficit,
Inimicum et ultorem
Virtute subjicit.

2. Christi verbis exsequendis
Miro vacat studio,
In quibus custodiendis
Multa retributio.

3. Haec est generatio
Quaerentium Dominum,
Cujus deprecatio
Fructus reddit seminum.

Responsoria.

1. Martha natu nobilis,
Sed vita nobilior,
In prosperis humilis,
In adversis potior,

Sprevit mundi gloriam
Et carnis lasciviam
Jam mente sublimior,
V. In camino caritatis
Fructum probans castitatis,
Omni vitro purior.

2. Decora facie
Refulsit moribus,
Pressit virtutibus
Legem superbiae
Subdens egregiae
Annos infantiae
Legis apicibus;
V. Aetatis tenerae
Actus nobilitat
Et Christo vivere
Honeste cogitat.

3. Ut crescit corpore,
Crescit virtutibus,
Studet pro tempore
Piis operibus,
Quae regi omnium
Parat hospitium
Fideli pectore;
V. Hujus praeconium
Attollat laudibus
Turba fidelium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In mundanae pravitatis
Pugnatura stadio
Supra femur castitatis
Se praecinxit gladio.

2. Si surgat tribulatio,
Deum habet refugium,
Si hostis persecutio,
Christus est adjutorium.

3. Constructo coenobio
Aggregat collegium,
Ut sicut laetantium
Fiat habitatio.

Responsoria.

1. Felix Martha sollicita,
Cujus exstat officium
Disponendi convivium,
Quo pascat sensu praedita
Christum, cui mente subdita
Pium praebet obsequium;
V. Licet per ministerium
Turbetur erga plurima,
Ad unum necessarium
Fide currit promptissima.

2. O singularis gratia,
Christum in carne recipit,
Quem intus fide concipit
Imitandum per omnia,
Et spreta pompa generis
Exemplo Christi pauperis
Fit pauper voluntaria;
V. Non mundanis angustiis
Alteratur intentio,
Sed abjectis mollitiis
Se castigat cilicio.

3. Draconis ferocitas
Fit mitis et humilis,
Cum Marthae laudabilis
Supervenit sanctitas,
Et novo miraculo,
Quem armati populi
Non audent invadere,
Vinctum in signaculo
Crucis salutiferae
Comprehendit cingulo;
V. Jam Judith audacia
Per hanc innovatur,
Dum plebs liberatur
Sub ejus potentia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cantate Domino
Devotis vocibus
Martha sedibus
Fruitur superis,
Jam vitae veteris
Elapso termino.

2. Exsultet terra laudibus
Et laetentur insulae
Pro laudis operibus
Tam felicis famulae.

3. Quia mirabilia
Per hanc fecit Dominus,
Expellantur eminus
Carnis odibilia.

Responsoria.

1. Jam de vita meliori
Martha felix anxia,
Addit laborem labori
Mira patientia,
Artam vitam artiori
Stringens abstinentia;
V. Structo namque coenobio
In Christi patrocinio
Sacra vocat consortia.

2. Ecce, jam dies exitus
Advenit opportunus,
Ecce, jam Marthae spiritus
Post gloriosum obitum
In coelis collocatur
Et jam obtenta gloria,
Quem pavit in Bethania,
In Sion speculatur;
V. Felix atque laudabilis,
Quae facta quondam humilis,
Nunc coelo sublimatur.

3. Descendit de caelis
Christus ad funebria
Hospitae fidelis,
Res digna memoria,
Nam adstante populo
Corpus sanctae famulae
Cum Frontone praesule
Mancipavit tumulo;
V. O felices exsequiae,
Quae summi regis gloriae
Decorantur praesentia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Angelis paulominus
Deo fit placabilis,
Quam dilexit Dominus
In altis mirabilis.

2. In procella saeculi
Stat fortis ut leo,
Ergo, cuncti populi,
Jubilate Deo.

3. Ut nil agat perperam,
De supernis certa
Vitam ducit asperam
In terra deserta.

4. Benedicant humiles
Deum super omnia,
Qui natura debiles
Coronat victoria.

5. Jam coelis imperantem
Laudat plena virtutibus,
Quem pavit conversantem
In terris cum hominibus.

Ad Benedictus.

A. O bonitatis speculum,
Ministra pietatis,
Castitatis cingulum,
Magistra sanctitatis,
Succurre te colentibus
Tuis benignis precibus,
Ut consummato stadio
Tecum tuo suffragio
Laetemur in hospitio
Supernae civitatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Quam benedicta femina,
Quae meruit recipere
Christum lavantem crimina
Potuque cibo pascere
Mensaeque tanti Domini
Vitam activam agere.

Brev. ms. Toletanum saec. 15. Cod. Capit. Toletani 33—9. A. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1483. B. — Brev. Toletanum imp. Venetiis 1492.

C. — Brev. Toletanum imp. Hispali 1493. D. — Brev. Toletanum imp. Lugduni 1551. E. — Brev. Pampilonense imp. 15**. F. — In 1. Vesp. ad Magn. **A** lautet in F:

O Christi felix hospita
Pium tenens officium,
O famulatrix inclita
Deo praebens obsequium,
Ipsum redde propitium
Per gloriosa merita.

In 3. Noct. **R** 2, 5 Summis in coelis collocatur CDE. — In 2. Vesp. ad Magn. **A**, 1 O quam benedicta CDE; diese **A** lautet in F: Gaudeat ecclesia wie in 1. Vesp.

59. De ss. Nunilone et Allodia.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sit laus magna Dei
festum celebrare diei,
In qua terrores
mundi contemnendo sorores
Utraque sorte pari
virgo martyrque beari,
Ut bene vixerunt,
ita coelica promeruerunt.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem, sponsum virginum,
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rex pie Christe,
Festa colentes
Nos Nunilonis
Alodiaeque
Fac adipisci
Gaudia vitae.

2. Dux, via sanctis,
Christe, sororum,
Qui tribuisti,
Nos et earum
Annue votis
Scandere coelum.

3. Plurima pro te,
Christe, sorores
Aspera passae,
Vincula, fustes,
Sic obiere
Te profitentes.

4. Imbuit illas
Gratia Christi,
Vincere cuncta,
Quae mala mundi
Praevaluerunt
Corde fideli.

5. Nostra docebat
Mater hoc unum:
Jura tenenda
Christicolarum,
Non recolenda
Idolatrarum.

6. Mors utriusque
Sancta sororis
Ense paratur,
Janua coeli,
Dum feriuntur,
Panditur illis.

Responsoria.

1. Psallite mente pia
Deum reboante sophia
Pro meritis aeque
Nunilonis Allodiaeque,
V. Plebs pia laetetur,
qui gaudet, et inde juvetur.

2. Proles egregia,
   Nunilo soror et Allodia,
Osca ceu stellae
   micuerunt urbe puellae,
V. De patre gentili
   et Christi matre fideli.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virginitatis
Purpureus flos
Fulget in istis
Corpore casto,
Quae interierunt
Sanguine fuso

2. Sors tua felix,
Sancta Nunilo,
Atque sororis
Credere Christo,
Hinc meruisti
Scandere coelos.

3. Nomine Christi
Sanguine fuso
Terrea sprevit
Pectore firmo
Utraque martyr,
Utraque virgo.

4. Judicis ira,
Dum lacerantur,
Non valet ulla,
Ne moveantur,
Roborat illas
Spiritus almus.

5. Multa sorores
Verbera sanctae
Despicientes
Dicere Christum
Non timuere,
Quod Deus esset.

6. Martyrizatis
Olviat tota
Curia coeli,
Suscipit illas
Dulcibus hymnis.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Ambas quidam apostata
Sorores devotissimas
Exhortabatur maxime,
Christi fidem deserere,
Cui respondit maior:
Si unquam mori potero,
Malo mori pro Domino.

In Laudibus.

Ad Benedictus.

A. O virgines egregiae,
Christi decus militiae,
Vestro nobis martyrio
Culparum sit remissio,
Per vos nos Christi gratia
Perducat ad coelestia.

Brev. ms. Pinnatense saec. 14. in. Cod. Scorialen. g IV 29. — In 1. Noct. **A** 3, 3 Aspera pace Hs. — In **R** 2, 3 seu stellae. — In 2. Noct. **A** 1, 5 Quae intuerunt. — Alle fehlenden Teile des Officiums sind in ungebundener Rede geschrieben.

60. De sancto Odone.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Odo, sancte pater,
   cui plaudit regia mater,
Divinam prolem,
   natum de sidere solem,
Nobis concilia
   media genitrice Maria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus rerum
regem lucemque dierum,
Quem venerandus Odo
dilexit pectore toto.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Florentem mundum,
pater Odo, despiciebas,
Maurorum rabiem
coeli virtute premebas,
Ecclesiam Christi
sub libertate regebas.

2. Ne nos daemonium
premat in domibus Babylonis,
Nos a conflictu,
pater, infaustae legionis
Eripe dans regnum
felicis conditionis.

3. Nil habuit proprium,
pater Odo, despiciendo
Divitias, fidei
mundi sub luce vivendo,
Delicias coeli
cupiit has mente colendo.

Responsoria.

1. Hodierna solemnitas
Odonis reditus
memoriam revocat,
Qua sacri praesulis
celebratur transitus omnis;
V. Luce solemni
gratulemur laude perenni.

2. Ad tumulum patris
venit aeger lipis subactis
Pallaris oris
Odonem clamat omnibus horis;
V. Quem vita sospitem
cognoverat, sentit ad opem.

3. Militiae tandem
sub habitu refugit labem,
Consolatur curis
fuit et defensio juris,
V. Jam fruitur voto
livore mentis remoto.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In coelo totus,
a mundo mente remotus,
Pro patre justitiae
justitiam coluit.

2. Non fuit in mundo
ceu, quam movet auster, arundo,
Sprevit enim florem
mundi populique favorem.

3. Mundi lucerna,
succensus luce superna,
Lucis ad augmentum
geminaverat Odo talentum;
Propter hos actus
fuit omnibus omnia factus.

Responsoria.

1. Dum die quadam
janitor accenderet palam,
Praefuit admotus
coelestis igneus globus,
V. Involvens lumen,
luminosum reddens acumen.

2. Montes Pyrenaeos
fama transcendit angustos
Praesulis Odonis
hujus occiduae regionis,
V. Jam prece nituntur
claudi, quoque muti loquuntur.

3. Extrema mensis die,
dum sol finem sitit adire,
Superno throno
sanctorum colitur Odo,
V. Urgelli praeses ecclesiae
fiat almus superstes.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. De mirabilibus
   patris bona fama volando
   Jam mare, jam terras
   implet populis recitando.

2. Affectus mentis
   fuit in fidei tegumentis,
   Composuit mentis
   in deitate statum.

3. Pes claudis, oculus
   caecis, cibus esurienti,
   Nil tenuit proprium,
   sic se dedit omnipotenti.

Responsoria.

1. Qui mundo castus
   submerseras daemonis fastus,
   Alme pastor, piae
   fac nos sociari Mariae,

V. Quos Adae culpa
   irruit morte perusta.

2. O quanta gloria,
   quanta virtute reclina
   Marmorea condita
   refulget regio tota,

V. Cui lux erat
   et cui luce praeerat.

3. Fragrat virgultum
   sacro spiramine cultum,
   Terris absque patre,
   in coelo regnat cum matre,

V. Ut cedrus crescit
   virtusque putrescere nescit.

Verbeta.

1. Applausus hodie tantus
   fertur ad aethera,
   Gaudent coeli, novum sidus
   quod vehitur ad sidera.

2. Mira dantur atque fantur
   signa insignia,
   Caeci vident, surgunt claudi,
   grandi victoria.

3. Tua prece, pastor, ergo
   sic locemur in gloria,
   Ubi mira parte fuerit
   cum virgine eximia

Regnat cum matre.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Jussa Dei summi
   sanctus fuit Odo secutus
   Jamque psallit per eum
   claudus, loquitur quoque mutus.

2. Ad patris tumulum
   venit aeger ab orbe remoto,
   Orat opem votis,
   et sanat eum pius Odo.

3. Nec mundus fallens,
   nec mundi gloria pallens
   Abstulit Odoni
   gaudia vera boni.

4. Quem deitas fovit
   nec mundi gloria novit,
   In coelo mente
   fuit amando Deum.

5. Virginitas mentis
   et carnis eum decorabat
   Et fidei pennis
   illum super astra levabat.

Ad Benedictus.

A. O lux pontificum,
   decus occiduae regionis,
   Respice defectus
   humanae conditionis,
   Nos virtute Dei
   trahe de manibus zabulonis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Odo pater, super astra sedens
   in luce beata,
   Justis atque piis
   justa pietate parata,
   Nos duc ad summi
   regni loca glorificata.

Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. — In 1. Vesp. Ad Magn. A, 3 Divinam ergänzt. — Invit. 1 rerum ergänzt. — In 1. Noct. A 2, 4 infaustum. — A 2, 5 dans ergänzt. — A 3, 6 cupiit ergänzt; Et eas mente colendo. — R 1, 4 Quia sacri. — In 2. Noct. A 2, 2 seu quem monet auster. — R 1, 3 admonitus. — In 3. Noct. R 1, 2 sub merceras. — R 3, 1 Flagrat virgultum. — R 3, 4 praedives in coelo regnat. — Verb. 1, 4 qui vehitur. — Ibid. 3, 3 verderbt. — In Laud. A 3, 1 mundo. — A 3, 2 gloria psallens. — A 5, 3 fidei penis. — A 5, 4 laudabat.

61. De sancto Onofrio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Subit victor
pro regno saeculi
Poli regnum,
post vitae stadium
Coelum scandit
pro vita reguli,
Pro labore
perenne gaudium,
Pro rigore
frondei cinguli
Candidatum
induit pallium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Suppliciter trinum Dominum
veneremur et unum,
Per quem aethereum
cepit Onofrius regnum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Perquam felix Ungaria
Hunc moriturum protulit,
Sed eremus per varia
Coelo regnare intulit.

2. Pallent ora rigido
Corporis squalore,
Usta flatu frigido
Et solis ardore.

3. Hirto septus tegmine,
Frondibus praecinctus,
Patrum gaudet agmine
Christi zelo vinctus.

Responsoria.

1. Obsequentes idolis
Fidei zelator
Expugnat non fragilis,
Sed fortis bellator;
V. Soldanus interiit,
Strages hosti, rediit
Et hic triumphator.

2. Fastum regni
procul abjiciens
Et ornatum
mundi despiciens,
Pugil Christi
non post respiciens
Fert aratrum,
semper proficiens;
V. Typum quondam
Baptistae deferens,
Nemus petit
noxia deserens.

3. Christi pia
tractus dulcedine
Vasta degit
in solitudine,
Grandi crescens
virtutum germine,
Quarum fulget
adepto culmine;
V. Post laborem,
ardorem, glaciem
Humi dabat
corpori requiem.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pastum palma praestitit
   Huic pluribus annis,
   Stramen humus exstitit,
   Haustum dedit amnis.
2. Militat in acie
   Pugil Christi fortis,
   Corporis sub macie
   Fulmen est Mavortis.
3. Fontem vitae sitiens
   Eremum petivit,
   Iter patrum gradiens
   Ad coelum transivit.

Responsoria.

1. Patrum mira
   sequens vestigia
   Novo calle
   virtutum graditur,
   Per quem magna
   vitae prodigia
   Peragrando
   nemus adsequitur,

V. Nulla prorsus
   horrens discrimina
   Solus intrat
   eremi limina.

2. Antra petens
   optati nemoris
   Conversatur
   cum feris jugiter,
   Fatiscentes-
   que artus corporis
   Sparso tegit
   crine tenuiter,

V. Renes cingit
   hirsutus hedera,
   Sic pertransit
   eremi foedera.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Acto cursu Paphnutium
   Mundo pro sui nomine
   Venerando dat nuntium
   Fugens Eliae homine.
2. Corpus sacrum, quod fuerat
   Diu fractum algoribus,
   In morte cunctas superat
   Fragrantias odoribus.
3. Migrans ex hoc saeculo,
   Meritis adeptus
   Veniam pro populo,
   Est coelo receptus.

Responsoria.

1. Quantum decus,
   quanta jucunditas,
   Qualis inest
   funeri claritas,
   Quanta tibi
   datur felicitas,
   Cum coelestis
   adest societas!

V. O quam felix,
   quem leo tumulat,
   Quam praeclarus,
   quem leo bajulat!

2. Dum baptistae votum gerit,
   Antra petit eremi,
   Corpus humo jacens terit
   Hirto subdens tegmini,
   Sic triumphans nostro quaerit
   Veniam peccamini,

V. Optato nunc Dei vultu
   Fruitur, sanctorum cultu
   Coeli junctus agmini.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Saevas victor hostium
   Catervas prostravit,
   In cujus praesidium
   Dominus regnavit.
2. O quam mitis tumulat
   Corpus ferox leo,
   Qui haec dona cumulat,
   Jubilate Deo.
3. Recipit hic veniam
   Hujus prece reus
   Et post mortem gloriam,
   Deus, Deus meus.

4. In odorem meritorum
Onofrii currite
Et spe certa praemiorum
Deum benedicite.

5. Omnes Deo canticum
Spiritus cantate
Et in sanctis Dominum
De coelis laudate.

Ad Benedictus.

A. Carnis labor
simul et habitus,
Parcus victus,
eremi transitus
Coeli tibi
meritum penitus
Et ad regnum
meruit aditus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O corona gloriae
Et rex Ungarorum,
Protector ecclesiae,
Hostis paganorum,
Consors jam laetitiae
Factus beatorum,
Te colentes hodie
Fac cives coelorum.

Brev. Illerdense imp. ca. 1533. — In 1. Vesp. R Dum baptistae etc. — Ad Magn. A, 6 pro vite. — Invit. 2 sq. Per quem cepit Onofrius aethereum regnum. — In 1. Noct. A 1, 1 Per quem felix. — R 2, 1 Faustum regni. — In 2. Noct. A 3 de Communi. — In 3. Noct. A 1, 4 l.: Fungens? nur 2 RR. — In Laud. Ad Ben. A, 8 mereamur aditus.

62. De s. Petro Oxomensi.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Felix esultet Oxoma
Praeclarae laudis victima
Praeconio fecundo
In hujus almi praesulis
Petri miris miraculis
Concentu laetabundo.

Ad Magnificat.

A. Lux refulget in tenebris
Mundialis erroris,
Spirat in cordis latebris
Spiraculum amoris,
Absit procella funebris
Diutini languoris;
Nostris sit quies palpebris
Sordis spretis illecebris
Salvifici soporis,
Hujus patroni meritis
Nos corone in superis
Diadema decoris.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Sacrificans justitiae
Devotum sacrificium
Spem habuit fiduciae
Finalem complens terminum.

Ad Nunc dimittis.

A. Lumen possedit gentium
ad revelationem,
Dum duxit, quod inceperat,
ad consummationem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus, Christicolae,
Regem aeternitatis,
Qui coronavit hodie
Petrum cum trabeatis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic vir culmen abhorruit
   Honoris pestilentis
   Et in via non abiit
   Populi delinquentis.

2. In virga rexit ferrea
   Deliros a virtute,
   Quos ab Aegypti terrea
   Subtraxit servitute.

3. De monte sancto Dominus
   Orantem exaudivit,
   Quem cunctis nihilominus
   In bonis stabilivit.

Responsoria.

1. Solemnis instat dulia
   Sacrosanctae diei,
   In qua coelorum curia
   Tam admirandae rei
   Applaudit et conjubilat,
   Et velut aurum rutilat
   Corona speciei,

V. Quae Petro datur praesuli
Pro labore multiplici
In aula summi Dei.

2. Praeclusis mundi cladibus
   Humilitatis gradibus
   Ad Dei scandit numen,
   Famae fragrans odoribus
   Compaginat in moribus
   Constantiae bitumen,

V. Vir gloriosus meritis
His, quae sordescunt, veritis
Divinum nactus lumen.

3. Altitonans antistitem
   Laudans ex coelibatu,
   Quem in mundo superstitem
   Protegens a reatu
   Non gratiae participem
   Hunc labi vult a statu,

V. Carnis declinans fomitem,
Mentem virtutum comitem
Tenens in dominatu.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Signavit sanctum lumine
   Redemptor sui vultus,
   Quem sustulit de flumine
   Procellosi tumultus.

2. Mane constanter adstitit
   Ante Dei conspectum
   Atque pro reis praestitit
   Vas precum praeelectum.

3. Paulominus ab angelis
   Hunc Deus minoravit,
   Quem sic in sacrificiis
   Digniorem monstravit.

Responsoria.

1. Rector urbis
   praesedit dirutae
   Et eversae
   pastor ecclesiae,
   Aggregator
   novae familiae,

V. Hic divinae
possessor gratiae
Hostem stravit
omnis fallaciae.

2. Desudavit in stadio
   Sub hujus lucis radio
   Vir Domini praeclarus,
   De crucis patrimonio
   In ejusdem praeconio
   Non exstitit avarus;

V. Qui functus sacerdotio
Scripturae vacat otio
Cupidinis ignarus.

3. Electum simoniace
   Juxta sacros ecclesiae
   Pontifices sepultum
   Sacer exhumat pontifex,
   Hoc summus probat artifex
   Divinitus consultum,

V. Praesumptionis vitium
Deus, pater felicium,
Non praeterit inultum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Justus in tabernaculo
Dei fit habitator,
Nam exstitit in saeculo
Veritatis amator.

2. In benedictionibus
Dulcedinis praeventus
Est Dei visionibus
Gratuitis contentus.

3. Hic innocens est manibus
Purus et mundus corde,
Immunis ab inanibus
Verbis et omni sorde.

Responsoria.

1. Hic Dei primicerius,
Ut Domino liberius
Duo daret minuta,
Quod deprimit exterius,
Perdomuit austerius
Reflorens mente tuta,
V. Ut Christum lucrifaceret
Et spem in ipsum jaceret,
Electa tulit scuta.

2. In pastorali baculo
Gregem ab hostis jaculo
Viriliter defendit,
Quem pascens in umbraculo
Ab aestu et obstaculo
Tentorium extendit,
V. In caritatis titulo,
Humilitatis nidulo
Errores reprehendit.

3. Vita, morte
signa mirifica
Confessoris
prece salvifica
Dei virtus
patrat magnifica;
V. Aegris cunctis
medela praevia
Restauratur
fide propitia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Indutus fortitudine
Conregnat cum beatis
Vir plenus celsitudine
Perfectae sanctitatis.

2. Deo jubilatio
Et congratulatio
Omnis sit honoris,
Quem Petri confessio
Laudat et professio
Vitae melioris.

3. Ad te de luce vigilat,
Lux luminis amator,
Sic satias, ut sitiat
Hic tuus imitator.

4. Pontus, tellus et aethera,
Sol, luna, cuncta sidera
Benedicant factorem,
Qui tot signa mirifica
Manu patrat salvifica
Per suum confessorem.

5. Exsultans cum coelicolis
Carnis exutus vinculis
In gloria laetatur,
Crebris fulgens miraculis
Virtutum propugnaculis
Reis patrocinatur.

Ad Benedictus.

A. O solaris radii
Jubar luminosum,
Perlustrantis stadii
Gyrum circulosum,
Nostrum, Petre, nubilum
Valde tenebrosum
In laudis nunc jubilum
Transfer gloriosum.

Ad Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Vir Belial nefarius
Et legis adversarius
Anathematizatus,

Attemptans sanctum perdere,
Arreptus est a daemone,
Sed prece liberatus.

Ad Tertiam.

Piscem mandens
hostis febricitans
Benedictum
saluti redditur
Et in sancto
Deum magnificans
In utraque
prorsus reficitur.

R. Signifer immense,
cui vovet conflua gens se,
Civibus extensae
coeli nos suscipe mensae,
V. Irae succensae
nusquam paveamus ab ense.

Ad Sextam.

Aqua manans ex ilice
Natura prorsus obice
Se manibus et siti
Obsequiosam praebuit,
Hoc signum multos perculit
Rumoris inauditi.

Ad Nonam.

Proselyta paralysi
Et nervarum multiplici
Laesura dissoluta
Est patris patrocinio,
Ut vulgi vult opinio,
Saluti restituta.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Absorpta lucis anima
Luce fruitionis
Exsultat in laetitia
Perfectae visionis,
Petre, pro nobis obsecra,
Dum tempus est agonis,
Ne nos clades pestifera
Demergat Pharaonis.

Infra Octavam.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex Israel,
Deus noster Emanuel,
Qui Petro suo famulo,
Ut lucem daret populo,
Virtutum affluentiam
Dedit et plenam gratiam;
Sicque complens fideliter
Adsumitur feliciter
Regnaturus cum Domino
In aeternum.

Ad Magnificat.

A. Ave, speculum Oxomae,
Lux et decus ecclesiae,
Unice pater pauperum,
Singulare remedium,
Cunctis ad te clamantibus
Deum redde propitium.

Brev. ms. Oxomense saec. 15. Cod. Capit. Oxomen. s. n. — In 2. Noct. R 1, 7 Hunc divinae. — In 3. Noct. R 3, 3 In munus.

63. De s. Raimundo Rotensi.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Laudibus insignis
Raimundus dignus et hymnis,
Sanctorum more
micuit Christi sub honore,
Exemploque pari
mereamur hunc imitari.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum laudemus,
una Domino jubilemus,
Quem macula mundus
vita decorat Raimundus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sacris doctrinis
   datus a puerilibus annis,
   Doctrina fotus,
   primum fuit inde remotus,
   Militiae mores
   exercuit atque labores.
2. Deinde volente Deo
   vacuus sensu puerili
   In melius crevit
   metit et quae semina sevit.
3. Mundi fluxa videns,
   quasi stercora terrea ridens,
   Quod nihil est, sprevit,
   sub Christi lege quievit.

Responsoria.

1. Magna proles sanctus
   Raimundus jure beatus,
   Et habitum mutans
   et inania quaeque refutans,
   Pervigil infestum
   superavit corporis aestum,

V. Viribus et totis
   vitiis de corde remotis
   Carneque devicta,
   mundi levitate relicta.

2. Sacram doctrinam
   tenuit vitando ruinam,
   Fructiferos morum
   calles sectando bonorum,
   Nullum despexit
   pro persona neque vexit,

V. Christo devotus,
   divino munere fotus
   Omnia, quae legit
   de Christo facta, peregit.

3. O felix valde,
   pater, o clemens Raimunde,
   Oramus, praesto
   servorum fletibus esto,
   Nos solito more
   laetemur te genitore,
   Tecum gaudentes
   coelesti sede fruentes;

V. Nos inopes cerne,
   clementer crimina sterne,
   Concessa sede
   coeli maneamus in aede.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Crevit fama viri,
   voluit Tolosa potiri
   Tanto patrono,
   tali ditata colono,
   Seminavit parce,
   sua qui locat aetheris arce.
2. Eligitur, prior efficitur
   Dominoque volente
   Praedicat atque docet,
   gens gaudet docta repente.
3. Accurrunt populi,
   veniunt sine nomine mixti,
   Iste bonus doctor
   monstrat vestigia Christi.

Responsoria.

1. Deinde beatus homo
   regnum venit Hispaniarum,
   Incultos mores
   ubi reperit ecclesiarum,
   Omnes illustrat
   sua quas praesentia lustrat,

V. Dat verbum vitae
   promittens praemia rite.

2. Digna loquens digne,
   pertractans cuncta benigne,
   Rexit jure datum
   Barbastri pontificatum,
   Nil tulit injustum,
   sibi contulit omne venustum.

V. Hic est vir prudens,
   hic est vir et Israelita,
   Cujus vita nitet
   fidei dono redimita.

3. Pontificum gemma,
   mira bonitate repletus,
   Floruit in mundo
   divino dogmate fretus,

Semper ad optatam
tendens sedemque beatam,
Unde fuit cura,
dat enim sibi vita futura;
V. Non de terrenis
sibi cura fuit, sed egenis
Applicuit mentem
coelestia concupiscentem.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Huic fuit atque pilis
vestis circumcincta tam vilis,
Usus sub pannis
ac quatuor quater annis
Devota mente
solo custode sciente.

2. Jejunans, orans,
vigilans, patiens quoque plorans,
Spiritui sancto
fuit aptus munere tanto.

3. Denique vir sanctus,
pius, ad bona coelica tantus,
Cum populo Christi
solantis more magistri
Ejus sub sorte
pervenit Malacha forte.

Responsoria.

1. Vir sanctus rite
reserans solatia vitae
Ad dignam mortem
vocat hoc sermone cohortem:
Sancte velle mori,
nobis contingit honori;
V. Vos ergo morti
constanter robore forti,
Vulnera cruda pati,
fratres, estote parati.

2. Talia dum tractat,
dum vitae semina jactat,
Temporis ad metas
illius pervenit aetas,
Humani moris
morbos patiendo doloris.
V. Hinc cessit, postquam
vir sanctus venit ad Oscam,
Felix in Christo
saeclo migravit ab isto.

3. Aethra petit, coelestis adest
chorus, intonat aether,
Deserit invia sol,
sistitur arce poli;
Agminibus sacris
sociatur in aede superna,
Mors sibi vita manet,
debita lucra tenet.
V. Omnes gaudete,
quae dantur lucra, videte,
Quae sunt felici
praemia pontifici.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Praesul Raimundus,
a cuncto crimine mundus,
Claret in hac vita,
coeli manet arce polita.

2. Surdis auditum,
reparat claudis quoque gressum,
Dat caecis visum,
dat debilibus quoque nisum.

3. Abstrahit inclusos
obscuro carcere trusos,
Ulla sibi poena,
non est dijuncta catena.

4. Plurima perpessum
cito sanat daemone pressum,
Noxia cuncta fugat,
sibi morborum nihil obstat.

5. Ergo laudetur,
Deus a cunctis veneretur,
Talia qui sancto
dare dignatur Raimundo.

Ad Benedictus.

A. Gaudet ecclesia
tali ditata sophia,

Laudes Raimundi
  ferat per climata mundi,
Aetheris arce micat,
  Dominum plebs haec benedicat.

Per Horas Antiphonae.

Ad Primam.

Cum doctor magnus
  resplendet mitis ut agnus,
Errantum dux est,
  illis quia praevia lux est.

Ad Tertiam.

Ut patet altus mons,
  semper fuit ut liquidus fons,
Lumine sic certo
  cognoscitur hic in aperto.

Ad Sextam.

Ut summo posita
  resplendet monte lucerna,
Sic Raimundus
  resplendet in arce superna.

Ad Nonam.

O felix Rota
  tam sancto patre dotata
Fulges, ecce, bono
  proprio suffulta patrono.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gemma sacerdotum,
  servorum respice votum
Ad te clamantum,
  te toto corde precantum,
Nobis adquire,
  quod te possimus adire.

Psalt. ms. Rotense anni 1191. Cod. Capit. Illerden. 11. A. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. B. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. C. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. D. — Brev. Oscense et Jaccense imp. 15**. E. — Ad Complet. Sup. Ps. A Ut summo posita etc. A. Cfr. ad Sextam. — Ad Nunc dim. A O felix Rota etc. A. Cfr. ad Nonam. — In 1. Noct. A 2, 4 quae seminat CD. — R 1, 1 prole sanctus CD. — R 1, 3 En habitum CD, imitans C. — In 2. Noct. A 1, 3 Tam patrono C. — R 1, 2 rectum venit C. — R 1, 8 praemia vitae ABCD. — In 3. Noct. A 1, 1 Hic fuit. — A 1, 2 circumcisi tam C. — A 1, 4 quatuor fehlt D. — R 3, 6 sorte CD. — R 2, 8 Oscham C. — R 3, 1 Aethere procurator adest A; Aethere pater D; Aethera pater C. — R 3, 2 chorus intonat fehlen E. — R 3, 3 Deserit invia soli AC, in via soli D; Ascendit suprema E. — In Laud. A 2, 4 quoque nicum C. — Ad Non. A, 2 quae tam sancto praesule dotata AE; tam sancto praesule dotata C. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 5 Nobis ad requiem C.

64. De sancto Romano.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Romane, martyr inclite,
  Antiochenorum gloria,
  Tu sanctitate praedite,
  Verbo, signis et gratia,
  Concessa nobis coelitus
  Pietate, clementia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Supernae militiae
  regem adoremus
Et pro palma martyris
  ejus jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Romanus in Antiochia
 Deo servire studuit
Et monachorum curia
 Cum sanctitate floruit.

2. Hic pro Christi collegio
 Militans in acie
Conjunctus est agmini
 Coelestis militiae.

3. Mens fuit angelica,
 Lingua fructuosa,
Vita apostolica,
 Mors quam pretiosa.

Responsoria.

1. Romane, sidus aureum,
 Summi vas honoris,
Candorem servans niveum
 Dono creatoris,
Decus habes virgineum
 In supernis choris;
V. Tu speculum munditiae,
Tu custos innocentiae,
 Tu sancti flos pudoris.

2. Exhortator populi,
 Fidei zelator,
Circuit intrepidus
 Haeresum damnator,
Vitiorum rigidus
 Semper expugnator,
Veritatis lucidus
 Doctor et amator;
V. Verbo vitae praedicat,
Signis crebris emicat
 Legis aemulator.

3. Dum Asclepiadem quaerit,
 Ab iniquis capitur,
Corpus sanctum lictor ferit,
 Justi corpus tenditur,
Sic triumphi palmam gerit,
 Dum pro fide moritur;
V. Stat invictus pugil fortis.
Constans profert hora mortis
 Fidem, pro qua patitur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Documentis ordinis
 eruditus satis,
Transiit ad gloriam
 summae veritatis.

2. Florem pudicitiae
 servans illibatum,
Transiit ad studium
 summae veritatis.

3. Martyr clarus et coelitus
 Missus saeculi in fine,
Doctor fulgens et inclitus
 Ex monachorum agmine.

Responsoria.

1. Martyr, pugil Christi,
 virtutum forma fuisti,
Crucifixi meruisti
 — — — — — —
Fragrat fama, dulces
 cantant tibi agmina laudes.
V. Regna tuis pande
 coeli, martyr venerande.

2. Telum dicit permaximum,
 dum lingua abscinditur,
Donum specialissimum,
 Quod sine lingua loquitur
Et vincit impiissimum,
 Bene fides oritur.
V. Apud Christum tu advoca,
 Qui sine lingua loqueris,
Et iram Dei revoca,
 Qui sic torturam pateris.

3. Pro Christo crucem patitur
 Ejus sequens vestigia,
In cruce sursum tollitur
 Et praedicat magnalia,
De vera fide loquitur
 nec exoret flagitia;
V. Asclepiadem devicit,
 ejus idola confringens.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sub Benedicti regula
Mente profecit sedula,
Tandem virum canonicum
Auget in apostolicum.

2. Agonizans
pro Christi nomine
Mundum replet
divino semine
Monachorum
degens sub tegmine.

3. Durum pro fide
sumit martyrium,
Trinum felix
meretur bravium.

Responsoria.

1. Baralas et hic captivantur
Et ponuntur in carcere
Ac ista vita privantur
Ambo pari foedere,
Hi pariter gloriantur
Simul Dei munere;
V. Puer senem sequitur
Ad coeli palatium,
Uterque simul graditur
Ad Christi convivium.

2. Baralas fidem fatetur
Cum Romano nobili,
Ut sic Christus exspectetur
Dono invincibili,
V. His occurrit ipse Deus
cum coelesti agmine,
Sic ut regnent ut Matthaeus
Coeli beatitudine.

3. Te Romanum exaltamus,
Martyr Christi inclite,
Te patronum invocamus,
Ut ad Christum veniamus
Dato recto tramite;
V. *Ut tuis fulti patrociniis
ad coelestia regna
mereamur pervenire.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Pugil fortis traditur
Romanus, armatus
Fide, cujus funditur
Sanguis Christo gratus.

2. Furens namque praeses ira
Suspensum in equuleo
Rabieque fervens dira
Torquendum offert cuneo.

3. Lingua scissus invocat
Opem salvatoris,
Sed mox ipsum suffocat
Manus proditoris.

4. Una fides promitur
Puero testante,
Unus Deus colitur
Romano orante.

5. Per sancti viri merita
Ignis est exstinctus
Descendente pluvia,
Hostis sic est victus.

Ad Benedictus.

A. Sacra pollens
Christus militia
Et praefulgens
praeconum gratia
Perpetua
coronat gloria
Romanum prae-
clarum victoria.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O flos Antiochiae,
Primus monachorum,
Norma sanctimoniae
Claritate morum,
Tua per precamina
Praesta delictorum
Veniam, in patria
Vitam beatorum.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Palat. Matriten. 214 (2B2). — In 1. Noct. **R** 2, 4 dominator. — In 2. Noct. **A** 2, 2 illibata. — **A** 2, 4 dafs dieser Vers mit **A** 1, 4 gleichlautend, rührt wohl von einem Schreibfehler des Kopisten her. — **A** 3, 3 Doctor fulsus. — **A** 3, 4 Et monachorum. — **R** 1, 6 tibi ergänzt. — **R** 2, 1 Tellum dicit. — **R** 2, 2 dinu lingua abi scinditur. — **R** 2, 3 Donum spiritalissimum. — In 3. Noct. **R** 1, 1 Barala et hinc captivatur. — **R** 1, 2 ponitur. — **R** 1, 3 privatur. — **R** 1, 9 greditur. — **R** 3, 3 Te patronum. — In Laud. **A** 2, 2 Suspensus in equuleis. — Ad Ben. **A**, 4 sqq. praeconium perpetua gratia coronat gloria.

65. De sancto Severo.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Impius, ecce, venit
furiata mente satelles,
Sanguineam clavo
dextra oneratus erat,
Qui rasi capitis
mucronem in vertice sistens
Percussum calvae
nexibus intus agit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laetemur hodie
sanctum colentes Severum,
Qui trophaeum gloriae
victor promeruit verum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Mane fuit, patria
cum clam secessit ab urbe,
Hostilis fugiens,
quo licet usque, minas.

2. Vix medium complerat iter,
cum forte serentem
Cernit Emiterium
culta per arva fabas.

3. Qui quasi Christicolam et
Christo cognovit amicum,
Sic coepit dicta
rite salute loqui:

Responsoria.

1. Non fragiles rerum
gazas periturаque regna,
Non famam aut vanas
legit honoris opes,
Sed rata praeponens
dubiis, aeterna caducis
V. Contempto ad coelum
vertitur orbe polum.

2. Quae mora te nobis
fecit, pater optime, lentum,
Siste pedem, in cassum
nunc labor omnis erit,
Occubuit morbi
victus gravitate maligni,
V. Qui modo te summa
voce rogabat opem.

3. Quem simul adstantes
redivivum surgere cernunt
Atque iterum sueto
crura movere gradu,
Scitantur, quali
venerit regione, receptum,
V. Et quo nunc rediens
ire pararet iter.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. An nescis venisse lupum,
qui gutture sicco
Et nos et nostrum
saevus ovile voret?

2. Dic, me hac transisse,
dares cum semina sulcis,
Proscindens duri
pinguia terga soli.

3. Me quoque dic divi
sedes Cucuphatis adisse
Quodque ibi reperient,'
cum mea fata petent.

Responsoria.

1. Tempore constiterat
cum forte Severus eodem
Lanicii exigua
pressus ab arte domi
Adpellansque suam
uxorem his vocibus infit:
V. Si placet, indicii
signa videbo novi.

2. Tunc nive candidior
de coelo missa repente
Pauperis in medio
vertice sistit avis,
Ipse autem trepida
volucrem depellere dextra,
V. Tandem huc, unde fuit
saepe fugata, venit.

3. Sicut erat cathedrae
insidens altaria juxta
Et manibus sceptrum
pontificale tenens,
Longius egreditur
membrorum mole relicta
V. Atque alio penetrans
spiritus egit iter.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. At ferus Augusti
tam foeda ad facta minister
Et rabie et dirae
caedis amore furit.

2. Ut primum audivit,
sanctum excessisse Severum,
Vix animi compos,
vix sibi notus erat.

3. Imperat huc omnes saevo
facto agmine turbae
Lictores subito
carnificesque sequi.

Responsoria.

1. Gemmifera quidam
redimitus tempora mitra
Funereo praesul
visus adesse thoro,
Decebat sanctum
lugubris pompa Severum,
V. Nempe quod intuitu
numinis instar erat.

2. Heraclianus enim,
cui sacrilegia ritus
Atque Pisaurensis
cessit ovilis apex,
Laeta sub hoc legit
frugalis pascua campi
V. Et niveus nivei
pars fuit ille gregis.

3. Novit enim, Christi
faceret dum publica sacra,
Sacra, quibus nomen
hostica missa dedit,
Jam prope crudelis
legatum Caesaris esse,
V. Qui ferat immeritis
proelia Christicolis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Quem petitis tanto
gladiis vinclisque tumultu,
Aut quae solliciti
causa laboris adest?

2. Turbato reddunt
illi cui talia vultu,
Nec caruere truci
verba superba sono:

3. Pontificem meritae
vestrum deposcimus irae,
Non fugiet longas
Caesaris illemanus.

4. Quis hoc se ostendens
pastor bonus ordine fatur:
Adsum ego, si spolium
quaeritis esse meum.

5. Namque ego pro Christi
sum religione paratus,
Supplicium et mortis
spicula quaeque pati.

Ad Benedictus.

A. Ergo ubi scrutantur
luctus scelerumque ministri,
Fecerit an illa
parte Severus iter,
Dixit Emiterius,
quod ea transiverit hora,
Qua tunc florentes
severit ipe fabas.

In 2. Vesperis.

R. O mulier, quae te
reddidit mihi causa molestam,
Cur genitae non das
obsequiosa locum,
Suscipe, quod gravida
gestaras pignus in alvo,
V. Et noli imperio
durior esse meo.

Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. — In 1. Vesp. ad Magn. A, 3 Sanguineam. — Ibid. 8 lies: vectibus oder ictibus? — In 1. Noct. A 3, 4 saluta. — R 2, 8 ope. — R 3, 5 sq. quale memore regione. — R 3, 8 pararit. — In 3. Noct. A 3, 2 factus agmine. — In 2. Vesp. ad Magn. A Impius ecce venit etc. wie in der ersten Vesper.

66. De sancta Thecla.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virgo Dei Thecla,
claris natalibus orta,
Quae martyr Christi
post Christum prima fuisti,
Docti nam Pauli
vitam secuta magistri,
Nos jungas Christo,
mundo qui vivimus isto.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudes cantemus,
en regnat Thecla, venite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ista dies praesens
est Theclae dedita laudi.

2. Virgo Thecla, tibi
psallentibus auxiliare.

3. A Domino pacem
promissam, fac, habeamus.

Responsoria.

1. Thecla colit Christum
diro regnante Nerone,
Pauli dicta sequens
mundum sponsumque reliquit;
V. Laudetur Dominus,
qui Theclam clarificavit.

2. Mater turbata
natam turbare volebat,
Virgo Dei Thecla
constans et firma manebat.
V. Gratia mira Dei,
quae mire sic operatur.

3. Mater non potuit
sanctam seducere natam,
Implorat mater,
ut judex deleat illam,
V. Thecla manet fortis
ut Christi firma columna.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sancta Dei Thecla,
   fac, ut scandamus ad astra.
2. Nostra sisque Dei
   mediatrix, o bona martyr.
3. Moribus et genere
   tu fulges, Thecla beata.

Responsoria.

1. Judex absque mora
   succendi praecipit ignem,
   Virgo Dei sancta
   gaudens intravit in ignem,
   V. Virgo secura
   de Christo nil dubitabat.
2. Nutu divino
   cessavit flamma repente,
   Fulta Deo martyr
   illaesa remansit in igne,
   V. Sic Deus omnipotens,
   sic donat vincere sanctis.
3. O pia virgo, poli
   regi sociata potenti,
   Quae pompam mundi
   fugiens thalamumque Tamiri
   Sprevisti, Thecla,
   Pauli documenta secuta,
   V. Funde preces Christo
   pro nobis, inclita virgo.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Thecla, Dei miles,
   fac, plebs tua sit bona miles.
2. Martyr, tu noster
   clipeus, tu lancea nostra,
3. Victrix poenarum,
   da nobis vincere mundum.

Responsoria.

1. Grandes serpentes,
   ursus pariterque leones
   Immittunt in eam,
   quo possint dilaniare,
   V. Sed Deus omnipotens
   compescuit ora ferarum.
2. Tauris indomitis
   judex fecit ut religetur.
   Dirupti funes
   et vincla fuere soluta,
   V. Tauri discurrunt
   a flammis instimulati.
3. Miris proconsul
   prospectis virginis almae
   Theclae compatitur.
   compunctus conlacrimatur;
   Inquirit dicens:
   quid credis, quae tua secta?
   Subjaceo Christo,
   respondit virgo beata.
   V. Est mea spes Christus,
   dux, lux protectio fortis,
   Hic facit, ut magna
   frangantur et infima crescant.

Verbeta.

1. Sub Nerone, diro rege,
   Passa est martyrium
   Thecla virgo, Pauli lege
   Dei credens filium.
2. Per quem fuit liberata
   A ferarum dentibus
   Neque fuit superata
   Diris cruciatibus.
3. Ursos, serpentes, leones
   Domini auxilio
   Vicit et regis sermones
   Divino consilio.
4. Ergo nobis para, Thecla,
   Summi regis filia,
   Festa per aeterna saecla
   In coelesti curia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Judex in sanctam
   non plus furit, immo relaxat.

2. Vestimenta sua
jam reddi praecipit illi.
3. Judex deflebat,
orat pro judice Thecla.
4. Gaudet Triphena,
gaudent cunctae mulieres.
5. Multos exemplo
bona martyr clarificavit.

Ad Benedictus.

A. Virgo Deo plena,
tu dux, tu nostra lucerna,
Tu nos clarifica,
tu conduc, o bona Thecla.

In 2. Vesperis.

R. Est virgo Thecla
dirae religata leaenae,
Dante Deo Theclae
blanditur dira leaena;
V. Jam solito more
fortis constansque remansit.

Brev. ms. Illerdense saec. 13. Cod. Capit. Illerden. s. n. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. B. — Brev. ms. Illerdense anni 1451. Cod. Capit. Illerden. s. n. C. — Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Aragon. Rivipullen. 145, an zwei Stellen, fol. 96 D und fol. 112 E. — Brev. Tarragonense imp. Barcinonae 1484. F. — Brev. Caesaraugustanum imp. Venetiis 1496. G. — Brev. Caesaraugustanum imp. Caesaraugustae 1527. H. — Brev. Illerdense imp. ca. 1533. I. — Brev. Barcinonense imp. Barcinonae 1540. K. — In 1. Vesp. R Thecla colit Christum wie in der 1. Noct. — In 1. Noct. A 1, 1 dedit DE. — A 2, 1 Virgo Dei Thecla tibi K. — R 2 Grandes serpentes etc. DE. — R 2, 4 fida manebat E. — R 3 Mater turbata etc. DE. — In 2. Noct. A 2, 1 Nostri sisque F; Nostra sis et Dei D; Nostra sicque K. — R 1 Mater non potuit etc. DE. — R 2 Judex absque mora etc. DE. — R 3 Nutu divino etc. DE. — R 3, 1 O fehlt DE. — R 3, 2 regi fehlt DE, socia potenti D. — R 3, 4 Camiri D: der Bräutigam heifst Acta SS. Sept. VI im Index Historicus Tamirides; die Formen Tamiridis (p. 549) und Tamiride (556) lassen sich auch von Tamiris herleiten, aus dem dann Tamirus würde. — In 3. Noct. R 1 O pia virgo etc. DE. — R 2 Tauris indomitis etc. DE. — R 3, 1 virginis almae fehlt DEFK. — R 3, 5 Inquit dicens K. — R 3, 6 quid credis fehlt K. — Verbeta fehlen DE. — In Laud. A 2, 1 sua fehlt E. — In 2. Vesp. R gehört ursprünglich jedenfalls in die Reihe der RR ad Noct., vermutlich an Stelle von O pia virgo. — Ad Magn. A wie in der 1. Vesper; Virgo Deo plena etc. D.

67. De s. Thoma Cantuariensi.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Honorabilis Angliae,
Acceptabilis Galliae,
Desiderabilis ubique
Dux evangelice,
Legate apostolice,
Praeco Dei in finibus terrae,
O Thoma, digne
Apostolico nomine,
Qui reges et nationes
Incredulas
Christo lucraris,
Ora pro nobis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultemus Domino,
Summi regis filio,
Qui beato Thomae palmam
Dedit et victoriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gloriosus intras caelum
Quasi praesul intra velum
In cruore proprio.

Te precamur, ut post mortem
Capiamus per te sortem
Lucis participio.

2. Rex saeculorum,
Quem laudat universa
Substantia rerum
Per te creatarum
Exaudi te affantes
Et tui Thomae
Festo jubilantes,
Christe, salus nostra
Et finis expectationis nostrae.

3. Ave, mitissime
Martyr Thoma, suscipe
Laudis sacrificia
Nostrae, nobis impetra
Verae lucis gaudia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exsultemus et laetemur
In Domino
Et non parcentes vocibus
Christo laudes referamus.

2. Nullus ergo
peccator sileat,
Sed hunc justum
laudare studeat.

3. Ora nunc, piissime,
Angelo simillime,
Pro nostris excessibus,
Martyr inclite,
Et fave te poscentibus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Laude tua, Deus, os
nostrum repleatur,
Ut patris Thomae festum
digne recolatur.

2. Inclinata dies
solitam noctem minitatur,
Fac, pater, ut sol justitiae
nobis oriatur.

3. Juxta nomen coronatus
Es splendore decoratus
Infinitae gloriae,
Thoma, martyr piissime.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O martyr Thoma praepotens,
Jam pace Christi perfruens,
Ornas polum praesentia,
Terris ades potentia.

2. Thomas, exsul a patria,
Coeli regnat in curia,
Bonis repletur moribus,
Quibus Dei fragrat domus.

3. Portas mortis et inferni
Nesciant tui famuli,
Sed portas paradisi resera
Potestate tibi tradita.

4. Laudemus Dominum,
quod doctrina
beati Thomae
multi per orbem
universum edocti
ad Christi clementiam
pervenerunt.

5. Condigne
Thomas Cantuariae
Recipitur
honorificentissime,
A quo omnes
optabant benedici,
Cui jure canebant:
Benedictus, qui venit
In nomine Domini.

Ad Benedictus.

A. Egregie Dei martyr Thoma,
Offer pro nobis
hostias placationum
Et thymiama precum,
Ut his expiati
Te laete sequamur
Ad sancta sanctorum,
Ubi Christus

Magister introivit
Et te martyrii
Gloria coronavit.

Ad Primam.

A. Ereptus a formidine
Regnum tenet jam libere
In paradisi lumine
Et virtutum dulcedine,
Fragrantiam coelestium
Thomas spirat aromatum,
Non exsilium, gladium
Illi nocebit amplius.

Brev. Calagurritanum et Calciatense imp. Lucronii 1543. A. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. B. — In 1. Vesp. Ad Magn.: Martyr Thoma, martyr Dei pretiose etc. Vgl. Analecta XIII, 242 Nr. 93, aus welchem Officium vorstehendes noch anderes entlehnt. — Inv. 1 Exsultemus Deo A. — Ibid. 3 Qui dedit Thomae B. — Ibid. 4 Palmam et coronam B. — In 1. Noct. **A** 1 lautet in B:

Gaudeamus universi
ecclesiae filii,
Gaudeat specialius
nunc Anglorum populus
De martyrio beati
Thomae [archi]praesulis.

A 1, 2 intra bellum B. — **A** 1, 4 Te fehlt B. — **A** 2: Gloriosus intras coelum etc. B. — **R** 3, 3 sq. Nostrae laudis sacrificia, impetra nobis AB. — In 2. Noct. **A** 1: Laude tua Deus etc. B. — **A** 2: Tantum profetat (l.: profecit) rex in fide a sancto eruditore suo, ut optimates suos et gente sara gente secum lucrari Christo B. — **A** 3: Pro interfectoribus orat sanctus Thomas dicens: Domine Jesu Christe, et me in pace suscipe et istis miserere. — In 3. Noct. **A** 1: Rex saeculorum etc. B. — **A** 2: Amore fervens divino etc. B. Vgl. Analecta XIII l. c. — **A** 3: Pro sancti Thomae meritis etc. B. Ibid. — In Laud. **A** 1, 2 Jam in pace Christi perfluens B. — **A** 4, 2 doctrinis B. — **A** 4, 3 beatissimi B. — **A** 4, 5 universum delegantur B. — **A** 4, 7 fehlt B. — **A** 5, 2 Thomas coelibe B. — **A** 5, 7 canerent B. — Ad Prim. **A**: Honorabilis Angliae etc. B. — Ad Tert. **A**: Erectus a formidine B. — In 2. Vesp. ad Magn. = **A** ad Bened.

68. De sancto Turibio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaude, felix
parens Galaecia,
Tantae prolis
dans mundo gaudia
Turibii,
nati Hispania,
Sed tu magis
plaude, ecclesia
Asturicensis,
agens solemnia,
Tanti patris
fulgens praesentia.

Ad Magnificat.

A. Transit pauper
ad regni gaudium,
Fugit praesul
fluens exsilium,
Degens olim
desertis montium,
Ubi agit
tranquillum otium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsint Turibii
laeta solemnia,
Pro quibus gaudii
fruitur gloria.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vere praesul mirabilis,
Per cuncta venerabilis,
Turbas vitans emicuit,
Hominum nulli nocuit.
2. Fulget vita,
morte miraculis,
Inauditis
antiquis saeculis,
Parvis, magnis
atque puerulis.
3. Infirmitates varias
Et corporum supplicia
Pellit pater familias
Per preces et suffragia.

Responsoria.

1. Postquam vidit
mundi miseriam,
Fugit petens
terram Levaniam,
Ubi calcat
hostis astutiam
Per Dei gratiam;

V. Vitam eximiam
agit monasticam
Ac pudicitiam
fratrum magnificam.

2. Tunc rex Fronilus
iratus nimium
Misit per nuntium
unum et alium,
Quaerens, cur fiat
sic monasterium
In praejudicium
suum ac regium?

V. Non est reversus
sic missus famulus,
Sed vadit per se
tunc rex incredulus.

3. Cujus caro
semper affligitur,
Vita sancta
ex tunc ostenditur,
Cum fidei
hostes persequitur,
Vir hic extollitur.

V. Hic praedicando
Gentes salvando,
Semper orando
Domini nostri
Complet servitium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quaedam caeca coelitus
Sana dat omnium
Annuatim reditus,
Munus atque vinum.
2. Sanat energumenos,
Subvenit jumentis,
Juvat catechumenos,
Captis et retentis.
3. In mortis articulo
Quidam constituti
Ejus sunt miraculo
Vitae restituti.

Responsoria.

1. Quidam contractus penitus
Munus promisit clericus,
Sed sanitati redditus
Et artibus mechanicis

V. Sospes oblitus
non dedit munera,
Hinc juste sensit
duplata vulnera.

2. Tactu mersi funiculi
In aquam ecclesia
Viderunt caeci oculi
Christi Dei clementia;
Viso tanti miraculi
Signo ora canentia

V. Laxant cuncti,
cantant dulcisonas
Laudes Jesu
Christo altisonas.

3. Hoc fecit binis fratribus
Donum creatoris,
Qui haerebant arboribus
In horto confessoris,
Fructus, poma legentibus
In nocturnis horis.

V. Largitus est clementiam,
Nec meminit injuriam
Stans in supernis choris.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Antiqua miracula
Vident pullulare,
Qui ejus oracula
Volunt flagitare.

2. Verbis, signis micuit
Vitam ducens sanctam,
Ideo promeruit
Sedem tuere tantam.

3. Sancte Turibi, confessor
Domini pretiosus,
Adesto nostis precibus
Pius et propitius.

Responsoria.

1. Matrem nati
flentem pro funere
Consolatur,
hunc Dei munere
Reddens vitae.
Exsistit foedere
Piorum genere
V. Hunc mittens propheticum
Virum et evangelicum.

2. Tristibus con-
solans apparuit,
Laesum mulum
sanum restituit,
Vagum servum
redire docuit
Ac domino
suo hunc praebuit,
V. Sic geminans
utrique gaudia,'
Sana reddit
membra languentia.

3. Fratres, ergo tanti patris
Celebremus obitum,
Ut nos juvet horis atris
Ducens ad exercitum
Coeli summi regis matris
Angelorum comitum;
V. Qui corona laureatus
Praesul iste fortunatus
Ad thronum nunc vehitur.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Egressus ejus spiritus
redit ad coelum hodie,
Cui occurrunt propere
cives coelestis curiae.

2. Quid hoc sancto clarius
morte pretiosa?
Praesentatur glorians
Deo velut rosa.

3. Profert apostolicus
Thesaurum commissum
Presbyter Astoricus
Cum usuris missum.

4. En servus fidelis
ob hoc decoratur,
Stola delectabilis
una ei datur.

5. Securus et reliquam
exspectat futuram,
Sed plebem non modicam
pascit curans duram.

Ad Benedictus.

A. Fulget claro nomine
Pater monachorum,
Sanctitatis culmine
Praesul populorum,
Dei fruens lumine
Veniens ad chorum,
Angelorum agmine
Fultus beatorum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Claret tanto
patre Hispania,
Sed plus claret
terra Levania,
Ubi omnis
ejus suffragia
Habens redit
cum plena venia.

Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff. 147. A. — Brev. ms. S. Isidori Legionen. s n. anni 1475. B. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A, 2 Galicia A. — R Quidam contractus etc. B. — Invit. 2 laeta insignia B. — Ibid. 4 gloria fehlt A. — In 1. Noct. A 2, 1 Pellet vita A. — A 2, 3 Ab ipsis A. — A 2, 5 Paucis magnis A. — A 2, 6 atque parvulis. — B hat nur eine Nokturn mit ganz anderen AA:

1. Jussu regis Astoricae Pastor rexit ecclesiam,
   Arabum gens barbarice Totam cepit Hispaniam.
2. Narrat regum in chronica, Quod rex Gothorum ruit
   Die dominica, Qui vitae sanctae fuit.
3. Infelix Hispania Viam veritatis
   Dimisit eximia, Nomen probitatis.

R 1, 11 fractum magnificum A. — R 2, 2 iratus nimis A. — R 2, 4 unum et vinum A. — R 2, 7 perjudicium A. — R 2, 8 ac regum A. — R 2 lautet in B:

R. Comes quidam ferre sacrarium
Venit fultus turba fidelium,
Cum hoc temptat visus remedium
Perdidit, ut vult rex coelestium.
V. Comes instanter petit lumina,
Habet cuncta detestans crimina.

R 3, 6 ipse persequitur A. — R 3: Fratres ergo tanti patris etc. B. — In 2. Noct. A 1, 2 omnium verschrieben. — A 1, 3 redditum A. — R 1, 5 sospes oblitus et actibus A. — R 1, 8 duplicata A, dupla B. — R 2, 1 Tractu A. — R 2, 6 oratatentia A. — R 2, 10 Christo ergänzt. — In 3. Noct. R 1, 8 Hoc mittens A; lies Huc? — R 2, 11 Sanat credit A. — R 3, 3 horis atque A. — R 3, 6 Angelos B. — In Laud. A 1, 1 spiritus ejus A. — A 1, 3 propere fehlt A. — A 2, 2 sanctus A. — A 2, 3 Praesentatus A. — A 5, 2 spectat in futurum A. — Ad Ben. A 5 fehlt A. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 3 caret A. — Ibid. 5 omnia A. — Ibid. 7 Habent reditura B. — Ibid. 8 cura plena venia A.

69. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaude, felix
coelestis curia,
Virginalis
coeli familia
Ad te venit,
quam ducit Ursula,
De qua cantat
praesens ecclesia.

Ad Magnificat.

A. Gaude, coelum,
novo prodigio,
Virginali
plenum collegio,
Dum de caeno
collecto lilio,
De spina flore,
de luto radio,
Caro vicit
mundum martyrio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jesum, reginae virginum
Natum, sponsum et praemium,
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. O prodigium virtutis,
Dum de rebus tam caducis
Surgit haec victoria.

2. Tunc Goliam vicit David,
Dum de carne triumphavit
Amor vincens omnia.

3. Dum de spina dantur flores,
Contra carnis nostrae mores
Virginalis gloria.

Responsoria.

1. Persuasus rex Anglorum
Regi scribit Britannorum
Petens nato filiae
Maritali fide thorum
Jungi simul, magna morum
Fama motus Ursulae.

V. Haec consensit maritari,
Multas tamen sibi dari
Vult sodales foedere.

2. Gerasina hoc audito,
Regina Siciliae,
De supernis intus, cito
Sociatur Ursulae,
Quam sequuntur Adrianus
Quatuorque filiae,
Cuncta sibi sunt commissa
Intra terram Angliae;

V. Tunc de regnis colliguntur,
Gerasinae transmittuntur
Consodales Ursulae.

3. O quam grata, quam beata,
Felix virgo maritata,
Ursa, regis filia,
Quam rex petit, est mutata,
Fide per hanc multa data
Sunt virginum milia;

V. Dum ad Christum convertuntur,
Sibi sponsae conjunguntur,
Sunt matris familia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. De natura sic corrupta
Nunquam simul sunt producta
Tot virginum milia.

2. Felix virgo Christo nupta
Carnis faece non seducta,
Sponsa regis filia.

3. Ad coelorum jam praerupta
Sursum coelis est conducta,
Intrat coeli limina.

Responsoria.

1. Postquam Christo foederantur,
Jubet virgo, baptizantur,
Sponsae Dei nominantur,
Cives regis gloriae,

V. Baptizatae praeparantur,
Ut per naves conferantur
In terram Coloniae.

2. Profert mundus
rosas et lilia,
Flores parit
Aegypti vinea,
Dei nutu
producit Anglia
Coeli cives,
coelorum agmina;

V. Harum prima
est felix Ursula.
Sponsa regis,
regalis filia.

3. Virgo pergit ad beatum
Romae papam Cyriacum,
Loca sancta visere,
Qui relinquens tunc papatum
Virginibus comitatum
Praebet Dei munere;

V. Quem cum ipsis decollatum
Christi ducit ad optatum
Secum semper vivere.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dum hunc hostis virginalem
Caedit coetum non inanem,
Perpetrat martyrium.

2. In camino passionis
Dum ditantur coeli donis,
Cantant coeli canticum.

3. Tandem laetae cum coronis
Mundo cedunt, dantur choris
Angelorum agminum.

Responsoria.

1. Saul mille,
David decem milia
Dudum cantans
dat Jerosolyma,
Totum felix
haec habet Ursula,
Dum de gente
legit tam perfida,
Coelo mittit
undena milia.
V. Ad has currunt
coelorum agmina,
Laetas ducunt
ad regni gaudia.

2. Pollens fide
morumque gratia
Ornat mundum
coelestis Ursula,
Vicit coelum
palmae victoria,
Intrat victrix
coelorum limina,
Videt felix,
accingit intima,
Secum ducens
undena milia.
V. Disponuntur
in coeli curia
Sub regina
pro regis gloria.

3. O sagena pietatis,
Qua piscaris cuncta gratis
Intrans nostra maria,
Qui jam mentis infuscatis,
Claustris carnis desiccatis
Lucis trahis lilia,
Ad te ducis, auctor pacis,
Sursum locis praeparatis
Haec virginum milia;
V. Nobis tandem hinc vocatis
Mentis claustro collocatis
Mitte, Deus, omnia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Adest Ursa
major et minima,
Quae coelorum
attingit media,
Ad quam currunt
undena milia.

2. Haec stat sursum
attingens ultima,
Infra latet,
dum lustrat infima,
Forma justis
nunc ipsis obvia.

3. Haec coelestis sursum lata
Choris tantis est praelata
Virginalis gloriae.

4. Benedicta sic ditata
Intrat coelum coronata
Cum palma victoriae.

5. Angelorum laudes dantur,
Dum hunc coetum admirantur
Supra coelos scandere.

Ad Benedictus.

A. Benedictus triumphator
Hostilis nequitiae,
Legislator et mundator
Carnis immunditiae,
Mentis dator et amator
Mentalis munditiae,
Per has sanctas da, salvator,
Nobis regnum gloriae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnum mundo prodigium
Fecit virtus victoriae,
Dum caro vincit gladium
Mensque scelus invidiae,
Per longum cursus stadium
Coetus hujus familiae,
Per durum tam martyrium
Scandit ad regnum gloriae.

Alia.

A. Magnum coelo
resultet gaudium,
Dum de terris
tot gaudet milium

Recepisse
coetum virgineum,
Quem pro Christo
sacrans martyrium
Laetum mittit
ad regni solium.

Brev. ms. Barcinonense saec. 15. Cod. Arch. Aragon. Rivipullen. 145. A. — Brev. ms. Dominican. saec. 14. Cod. Londinen. Add. 17007. B. — In 1. Vesp. Sup. Ps. **A** keine A. — Ad. Magn. **A** Gaude felix coelestissima [sic] etc. A. — Sup. Ps. **A**, 7 De qua laudat B. — In 1. Noct. **A** 1, 2 Cum de rebus B. — **R** 1, 2 scribi B. — **R** 1, 3 Petens ejus filia B. — **R** 1, 4 Natum suum fide B. — **R** 1, 6 Ursula B. — **R** 1, 7 maritali B. — **R** 1, 8 dari fehlt B. — **R** 2, 8 Intrant terram B. — **R** 2, 9 colligantur B. — **R** 3, 1 O quam sancta B. — **R** 3, 3 Corsa regalis filia A. — **R** 3, 4 petit est unica A. — **R** 3, 5 Fides AB; post haec B; data fehlt A. — **R** 3, 9 Super martyris familia A. — In 2. Noct. **A** 2, 2 Carnis face A. — **A** 3, 2 Sursum alis B; sunt conducta A. — **A** 3, 4 Intrant A. — **R** 1, 2 Jubet Christo B; baptizari A. — **R** 1, 4 Cujus rei gloria A. — **R** 2, 2 lilium AB. — **R** 2, 3 sq. Florens perit Aegyptum vinea A. — **R** 2, 5 sq. Dicitur nutu producit angeli A. — **R** 2, 10 haec felix A. — **R** 3, 1 Una pergit A. — **R** 3, 2 Romam A. — **R** 3, 3 sancta vicerat A. — **R** 3, 5 Post virginibus A. — In 3. Noct. **A** 1, 2 Condit coetum A; inane B. — **A** 2, 2 Dum decantant A. — **A** 3, 1 laetis A. — **A** 3, 3 agmini B. — **R** 1, 3 cantant B. — **R** 1, 5 sq.: Haec felix es Ursula B. — **R** 2, 7 Intrat nitens A. — **R** 2, 8 lumina A. — **R** 2, 10 accinxit A. — **R** 2, 12 undecim A. — **R** 2, 15 Sub fehlt B. — **R** 3, 1 sagena precaris A. — **R** 3, 3 nostra moenia A. — **R** 3, 4 mentis inficatis (l.: infucatis?) A; infiscaris B. — **R** 3, 5 Claustris canis deficatis A. — **R** 3, 6 Lucis transis A. — **R** 3, 8 Sursum lucis B. — **R** 3, 9 Haec virgo virginum A. — **R** 3, 10 tandem hi notatis A. — **R** 3, 11 Mentis austu cololatis B. — **R** 3, 12 Micte Deus AB; Deus milia B. — In Laud. **A** 1, 2 sq. Coelo accingit milia A. — **A** 1, 5 concurrunt A. — **A** 2, 5 Forma fehlt A. — **A** 3, 1 curssum lata A. — **A** 3, 3 gloria A. — **A** 4, 2 Tutat coelum A; comitata B. — **A** 5, 3 coelos ascendens A. — Ad Ben. **A**: Gaudet coelum novo prodigio etc. A. — Ad Ben. **A** 1 fehlt A. — **A** 2, 4 gaudium A. — **A** 2, 10 ad regnum A.

70. De sancto Victoriano.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lux praefulgens,
virtutum stella relucens,
Semper et omne decus
veraque nostra salus,
Victoriane pater,
coelesti stemmate comptus,
Angelicis famulos
coetibus adde tuos.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Moribus ornatus,
generosa stirpe creatus,
Legis jura ratus,
fuit hic vir jure beatus.

2. Stans in monte Dei
tenuit vexilla trophaei,
Dator et egregius
regionis praefuit hujus.

3. Duros corde graves
docuit mox esse suaves,
Hinc testante David
Deus illum mirificavit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Auribus iste Dei
spatio noctisque diei,
Quod prece fundebat,
Deus hoc pius accipiebat.

2. Illius ex ore
sonuit cum laudis honore,
Quidquid honestatis
valet esse vel utilitatis.

3. In Domino confisus
contempsit gaudia risus,
Ut meritis dignis
laqueos evaderet ignis.

Responsoria.

1. O speciale decus
generali munere fretus,
Fac praeclues coelo
praesentes corde sereno,
V. Victoriane, tuis
virtus clipeusque salutis.

2. Annua praeclari
solvamus debita festi
Nunc quia luciferum
tenet aula Victorianum,
Possidet aeternae
retinendo praemia vitae,
V. Florens cum justis
ut sol cum luce perenni.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Justitiae cultor
fuit hic et criminis ultor,
Ut sub sorte Dei
montem peteret requiei.

2. Virtutum florem
tribuit Deus huic et honorem,
Quam petiit vitam,
coeli gemmis redimitam.

3. Corde, manu mundus,
sensu, sermone profundus
Ascendit montem,
mundum superans pereuntem

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudibus est dignus,
morum pietate benignus,
Famine praeclarus
pater almus Victorianus.

2. Portas intravit,
quas non zabulus superavit,
Atria coelorum
penetrans jam civis eorum.

3. Vultus ante Dei
vigilans sub luce diei,
Semper adhaerebat
Domino, cui mente placebat.

4. Corpore dum vixit
semper Domino benedixit,
Creditur in caelis,
cui nunc benedictio felix.

5. Cuncti laudemus
Dominum, veneremur, amemus,
Quem digne sanctus
laudavit Victorianus.

Ad Benedictus.

A. Fortis et invictus
rex coeli sit benedictus,
Gaudia qui caeli
famulo tribuendo fideli
Ad superos sanctum
promovit Victorianum,
Qui nos a dira
tueatur judicis ira.

Ad Primam.

A. Doctrinae sanae
pie doctor, Victoriane,
Duxisti placitam
Domino sine crimine vitam,
Nunc per vota precum
da nobis vivere tecum.

Brev. ms. Illerdense saec. 15. Cod. Capit. Illerden. s. n. — In 1. Noct. **A** 1, 2 procreatus. — In 3. Noct. **A** 2, 4 dans coeli. — In Laud. **A** 2, 3 coelo. — Die übrigen Teile des Officiums prosaisch.

CARMINA COMPOSTELLANA.

1. Hymnus sancti Jacobi,

a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, editus.

Ad Vesp. et Noct.

1. Psallat chorus coelestium,
Laetetur plebs fidelium,
Nunc resonet perpetuam
Apostolorum gloriam.

2. In quorum choro Jacobus
Primus fulget apostolus,
Nam per Herodis gladium
Primum sumpsit poli thronum.

3. Hic Zebedaei Jacobus
Major vocatur et probus,
Qui facit in Gallaecia
Miraculorum milia.

4. Ad templum cujus splendidum
Cunctorum cosmi climatum
Occurrunt omnes populi
Narrantes laudem Domini.

5. Armeni, Graeci, Apuli,
Angli, Galli, Daci, Frisi,
Cunctae gentes, linguae, tribus
Illuc pergunt muneribus.

6. Zelus patris et filii
Et spiritus paracliti
Nostra perfundat viscera
Per Jacobi suffragia.

CM. — 6, 1 filiis M. — 6, 3 perfundat in sīa M. — Dieser Hymnus und der folgende gehören zu einem in Prosa geschriebenen Officium des Heiligen, das in beiden Codices die Aufschrift trägt: Incipit officium festivum sancti Jacobi, a beato Calixto papa dispositum.

2. Hymnus sancti Jacobi,

a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, editus.

Ad Laudes.

1. Sanctissime o Jacobe,
Frater qui es in genere
Johannis evangelistae,
Pro nobis ora sedule.

2. Qui supplantator diceris,
Supplanta nos a vitiis,
Ut tuis sacris precibus
Jungamur poli civibus.

3. Zelus patris et filii
Et spiritus paracliti
Nostra perfundat viscera
Per Jacobi suffragia.

CM. — Vergleiche das zum vorhergehenden Hymnus bemerkte.

3. Hymnus sancti Jacobi,
a domno Guilelmo, patriarcha Jerosolymitano, editus, ad Vesperas et ad Laudes cantandus.

1. Felix per omnes Dei plebs ecclesias
Devotae laudis Christo reddat hostias,
Qui confutavit daemonis versutias
Et reportavit nobis amicitias,
Quae nos conducant ad coelestes gratias.

2. Cujus accensus amoris flagrantia
Jacobus juxta Gallileae maria
Pro ipso sprevit patrem, ratem, retia,
Majus secutus dereliquit omnia,
Spargens ubique vitae seminaria.

3. Cui nomen Christus Boanergis praebuit,
In majestate Jesum, qua resplenduit,
Transfiguratum videre promeruit,
Quique sedere dextra ejus maluit,
Judeos atque gentiles edocuit.

4. Jacobus major verbi Dei virgula
Simulacrorum contrivit obstacula,
Confirmans gentes in fidei regula,
Diversa aegris dat salutis pocula,
Pie defunctos suscitat per saecula.

5. Cum praedicaret cunctis regem omnium,
Apostolorum complens ministerium,
Passus letalem sub Herode gladium,
Primus eorum accepit martyrium,
Pro quo coronae tenet privilegium.

6. Herodem autem angelus aggreditur,
Ejus nam caro vermibus conficitur,
Spiritus factis suis digna patitur,
Jacobus dignis laudibus extollitur,
In Compostella cujus corpus petitur.

7. Ergo pro tanti militis victoria,
Cujus attollit modulos ecclesia,
Sit patri, nato, spiritui gloria,
Et nobis boni sit perseverantia,
Qua perfruamur politica patria.

CM. — 1, 5 ad coelestes gaudias M. — 2, 1 Cujus attensus M; flagrantii M. — 3, 4 sedere dextrae CM. — 4, 3 confirmatis M. — 6, 1 Nondem autem angelus M. — 6, 5 fehlt M. — Wilhelm I, Patriarch von Jerusalem war geboren zu Messines in Belgien, war Prior der hl. Grabkirche und 1130—45 Patriarch, resignierte 1146 und starb den 27. Sept. 1185. Wauters, Biographie de Belgique VIII, 436. (Vgl. über ihn Röhricht, Regesta regni Hierosolymitani p. 28; Bulletin de la société nationale des antiquaires de France 1878, 196. Zeitschrift des deutschen Palästinavereins X, 7 u. f.). Wilhelm von Tyrus schildert ihn XIV, 26 mit den Worten: succedit dominus Wilhelmus, prior ecclesiae dominici sepulchri, vir simplex, modice literatus, forma decorus, moralitate commendabilis, Flamingus natione de eo loco, qui dicitur Mecine, regi regnique principibus et populo universo plurimum acceptus. — Die Mel. dieses Liedes (s. S. 221) befindet sich schon Anal. II. 110 u. f., dort aber nur aus Neumen entziffert.

4. Hymnus sancti Jacobi,

a domno Guilelmo, patriarcha Jerosolymitano, editus, post Venite cantandus.

1. Jucundetur
Et laetetur,
Augmentetur
Fidelium concio;
Solemnizet,
Modulizet,
Organizet
Spiritali gaudio.

2. In hac die,
In qua piae
Melodiae
Reddunt laudes debitas,
Celebretur,
Decantetur,
Sublimetur
Jacobi festivitas.

3. Psallat fretus
Coeli coetus,
Orbis laetus,
Plaudat nostra concio;
Sed cantantis,
Auscultantis
Et laetantis
Pura sit devotio.

4. Promat melos,
Pandat caelos,
Tangat theos
Cum sonoris vocibus;
Terra sonet,
Grates donet,
Coelum tonet,
Pura sit devotio.

5. Nihil maestum,
Sed honestum
Per hoc festum
Fiat inter omnia;
Exaltetur,
Consecretur
Et laudetur
Jacobi victoria.

6. Omnis mundus
Laetabundus
Sit jucundus,
Hoc monet celebritas
Tam insignis,
Tanti dignis
Viri signis
Miretur humanitas.

7. O miranda,
O amanda,
O cantanda,
O felix festivitas,
O stupenda,
O colenda,
O legenda
Jacobi solemnitas.

8. Trinitati,
Unitati,
Deitati
Sit decus et gloria,
Triumphanti,
Imperanti
Ac regnanti
In coelesti patria.

CM; ferner Brev. Annuntiatae de Sigestro? saec. 14. Cod. Scorialen. a III 1. S. — 1, 3 Aucmentetur S. — Str. 3 findet sich nur in S. — 4, 3 Tangat reos S. — 4, 4 Sonoribus vocibus S. — 4, 6 Gentes donet M. — 4, 8 Ac resultet S. — 6, 4 Haec monet M. — 8, 7 Et regnanti MS. — Dies ist der einzige Hymnus des Codex Calixtinus, der in ein anderes Werk übergegangen.

5. Versus Calixti papae,

cantandi ad processionem sancti Jacobi in solemnitate passionis ipsius et translationis ejusdem.

1. Salve, festa dies, Jacobi veneranda trophaeo,
Qua coelos subiit proximus ille Deo.

2. Ad Domini primam vocem Jacobus Zebedaei
Patrem, rete, ratem postposuit fidei.

3. Omnia dimittens divino servit amori,
Pro quo non metuit probra, flagella, mori.

4. Gentiles docet hic, Judaeos increpat idem
Fructificansque Deo seminat orbe fidem.

5. Hic genus humanum Christo submittere soli
Nititur, indignans, idola vana coli.

6. Impugnans haereses nullius eget rationis,
Castigat reprobos subveniendo bonis.

7. Dum sic fructificat, gladio sub Herode feritur,
Post vitam vita perpetua fruitur.

8. Primus apostolus hic fragili vita spoliatur,
Et sibi pro meritis prima corona datur.

9. Angelus Herodem Jacobi pro morte peremit,
Quem sceleri tanto debita poena premit.

10. Spiritus infelix sub fine tenetur amaro,
Cujus et ante fuit vermibus esca caro.

11. Ulciscente Deo poenas insontis amici
Herodes poena conficitur duplici.

12. At Jacobus gaudet carnali carcere liber,
Quem celebrat mundus, quem colit omnis Iber.

13. Huic in monte Thabor divinae lux speciei,
Sed nunc ad plenum se patefecit ei.

14. A Jacobo laevum dextrumque Johanne rogatus
Nunc dextrum Christus praebet utrique latus.

15. Hic decus est terrae, quam circuit ultima Thetis,
Hoc est Galleciae, proxima terra fretis.

16. Omnibus a populis eadem se gaudet adiri,
Pro meritis sancti jure colenda viri.

17. Qui morbis hominum confert culpisque levamen,
Subveniat nobis; subcine, cantor, Amen.

CM. — In letzterem ist die Ordnung der Verse gestört; dieselben folgen sich — wobei Vers 26 fehlt — also: 1. 2. 3. 4. 5. 7. 9. 11. 13. 15. 17. 19. 21. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. 23. 25. 27. 29. 31. 33. 24. 28. 30. 32. 34. — 1, 2 Uti coelos subiit M. — 3, 2 non meruit M. — 4, 1 docet hic videns Judaeos M. — 8, 2 Uti sibi pro M. — 10, 1 Christus infelix M. — 11, 1 Gliscente Deo M. — 11, 2 Herodis poena M. — 14, 2 Hunc dextrum M. — 15, 2 terra ferris M. — 16, 2 sancti vitae colenda M. — Die Melodie ist dieselbe wie zum Osterhymnus gleichen Anfangs des Venantius Fortunatus.

6. Prosa sancti Jacobi,

Latinis, Graecis et Ebraicis verbis a domno papa Calixto abreviata.

1 a. Gratulemur et laetemur
summa cum laetitia,

1 b. Laetabunda et *cemeha*
gaudeat Hispania

2 a. In gloriosi Jacobi
almi praefulgenti
nizaha,

2 b. Qui *hole* coelos *haiom*
in coelesti *nichtar*
gloria.

3 a. Hic Jacobus Zebedaei,
ahiv mevorah Johannis,
Supra *jamah* Gallilaeae
a salvatore *nicra*.

3 b. Quo jubente cunctis spretis
fidem almae trinitatis
Velut *mezaper emuna*
praedicat in *bihuza*.

4 a. Jacobus, *ysquiros* gratia,
dat legis testimonia,

4 b. Christum pandit per saecula
eundo per *cosmi climata*.

5 a. Messiae incarnatio
Et sub Pilato passio
est apostoli *devar quezossa*,

5 b. Et Christi resurrectio,
Mirabilis ascensio
est ejus praedicatio *rama*.

6 a. Dei *omer* magnalia,
Prophetarum praeconia
Adducit in testimonia,

6 b. Et David vaticinia
Sunt illi concordantia,
Aperte *magiz* hic omnia.

7 a. Tunc *guezoloz* i
miracula
faciebat
praeclara prodigia;

7 b. Hic *nazan* se
martyrio
sub Herodis
imperio maligno

Sezim razim rozef
Christi athleta
divina *zarha*que gratia.

Summi regis nato
pro *athanato*,
sed jam laetatur in gloria.

8 a. Cujus gleba
est translata
a patria
Jerosolymitana
In Galicia optima,
nunc in qua divina
agit miracula.

8 b. *Sarcophagum*
ejus sacrum
aegri petunt
salutemque capiunt.
Cunctae gentes, linguae, tribus,
illuc *vunt* clamantes:
sus eja, *ultreja*.

9 a. Et diversa
sacrificant munera,

9 b. Confitentes
sua digne vitia.

10 a. Boanerges
qui nuncuparis,
Tonitrui
natus vocaris,
Supplantator
nominaris,
A nobis
supplanta vitia.

10 b. Qui vidisti
in Thabor monte
Transformatum
natum in patre,
Fac nos Jesum
perspicere
In poli
leholam gloria.

11 a. O Jacobe,
Christicola,
sis protector *amaha*,

11 b. Ut cum Christo
tecum una
laetemur in saecula.

CM. — Die Prose, von der vorliegende eine abbreviatio ist, sehe man Analecta VIII, 146. In C steht über den hebräischen und griechischen Worten stets die Bedeutung angegeben. — 1 b, 1 temeha M, darüber *jucunda* C; s^e^meḫa, שִׂמְחָא. — 2 a, 3 jazaha M, darüber *victoria* C; nizzaḫa, נִצְּחָא? — 2 b, 1 hole, darüber *scandens* C; ^e^ole, עֹלֶה; haion M, darüber *hodie* C; hajjom, הַיּוֹם. — 2 b, 2 nichtar, darüber *coronatur* C; nikhtar, נִכְתַּר. — 3 a, 2 ahiu, darüber *frater* C, ahiv, אָחִיו; menorah M, darüber *benedicti* C, m^e^borakh, מְבֹרָךְ. — 3 a, 3 jamah, darüber *mare* C, jamma, יַמָּה. — 3 a, 4 nitra M, darüber *vocatur* C, niqra, נִקְרָא. — 3 b, 3 me zaper M, darüber *praedicator* C, m^e^sapper, מְסַפֵּר; emina M, darüber *veritatis* C, ’^e^muna, אֱמוּנָה. — 3 b, 4 rabihuza M, darüber *Judaea* C, bihuda, בִּיהוּדָה. — 4 a, 1 ἰσχυρός. — 5 a, 3 deuar M, darüber *sermo* C, d^e^bar, דְּבַר; que zossa M, darüber sanctus C, quidduša, קְדוּשָׁא. — 5 b, 3 rama, darüber *alta*, ramah, רָמָה. — 6 a, 1 omer, darüber dicit, ’omer, אֹמֵר. — 6 b, 3 mag̃ M, darüber *nuntiat* C, maggid, מַגִּיד. — 7 a, 1 guezolor M, darüber *magna* C, g^e^doloth, גְּדוֹלוֹת. — 7 a, 4 Sezim, darüber *daemonia* C, šedim, שֵׁדִים; jazim M, darüber *mala* C, radim, רָדִים; rozef, darüber *ejiciebat* C, rodeph, רֹדֵף. — 7 a, 6 zarba M, darüber *splendens* C, zore^a^ḫ, זֹרֵחַ? — 7 b, 1 nazati M, darüber *dedit* C, nathan, נָתַן. — 7 b, 4 Pro summi regis nato athanato CM gegen die Melodie. — 8 b, 5 vunt, darüber *vadunt* C = vont, altfranzösisch. — 8 b, 6 sus eja, ultreja, darüber *sursum perge*, *vade ante* C. — 10 b, 8 lecholam M, darüber *aeterna* C, l^e^’olam, לְעוֹלָם. — 11 a, 2 amaha, darüber *plebi tuae* C, amm^e^cha, עַמְּךָ. — 4 a und 4 b bilden zusammen nur e i n e musikalische Klausel, die nicht wiederholt wird. Vielleicht ist also eine Halbstrophe ausgefallen. Man vergleiche die Melodie im Anhange.

7. Prosa sancti Jacobi,

crebro cantanda, a domno Willelmo, patriarcha Jerosolymitano, edita.

1 a. Clemens servulorum
Gemitus tuorum,
Jacobe, juva.

1 b. Flos apostolorum,
Decus electorum;
Jacobe, juva.

2 a. Gallaecianorum
Dux et Hispanorum,
Jacobe, juva.

2 b. Te clamant cunctorum
Voces saeculorum,
Jacobe, juva.

3 a. Tu desolatorum
Levamen tuorum,
Jacobe, juva.

3 b. Tryphera morborum
Gera infirmorum,
Jacobe, juva.

4 a. Qui seras captorum
Solvis miserorum,
Jacobe, juva.

4 b. Tu solve nostrorum
Vincla peccatorum;
Jacobe, juva.

5 a. Sis peregrinorum
Salvator tuorum,
Jacobe, juva.

5 b. Da regna polorum
Nobis, spes lapsorum,
Jacobe, juva.

6. Ergo laus nostrorum
Deo sit cunctorum;
Jacobe, juva.

CM. — In der Überschrift: a domno papa Willermo etc. M. — 3 b, 1 Trifera CM. — 4 a, 1 Fui seras M.

8. Conductum sancti Jacobi,

ab antique episcopo Beneventino editum.

1. Jacobe sancte, tuum repetito tempore festum,
Fac praeclues coelo colentes,
Invitat claros populum celebrare triumphos.
Fac praeclues coelo colentes.

2. Psallimus, ecce, Deo, grates meritis referendo,
Fac praeclues coelo colentes,
Qui tibi splendifluum concessit scandere coelum.
Fac praeclues coelo colentes.

3. Fortis mortalis contemnens vulnera carnis,
Fac praeclues coelo colentes,
Ut tibi perpetuus vitae succederet usus.
Fac praeclues coelo colentes.

4. Sis memor unde, tui recolunt qui gaudia festi,
Fac praeclues coelo colentes,
Ut factor famulos et serves pastor alumnos.
Fac praeclues coelo colentes.

5. Lector, lege
Et de rege,
Qui regit omne,
Dic: Jube, domne.

CM. — Aufschrift fehlt M. — 1, 2 fehlt M. — 1, 3 coelo colerides M. — 2, 1 ecce Deo gentes M. — Nach 4, 4 folgt noch: Qua propter regi regum benedicamus Domino, was Interpolation ist. — Die zwei ersten Strophen folgen in C noch ein zweites Mal fol. 186b mit zweistimmiger Melodie und wieder mit der Aufschrift: Antiquus episcopus Boniventinus, was vielleicht soviel sein soll als Beneventanus.

9. Conductum sancti Jacobi,

a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, editum.

1. In hac die
laudes cum gaudio
Demus summi
factoris filio.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

2. Hic est dies
ceteris dignior,
Orbe fulgens,
multis celebrior.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

3. Qua Jacobus
scandit ad angelos,
Splendens coelo
pangit Christi melos.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

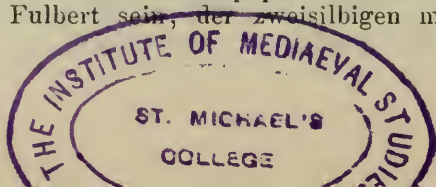
4. Zebedaei
natus carissimus
Signa fecit
mundo clarissimus.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

5. Caecis, claudis
levamen tribuit,
Auxilium
omnibus praebuit.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

6. De ultimo
ergo judicio
Perducat nos
in coeli solio.
Jacobe, apostole
sanctissime,
Nos a malis erue,
piissime.

7. Lector, lege
Et de rege,
Qui regit omne,
Dic: Jube, Domne.

CM. — In der Aufschrift: a domno papa Fulberto etc. M. — Der Hymnus kann nicht von Fulbert sein, der zweisilbigen männlichen Reim nicht kennt.

10. Conductum sancti Jacobi,

a magistro Roberto, cardinali Romano, editum.

1. Resonet nostra Domino caterva
   Corde jucundo,
Jacobi festa celebret devota
   Corpore mundo.

2. Fecit hic signa, miracula digna,
   Mitis ut agnus,
Lux fuit caecis baculusque claudis
   Jacobus magnus.

3. Fulget in coelo signis et in mundo
   Nunc sine meta,
Gallaecianis resplendet in signis
   Felix athleta.

4. Hic conservator, Hispaniae tutor,
   Ingens, praeclarus,
Hic protegat nos, ne deglutiat nos
   Orcus amarus.

5. Lector, lege
   Et de rege,
      Qui regit omne,
      Dic: Jube, Domne.

CM. — 1, 4 fehlt M. — 2, 1 fehlt M. — 3, 2 Hunc sine meta M. — Über diesen Cardinal Robert scheint Näheres nicht bekannt zu sein.

11. Conductum sancti Jacobi,

a sancto Fortunato, Pictaviensi episcopo, editum.

1. Salve, festa dies, veneranda per omnia fies,
   Qua coelos subiit Jacobus, ut meruit.
      Gaudeamus.

2. Hic decus est terrae, quam terminat ultima Thile,
   Hoc satis est regnum Galleciis habile.
      Gaudeamus.

3. Qui dat mundanis miracula plurima terris,
   Unde magis populis unicus exstat amor.
      Gaudeamus.

4. Qui velut alta Pharus lumen protendit ad Indos,
   Quem Hispanus, Maurus, Persa, Britannus amat.
      Gaudeamus.

5. Hunc oriens, occasus habet, hunc Africa et arctos,
Laudibus in cujus militat omne decus.
Gaudeamus.

6. Quique per oceani discurrit marginis undas,
Et virtus pergit, quo pede nemo valet.
Gaudeamus.

CM. — 1, 1 per omnia fles M. — 2, 1 Thile durch den Reim habile geschützt. — 3, 2 populus M.

12. Farsa Officii Missae

sancti Jacobi, a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, illustri viro, edita, in utroque festo ejusdem apostoli cantanda, quibus placebit.

Cantores, inter quos sit praesul aut presbyter infulis vestitus, dicant hoc:

Ecce, adest nunc Jacobus,
Qui, extollendus laudibus,
Cujus nos festa colimus
Quemque devotis mentibus
Officiis attollimus,
Quem colit omnis populus.

Alii cantores respondeant:

Qualis est iste Jacobus,
Nobis narrate omnibus,
Quem vos tenetis nexibus
Et honoratis vocibus,
Ut veneremur carius,
Eum amemus mentibus
Et laudemus attentius
Et perquiramus precibus.

Alii respondeant:

Hic est revera Jacobus,
Quem amat valde Dominus,
Christi miles emeritus
Et signifer egregius,
Militia probissimus,
Gallaeciae apostolus,
Peregrinus notissimus
Et honore dignissimus,
In gloria magnificus,
Miraculis mirificus,
Quem cunctus petit populus,
Domesticus et barbarus.

Alii dicant:

Alleluja in gloria,
Sit Deo laus per omnia,
Gratuletur ecclesia
Tanto patrono florida,
Laetetur coeli curia,
Polus, tellus et maria,
Laetare nostra turmula,
Dic Deo laudum carmina.

Introitus.

Jesus vocavit Jacobum Zebedaei et Johannem, fratrem Jacobi, et imposuit eis nomina Boanerges, quod est filii tonitrui.

Reges terrae et omnes populi, principes et omnes judices terrae, juvenes et virgines senes cum junioribus laudent nomen Domini.

Jesus vocavit Jacobum Zebedaei et Johannem, fratrem Jacobi.

Quia bonum est et jucundum, habitare fratres in unum.

Et imposuit eis nomina Boanerges.

Quoniam tonitruum de nube terrificum in monte Thabor audierunt: Hic est filius meus dilectus.

Quod est filii tonitrui.

Coeli enarrant gloriam Dei et terra, mare et omnia reptilia in eis, quoniam Dominus.

Jesus vocavit Jacobum Zebedaei et Johannem, fratrem Jacobi.

Ut mitteret eos praedicare regnum Dei.

Et imposuit eis nomina Boanerges.

Quoniam unus e coelestibus intonuit: in principio erat verbum.

Quod est filii tonitrui.

Gloria patri et filio et spiritui sancto, sicut erat in principio et nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.

Omnes gentes plaudant manibus, jubilent Deo in voce exsultationis, quoniam Dominus excelsus terribilis, rex magnus.

Jesus vocavit Jacobum Zebedaei et Johannem, fratrem Jacobi, et imposuit eis nomina Boanerges, quod est filii tonitrui.

Kyrie.

Fulbertus episcopus de sancto Jacobo.

Rex immense, pater pie,
eleison,
Kyrie, eleison,
Palmo cuncta qui concludis,
eleison,
Kyrie, eleison,
Sother, theos athanatos,
eleison,
Kyrie, eleison.

Christe, fili patris summi,
eleison,
Christe, eleison,
Qui de coelis descendisti,
eleison,
Christe, eleison,
Tuum plasma redemisti,
eleison,
Christe, eleison.

Consolator, dulcis amor,
eleison,
Kyrie, eleison,
Qui Jacobum illustrasti,
eleison,
Kyrie, eleison,
Cujus prece nobis parce,
eleison,
Kyrie, eleison.

Gloria.

Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis; laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam, Domine Deus, rex coelestis, Deus pater omnipotens, Domine fili unigenite, Jesu Christe, Domine Deus, agnus Dei, filius patris. Qui tollis peccata mundi, miserere nobis; qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram; qui sedes ad dexteram patris, miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus, Jesu Christe.

Versus Fulberti, episcopi Carnotensis, de sancto Jacobo.

Bini cantores dicant:

Qui vocasti super mare
Jacobum Gallilaeae,
Quique illum elegisti
Apostolica vice,
Qui solarem tuum vultum
Monstrasti ei in monte,
Qui vocasti Boanerges
illum cum ejus fratre,
Qui Herodem peremisti
vindex pro ejus nece,
Qui ditasti ejus gleba
populum Galaeciae,
Qui cum patre regnas semper
tibi sit laus, rex pie,
cum sancto spiritu in gloria Dei patris. Amen.

Epistola.

Farsa Lectionis de Missa sancti Jacobi, a domno Fulberto, Carnotensi episcopo, illustri viro, edita.

Lector et Cantor simul jubilent:

Cantemus Domino
cantica gloriae,
Beati Jacobi
haec festa hodie
Colentes praemiis
coelicae gratiae.

Ut praesens lectio
divina docuit,
Herodis gladium
compati voluit,
Hinc coelum Jacobus
ingredi meruit.

Lector: Lectio libri ecclesiasticae historiae, in qua

Jacobi lucide
narrantur
ovanter proelia,
De Herode superbo,
quem ipse triumphavit,
Pulchre minas illius
perimens teterrimas.

Misit, inquit, Herodes rex manus suas, ut affligeret aliquos de ecclesia, et interfecit Jacobum, fratrem Johannis, gladio.

Cantor:

Ad sui damni cumulum
Jacobum, Dei famulum,
Vera docentem populum,
Decollavit apostolum.

Lector: De hoc autem Jacobo Clemens Alexandrinus etiam historiam dignam memoria in septimo dispositionum suarum libro scribit,

Cantor: Et in memoria aetera erit justus,

Lector: Perlatam ad se usque ex traditione majorum.

Cantor: Ut cognoscat generatio altera.

Lector: Quoniam quidem, inquit, et is, qui obtulerat Jacobum judici ad martyrium, motus poenitentia,

Cantor:

Viso aegroti miraculo
Josias extraxit funem
De collo apostoli.

Lector: Etiam ipse confessus est, se esse Christianum.
Cantor: Et confessus est et non negavit Christum Dominum.
Lector: Ducti sunt, inquit, ambo pariter ad supplicium,
Cantor: Ut mererentur accipere coronam gloriae.
Lector: Et cum ducerentur in via, rogavit Jacobum, dare sibi remissionem,
Cantor: Sanctorum communionem, remissionem peccatorum.
Lector: At ille parumper deliberans
Cantor: Baptizavit eum Jacobus in patris et filii et sancti spiritus clementia.
Lector: Pax tibi, inquit,
Cantor: Pacem pius consolator tibi praestet.
Lector: Et osculatus est eum.
Cantor: O admiranda divini amoris basia!
Lector: Et ita ambo capite plexi sunt.
Cantor: Et ideo coronas triumphales meruerunt.
Lector: Sed tunc, inquit ut scriptura divina, videns Herodes, quia de Jacobi morte gratum esset Hebraeis,
Cantor: Qui cum male fecerunt, exsultant in rebus pessimis,
Lector: Addidit adhuc, et Petrum conjecit in carcerem,
Cantor: Tradensque quatuor quaternionibus militum custodiendum,
Lector: Sine dubio etiam ipsum punire volens, nisi divinum adfuisset auxilium,
Cantor: Quo angelus ei nocte adsistens, et lumen refulsit in habitaculo carceris.
Lector: Mirabiliter eum vinculorum nexibus solvit.
Cantor: Et ceciderunt catenae de manibus ejus.
Lector: Et ad ministerium praedicationis ut liberum jussit. Et cum Petro quidem haec gesta sunt. Regis vero facinus in apostolis perpetratum dilationem non patitur ultionis, sed continuo vindex adest divina dextera.
Cantor: Quia delictum sine ultione non deserit Dominus.
Lector: Sicut historia in apostolorum actibus conscripta nos edocet. Cum, inquit, Caesaream descendisset Herodes et in die solemni praeclara veste regia indutus pro tribunali consedisset ac de sublimi concionaretur ad populum,
Cantor: O caecum divitem, juxta est dies perditionis ejus, et adesse festinant tempora!
Lector: Cumque populus adclamaret ei: Dei voces non hominis, statim, inquit, percussit eum angelus Domini, eo quod non dedisset gloriam Deo.
Cantor: A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas.
Lector: Et scatens vermibus exspiravit.
Cantor: Qui quasi putredo consumitur et quasi vestimentum, quod comeditur a tinea.
Lector: Laus Deo sit et gloria,
Cantor: Amen,

Lector: Pax, decus et victoria,
Cantor: Amen,
Lector: Qui Herodem ad tartara,
Cantor: Amen,
Lector: Sua misit nequitia,
Cantor: Amen,
Lector: Et Jacobum sedilia,
Cantor: Amen,
Lector: Transvexit ad coelestia,
Cantor: Amen,
Lector: Cum quo et nos siderea
Cantor: Amen,
Lector: Perfruamur laetitia,
Cantor: Amen.

Sanctus.

Lector: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis. Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Cantores: Hosanna,
salvivifica
tuum plasma,
qui creasti potens omnia,

Chorus: Amen.

Cantores: Temet laus,
honor decet
et gloria,
rex aeterne, in saecula,

Chorus: Amen.

Cantores: Qui de patris
gremio genitus
advenisti summus,

Chorus: Amen.

Cantores: Redimere
perditum hominem
sanguine proprio.

Chorus: Amen.

Cantores: Quem deceperat
lucifer
nequam, calidissima
fraude, serpentino
conjugis dente,

Chorus: Amen,
Cantores: Quem expulerat
propere
hoc innexo crimine
paradisi lumine
atque limite,

Chorus: Amen,
Cantores: Nunc dignare salvare,
Chorus: Hosanna,
Cantores: Jesu Christe superne,
Chorus: Hosanna,
Cantores: In excelsis.

Agnus Fulberti, Carnotensis episcopi.

Cantores: Agnus Dei,
Chorus: Qui tollis peccata mundi,
Cantores: Qui pius ac mitis es, clemens atque suavis,
Chorus: Miserere nobis.

Cantores: Agnus Dei,
Chorus: Qui tollis peccata mundi,
Cantores: Angelicus panis, sanctorum vita perennis,
Chorus: Miserere nobis.

Cantores: Agnus Dei,
Chorus: Qui tollis peccata mundi,
Cantores: Culpas indulge, virtutum munera praebe,
Chorus: Dona nobis pacem.

Benedicamus sancti Jacobi, a quodam doctore Gallaeciano editum.

Regi perennis gloriae
Sit canticum laetitiae,
Qui triumphum victoriae
Jacobo dedit hodie.

Decoravit Hispaniam
Apostolus provinciam
Illamque gentem impiam
Christi fecit ecclesiam.

Tandem pro Dei filio
Sub Herodis imperio
Se obtulit martyrio;
Benedicamus Domino.

Nam Herodis insania
Furens in Christi moenia
Stimulante superbia
Ejus odit collegia.

Ad sui damni cumulum
Jacobum Dei, famulum,
Vera docentem populum,
Decollavit apostolum.

Sic manus regis impias
Superavit et furias,
Quia sedes aethereas
Ascendit, Deo gratias.

CM. — Es wären hier einige Varianten anzufügen, die sich indes sämtlich als blofse Schreibfehler und Auslassungen der Copie M erweisen und deshalb übergangen werden. Zwischen das Fulbert zugeschriebene interpolierte Kyrie hat in C eine spätere Hand interlinear das folgende eingetragen:

Rex cunctorum saeculorum, eleison,
Cuncta palmo tenens almo, eleison,
Parce natus, leto datus, eleison.

Christe magne, mitis agne, eleison,
Fili Dei, salus rei, eleison,
O Mariae fili pie, eleison.

O inclite paraclite, eleison,
Consolator et amator, eleison,
Qui Jacobum lustras probum, eleison.

Das Benedicamus folgt in C noch ein zweites Mal fol. 187 a mit zweistimmiger Melodie und der Aufschrift: Magister Gauterius de Castello Rainardi decantum fecit. Dieser Gauterius ist somit nur als Urheber des zweistimmigen Tonsatzes (discantus) anzusehen.

13. Ato, episcopus Trecensis.

1. Nostra phalanx plaudat laeta
Hac in die, qua athleta
Christi gaudet sine meta
Jacobus in gloria
Angelorum curia.

2. Quem Herodes decollavit,
Et idcirco coronavit
Illum Christus et ditavit
In coelesti patria
Angelorum curia.

3. Cujus corpus tumulatur
Et a multis visitatur
Et per illud eis datur
Salus in Gallaecia
Angelorum curia.

4. Ergo festum celebrantes,
Ejus melos decantantes,
Persolvamus venerantes
Dulces laudes Domino
Angelorum curia.

C fol. 185a mit zweistimmiger Singweise. — Über Hatto von Troyes vergl. Hist. Litér. de la France XII, 226 sqq.

14. Magister Albertus Parisiensis.

1. Congaudeant catholici,
Laetentur cives coelici
Die ista.

2. Clerus pulchris carminibus
Studeat atque cantibus
Die ista.

3. Haec est dies laudabilis,
Divina luce nobilis,
Die ista.

4. Qua Jacobus palatia
Ascendit ad coelestia,
Die ista.

5. Vincens Herodis gladium
Accepit vitae bravium
Die ista.

6. Ergo carenti termino
Benedicamus Domino
Die ista.

7. Magno patri familias
Solvamus laudis gratias
Die ista.

C fol. 185a mit dreistimmiger Singweise. — Die in der Aufschrift genannte Persönlichkeit konnte ich nicht bestimmen.

15. Magister Goslenus, episcopus Suessionensis.

1. Gratulantes celebremus festum
Diem, luce divina honestum.

2. Hic est dies Jacobi insignis,
Illustrata signis ejus dignis.

3. Quem precamur, ducat ut ad caelos
Decantantes ejus Christo melos.

4. Suscipiens gratiam de caelis
Benedicat ergo plebs fidelis
Domino.

C fol. 185b mit zweistimmiger Singweise; jede Strophe mit verschiedener Melodie. — Über Joscelin de Vierzy, genannt le Roux, vgl. Hist. Lit. XII, 412.

16. Magister Albericus, archiepiscopus Bituricensis.

1. Ad superni regis decus,
qui continet omnia,
Celebremus laeti tua,
Jacobe, solemnia.

2. Secus litus Gallilaeae
contempsisti propria,
Sequens Christum praedicasti
ipsius imperia.

3. Tu petisti juxta Christum
tunc sedere nescius,
Sed nunc sedes in cohorte
duodena altius.

4. Protomartyr duodenus
fuisti in patria,
Primam sedem duodenam
possidens in gloria.

5. Fac nos ergo interesse
polo absque termino,
Ut mens nostra regi regum
benedicat Domino.

C fol. 185 b mit zweistimmiger Singweise. — Über Alberich von Reims, Erzbischof von Bourges, † 1152, vgl. Hist. Litér. XII, 72.

17. Magister Airardus Viciliacensis.

1. Annua gaudia,
Jacobe, debita
Sunt tibi danda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt resonanda.

2. Et tua coelica
Facta perennia
Sunt reseranda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt tibi danda.

3. Haec quoque splendida
Saecla per omnia
Sunt memoranda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt tibi danda.

4. Tam pia, tam bona,
Tam rata dogmata
Sunt imitanda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt tibi danda.

5. Haec sacra commoda,
Florida, fulgida
Sunt adamanda,
Organa dulcia
Convenientia
Sunt tibi danda.

C fol. 186 b mit zweistimmiger Singweise. — Dieser Magister Airardus von Vezelai ist eine sonst unbekannte Persönlichkeit.

18. Magister Johannes Legalis.

1. Vox nostra intonet,
Jacobi resonet
Laudes creatori.

2. Clerus cum organo
Et plebs cum tympano
Cantet redemptori.

3. Carmine debito
Psallat paraclito,
Id est solatori.

4. Hoc omnes termino
Laudes in cantico
Dicamus Domino.

C fol. 187 b zweistimmig. — Auch dieser Autor ist unauffindbar.

19. Item Ato prosa.

1 a. Portum in ultimo
Da nobis judicio,

1 b. Ita ut cum Deo
Carenti principio

2 a. Et cum ejus nato,
Qui est sine termino,

2 b. Et cum paraclito
Ab utroque edito

3 a. Expulsi a taetro
Tartareo puteo

3 b. Angelorum choro
Conjuncti sanctissimo

4 a. Purgati vitio,
Positi gaudio

4 b. Cum vitae praemio
Te duce, patrono

5. Intremus cum pio
Paradisi voto
Hortum.

C fol. 188 b mit zweistimmiger Melodie.

20. Aimericus Picaudi, presbyter de Partiniaco.

1. Ad honorem regis summi,
qui condidit omnia,
Venerantes jubilemus
Jacobi magnalia,
De quo gaudent coeli cives
in superna curia,
Cujus facta gloriosa
meminit ecclesia.

2. Supra mare Gallilaeae
omnia postposuit,
Viso rege ad mundana
redire non voluit,
Sed post illum se vocantem
Pergere disposuit
Et praecepta ejus sacra
Praedicare studuit.

3. Hermogeni et Phileto
Christi fidem tribuit,
Et Josiam baptizavit
et vim aegro praebuit,
Olim Jesum transformatum
vidit patris lumine,
Pro quo mortem ab Herode
sumpsit fuso sanguine.

4. Cujus corpus sepelitur
in terra Gallaeciae,
Et petentes illud digne
sumunt vitam gloriae,
Jam per totum fulget mundum
divinis miraculis,
Qui viginti viros olim
solvit ab ergastulis.

5. Schedulaque peccatoris
deleta apparuit,
Matris natum jam defunctum
ad vitam restituit,
Hic defunctum urbi suae
a Cisera detulit,
Quem bis senas per dietas
una nocte contulit.

6. Hic suspensum post triginta
dies vitae reddidit,
Peregrino Pictavensi
asinumque tradidit
Et Frisonem ferro tectum
de abysso eruit,
Praesulemque mari mersum
in navi instituit.

7. Vim vincendi Turcos viro
apostolus tribuit,
Peregrinum mari lapsum
per virtutem tenuit,
De excelsa arce saltans
vir sanus ereptus est,
Per crussillae tactum miles
saluti redditus est.

8. Sanitati post vindictam
Dalmatius datus est,
A prostrata arce sane
mercator egressus est,
Militemque custodivit
a suis sequentibus,
Liberavit virum aegrum,
pressum a daemonibus.

9. Interfectum a se ipso
ad vitam restituit
Et altaris valvas clausas
comiti aperuit
Stephanoque, servo Dei,
ut miles apparuit,
Virum captum comes spata
laedere non potuit.

10. Hic contractum membris captum
erexit humiliter,
Vinculatum solvit virum
ter decies dulciter.
Haec sunt illa sacrosancta
divina miracula,
Quae ad decus Christi fecit
Jacobus per saecula.

11. Unde laudes regi regum
solvamus alacriter,
Cum quo laeti mereamur
vivere perenniter,
Fiat, amen, alleluja
dicamus solemniter
Et ultreja et sus eja
decantemus jugiter.

C fol. 190b mit einstimmiger Melodie Strophe 1 und 2, der Rest fehlt, da fol. 191 ausgerissen, und ist aus Hist. Litér. de la France XXI, 276 ergänzt. — 5, 6 Cisera, Port Cize am Eingang von Roncesvalles.

21. De Translatione s. Jacobi.

Lectiones secundum Leonem papam et magistrum Panicham.

Lectio I.

1. Ut radius solis justitiae
Duodenae primus militiae
Primus habet campum victoriae,
Sortem primus sortitur gloriae.

2. Seditio regis saevitiam
Contra Christi movet ecclesiam,
Jacobusque transit ad gloriam
Per Herodis caesus sententiam.

3. Hunc ex ** septem surripiunt,
Corpus portant, Joppen perveniunt,
Ibi navem forte conspiciunt,
Navem intrant, corpus custodiunt.

Lectio II.

1. Navis sanctae subjecta sarcinae,
Acta sancto Dei regimine,
In extremis oris Hispaniae
Urbis portum contigit Iriae.

2. Prosperante die navigio
Psalmis, hymnis et vaticinio
Pleno lucis fors septenario
Quieverunt portu Petronio.

3. Res miranda, pro tanta gloria
Centrum solis per coeli spatia
Corpus sanctum levat ab Iria
* * ubi nunc est ecclesia.

Lectio III.

1. Bis rivata vocatur Iria,
Ripae Saris et Huliae via,
Seu de petra villa Petronia,
Seu de yri * * sit gratia.

2. At [hi] flentes septem discipuli
Se elongant per loca inbuli,
Postulantes secretum loculi,
Quo recondant corpus apostoli.

3. Bis sex ferme vel octo milibus
Mare distat a Saris fluctibus,
Unde Dei repertum nutibus
Corpus condunt piis affectibus.

Lectio IV.

1. Arcis marmoreis sepulto corpore
Dignis obsequiis, divino munere
Conspirant coelitus, draconem perdere
Ac pestem noxiam de monte tollere.

2. Crucis signum daemon non patitur
Et per ventrem divisus rumpitur,
Aqua sacra per montem spargitur,
Ex tunc sacer nunc usque dicitur.

Lectio V.

1. Et qui prius dictus Illicinus,
Illiciens ad culpae facinus,
Jam sacratus ut sol et axinus
Multa fruge tondetur euxinus.

2. Vix ac boves inde pervenerant,
Cum jam boves virtutem senserant,
Perdunt, quidquid furoris gesserant,
Sua sponte ad juga properant.

Lectio VI.

1. Post haec Dei justa permissio
Manere tres vult pro collegio,
Regit suo misso navigio,
Leo papa sit testimonio.

2. Basilica superexstruitur,
Super tumbam altare ponitur,
Huc de toto mundo concurritur,
Hic ad preces cunctis succurritur.

3. Hic languentum adsunt remedia,
Peccatorum datur hic venia,
Christi fiunt hic mirabilia,
Christo semper sit [laus] et gloria.

C auf dem vordern Vorsetzblatte. Der Text ist durch Scheuern am Deckel vielfach sehr abgerieben und daher nur schwer, stellenweise gar nicht zu entziffern; die Anwendung von Reagenzien kann da nicht helfen. — I, 3, 1 lies ex suis? sichtbar ist nur ein Schlufs-s. — II, 1, 4 die Handschrift liest stets hyrie — I, 3, 4 lies Sancti ubi? sichtbar scheint ti am Schlufs der Lücke. — II, 1, 4 lies: Seu de Iris (statt Iridis) dicta sit gratia? — III, 2, 1 Ad flentes Hs. — V, 2, 1 Vix ad boves Hs. — VI, 1, 3 nur egit suo lesbar. — VI, 2, 4 Hinc ad preces Hs. — Nach VI, 3 folgte noch eine letzte Strophe, von der aber nur vereinzelte Worte noch zu erkennen sind, aus denen hervorzugehen scheint, dafs den Inhalt eine Art Doxologie bildete.

22. Cantio de s. Jacobo.

1. Dum pater familias,
   Rex universorum,
Donaret provincias
   Jus apostolorum,
J a c o b u s Hispanias,
   Lux illustrat morum.

2. J a c o b i Gallaecia
   Opem rogat piam,
Glebae cujus gloria
   Dat insignem viam,
Ut precum frequentia
   Cantet melodiam.

3. J a c o b o dat parium
   Omnis mundus gratis,
Ob cujus remedium
   Miles pietatis
Cunctorum praesidium
   Est ad vota satis.

4. J a c o b u m miraculis,
   Quae fiunt per illum,
Arctis in periculis
   Acclamet ad illum,
Quisquis solvi vinculis
   Sperat propter illum.

5. O beate Jacobe,
Virtus nostra vere,
Nobis hostes remove
Tuos ac tuere
Ac devotos adhibe
Nos tibi placere.

6. Jacobo propitio
Veniam speremus
Et, quas ex obsequio
Merito debemus,
Patri tam eximio
Dignas laudes demus.

R⁰ Primus ex apostolis
Martyr Jerosolymis,
Jacobus egregio
Sacer est martyrio.

C fol. 193a, Zuschrift von einer Hand saec. 12 ex. — Nach jeder Strophe der Rundreim; nach Str. 2 findet sich einmal vor Wiederholung des Rundreims:

Herru Sanctiagu,
Got Sanctiagu,
Eultreja, esuseja,
Deus aia nos.

(Ich lese Got nicht Grot, was vielleicht gemeint ist, aia nicht adjuva.) Danach hat man in dem Liede einen niederdeutschen Pilgergesang gesehen und ihn mit der Girberga Flandrensis im Briefe des Pseudo-Calixtus in Verbindung gebracht. Die Neumen des Liedes entzifferte D. José Flores Laguna, worauf der Pilgergesang aufs Neue in der alten Kathedrale erklang. Das Boletin oficial del arzobispado de Santiago vom 29. Juli 1882 schildert in enthusiastischer Weise den Eindruck, den die Aufführung machte. Wer das Faksimile dieser Neumen bei Fita, Ricuerdos 45, gesehen, dem braucht nicht erst bemerkt zu werden, dafs Don José Flores Laguna jedenfalls seine Hörer, vielleicht auch sich selbst mystificiert hat.

23. Hymnus de s. Jacobo.

1. Signa sunt nobis sacra, quae leguntur,
In quibus vitae specular beatae
Ad novas mentes patet usque veris
Israelitis.

2. Vasta deserti peragrando sensim
Laetus Hebraeis locus est repertus,
Quem legunt Helim, fuit hic profectis
Mansio sexta.

3. Fontium bis sex ibi sunt fluenta
Cum sono leni relevare nata,
Stant spei fructus decorisque palmae
Septuaginta.

4. Gesta res talis paribus figuris
Ordinem primum notat et secundum,
Qui fide Christum cruce sunt secuti
Discipulorum.

5. Jamque vox horum Domino juvante
Mira virtutum meritis honestis,
Dulce palmarum decus obtinendo,
Exit in orbem.

6. Cordis et terram rigat excolendam
Dogma sanctorum, superimpluente
Rore coelesti satiatque pendens
Gratia roris.

7. Sexta nos aetas vocat inchoata,
Qua Deus gratis reparare venit
Quosque credentes, vigilemus ergo
Tempore grato.

8. Inter hos sanctus Jacobus refulgens,
Martyr insignis, fidei columna,
In choro primus jugulis Herodis
Stat duodeno.

9. Hic decus vitae veniaeque vena,
Filius summi tonitrus et alti,
Stella supplantans, pietatis unda,
Fons peregrinis.

10. Hic et Hispanis datus est patronus,
Pastor et panis positus vianti,
Quo viatores fragilis dietae
Justificentur.

11. Inde pro nobis, celer advocate,
Judici Christo veniam petendo
Impetra nobis in amore Christi
Vivere tecum.

12. Doxa sit patri genitoque Christo,
Flamini summo ab utroque fuso,
Trina sit trino, simul una uni
Gloria perpes.

C fol. 193 a (A) und 195 b (B). — An erster Stelle geht dem Hymnus die Bemerkung voran: Intitulatur haec oda dicolos tetrastrophos i. e. cantus duobus generibus metri compositus, a quarto versu metri replicatione facta. Habet haec tres versus similes, quibus nomen est sapphicis, et constat primum metrum trochaeo, spondaeo, dactylo et duobus trochaeis. Quartus versus, adonius, dactylo et spondaeo discurrit. Ymnus. Cantus sicut *Iste confessor* vel *Ut quaeant laxis resonare fibris.* — 3, 2 nato A. — 9, 1 Hinc decus A.

24. In festo Miraculorum s. Jacobi

V. Nonas Octobris.

Lectio I.

Ecce Dei redeunt magnalia cum Maccabaeis,
Et veterum signa coelitus advenerunt.
Gens Agarena perit et justa triumphat ubique,
Rege sub Alphonso Miramurin cecidit.
Rex quoque Sancius est sancti Jacobi in famulatu,
Ut patet, ante suus fidus amicus erat.
Regia jam virtus et vasallia fidelis,
Quae sancti Jacobi est, regna tenet gemina.
Recta fides, filius regni regit altera sceptra,
Hispalis ad Palmam est regis caesa manus.

Lectio II.

In gestis legitur, rex Almansor periisse
Dissenteria percutiente Deo;
Nunc quoque sic periit male filius Almiramini,
Rex magnus terrae, misciquitare volens.
Moxque sub intrusa soboles infanda prioris
Divina interiit percutiente manu.
Trophaea divina sonant laudesque Beatae,
Teque Deum laudans concinit ecclesia.
Tu quoque, Calliope, solita es quae digna referre,
Tu magni laudes ne taceas Jacobi.

Lectio III.

Cum templum Domini premerent Jerosolymis hostes,
De coelo visa est aere mira acies,
Currus equis albis, arma aurea, candida vestis
Atque equites justae praesidium fidei.
Sic virtus Domini coelique exercitus omnis
Contra hostes fidei proelia continuant.
Inde est, quod milites, sed qui meruere fideles,
Viderunt magnum signiferum Jacobum.
Hinc est, cum Jacobi redeunt tria festa beati,
Solvitur ecclesia, si qua ligata fuit.
Ad Jacobi festa trina est confessio laudis,
Cordis ad os novitas, justa operante fide.
Haec coelos aperit culpis solvendo ligatos,
Haec vitae est novitas et novitatis amor.
Ergo justitiae divinae miles honestus
In Christo Jacobus vivere semper habet.

C fol. 194b add. saec. 12 ex. — Hiezu die Bemerkung: A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris. Anno incarnationis dominicae MCXC sub aera MCCXXVIII. — 10. est regis teura manus Hs. — 13. Über Almiramini: admirati. — 14. misciquitare vom spanischen mezquita, Moschee. — 16. Proprea divina. — 26. Über continuant: cotidiant.

25. Oratio Magistri G.

1. Adonai, rex regum Domine,
Alpha et ω immenso lumine,
Deus nobis loquens in homine,
Acclamo te in tuo nomine.

2. Restaurans nos tu Dei filius,
Ut sim liber, justus, innoxius,
Dixisti, sic nos vere liberos,
Liberares si tu nos miseros.

3. Hinc et tuae libertas gloriae
Quam servitus tuae justitiae
Justificet me cras et hodie
Cum electis ad fontem veniae.

4. Tuis servis dixisti: petite,
Ut quaeramus, audimus: quaerite,
Ut pulsemus: pulsate, tertio
Nos invitat tua consultio.

5. Per aetatis divinum titulum
Visitasti quam nos quam saeculum,
Solve mihi culparum vinculum,
Dignae frugis signans manipulum.

6. Post annos actos cum hominibus
Triginta tres cum tribus mensibus
Est tua mors mortis perpetuae
Destructio, rex summae gloriae.

7. Per horarum septem articulos,
Quibus ad te traxisti populos
Redimendo nos tuos servulos,
Aperias super me oculos.

8. Inde sola misericordia
Praeveniat me in miseria,
Ad te clamo per horas tridui
Quater decem, a te restitui.

9. Per tot dies postquam a mortuis
Portas vitae pandens innocuis
Surrexisti confractis inferis,
Ovem portans reduc in humeris.

10. Ad aetatis mensuram regiae
Nostrae surgit aetas militiae,
Ut vestiti salutis pallio
Salvi simus cum Dei filio.

11. Me creasti, pater, per filium,
Me recrea, salus fidelium,
Me instaura, sanctorum praemium,
Ut sit tribus unum tripudium.

12. Trahe post te me, patris unitas,
Justifica, gnati aequalitas,
Resuscites, amborum caritas,
Trium splendor, trina identitas.

C auf dem, jetzt losgelösten, Vorsetzblatte des Codex. Obschon nicht über den hl. Jacobus handelnd, mag das Lied Vollständigkeit halber an dieser Stelle belassen sein. Unter dem Magister G haben wir uns vielleicht den Magister Gauterius de Castello Rainardi zu denken.

MELODIEEN.

I.

Psal-lat cho - rus coe-le-sti-um, Lac-te-tur plebs fi - de - li - um,

Nunc re - so - net per - pe - tu - am A - po - sto - lo-

rum glo - ri - am.

II.

Fe - lix per om - nes De - i plebs ec - cle - si - as

De - vo - te lau - dis Chri - sto red - dat ho - sti - as,

Qui con - fu - ta - vit dae - mo - nis ver - su - ti - as

Et re - por - ta - vit no - bis a - mi - ci - ti - as,

Quae nos con- du - cant ad coe - le - stes gra - ti - as.

III.

Ju - cun - de - tur Et lae - te - tur, Aug - men - te - tur
Fi - de - li - um con - ci - o, So - lem - ni - zet, Mo - du - li - zet,
Or - ga - ni - zet Spi - ri - ta - li gau - di - o.

IV.

1. Gra - tu - le - mur et lae - te - mur sum-ma cum lae - ti - ti - a,
Lae - ta - bun-da et ce - me - ha gau -de - at Hi - spa - ni - a

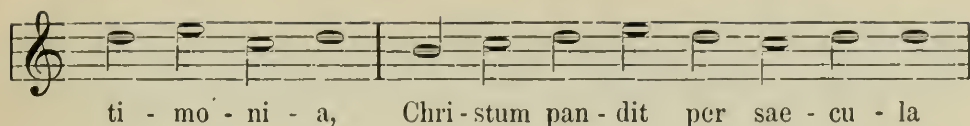
2. In glo - ri - o - si Ja - co - bi al - mi prae - ful - gen-
Qui ho - le coe - los ha - i - om in coe - le - sti nich-

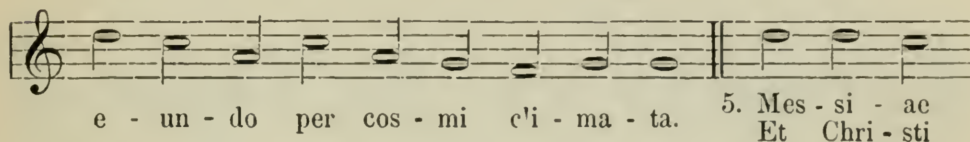
ti ni - za - ha, 3. Hic Ja - co - bus Ze - be - dae - i,
tar glo - ri - a. Quo ju - ben - te cunc-tis spre - tis

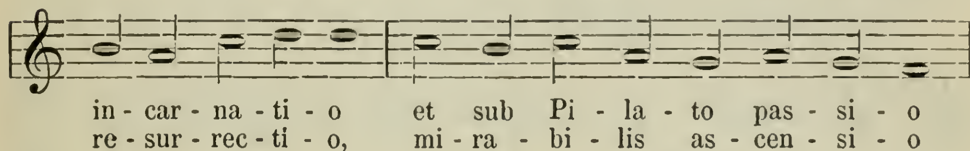
a - hiv me - ro - vah Jo - han - nis, su - pra ja - mah
fi - dem al - mae tri - ni - ta - tis ve - lut me - za-

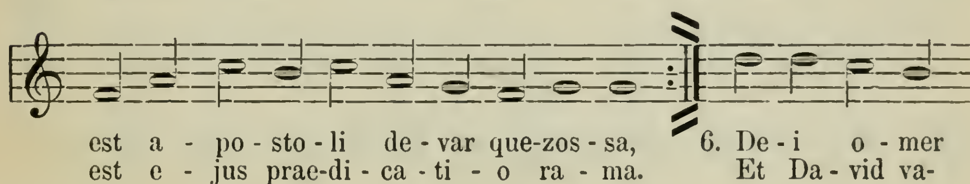
Gal - li - lae - ae, a sal - va - to - re ni - cra,
per e - mu - na prae - di - cat in bi - hu - za.

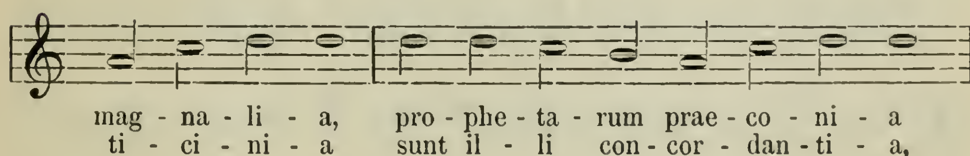
4. Ja - co - bus, ys - qui - ros gra - ti - a, dat le - gis tes-

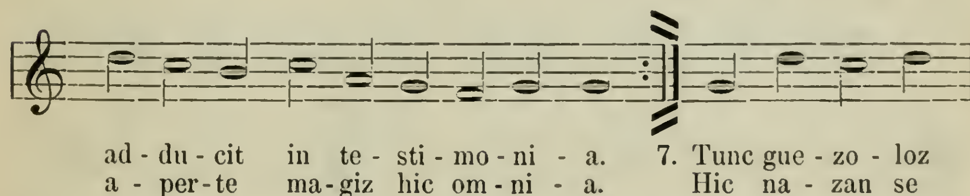

ti - mo - ni - a, Chri - stum pan - dit per sae - cu - la

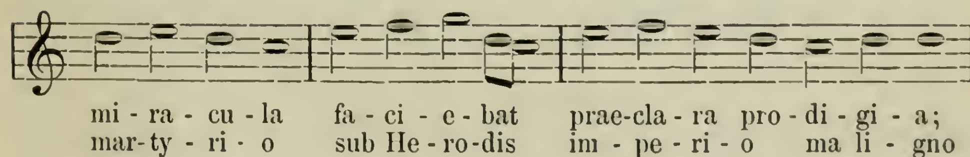

e - un - do per cos - mi cli - ma - ta. 5. Mes - si - ae
Et Chri - sti

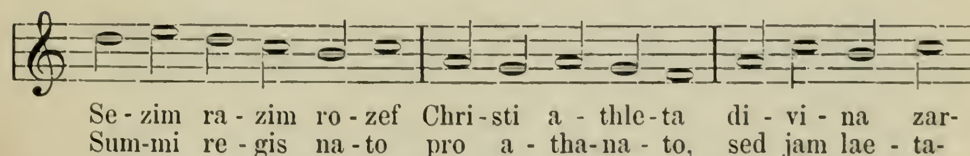

in - car - na - ti - o et sub Pi - la - to pas - si - o
re - sur - rec - ti - o, mi - ra - bi - lis as - cen - si - o
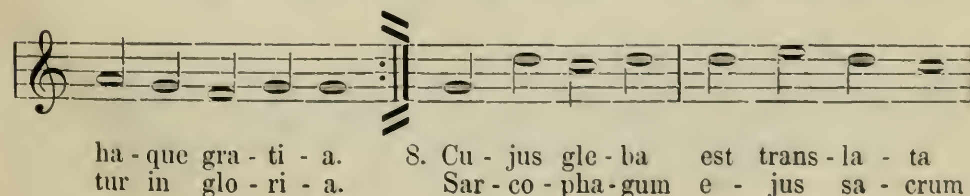

est a - po - sto - li de - var que-zos - sa, 6. De - i o - mer
est e - jus prae-di - ca - ti - o ra - ma. Et Da - vid va-

mag - na - li - a, pro - phe - ta - rum prae - co - ni - a
ti - ci - ni - a sunt il - li con - cor - dan - ti - a,

ad - du - cit in te - sti - mo - ni - a. 7. Tunc gue - zo - loz
a - per - te ma - giz hic om - ni - a. Hic na - zan se

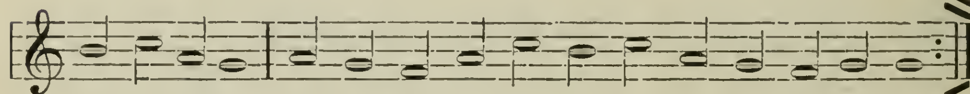

mi - ra - cu - la fa - ci - e - bat prae-cla - ra pro - di - gi - a;
mar - ty - ri - o sub He - ro - dis im - pe - ri - o ma li - gno

Se - zim ra - zim ro - zef Chri - sti a - thle - ta di - vi - na zar-
Sum-mi re - gis na - to pro a - tha - na - to, sed jam lae - ta-

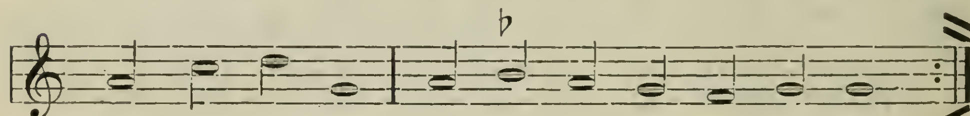

ha - que gra - ti - a. 8. Cu - jus gle - ba est trans - la - ta
tur in glo - ri - a. Sar - co - pha - gum e - jus sa - crum

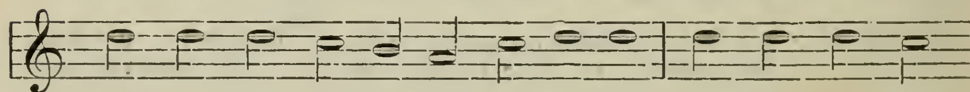
a pa - tri - a Je - ro - so - ly - mi - ta - na in Gal - li - ci-
ae - gri pe - tunt, sa - lu - tem - que ca - pi - unt, cunc-tae gen-tes,

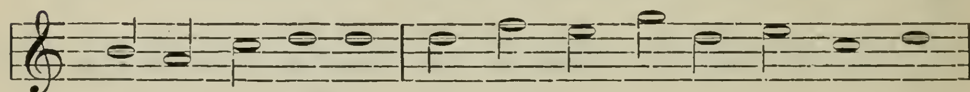
a op - ti - ma, nunc in qua di - vi - na a - git mi - ra - cu - la.
tri - bus, linguae il - luc vunt cla - mantes: sus e - ja, ul - tre - ja.

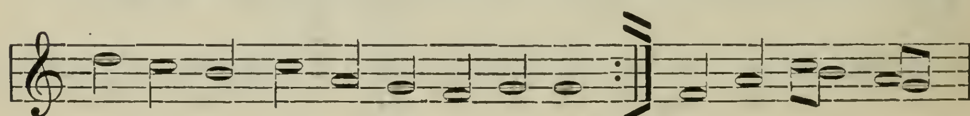
9. Et di - ver - sa sa - cri - fi - cant mu - ne - ra,
Con - fi - ten - tes su - a dig - ne vi - ti - a.

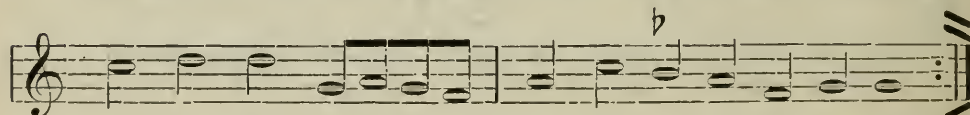
10. Bo - an - er - ges qui nun - cu - pa - ris, To - ni - tru - i
Qui vi - di - sti in Tha - bor mon-te Transfor - ma - tum

na - tus vo - ca - ris, Sup - plan - ta - tor no - mi - na - ris,
na - tum in pa - tre, Fac nos Je - sum per - spi - ce - re

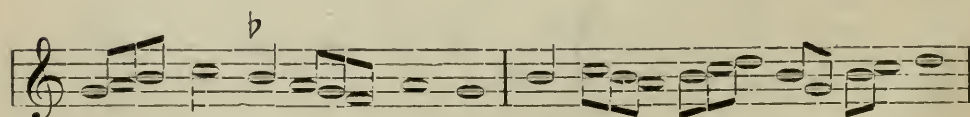

a no - bis sup-plan-ta vi - ti - a. 11. O Ja - co - be,
in po - li le - ho - lam glo - ri - a. Ut cum Chri - sto

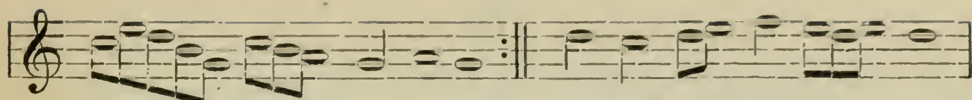

Chri - sti - co - la, sis pro - tec - tor a - ma - ha,
te - cum u - na lae - te - mur in sae - cu - la.

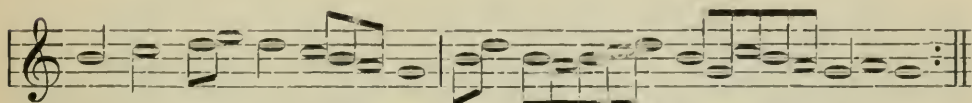
V.

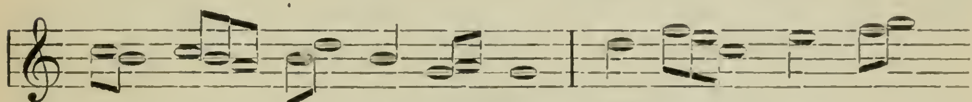
Cle - mens ser - vu - lo - rum Ge - mi - tus tu - o - rum,
Flos a - po - sto - lo - rum, De - cus e - lec - to - rum,

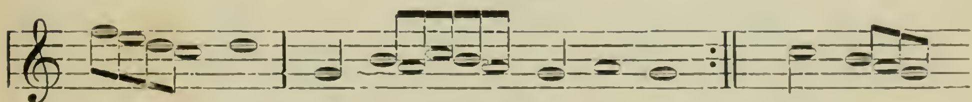
Ja - - co - be, ju - va. Gal - lae - ci - a - no - rum
Ja - - co - be, ju - va. Te cla - mant cunc - to - rum

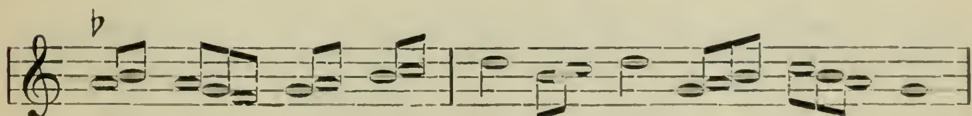
Dux et Hi - spa - no - rum, Ja - co - - - - be, ju-va,
Vo - ces sae - cu - lo - rum, Ja - co - - - - be, ju-va,

Tu de - so - la - to - rum Le - va - men tu-
Tri - fe - ra mor - bo - rum Cu - ra in - fir-

o - rum, Ja - co - be, ju - va. Qui se-
mo - rum, Ja - co - be, ju - va. Tu sol-

ras - cap - to - rum Sol - vis mi - se - ro - rum,
ve no - stro - rum Vin - cla pec - ca - to - rum,

Ja - co - - - be, ju - va, Sis pe - re-
Ja - co - - - be, ju - va, Da reg - na
Er - go laus

gri - no - rum Sal - va - tor tu - o - rum,
po - lo - rum No - bis, spes la - pso - rum,
no - stro - rum De - o sit cunc - to - rum,

Ja - - co - be, ju - va, A - - - - men.
Ja - - co - be, ju - va.
Ja - - co - be, ju - va.

VI.

Ex - sul - tet coe - li cu - ri - a, Ful - get di - - - es,

Plaudat ma - ter ec - cle - si - a, Ful - get di - - - es,

In Ja - co - bi vic - to - ri - a Ful - get

di - es is - ta.

VII.

Ja - co - be sanc - te, tu - - um re-

pe - ti - to tem - po - re fes - - - - tum,

Fac prae - clu - es coe - lo co - len - - tes.

VIII.

In hac di - - e lau - des cum gau-

di - - o

De - mus sum - mi fac - to - ris

fi - li - o. Ja - co - be, a - po - sto - le

sanc - tis - si - me, Nos a ma - lis e - ru - e, pi - is - si - me.

IX.

Re - so - - net no - stra Do - mi - no ca - ter - va

Cor - - - de ju - cun - do, Ja - co - bi fes - ta

ce - le - bret de - vo - ta Cor - - - de ju-cun-do.

X.

Ec - ce ad - est nunc Ja - co - bus, Qui ex - tol - len-

dus lau - di - bus, Cu - jus nos fes - ta co - li - mus

Quem-que de - vo - tis menti - bus Of - fi - ci - is ex - tol - li - mus,

Quem co - lit om - nis po - pu - lus. Qua - lis est is-

te Ja - co - bus, No - bis nar - ra - te om - ni - bus,

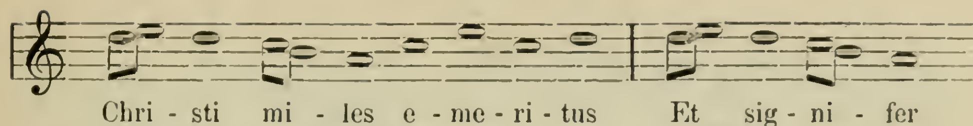
Quem vos te - ne - tis ne - xi - bus Et ho - no - ra - tis

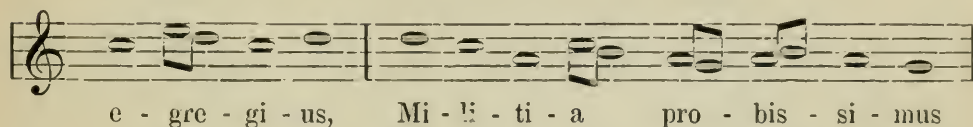
vo - ci - bus, Ut ve - ne - re - mur ca - ri - us, e - um a-

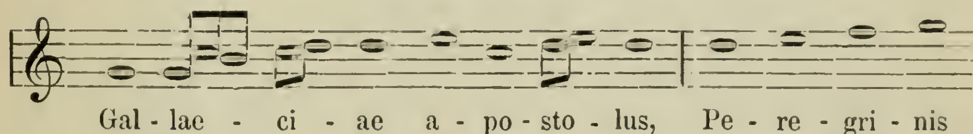
me - mus men - ti - bus Et lau - de - mus at - ten - tius Et

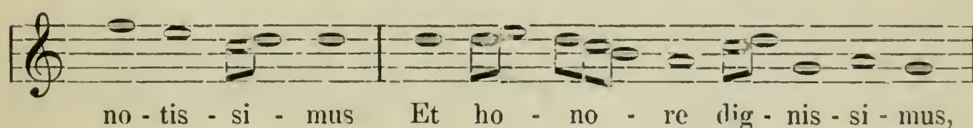
per - qui - ra - mus pre - ci - - bus. Hic est re - ve-

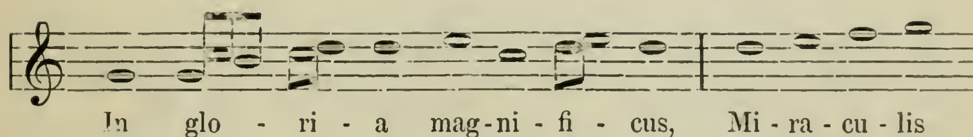
ra Ja - co - bus, Quem a - mat val - de Do - mi - nus,
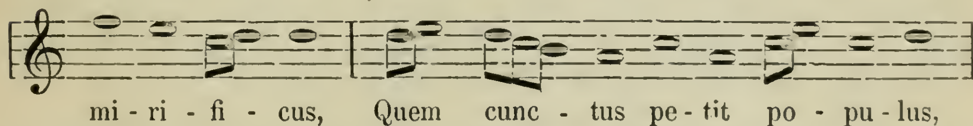

Chri - sti mi - les e - me - ri - tus Et sig - ni - fer

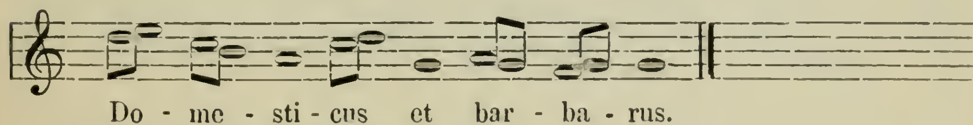

e - gre - gi - us, Mi - li - ti - a pro - bis - si - mus

Gal - lae - ci - ae a - po - sto - lus, Pe - re - gri - nis

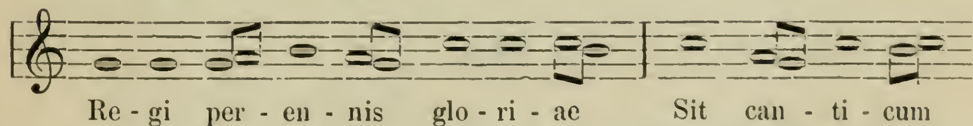

no - tis - si - mus Et ho - no - re dig - nis - si - mus,

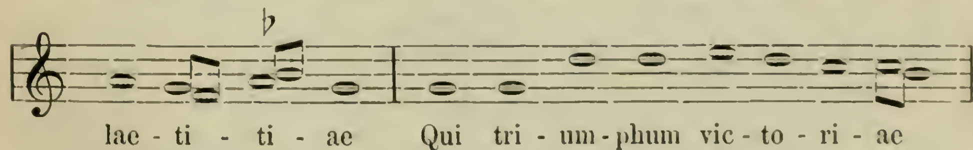

In glo - ri - a mag - ni - fi - cus, Mi - ra - cu - lis

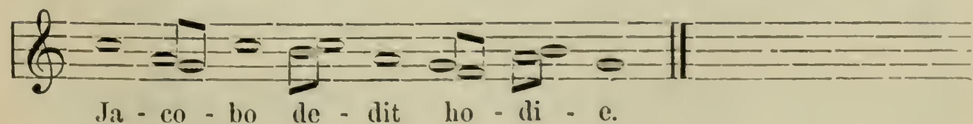

mi - ri - fi - cus, Quem cunc - tus pe - tit po - pu - lus,

Do - me - sti - cus et bar - ba - rus.

XI.

Re - gi per - en - nis glo - ri - ae Sit can - ti - cum

lae - ti - ti - ae Qui tri - um - phum vic - to - ri - ae

Ja - co - bo de - dit ho - di - e.

XII.

Nos-tra phalanx plau-dat lae - ta Hac in di - - - e,

qua ath - le - - - ta Chri - sti gau - det si - ne me - ta

Ja - co - bus in glo - ri - - - - a An - ge - lo - rum

cu - - - ri - - - a.

XIII.

Magister Albertus Parisiensis.

Con - gau - de - ant ca-tho - li - ci, Laeten-tur ci-

ves coe - li - - - ci Di - - - e is - - -

- - - - - - - - - - - - - -

- - - - - - - ta.

XIV.

Gra - tu - lan - tes ce - le - bre - mus fes - - tum

Di - em, lu - ce di - vi - na ho - nes - tum

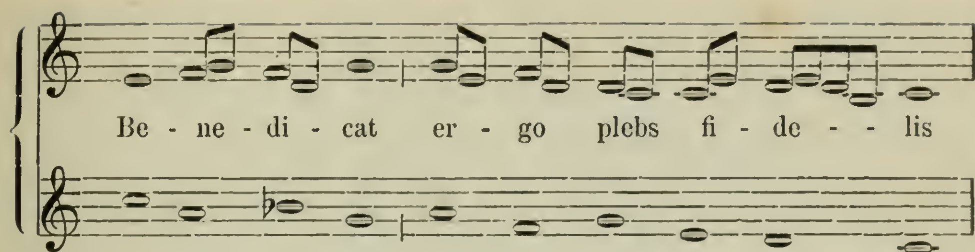
Haec est di - es Ja - co - bi in - sig - - - nis,
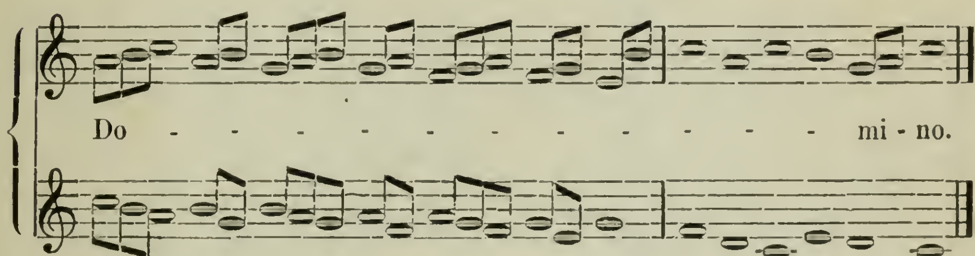
Il - lu - stra - ta sig - nis e - jus dig - nis.

Quem pre - ca - - mur, du - cat ut ad cae - los

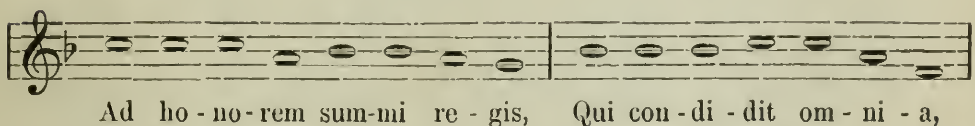
De - can - tan - tes E - jus Chris - to me - los.

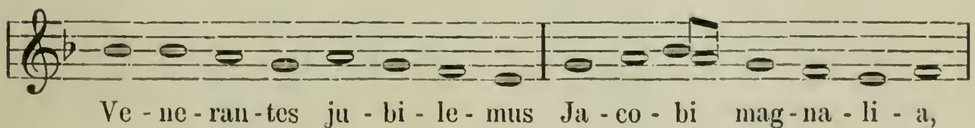
Sus - ci - pi - - - ens gra - ti - am de cae - - - lis

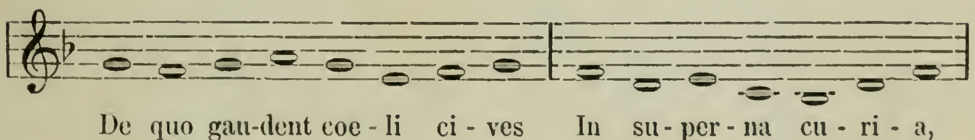

Be - ne - di - cat er - go plebs fi - de - - lis

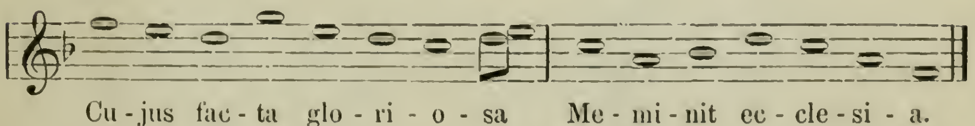

Do - - - - - - - - - - - mi - no.

XV.

Ad ho - no - rem sum-mi re - gis, Qui con - di - dit om - ni - a,

Ve - ne - ran - tes ju - bi - le - mus Ja - co - bi mag - na - li - a,

De quo gau-dent coe - li ci - ves In su - per - na cu - ri - a,

Cu - jus fac - ta glo - ri - o - sa Me - mi - nit ec - cle - si - a.

PROSA. S. IACOBI. A
DOMNO FULBTO KAR
NOTENSI EPO EDITV

lius — bea — ti iacobi; R Venite exultemus

Psallat chorus celestium letetur plebs fidelium nunc reso
nent perpetuam apostolorum gloriam; In quorum choro iaco
bus primus fulget apl's nam per herodis gladium primum sump
sit poli tronum; Hic zebedei iacobus maior uocat' et prob' qui facit
in gallecia. miraclo milia; Ad templum cuius splendidum. cunc
torum cosmi climatum. occurrunt omnes popli. narrantes laudes dñi;
Armeni. greci. apuli. angli. galli. daci. frisi. cuncte gentes lingue
trib; illuc pergunt muneribus. Zelus patris et filii et sps paracliti
ñra perfundat uiscera per iacobi suffragia amen;

Inhalts-Übersicht.

A. Historiae Rhythmicae.

I. Real-Index.

II. Verbal-Index.

B. Carmina Compostellana.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

